

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**BURGAZADA 24 ADA 12 PARSEL'DE BULUNAN
AHŞAP KONUTUN RESTORASYON PROJESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Görkem VERDİ

Mimarlık Anabilim Dalı

Restorasyon Programı

TEMMUZ 2021

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**BURGAZADA 24 ADA 12 PARSEL'DE BULUNAN
AHŞAP KONUTUN RESTORASYON PROJESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Görkem VERDİ
(502171204)**

Mimarlık Anabilim Dalı

Restorasyon Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Umut ALMAÇ

TEMMUZ 2021

İTÜ, Lisanüstü Eğitimi Enstitüsü'nün 502171204 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi Görkem VERDİ, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı “BURGAZADA 24 ADA 12 PARSEL’DE BULUNAN AHŞAP KONUTUN RESTORASYON PROJESİ” başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı : **Dr. Öğretim Üyesi Umut ALMAÇ** .....
İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri : **Dr. Öğretim Üyesi Gülsün TANYELİ** .....
İstanbul Teknik Üniversitesi

Dr. Öğretim Üyesi Ayşe Ceren Güler .....
Özyeğin Üniversitesi

Teslim Tarihi : 9 Haziran 2021
Savunma Tarihi : 16 Temmuz 2021

Üzerimde emeği olan herkese,

ÖNSÖZ

Tez çalışması sürecinde desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, sakin ve sabırlı tavrıyla bana yol gösteren Dr. Öğr. Üyesi Umut Almaç'a teşekkürlerimi borç bilirim. Tez konumun belirlenmesinde katkı sağlayan Arş. Gör. Filiz Ayaz'a teşekkür ederim. Alan çalışmaları süresince dayanıştığım Ezgi Marakoğlu'na, arkadaşlarıma ve sıcak kanlı Burgazada halkına teşekkür ederim.

Mesleki gelişimimde büyük emeğe sahip olan teyzem, iş arkadaşım Mimar Kadriye Figen Günday'ın, bütün eğitim hayatımı yakından takip edip, maddi, manevi tüm imkanlarını bana sunan annemin ve babamın hakkını ödeyemem.

Temmuz 2021

Görkem Verdi
(Mimar)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xiii
ŞEKİL LİSTESİ	xv
ÖZET	xxi
SUMMARY	xxiii
1. GİRİŞ	1
1.1 Tezin Amacı	2
1.2 Tezin Kapsamı ve Yöntemi	2
2. YAPININ BULUNDUĞU ÇEVRE	5
2.1 Coğrafi Konum.....	5
2.2 Tarihsel, Sosyal ve Ekonomik Gelişim	7
2.3 Genel Yerleşim Düzeni ve Mimari Özellikler	10
2.3.1 Anıtsal yapılar.....	10
2.3.2 Sivil mimari yapılar	11
3. 24 ADA 12 PARSELDEKİ AHŞAP EVE AİT BİLGİLER.....	15
3.1 Yapının Tarihi	15
3.2 Yapının Konumu	16
3.3 Vaziyet Planı	16
3.4 Plan Özellikleri.....	18
3.4.1 Bodrum kat.....	18
3.4.1.1 B01 Koridor	19
3.4.1.2 B02 Depo	19
3.4.1.3 B03 Sarnıç I	19
3.4.1.4 B04 Sarnıç II.....	19
3.4.1.5 B05 Banyo	20
3.4.1.6 B06 Hela	20
3.4.2 Zemin kat	20
3.4.2.1 Z01 Giriş holü.....	21
3.4.2.2 Z02 Oda	22
3.4.2.3 Z03 Mutfak	23
3.4.2.4 Z04 Hela.....	23
3.4.3 Birinci kat.....	24
3.4.3.1 101 Sofa	24
3.4.3.2 102 Oda	25
3.4.3.3 103 Balkon.....	25
3.4.3.4 104 Oda	26
3.4.3.5 105 Hela	26
3.4.3.6 106 Oda	26
3.4.3.7 107 Balkon.....	27

3.4.4 Çatı planı	27
3.5 Cephe Özellikleri	28
3.5.1 Batı cephesi.....	28
3.5.2 Kuzey cephesi	30
3.5.3 Doğu cephesi	31
3.5.4 Güney cephesi.....	32
3.6 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri	33
3.6.1 Temeller	33
3.6.2 Duvarlar	34
3.6.3 Döşemeler	38
3.6.4 Çatı	39
3.6.5 Merdiven	41
3.6.6 Kapılar.....	41
3.6.7 Pencereler.....	43
3.6.8 Konsollar, fûruşlar, silmeler ve süslemeler	44
3.6.9 Korkuluk ve küpeşteler	46
3.6.10 Süpürgelikler	48
3.6.11 Boya katmanları	49
3.7 Yapıdaki Hasarlar ve Bozulmalar	51
3.7.1 Strüktürel hasarlar ve nedenleri	51
3.7.2 Malzeme hasarları ve bozulmaları	52
3.7.3 Kullanıcı kaynaklı hasar ve bozulmalar	53
4. RESTİTÜSYON ÖNERİSİ	55
4.1 Restitüsyon Kararlarına Temel Oluşturan Kaynaklar	55
4.1.1 Haritalar	55
4.1.2 Fotoğraf, kartpostal ve çizimler	58
4.1.3 Arşiv belgeleri ve envanter çalışmaları.....	60
4.2 Tespit Edilen Restitüsyon Sorunları	61
4.3 Restitüsyon Önerisi.....	62
4.3.1 Vaziyet planı restitüsyonu	62
4.3.2 Plan restitüsyonu	63
4.3.2.1 Bodrum kat planı restitüsyonu	63
4.3.2.2 Zemin kat planı restitüsyonu	64
4.3.2.3 Birinci kat planı restitüsyonu	65
4.3.3 Çatı restitüsyonu	66
4.3.4 Cephe restitüsyonu	67
5. RESTORASYON	71
5.1 Koruma Yaklaşımı	71
5.2 Onarım ve Müdahale Kararları	73
5.2.1 Taşıyıcı sisteme yönelik müdahale tipleri	73
5.2.1.1 Bütünleme.....	74
5.2.1.2 Yenileme.....	74
5.2.1.3 Sağlamaştırma	75
5.2.1.4 Acil müdahale: destekleme ve koruyucu örtü	75
5.2.2 Taşıyıcı olmayan yapı malzemesi ve elemanına yönelik müdahaleler	75
5.2.2.1 Niteliksiz eklerden ve malzemelerden arındırma	76
5.2.2.2 Bütünleme.....	76
5.2.2.3 Yeniden yapım ve yenileme	76
5.2.2.4 Yüzey temizliği	77
5.2.2.5 Sağlamaştırma	77

5.2.2.6 Sıhhileştirme	78
5.2.2.7 Sıvaların ve derzlerin onarılması.....	78
5.2.2.8 Bitkilerden arındırma	78
6. SONUÇ VE ÖNERİLER	79
KAYNAKLAR.....	83
EKLER	87
ÖZGEÇMİŞ	255

KISALTMALAR

cm	: Santimetre
m	: Metre
m²	: Metrekare
c	: Cilt
s	: Sayfa
ICOMOS	: Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi
GEEAYK	: Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu
GDYŞ	: Geçiş Dönemi Yapılaşma Şartları
KANİP	: Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı
KAUİP	: Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı
KTVKK	: Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulu
KTVKYK	: Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Yüksek Kurulu
KUDEB	: Koruma Uygulama ve Denetim Büroları

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1 : Burgazada'nın İstanbul'daki konumu .	5
Şekil 2.2 : İstanbul adaları ve çevresi .	6
Şekil 2.3 : Burgazada'nın kuşbakışı görünümü .	7
Şekil 2.4 : Mehtap Sokak, 17-19 numaralı yapılar.	12
Şekil 2.5 : Mehtap Sokak, 21-23 numaralı yapılar (Andriomenos Köşkü).	13
Şekil 2.6 : Mehtap Sokak, 25-27 numaralı yapılar (Bendiç Evi).	13
Şekil 3.1 : Vaziyet planı.	17
Şekil 3.2 : Bodrum kat planı.	18
Şekil 3.3 : Zemin kat planı.	21
Şekil 3.4 : Birinci kat planı.	24
Şekil 3.5 : Çatı planı.	28
Şekil 3.6 : Batı cephesi görünüşü.	29
Şekil 3.7 : Kuzey cephesi görünüşü.	31
Şekil 3.8 : Doğu cephesi görünüşü.	32
Şekil 3.9 : Güney cephesi görünüşü.	33
Şekil 3.10 : Tuğla duvar örgü tekniği.	34
Şekil 3.11 : Ahşap döşeme kirişlerinin tuğla duvara oturması .	35
Şekil 3.12 : Ahşap çatkı sistemi	36
Şekil 3.13 : Ahşap çatkı modeli (Batı Cephesi).	36
Şekil 3.14 : Cephe kaplaması teknikleri.	37
Şekil 3.15 : Çıta (solda) ve pasa (sağda) örnekleri.	39
Şekil 3.16 : Kıрма çatı hava fotoğrafı.	40
Şekil 3.17 : Ahşap çatı konstrksiyonu modeli öngörüsü.	40
Şekil 3.18 : K02 (solda), K12 (sağda) görünüşleri.	42
Şekil 3.19 : P01 giyotin pencere.	43
Şekil 3.20 : Furuş, silme ve süslemeler.	44
Şekil 3.21 : Furuş, silme ve süslemeler.	45
Şekil 3.22 : Ahşap kat silmesi ve üzerindeki süslemeler.	45
Şekil 3.23 : Ahşap koltuk silmesi ve üzerindeki süslemeler.	45
Şekil 3.24 : Koltuk silmeleri detayları	46
Şekil 3.25 : Benzer korkuluk modelleri	47
Şekil 3.26 : Benzer korkuluk modeli	47
Şekil 3.27 : Baba ve korkuluk detayları.	48
Şekil 3.28 : Z02 Oda mekânı kuzey duvarı üzerindeki boya katmanları.	50
Şekil 3.29 : 104 Oda mekânı kuzey duvarı üzerindeki boya katmanları.	50
Şekil 4.1 : İstanbul Harita Şirketi, 1938	57
Şekil 4.2 : Burgazada İskele, ~1890	58
Şekil 4.3 : Gezinti Caddesi, ~1930	58
Şekil 4.4 : 24 ada 12 parsel perspektif çizimi	60
Şekil 4.5 : Vaziyet planı restitüsyonu.	63

Şekil 4.6 :	Bodrum kat planı restitüsyonu.....	64
Şekil 4.7 :	Zemin kat planı restitüsyonu.....	65
Şekil 4.8 :	Birinci kat planı restitüsyonu.....	66
Şekil 4.9 :	Çatı planı restitüsyonu.....	67
Şekil 4.10 :	Batı cephesi restitüsyonu.....	68
Şekil 4.11 :	Kuzey cephesi restitüsyonu.....	68
Şekil 4.12 :	Doğu cephesi restitüsyonu.....	69
Şekil 4.13 :	Doğu cephesi restitüsyonu.....	69
Şekil A.1 :	Tescil kararı	89
Şekil A.2 :	Tescil kararı	90
Şekil A.3 :	Tescil kararı	91
Şekil A.4 :	Mimar Sinan Üniversitesi Envanter Fişi	92
Şekil A.5 :	Mimar Sinan Üniversitesi Envanter Fişi	92
Şekil A.6 :	Yapıların acilen rölövelerini isteyen arşiv belgeleri	93
Şekil C.1:	1/5000 Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı	101
Şekil D.1:	Drone Fotoğraflarından Oluşturulmuş Vaziyet Planı Ortofotosu	102
Şekil D.2:	Lazer Taramadan Oluşturulmuş Batı Cephesi Ortofotosu (Temmuz 2019).....	102
Şekil D.3:	Drone Fotoğraflarından Oluşturulmuş Doğu Cephesi Ortofotosu (Mart 2020).....	103
Şekil D.4:	Lazer Taramadan Oluşturulmuş Güney Cephesi Ortofotosu (Temmuz 2019).....	103
Şekil E.1:	B01 Koridor.....	104
Şekil E.2:	B02 Depo.....	104
Şekil E.3:	B03 Sarnıç.....	105
Şekil E.4:	B03 Sarnıç.....	105
Şekil E.5:	B05 Banyo.....	106
Şekil E.6:	B05 Banyo.....	106
Şekil E.7:	B05 Banyo.....	107
Şekil E.8:	Z01 Giriş Holü.....	107
Şekil E.9:	Z02 Oda.....	108
Şekil E.10:	Z02 Oda.....	108
Şekil E.11:	Z03 Mutfak.....	109
Şekil E.12:	Z03 Mutfak.....	109
Şekil E.13:	Z04 Hela.....	110
Şekil E.14:	Sahanlık.....	110
Şekil E.15:	101 Sofa.....	111
Şekil E.16:	102 Oda.....	111
Şekil E.17:	103 Balkon.....	112
Şekil E.18:	103 Balkon.....	112
Şekil E.19:	104 Oda.....	113
Şekil E.20:	104 Oda.....	113
Şekil E.21:	105 Hela.....	114
Şekil E.22:	106 Oda.....	114
Şekil E.23:	106 Oda.....	115
Şekil E.24:	107 Balkon.....	115
Şekil E.25:	107 Balkon.....	116
Şekil E.26:	Batı cephesi.....	116
Şekil E.27:	Batı cephesi.....	117

Şekil E.28:	Kuzey cephesi.....	117
Şekil E.29:	Kuzey cephesi.....	118
Şekil E.30:	Doğu cephesi.	118
Şekil E.31:	Güney cephesi.....	119
Şekil E.32:	Giriş.....	119
Şekil E.33:	106 Oda mekânı tuğla yangın duvarındaki döşeme yuvası.	120
Şekil E.34:	Ahşap döşeme kirişleri.....	120
Şekil E.35:	Ahşap karkas dikmeleri.....	121
Şekil E.36:	106 Oda mekânında bulunan ahşap bağdadi tekniği ile örülmüş duvar ve ahşap malzemelerdeki bozulmalar.	121
Şekil E.37:	102 Oda mekânında bulunan ahşap bağdadi çıtaları.	122
Şekil E.38:	103 Mutfak mekânında rabbitz teli izleri.	122
Şekil E.39:	Ahşap lambalı cephe kaplaması.	123
Şekil E.40:	Ahşap yalıbaskı cephe kaplaması.....	123
Şekil E.41:	Ahşap döşeme kaplamaları.	124
Şekil E.42:	Giriş bölümünde bulunan karosiman döşeme kaplamaları.	124
Şekil E.43:	Özgün marsilya kiremiti.	125
Şekil E.44:	Özgün mahya kiremiti.....	125
Şekil E.45:	Ahşap çift kanatlı giriş kapısı.	126
Şekil E.46:	Ahşap koltuk silmesi.	126
Şekil E.47:	Ahşap süpürgelik.....	127
Şekil E.48:	Ahşap süpürgelik.....	127
Şekil E.49:	Ahşap dikmede çürüme ve malzeme kaybı.	128
Şekil E.50:	Ahşap dikmede çürüme ve malzeme kaybı.	128
Şekil E.51:	106 Oda mekânında ahşap karkas detayı ve bozulmaları.	129
Şekil E.52:	Ahşap döşeme kirişlerinde bozulmalar.	129
Şekil E.53:	Ahşap döşeme kirişlerinde bozulma.	130
Şekil E.54:	Kuzey cephesinde kesit kaybı.....	130
Şekil E.55:	Merdiven basamak ve kirişinde bozulma ve malzeme kaybı.	131
Şekil E.56:	Z02 Oda mekânının tavan döşemesindeki bozulma.....	131
Şekil E.57:	Z03 Mutfak mekânının tavan döşemesindeki bozulma.	132
Şekil E.58:	106 Oda mekânındaki tavan döşemesindeki bozulma.	132
Şekil E.59:	106 Oda mekânında sıva kayıpları ve yosun oluşumu.....	133
Şekil E.60:	104 Oda mekânında sıva kayıpları ve yosun oluşumu.....	133
Şekil E.61:	Z03 Mutfak mekânında sıva kayıpları ve yosun oluşumu.....	134
Şekil E.62:	105 Hela mekânındaki seramikler üzerinde oluşmuş çatlak.....	134
Şekil E.63:	Ahşap yalıbaskı cephe kaplamasında malzeme kaybı.	135
Şekil E.64:	Ahşap yalıbaskı cephe kaplamasında malzeme kaybı.	135
Şekil E.65:	Batı cephesinde ahşap cephe kaplamalarında bozulma.	136
Şekil E.66:	11 parseldeki yapının güney cephesi.....	136
Şekil E.67:	11 parseldeki yapının batı cephesi.	137
Şekil E.68:	11 parselde bulunan ahşap panjur.	137
Şekil E.69:	11 parseldeki yapıya ait fotoğraflar.....	138
Şekil E.70:	11 parseldeki yapıya ait fotoğraflar.....	138
Şekil E.71:	11 parseldeki yapıya ait fotoğraflar.....	139
Şekil E.72:	11 parseldeki yapıya ait fotoğraflar.....	139
Şekil F.1:	Rölöve: Vaziyet planı.....	140
Şekil F.2:	Rölöve: Bodrum kat planı.	141
Şekil F.3:	Rölöve: Zemin kat planı.	142
Şekil F.4:	Rölöve: Birinci kat planı.	143

Şekil F.5:	Rölöve çatı planı.....	144
Şekil F.6:	Rölöve: Tavan planları.....	145
Şekil F.7:	Rölöve: Birinci kat tavan planı.....	146
Şekil F.8:	Rölöve: A-A kesiti.....	147
Şekil F.9:	Rölöve A'-A' kesiti.....	148
Şekil F.10:	Rölöve: B'-B' kesiti.....	149
Şekil F.11:	Rölöve: B-B kesiti.....	150
Şekil F.12:	Rölöve 1'-1' kesiti.....	151
Şekil F.13:	Rölöve 1-1 kesiti.....	152
Şekil F.14:	Rölöve: 2-2 kesiti.....	153
Şekil F.15:	Rölöve: 2'-2' kesiti.....	154
Şekil F.16:	Rölöve: Batı cephesi.....	155
Şekil F.17:	Rölöve: Güney cephesi.....	156
Şekil F.18:	Rölöve: Doğu cephesi.....	157
Şekil F.19:	Rölöve: Kuzey cephesi.....	158
Şekil F.20:	Rölöve: Sistem detayı.....	159
Şekil F.21:	Rölöve: Sistem detayı.....	160
Şekil F.22:	Rölöve: Kapı detayı.....	161
Şekil F.23:	Rölöve: Giyotin pencere detayı.....	162
Şekil F.24:	Rölöve: Korkuluk ve baba detayları.....	163
Şekil F.25:	Rölöve: Detaylar.....	164
Şekil F.26:	Malzeme analizi: Bodrum kat planı.....	165
Şekil F.27:	Malzeme analizi: Zemin kat planı.....	166
Şekil F.28:	Malzeme analizi: Birinci kat planı.....	167
Şekil F.29:	Malzeme analizi: Çatı planı.....	168
Şekil F.30:	Malzeme analizi: Tavan planları.....	169
Şekil F.31:	Malzeme analizi: Birinci kat tavan planı.....	170
Şekil F.32:	Malzeme analizi: A-A kesiti.....	171
Şekil F.33:	Malzeme analizi: A'-A' kesiti.....	172
Şekil F.34:	Malzeme analizi: B'-B' kesiti.....	173
Şekil F.35:	Malzeme analizi: B-B kesiti.....	174
Şekil F.36:	Malzeme analizi: 1'-1' kesiti.....	175
Şekil F.37:	Malzeme analizi: 1-1 kesiti.....	176
Şekil F.38:	Malzeme analizi: 2-2 kesiti.....	177
Şekil F.39:	Malzeme analizi: 2'-2' kesiti.....	178
Şekil F.40:	Malzeme analizi: Batı cephesi.....	179
Şekil F.41:	Malzeme analizi: Güney cephesi.....	180
Şekil F.42:	Malzeme analizi: Doğu cephesi.....	181
Şekil F.43:	Malzeme analizi: Kuzey cephesi.....	182
Şekil F.44:	Bozulma analizi: Bodrum kat planı.....	183
Şekil F.45:	Bozulma analizi: Zemin kat planı.....	184
Şekil F.46:	Bozulma analizi: Birinci kat planı.....	185
Şekil F.47:	Bozulma analizi: Çatı planı.....	186
Şekil F.48:	Bozulma analizi: Tavan planları.....	187
Şekil F.49:	Bozulma analizi: Birinci kat tavan planı.....	188
Şekil F.50:	Bozulma analizi: A-A kesiti.....	189
Şekil F.51:	Bozulma analizi: A'-A' kesiti.....	190
Şekil F.52:	Bozulma analizi: B'-B' kesiti.....	191
Şekil F.53:	Bozulma analizi: B-B kesiti.....	192
Şekil F.54:	Bozulma analizi: 1'-1' kesiti.....	193

Şekil F.55:	Bozulma analizi: 1-1 kesiti.	194
Şekil F.56:	Bozulma analizi: 2-2 kesiti.	195
Şekil F.57:	Bozulma analizi: 2'-2' kesiti.	196
Şekil F.58:	Bozulma analizi: Batı cephesi.	197
Şekil F.59:	Bozulma analizi: Güney cephesi.	198
Şekil F.60:	Bozulma analizi: Doğu cephesi.	199
Şekil F.61:	Bozulma analizi: Kuzey cephesi.	200
Şekil F.62:	Restitüsyon: Vaziyet planı.	201
Şekil F.63:	Restitüsyon: Bodrum kat planı.	202
Şekil F.64:	Restitüsyon: Zemin kat planı.	203
Şekil F.65:	Restitüsyon: Birinci kat planı.	204
Şekil F.66:	Restitüsyon: Çatı planı.	205
Şekil F.67:	Restitüsyon: Tavan planları.	206
Şekil F.68:	Restitüsyon: Birinci kat tavan planı.	207
Şekil F.69:	Restitüsyon: A-A kesiti.	208
Şekil F.70:	Restitüsyon: A'-A' kesiti.	209
Şekil F.71:	Restitüsyon: B'-B' kesiti.	210
Şekil F.72:	Restitüsyon: 1'-1' kesiti.	211
Şekil F.73:	Restitüsyon: 1-1 kesiti.	212
Şekil F.74:	Restitüsyon: Batı cephesi.	213
Şekil F.75:	Restitüsyon: Güney cephesi.	214
Şekil F.76:	Restitüsyon: Doğu cephesi.	215
Şekil F.77:	Restitüsyon: Kuzey cephesi.	216
Şekil F.78:	Restitüsyon: Sistem detayı.	217
Şekil F.79:	Restitüsyon: Sistem detayı.	218
Şekil F.80:	Restitüsyon: Kapı detayı.	219
Şekil F.81:	Restitüsyon: Giyotin pencere detayı.	220
Şekil F.82:	Restitüsyon: Baba ve korkuluk detayları.	221
Şekil F.83:	Restitüsyon: Detaylar.	222
Şekil F.84:	Müdahale kararları: Bodrum kat planı.	223
Şekil F.85:	Müdahale kararları: Zemin kat planı.	224
Şekil F.86:	Müdahale kararları: Birinci kat planı.	225
Şekil F.87:	Müdahale kararları: Çatı planı.	226
Şekil F.88:	Müdahale kararları: Tavan planları.	227
Şekil F.89:	Müdahale kararları: Birinci kat tavan planı.	228
Şekil F.90:	Müdahale kararları: A-A kesiti.	229
Şekil F.91:	Müdahale kararları: A'-A' kesiti.	230
Şekil F.92:	Müdahale kararları: B'-B' kesiti.	231
Şekil F.93:	Müdahale kararları: B-B kesiti.	232
Şekil F.94:	Müdahale kararları: 2'-2' kesiti.	233
Şekil F.95:	Müdahale kararları: 2-2 kesiti.	234
Şekil F.96:	Müdahale kararları: 3'-3' kesiti.	235
Şekil F.97:	Müdahale kararları: 3-3 kesiti.	236
Şekil F.98:	Müdahale kararları: Batı cephesi.	237
Şekil F.99:	Müdahale kararları: Güney cephesi.	238
Şekil F.100:	Müdahale kararları: Doğu cephesi.	239
Şekil F.101:	Müdahale kararları: Kuzey cephesi.	240
Şekil F.102:	Restorasyon: Bodrum kat planı.	241
Şekil F.103:	Restorasyon: Zemin kat planı.	242
Şekil F.104:	Restorasyon: Birinci kat planı.	243

Şekil F.105:	Restorasyon: Çatı planı.....	244
Şekil F.106:	Restorasyon: Tavan planları.....	245
Şekil F.107:	Restorasyon: Birinci kat tavan planı.....	246
Şekil F.108:	Restorasyon: A-A kesiti.....	247
Şekil F.109:	Restorasyon: B'-B' kesiti.....	248
Şekil F.110:	Restorasyon: 1'-1' kesiti.....	249
Şekil F.111:	Restorasyon: 1-1 kesiti.....	250
Şekil F.112:	Restorasyon: Batı cephesi.....	251
Şekil F.113:	Restorasyon: Güney cephesi.....	252
Şekil F.114:	Restorasyon: Doğu cephesi.....	253
Şekil F.115:	Restorasyon: Kuzey cephesi.....	254

BURGAZADA 24 ADA 12 PARSEL’DE BULUNAN AHŞAP KONUTUN RESTORASYON PROJESİ

ÖZET

Bu çalışmanın konusu İstanbul İli, Adalar İlçesi, Burgazada Mahallesi, Sarnıç Sokak, 24 Ada 12 Parsel’de yer alan kültür varlığı niteliğindeki tescilli ahşap konuttur. Çalışma kapsamında, uzun süredir bakımsız kalan ve farklı koruma problemlerine sahip yapının geleceğe aktarılabilmesi için koruma önerileri hazırlanmıştır. Bu çerçevede, yapının mevcut durumu hassas ve detaylı biçimde belgelenmiş, alan çalışmasında elde edilen verilerle malzeme ve hasar analizleri gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonunda, yapının özgünlüğü korunarak konut işlevi ile varlığını sürdürebilmesi için müdahale önerileri hazırlanmıştır.

Çalışma konusu olan yapı, Sarnıç Sokak’ta bulunan ahşap ikiz konutun 12. parselde yer alan parçasıdır. İkiz konutun 11 parselde bulunan diğer parçası Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindedir ve bakımsız kalması nedeniyle taşıyıcı sistemi kritik durumdadır. Sokaktan geçen yayaların güvenliği için yakın zamanda yapının sokak cephesi kapatılmıştır. Tez çalışması kapsamında, ikiz konutun 11 parselde bulunan diğer yarısı da mümkün olduğunca belgelenmiş ve incelenmiştir.

Çalışmanın birinci bölümünde tez çalışmasının amacı, kapsamı ve yöntemi açıklanmıştır. İkinci bölümde, yapının konumlandığı Burgazadası’nın tarihsel gelişimi, kültürel ve ekonomik özelliklerine değinilmiştir. Ada’daki bazı önemli anıtsal ve sivil mimarlık örneklerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde yapının tarihi ve mevcut durumu hakkında bilgiler sunulmuştur. Bu başlık altında mekân ve cephe özellikleri, yapıım tekniği ve malzeme özellikleri, yapıda gözlemlenen bozulmalara ve hasarlara yer verilmiştir. Dördüncü bölümde, restitüsyon önerisi ve bu önerinin hazırlanmasında kullanılan veriler sunulmuştur. Beşinci bölümde, yapının korunması için takip edilmesi önerilen koruma yaklaşımı ve koruma problemlerinin çözülmesinde kullanılabilecek müdahalelerle ilgili bilgiler verilmiştir. Altıncı ve son bölümde, çalışmanın genel bir değerlendirmesi yapılmıştır.

Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından alınan, 10.12.1976 tarihli ve 9500 sayılı karar ile İstanbul Adalar’ı doğal sit olarak tescillenmiştir. Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları yüksek Kurulu’nca 2891 sayılı kanunun 6. Maddesine göre, Marmara Takım Adaları (Büyükada, Heybeliada, Burgazada, Kınalıada, Sededefası), 31.03.1984 tarih ve 234 karar numarası ile “Sit Alanı Bütünü” ilan edilmiştir. 1991 yılında 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı hazırlanmıştır. Fakat bu plan doğrultusunda hazırlanan Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı çeşitli sebepler ile yürürlüğe girememiştir. Bu süreçte oluşan yasal boşluk ‘Geçiş Dönemi Yapılaşma Şartları’ ile giderilmeye çalışılmıştır. Fakat bu şartlar Adalardaki imar hareketlerini arttırmış, koruma sorunlarına sebebiyet oluşturmuştur. 2007 yılında yeni 1/5000 KANİP geliştirilmiş ve 2011 yılında yürürlüğe girmiştir. Fakat bu plan da TMMOB Mimarlar Odası’nın açtığı dava yeni yapılaşma ve turizm baskısı, orman alanlarının imara açılma riski, kıyıların kamu

kullanımının kısıtlanabilmesi gerekçeleri ile iptal edilmiştir. Sonuç olarak adalarda bugün GDYŞ ilkeleri yürürlükte dir.

Tez kapsamında çalışılan yapı 15.03.1973 tarihli, 7621 numaralı karar ile Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Başkanlığı tarafından korunması gereken kültür varlığı olarak tescillenmiştir.

Eski fotoğraf ve haritalardan, yapının 1890-1910 tarihleri arasında inşa edildiğı tespit edilmiştir. Yapı, döneminin İstanbul ahşap sivil mimarlık örnekleri ile benzer yapı elemanlarına sahiptir. Özellikle Ahırkapı Kereste Fabrikası'nın açılması ile kullanılan yapı elemanlarının endüstriyelleşmesi, dönemin yapılarında mimari dilin benzeşmesine yol açmıştır.

Yapının özgün plan özellikleri korunmuştur. Mimari detayları genel anlamda korunmuş olsa da bazı kullanıcı müdahaleleri gözlemlenmiştir. Doğu cephesinde ahşap giyotin pencere doğramaları aynı açıklık içerisinde, ahşap yatay açılır pencere doğramaları ile değiştirilmiş, cephenin ahşap kaplamaları çimento esaslı sıva ile kaplanmıştır. Islak hacimler, konfor şartları gözetilerek; zamanın modern malzemeleri ile, kullanıcı tarafından müdahaleye uğramıştır. Bunun yanı sıra pencere doğramalarındaki ahşap, panjurlu kepenkler yapıdan sökülmüştür. Bu müdahalelerin dışında yapının plan özelliğinin ve mimari detaylarının özgünlüğü korunmuştur. Yapıda uzun yıllardır kimsenin yaşamaması, yapıyı bakımsız bırakmış; çatıdan ve cephelerden gelen su, ahşap elemanlarda ve sıva katmanlarında bozulmalara sebep olmuştur.

Restorasyon kararları alınırken yapıda bulunan bozulmaların sebepleri, yapıda kullanılan malzemelerin zayıf yönleri gözetilerek müdahale kararları alınmaya gayret edilmiştir. Müdahale kararları, ICOMOS tarafından 1999 yılında yayınlanan 'Ahşap Tarihi Yapıların Korunması İçin İlkeler' bildirisi dikkate alınarak verilmiştir.

Tez alışması sürecinde yapıya dair literatür taraması yapılmış, belgeleme çalışmaları, rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri hazırlanmış, koruma önerileri geliştirilmiş ve genel değerlendirme ile sonuçlandırılmıştır.

THE RESTORATION PROJECT OF THE TIMBER HOUSE SITUATED IN BURGAZADA BLOCK 24 PARCEL 12

SUMMARY

The subject of this study is the historic timber house, which is a registered cultural property located in Istanbul Province, Adalar District, Burgazada Quarter, Sarnıç Street, block no:24, lot no:12. Within the scope of the study, conservation proposals have been prepared to protect and use the structure as a resident, which has been neglected for a long time and has different conservation issues. In this framework, the current state of the building was precisely documented including its constructive and decorative details, and material and damage analyzes were carried out with the data obtained from the fieldwork. Restitution proposals, which express the state of the building in its initial construction date, have been developed by investigating the traces on the building and searching written-visual sources. As a final step, conservation proposals were developed to preserve the building and continue its existence with its residential function.

The building, which is the subject of this study, is the northern part of a wooden twin house located on Sarnıç Street. The remaining part of the twin house, located in lot no.11, is owned by the General Directorate of Foundations and is in structurally critical condition. The façade of the building has recently been closed to ensure the safety of pedestrians crossing the street. Within the scope of the thesis, the remaining half of the twin houses in lot no.11 was also documented and investigated.

The Adalar district is located in the northern part of the Marmara Sea. It is a cluster of nine islands southeast of Istanbul in the Sea of Marmara and known as Prince Islands. There are several buildings or ruins dating back to the Byzantine and Ottoman period on these islands. With the development of technology and transportation networks in the 19th century, the islands became accessible. The increase in the accessibility of the islands paved the way for the production of outstanding examples of civil architecture.

The islands have a Mediterranean climate and a wide range of natural vegetation. *Pinus brutia*, *Quercus* oak, *Juniperus oxycedrus*, mastic tree, *Arbutus*, *Leaflay incanus* and *Cistus incanus* can be given as examples of the natural vegetation of the islands. There are also some species of trees imported to the islands.

With the decision dated 10.12.1976 and numbered 9500 taken by the Real Estate Antiquities and High Council of Monuments, Istanbul Islands were registered as a natural site area. The Marmara Archipelago (Buyukada, Heybeliada, Burgazada, Kınalıada, Sedefadası) was announced as an "Entire Protected Area" with the decision number 234, dated 31.03.1984, according to the 6th Article of the Law No. 2891 by the High Council of Immovable Cultural and Natural Heritage.

The Adalar natural site area has a complex history in terms of zoning strategy. In 1991, a 1/5000 scale Conservation Master Development Plan was prepared. Subsequently, a 1/1000 Conservation Master Development Plan was prepared in line with this 1/5000 Master Plan but it could not come into effect for a variety of reasons. There has been a legal gap during this process in terms of construction and zoning. Although this gap has been tried to be filled with the 'Transition Period Construction Conditions', it created a density of construction on the islands and

caused many conservation problems. The new 1/5000 scale Conservation Master Development Plan studies, which started again in 2007, were approved in 2011 and entered into force. However, lawsuits were filed on account of the fact that this master plan would increase the population density and create tourism pressure. This Master Plan plan was canceled in 2017 with the decision made by a court of law. As a result of this situation, Transition Period Construction Conditions entered into force again. Transition Period Construction Conditions caused some public arguments and caused conservation problems in Istanbul Islands due to the zoning pressure. In order to preserve and sustain the cultural and natural heritage of the Istanbul Islands, a new strategic plan that has ecological and sustainable goals should be designed as soon as possible.

Burgazada, where the subject of the thesis is located, is a neighbourhood in the Adalar district of Istanbul province. It is the third-largest of Prince Islands. There are Kınalıada and Kaşık Island in the north, Heybeliada and Büyükada in the east. The circumference of Burgazada is 5.000 meters and its surface area is 1.500 km². The highest point of Burgazada is at an altitude of 170 meters. Although Burgazada has a population of 1427 as of 2019, the population increases by approximately 10 in the summer season.

The building studied within the scope of the thesis was registered as a cultural assets to be protected, by the Real Estate Antiquities and the Presidency of the High Council of Monuments with the decision dated 15.03.1973 and numbered 7621.

The structure is a two-storey residential building with a basement. It is a timber frame structure reflecting a particular construction technique called “Bağdadi”. The original layout and architectural details of the building have been preserved but some user interventions took place.

The wooden guillotine (double-hung) window frame on the east facade has been replaced with a wooden horizontal opening (pivot) window frame within the same opening, and the timber claddings of the facade have been covered with cement-based plaster. Wet areas of the house, have been renovated with incompatible materials by the users to satisfy the comfort requirements. In addition to these alterations, the wooden shutters on the window frame were removed from the building. Apart from these interventions, the original plan layout and architectural details of the building has been preserved. The fact that no one has lived in the building for many years has caused the building to be neglected. The water coming from the roof and facades caused deterioration in the wooden elements and plaster layers.

According to the old photographs and maps, it was determined that the building should have been built between 1890-1910. The building presents similar constructive details with the wooden civil architecture examples of its period in Istanbul. In particular, with the establishment of Ahırkapı Timber Factory, the timber construction materials were industrialized and the timber architectural style of the period was influenced. This fact contributes to the similarity of the architectural language of the timber structures of this period..

While developing a conservation proposal, interventions were selected considering the causes of deterioration and the weaknesses of the materials used in the building. Intervention decisions were made by taking the “Principles for the Preservation of Historic Wooden Building” statement into consideration, published by ICOMOS in 1999. The interventions have done according to this statement, should be at the least

level, should be applied according to the traditional techniques , should not prevent reaching the original details of the building and should be revocable if possible.

In case the structural elements of the building are in good shape, interventions such as simple repairs, reintegration, redressing, and consolidation are suggested. If the building elements have extensive damages or alterations, renewal or partial reconstruction interventions are proposed. Traditional timber impregnation and filling the insect holes injection are suggested to increase the resistance of wooden elements against atmospheric effects and organic factors. New materials are supposed to be in the same wood type of their origin. To satisfy current comfort living conditions, sanitation is suggested for the wet areas. Thus, the building is supposed to be more convenient for the users. After the restoration process of the building, continuous maintenance is recommended to trace and prevent further damages.

In the first section of the text, the aim, scope and methods of the study are explained. In the second section, the historical development, cultural and economic characteristics of Burgazada have presented including some important examples of monumental and civil architecture on the Island. In the third section, the history and the current state of the building are explained. The layout of the building and description of its spaces, the character of facades, construction techniques and material properties, deteriorations and the damages observed in the building can also be found in this chapter. In the fourth section, the restitution proposal and the data that forms the basis of the proposal is shared. In the fifth section, the conservation approach is stated and adequate interventions to be applied to the building has been proposed. The restoration project is also presented in this chapter. In the last chapter, the study has been concluded with a bried evaluation and a summary of outputs of each section.

1. GİRİŞ

İstanbul Adalar mimarisi, 19. Yüzyılın sonlarından itibaren zengin örneklerle ev sahipliği yapmıştır. Demografik yapısındaki zenginlik mimariye de yansımıştır. Yüz yıl içerisinde demografik yapı değişikliğe uğramış ve Ada'daki Türk nüfusu artmıştır. Adadaki yapı stoğu, koruma politikalarındaki kararlardan dolayı 1990'lı yıllarda rekonstrüksiyonlara uğramış ve özgünlüklerini kaybetmişlerdir.

Bu çalışmanın konusu; İstanbul İli, Adalar İlçesi, Burgazada Mahallesi, Sarnıç Sokak, 24 Ada 12 Parsel'de yer alan, kültür varlığı niteliğindeki, tescilli ahşap konuttur. Çalışma kapsamında, uzun süredir bakımsız kalan ve farklı koruma problemlerine sahip yapının geleceğe aktarılabilmesi için koruma önerileri hazırlanmıştır. Bu çerçevede, yapının mevcut durumu hassas ve detaylı biçimde belgelenmiş, alan çalışmasında elde edilen verilerle malzeme ve hasar analizleri gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonunda, yapının özgünlüğü korunarak konut işlevi ile varlığını sürdürebilmesi için müdahale önerileri hazırlanmıştır.

Çalışma konusu olan yapı, Sarnıç Sokak'ta bulunan ahşap ikiz konutun kuzeyinde yer alan parçasıdır. İkiz konutun diğer bağımsız bölümü, 11 parselde bulunmaktadır. Bu yapı Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetindedir ve bakımsız kalması nedeniyle taşıyıcı sistemi kritik durumdadır. Sokaktan geçen yayaların güvende olmaları için yakın zamanda yapının sokak cephesi kapatılmıştır. Tez çalışması kapsamında, ikiz konutun 11 parselde bulunan bölümü mümkün olduğunca belgelenmiş ve incelenmiştir.

Burgazada 24 ada 11 ve 12 parseldeki yapılar özgünlüğünü büyük ölçüde korumuş, yapılar bakımsızlıktan dolayı bozulmaya uğramış, bu bozulmalar yapıların strüktürel kondisyonunu tehlikeli duruma getirmiştir.

Çalışma kapsamında Burgazada'nın tarihsel ve fiziksel gelişimi, Ada'da bulunan anıtsal ve sivil mimarlık örnekleri, eski harita ve fotoğraflar arşivlerde taranmış ve derlenmiştir.

1.1 Tezin Amacı

Adalar İlçesi, Burgazada Mahallesi, 24 ada 12 parseldeki yapı, konut olarak inşa edilmiştir, fakat bugün kullanılmamaktadır. İki katlı ahşap yapının özgün detayları büyük ölçüde günümüze ulaşmıştır. Tezin amacı yapının özgün detaylarını; kaybolmadan belgeleme çalışmalarını yapmak, geçmişe dair izlerini araştırıp belgelemek, malzeme özelliklerini ve bozulmalarını tespit ederek korunabilmesi için çözüm ve öneriler geliştirilmesini sağlamaktır.

1.2 Tezin Kapsamı ve Yöntemi

Tezin ilk aşamasında, yapının bulunduğu çevrenin tarihsel gelişimi, demografik yapısı, 19.yy sonlarındaki mimari yapılar gözlemlenerek dönemin mimari ortamı aktarılmaya gayret edilmiştir.

İkinci aşamada yapının rölövesi hazırlanmıştır. Yapının mevcut durumu lazer tarama teknolojisi ile taranmış, oluşturulan dijital nokta bulutundan ortofotoların oluşturulmasıyla iki boyutlu çizim altlıkları elde edilmiştir. Lazer tarama ile taranamayan bölgeler için drone ile fotoğraf çekilmiş, bu fotoğraflar uygun yazılımlar ile birleştirilerek ortofotolar oluşturulmuştur. Bilgisayar ortamında oluşturulan çizimler üzerinden ölçü kontrolleri yapılarak rölöve sağlanması yapılmıştır. Kapı ve pencere detayları, cephe üzerindeki süslemeler şerit metre ve profil tarağı ile alınmıştır. Vaziyet planı 1/200, plan, kesit ve görünüşler 1/50, sistem kesiti 1/20, kapı ve pencere detayları 1/ 10, diğer detaylar 1/5 ölçeklerde çizilmiştir. Malzeme ve hasar analizleri lejantları oluşturularak rölöve çizimleri üzerinde taramalar ile ifade edilmiştir. Yapının iç mekân duvarlarındaki boya katmanları yakın çekim yapabilen kamera ile gözlemlenmeye çalışılmış, belgelenmiştir.

Üçüncü aşamada yapının restitüsyon projesi hazırlanmıştır. Yapıya ait bilgiler barındıran, geçmiş dönemlere ait belgeler araştırılmıştır. Bu araştırmalar için; Atatürk Kitaplığı Arşivleri, İstanbul 5 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü Arşivi, İstanbul Vakıflar 2. Bölge Müdürlüğü Arşivi, Adalar Müzesi Arşivi, Salt Araştırma Arşivi, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Arşivi, Şişmanoğlu Kütüphanesi, Büyükkada İlçe Halk Kütüphanesi, üniversite kütüphaneleri taranmıştır. Aynı dönemde ve coğrafyada üretilmiş benzer ölçekte ve üsluptaki yapılar araştırılmıştır.

Bunların yanısıra, “www.burgazisland.com” web sitesinde derlenen belgelere de göz atılmış, Burgazada’ya ilişkin veriler incelenmiştir.

Dördüncü aşamada yapının günümüz koşullarında kullanılabilmesi için yapılacak müdahaleleri ifade eden paftalar oluşturulmuştur. Restitüsyon verileri ve müdahale yöntemleri ile beraber restorasyon projesi oluşturulmuştur.

2. YAPININ BULUNDUĞU ÇEVRE

2.1 Coğrafi Konum

Şekil 2.1 : Burgazada'nın İstanbul'daki konumu (Google Earth).

İstanbul Adaları, İstanbul'un güneydoğu Marmara kıyılarının yaklaşık 4.6 km açıklarında yer almaktadır (Şekil 2.1). Kuzey doğusunda Maltepe ve Kartal ilçeleri, kuzey batısında Tarihi Yarımada bulunmaktadır. Büyükada (Prinkopi), Heybeliada (Halki), Burgazada (Antigoni), Kınalıada (Proti) ve Sedef Adası (Terevinthos) meskûn yerleşim yerleridir. Yassıada (Plati), Sivriada (Oxia), Tavşanadası (Neabdros), Kaşıkadası (Pita) yerleşime kapalıdır (Şekil 2.2). Yassıada, Milli Savunma Bakanlığı (1952-1978) ve İstanbul Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi tarafından kullanılmıştır (1993-1995). Bugün üzerinde kongre turizmi için yapılar inşa edilmiştir. Yapılaşma sonucu Ada tabiat özelliğini kaybetmiştir. Ayrıca tektonik hareketler sonucu battığı bilinen Vortonos Adası, bugün suyun yüzeyinden kayalıklar olarak algılanabilmektedir (Erdenen, 2014). Bahsi geçen adaların dışında; Tuzla kıyılarında Eşekadası, Feneradası, İncirliada bulunmaktadır (Erdenen, 2014, s. 16-17).

Burgazada Mahallesi, İstanbul İli Adalar İlçesine bağlı bir yerleşim yeridir. Kuzeyinde Kınalıada ve Kaşık Adası, doğusunda Heybeliada ve Büyükada bulunmaktadır.

Burgazada'nın kuşbakışı mesafeleri incelendiğinde en uzun mesafeleri kuzeybatıdan güneydoğuya 1900 metre, kuzeydoğudan güneybatıya 1300 metre; çevresi 5000 metre ve yüzölçümü 1500km² (Şekil 2.3). Ada, eğimli bir araziye sahiptir ve en yüksek yeri 170 metreyi rakımlıdır. Burgazada'da çamlıklar, makilikler ve fundalıklar mevcuttur. Büyük koyları ve çıkıntıları bulunmaktadır (Bithinya Burnu, Kalonimnos, Kalpazankaya, Karpuzdankaya) (Tuğlacı, Tarih Boyunca İstanbul Adaları II, 1992, s. 225).

Şekil 2.2 : İstanbul adaları ve çevresi (Google Earth).

Şekil 2.3 : Burgazada'nın kuşbakışı görünümü (Google Earth).

2.2 Tarihsel, Sosyal ve Ekonomik Gelişim

Tarih boyunca Burgazada için Panarmos, Elea, Antiganos, Antigoni isimleri kullanılmıştır. Büyük İskender'in generali Antigona'nın oğlu Demetrios tarafından M.Ö. 298 yılında Boğazların serbestisesini sağlamak için geldiği ve sonrasında babası Antigona'nın adını ölümsüzleştirmek için adaya Antigones ismini verdiği ilgili kaynaklarda belirtilmiştir. Orhan Erdenen, İstanbul Adaları kitabında Ada'nın 9.yy'da Kaiser Bardas'ın oğlu Antigonos'a ait olduğundan dolayı isminin Antigonos olma ihtimalini daha kabul edilebilir bulmuştur (Erdenen, 2014, s. 187). Adanın ilk çağlarda meskûn olduğunu kanıtlayan bulgular incelendiğinde; adanın tepesinde 1860 yılı civarında keşfedilen fakat bugün yerinde bulunmayan Helenistik devre ait dikili bir sin taşı ve eğer başka yerden taşınmadı ise Roma devrine ait bir mezar kitabesinden bahsedilmektedir (Erdenen, 2014, s. 187). Bayraktepe'de bulunan Metamorphosis Manastır Kilisesi'nin kalıntıları ve Hristos Kilisesi bulunmaktadır. Metamorphosis Manastır Kilisesi'nin var oluşu 11. yüzyıl sonu 12. yüzyıl başlarına dayanmaktadır (Ayaz, 2018, s. 78). Filiz Ayaz'ın 2018 yılında yayımladığı “Burgazada Metamorphosis Manastır Kilisesi ve Çevresinin Koruma Önerisi” başlıklı yüksek lisans tezinde yapının tarihlendiği zamana dair detaylı bilgiler sunulmuş ve değerlendirmeler yapılmıştır.

Evliya Çelebi seyahatnamesinde Burgazada'ya değindiği maddede; kayaların üzerinde dörtgen, küçük bir kalenin olduğunu, kalenin var olmasından dolayı Türkçe'de kale anlamına gelen Burgaz adını aldığını ileri sürmektedir. Adada 300 adet bağlı, bahçeli ve kuyulu evlerin olduğunu ifade etmektedir. Ayrıca dağlarında bağları, keçileri ve tavşanlarının bol olduğunu, halkının tamamının Rum olduğunu ve zengin balıkçı olduklarını belirtmektedir (Çelebi, 2008, s. 82-83).

Burgazada, Abdülaziz devrinde (1861-1876) Kartal kazasına bağlı bir bucak, Cumhuriyet döneminde ise Adalar ilçesine bağlı bir mahalle durumundadır (Tuğlacı, 1992, s. 226). Adalara ulaşım 1854 yılında Şirket-i Hayriye'nin kurulması ile kolaylaşmıştır ve bu durum Adalar'daki imar hareketlerini hızlandırdığı gibi demografik yapısında değişimleri kolaylaştırmıştır. 19.yy sonlarında Burgazada'da 1250 kişi yaşamakta olup bunun çoğunluğunu Ortodoks Rumlar oluşturmaktaydı ve mübadele sonrasında Rumeli'den gelen Türkler yerleştirilmiştir. 6-7 Eylül 1955'te yaşanan olaylar sonrasında yurtdışına giden Rum nüfus yerine Anadolu'dan gelen Türkler yerleşmiştir.

1962'de Burgazada'nın yerli nüfusu çoğunlukla balıkçı olmak üzere 500 kişi, yaz aylarında dinlenmek üzere 2000-2500 kişi gelmektedir, Ada'da 1000 hane olup, yazlık gelenler evlerden oda kiralamaktaydı (Koçu, 1963, s. 3138).

Burgazada bugün hala gayrimüslim nüfusa ev sahipliği yapsa da; son yüzyıl içerisinde demografik yapı büyük oranda değişmiştir. Gayrimüslimlerin nüfusun yıllar içinde ayrılması ile oluşan nüfus boşluğu büyük ölçüde Anadolu'dan gelen Aleviler ve Trabzon'dan gelen Türkler ile kapatılmıştır. Burgazada 2019 yılı itibarı ile 1427 kişilik nüfusa sahip olmakla beraber yaz sezonu ile birlikte nüfus yaklaşık 10 katına çıkmaktadır (Tuğlacı, 1992, s. 227).

Geçmişte Burgazada'da balıkçılık, bahçıvanlık, çiçekçilik, bağcılık, zeytincilik gibi meslekler olduğu gibi şuan aktif olmayan bir de taş ocağının varlığı bilinmektedir. Günümüzde de balıkçılıkla ve turizmin oluşturduğu iş kolları ile geçimini sağlayan adalılar bulunmaktadır. (Tuğlacı, 1992, s. 225).

Adalar, Akdeniz iklimine sahiptir ve doğal bitki örtüsü de Akdeniz bitki örtüsüne ait türlerdir. Adalardaki doğal bitki örtüsüne bazı örnekler verilmek gerekirse; Kızılcım, kermes meşesi, katran ardıcı, sakız ağacı, menegiç, kocayemiş, yapraklı laden, tüylü laden örnekleri verilebilir. Ayrıca adalara ithal edilmiş ağaç türleri de vardır.

Bunların içinde Lübnan sediri, adi selvi, doğu ladini, palmiye türleri, erguvan ve mimoza örnek olarak verilebilir. Adalarda ormanlık alanlar kızılçamdan oluşmaktadır (Boydak, 1984, s. 34-35).

İstanbul Adalarının, imar stratejisi açısından karmaşık bir geçmişi bulunmaktadır. Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu tarafından alınan, 10.12.1976 tarihli ve 9500 sayılı karar ile İstanbul Adalar'ı doğal sit olarak tescillenmiştir. Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nca 2891 sayılı kanunun 6. Maddesine göre, Marmara Takım Adaları (Büyükada, Heybeliada, Burgazada, Kınalıada, Sedefadası), 31.03.1984 tarih ve 234 karar numarası ile “Sit Alanı Bütünü” ilan edilmiştir. 1991 yılında 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı hazırlanmıştır. Fakat Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı doğrultusunda hazırlanan 1/1000 Koruma Amaçlı Uygulama İmar Planı çeşitli sebepler ile yürürlüğe girememiştir. Bu süreçte oluşan yasal boşluk ‘Geçiş Dönemi Yapılaşma Şartları’ ile giderilmeye çalışılmışsa da, Adalar üzerindeki yapılaşma imar baskısı oluşturmuş ve koruma sorunlarına yol açmıştır. 2007 yılında yeniden başlayan 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı çalışmaları, 07.03.2011 tarih ve 3125 sayılı karar ile İstanbul 5 numaralı KTVKKBK tarafından onaylanarak yürürlüğe girmiştir. 16.06.2011 tarih ve 1344 sayılı karar ile İstanbul Büyük Şehir Belediye Meclisi tarafından da uygun bulunmuş ve 21.09.2011 tarihinde onaylanmıştır. Fakat bu planın nüfus yoğunluğunu arttırabileceği, ormanlık alanlarının imara açılma riskini doğuracağı, kıyı alanlarının kamuya açık kullanımlarının kısıtlanması ve turizm baskısı doğuracağı gerekçeleriyle davalar açılmıştır. Plan, İstanbul 8. İdare Mahkemesi'nin 2017/984 esasına kayden TMMOB Mimarlar Odası tarafından açılan davada 30.11.2017 tarih ve K.2017/2628 sayılı karar ile iptal edilmiştir. Planın iptal edilmesinin ardından İstanbul 5 Numaralı KVKBKM'nin 10.01.2020 gün ve 6931 sayılı kararı ile “Geçiş Dönemi Koruma Esasları ve Şartları” kabul edilmiştir. Bu şartlar, kamuoyunda tartışmalara yol açmış, İstanbul Adalar'ında imar baskısından kaynaklı, koruma sorunlarına sebep olacağı düşünülmüştür. İstanbul Adaları'nın kültürel ve doğal mirasının korunması ve yaşatılabilmesi için en kısa sürede çevreye uyumlu, sürdürülebilir hedefleri olan, yeni strateji planının hazırlanması gerekmektedir

2.3 Genel Yerleşim Düzeni ve Mimari Özellikler

Burgazada’da yapılaşıma bugünkü iskelenin çevresinde şekillenmiştir. Burgazada’nın arazisi oranlı olarak yükselen yapıya sahiptir. Yapıları ve sokakları topografyaya uyumlu setler yaparak konumlanmıştır. Bu konumlanma doğruya (Maltepe ve Kaşıkadası) doğru yönelmektedir.

Ada’nın ticaret aksı iskelenin batısından başlayıp itfaiye amirliğine kadar olan Çarşı Caddesi’nde ve Yalı Caddesi’nde oluşmuştur. Denize bakan ticari mekânlar (Yalı Caddesi) yeme içme mekânları olarak kullanılmaktadır. Bunlar bitişik nizamda üretilmiş çoğunlukla betonarme yapılardır. Ada’nın kalan bölümleri, dini, eğitim ve konaklama yapıları ile ağırlıklı olarak konut bölgesinden oluşmaktadır.

Selin Karsan’ın 2007 yılında hazırladığı ‘Burgazada Kentsel Sit Koruma Önerisi’ başlıklı yüksek lisans tezinde, adadaki yapıların %43’ünün (380) kâgir, %39’unun (338) betonarme, %8’inin (65) ahşap + betonarme, %7’sinin (62) ahşap + kâgir, %2’sinin (13) ahşap olduğu belirtilmektedir. Adada değerlendirme kapsamına alınan 330 yapı strüktürel durumlarına göre incelendiğinde %55 (182) iyi, %31 (103) orta, %14 (45) kötü olarak ifade edilmiştir (Karsan, 2007, s. 47).

2.3.1 Anıtsal yapılar

Burgazada da yaşamış olan Rum nüfusu geride dini yapılar bırakmıştır. Ada’da Hagios Ioannes (Aya Yani) Kilisesi, Hagios Georgios (Aya Yorgi) Manastırı ve Kilisesi, Hristos (Metamorfosis) Manastır ve Kilisesi, Profitis Ilias Kilisesi ve Sankt George Katolik Kilisesi olmak üzere beş kilise bulunmaktadır. 1954 yılında inşa edilen Burgazada Camisi adadaki tek camidir. Cami sekizgen planlıdır, betonarme olarak inşa edilmiştir ve mimarı Burhan Ongun’dur. Ada’da Alevi nüfusun ibadetini yaptığı bir de cemevi bulunmaktadır. Sait Faik Abasıyanık’ın bir zamanlar annesiyle beraber yaşadığı Spanudis Köşkü bugün Sait Faik Abasıyanık Müzesi olarak kullanılmaktadır. Ada’da Burgazada Sanatoryum’u ve Sankt George Hastanesi işlevini yitirmiş sağlık yapılarıdır. Ayrıca Rum Ortodoks İlkokulu bugün işlevini kaybetmiş bir eğitim yapısıdır. Burgazada Türk İlkokulu 1962 yılında bugün kullanılan yapıya taşınmıştır ve eğitim işlevini sürdürmektedir. İskelenin hemen karşısında bulunan ve bir dönemler eğlence ve konaklama fonksiyonuna sahip olan Burgaz Palas, betonarme olarak yeniden inşa edilmiş ve plan düzlemindeki özgün

tasarımını ve özgün işlevini kaybetmiştir. Burgazada Öğretmenevi bugün işlevini devam ettirmekte olan bir konaklama yapısıdır.

2.3.2 Sivil mimari yapılar

Burgazada’da sivil mimari yapıların yapım yılı genellikle 19.yy sonu ve 20.yy olarak tespit edilmektedir. 1894 yılında gerçekleşen deprem sonrasında adanın yapı stoğunda hasarlar olduğu bilinmektedir (Şekil 2.4). Adadaki kültür varlığı değeri taşıyan sivil mimari yapıların korunmuşluk durumları ile ilgili sorunlar olduğu gözlemlenmektedir. Sorunların başında bakımsızlık ve rekonstrüksiyon gelmektedir.

Selin Karsan’ın hazırladığı ‘‘Burgazada Kenstsel Sit Koruma Önerisi’’ başlıklı yüksek lisans tezinde değerlendirme içine alınan 330 yapının %2’si (13 adet) ahşap yapı malzemesi ile inşa edilmiş, %7’si (62 adet) ahşap+kâgır yapı malzemeleri kullanılarak inşa edilmiştir. Ahşap+kâgır inşa edilen yapıların birçoğu yıkılarak betonarme olarak yeniden inşa edilmiş ve üzeri ahşap kaplanmıştır (Karsan, 2007).

Ada’da art nouveau tarzda seçkin, ahşap sivil mimarlık örnekleri olduğu gibi, bezeme bakımından sade, ahşap sivil mimarlık örnekleri de bulunmaktadır. Bunların dışında Burgazada’da modern mimarlık pratiklerinin seçkin örnekleri de bulunmaktadır.

Burgazada’da tez kapsamındaki ikiz yapı dışında özgünlüğünü tamamen veya büyük ölçüde korumuş 3 adet ahşap ikiz yapı tespit edilmiştir. Üç yapı da Mehtap Sokak’ta birbirine komşu parsellerde yer almaktadır.

Mehtap Sokak’ta bulunan 17-19 numaralı yapılar ahşap ikiz yapılardır. 17 numaralı yapının ön cephesine betonarme ek yapılmıştır. Ahşap cephesi sıvanmıştır ve süslemeleri günümüze ulaşmamıştır. 19 numarada bulunan yapının özgünlüğü korunmuştur (Şekil 2.4).

Şekil 2.4 : Mehtap Sokak, 17-19 numaralı yapılar.

Mehtap Sokak'ta 21-23 numaralı ahşap, ikiz yapı Andriomenos Köşkü olarak bilinmektedir. 19.yy'de inşa edilmiş olan, üç katlı ahşap yapının önünde ve arkasında bahçesi bulunmaktadır. Cephelerinde Art Nouveau etkisi gözlemlenmektedir ve özgünlüğünü korunmuştur (Şekil 2.5). 25-27 numaralı yapılar ise Bendiç Evi olarak bilinmektedir. Üç katlı, bahçeli, evin yapım tarihi 1883'tür (Tuğlacı, 1992). Cephesinde Art Nouveau etkisi gözlemlenmektedir. Yapının özgünlüğü büyük ölçüde korunmuştur (Şekil 2.6).

Şekil 2.5 : Mehtap Sokak, 21-23 numaralı yapılar (Andriomenos Köşkü).

Şekil 2.6 : Mehtap Sokak, 25-27 numaralı yapılar (Bendiç Evi).

3. 24 ADA 12 PARSELDEKİ AHŞAP EVE AİT BİLGİLER

3.1 Yapının Tarihi

24 ada 11 ve 12 parselde bulunan ahşap ikiz yapıların eş zamanlı inşa edildiği tespit edilmiş bu sebeple yapıların tarihi bütün olarak ele alınmıştır. 11 parseldeki yapının okul olarak kullanımı cumhuriyetin ilk yıllarıyla birlikte başlamıştır. İlk sınıf Rum İlkokulu'nun bir odasında, bu okulda görevli Türk öğretmeninin yönetiminde açılmıştır. Burgazada'da devamlı oturan Türk ailesi olmadığından bu sınıfa resmi dairelerde görevli olanların (Nahiye memuru, liman memuru, gümrük memuru, orman memuru, polis, bekçi vs.) çocukları devam etmiştir. 1930'lu yıllarda Burgazada'da yaşayan Türk ailelerin çoğalması sonunda Sarnıç Sokak 32 numaralı (bugün yapı numaraları güncellenmiştir.) iki katlı evden dönüştürülen ahşap binada ilk Türk Okul'u açılmıştır. Bir başöğretmen atanarak beş sınıf bir arada, birleştirilmiş sınıf şeklinde eğitim öğretim sürdürülmüştür. 1950 yıllarının sonlarına doğru iki öğretmenli olarak çalışmaya devam etmiştir (URL-1).

Cumhuriyet'in ilanından sonra Sarnıç Sokak 32 numaradaki yapının 5 sınıflı olarak öğretime başlamış ve 1962'de bugünkü yerine taşınmıştır. Yapı sonraki döneminde öğretmenler için pansiyon olarak kullanılmıştır (Tuğlacı, 1992, s. 267). 12 parselde bulunan yapı konut olarak inşa edilmiş zaman içinde işlev değişikliğine uğramamıştır. Yapıların tapu belgeleri incelendiğinde, 11 parseldeki yapının Şehzade Mehmet Vakfı'na, 12 parseldeki yapının ise özel mülkiyete ait olduğu tespit edilmiştir. İki yapının taşınmaz bilgileri konut olarak nitelenmektedir. (İstanbul 5 Numaralı KVKBK Müdürlüğü Arşivi).

Yapılar 15.03.1973 tarihli, 7621 No'lu karar ile Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Başkanlığı (G.E.E.A.K) kararı ile korunması gereken kültür varlığı olarak tescillenmiştir. Mimar Sinan Üniversitesi tarafından 1991 yılında hazırlanan tescil fişlerindeki fotoğraflarda 12 parseldeki yapının aktif kullanıldığı görülebilmektedir. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'ndeki restorasyon çalışmaları sebebi ile arşiv belgelerinin tamamına erişilememiştir.

3.2 Yapının Konumu

Çalışma konusu olan yapı, Burgazada'da Sarnıç Sokak'ta 24 ada, 12 parselde konumlanmaktadır. 11 parselde ikizi olan olup 13 parseldeki bahçe ile aynı kişiye aittir. Yapının ikizi olarak inşa edilen yapı ise 11 parselde yer almaktadır. Yapı, iskelenin kuzeybatısında ve iskeleden yaklaşık 50 metre kadar yüksektedir. Yapı doğu cephesinden Kaşık Adası'na doğru bakmaktadır ve 12 parselin kuzey, güney ve batı sınırlarına dayanmaktadır. Yapının doğusunda bahçesi bulunmaktadır.

Sarnıç Sokak'ın alt kot paralelinde bulunan Mehtap Sokak, kültür varlığı değeri taşıyan ahşap yapılara ev sahipliği yapmaktadır. 12 parselin batısındaki parselde ahşap bir köşk bulunmaktadır. Sarnıç Sokak batıda Büyük Çamlık Yolu Sokak ile kesişir. Bu sokağın sonu adanın tepesindeki Hristos Kilisesi'ne ve Metamorphosis Manastır Kilisesi'nin kalıntılarına ulaşmaktadır.

3.3 Vaziyet Planı

Tez çalışması kapsamında çalışılan yapı 24 ada 12 parselde konumlanmaktadır. 11 parselde ise yapının ikizi bulunmaktadır. 13 parselde ise aynı kişiye ait bahçesi vardır. 12 parselin doğu batı doğrultusunda uzunluğu 15 metre, kuzey güney doğrultusunda ise 5.57 metredir ve taban alanı 79.5 m²'dir. 11 parselin taban alanı 80.5 m², 13 parseldeki bahçe ise 76 m² olarak belirlenmiştir. 11 parseldeki yapının oturma alanı 58 m² (yangın duvarı dâhil), 12 parseldeki yapının ise yaklaşık 50 m² büyüklüğündedir. Arazi yapısı batıdan doğuya doğru %32 eğimle azalmaktadır.

Parsellerin kuzeyinde 24 ada 14 parsel, güneyinde 24 ada 10 parsel bulunmaktadır. Doğusunda 24 ada 18 parsel, batısında ise 25 ada 9 parsel bulunmaktadır. 24 ada içerisinde parseller, Sarnıç ve Mehtap Sokak arasında tek parça olarak bölünmüştür (4-5-6-7-8-9-10-14-15-16-17-19). 11, 12, 13, 18 parseller; istisnai olarak iki sokak arasındaki alanı paylaşarak bölünmüştür.

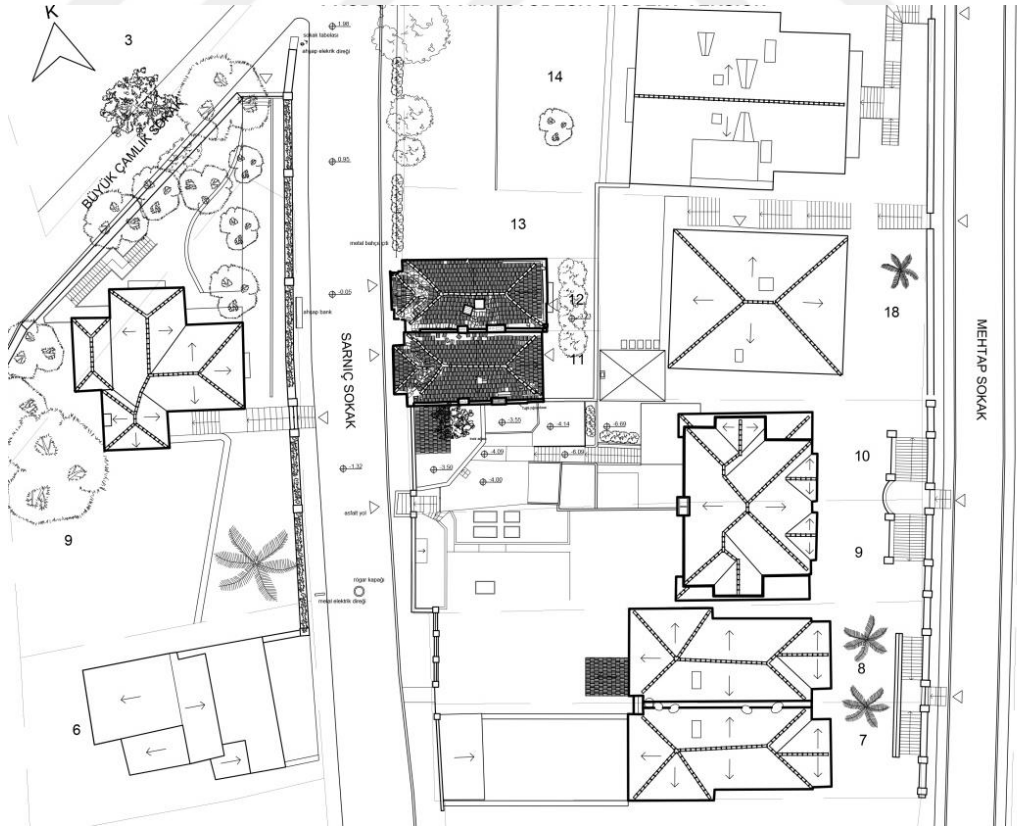
Yapının girişi, çevresindeki diğer yapıların aksine doğrudan sokağa açılmakta olup, yapılara herhangi bir bahçe içinden girilmemektedir. Yapının bahçesine kuzeyinde bulunan bahçeye, batı cephesi ile kuzey cephesinin buluştuğu köşeden, direk sokaktan giriş yapılmaktadır. Bodrum kattan bahçenin alt kotuna çıkış bulunmaktadır.

Yapının çevresinde; çam, çınar, palmye ve meyve ağaçlarının varlığı gözlemlenmektedir. 13 parseldeki bahçe bakımsız kalmıştır. Bahçe içerisinde meyve ağaçları ve çalılıklar bulunmaktadır. Sokak ile bahçe metal bir çit ile sınırlandırılmıştır. 11 parseldeki yapının beden duvarına zarar veren bir adet incir ağacı bulunmaktadır. Batı cephesinde, 11 parseldeki yapının önünde iki adet meyve ağacı vardır. Ayrıca 11 parseldeki yapının güney duvarına bitişik inşa edilmiş bir adet ardiye yapısı bulunmaktadır (Şekil 2.1).

24 ada 7, 8, 9, 10, 14, 18 parsellerdeki yapıların girişleri Mehtap Sokak üzerinden yapılmaktadır. Yapıların batısında bahçeleri bulunmaktadır. Bahçelere Sarnıç Sokak üzerinden giriş sağlanabilmektedir.

10 parseldeki yapıya Mehtap Sokaktan girilmektedir, 11 parselde komşu olan bu parselin batısında bahçesi bulunmaktadır. Küçük bir ardiyesi 11 parseldeki yapıya bitişik olarak inşa edilmiştir.

25 ada 9 parselde bulunan ahşap yapı 1973 yılında tescil edilmiştir. 28.11.1991 tarihinde onaylanan restorasyon projesi doğrultusunda güneye çekilmiş, 1992'deki rekonstrüksiyon sonrasında katlara ayrı girişler verilmiştir (Karsan, 2007, s. 233).

Şekil 3.1 : Vaziyet planı.

Yapı, dikdörtgen planlı, uzun cephesi batıdan doğuya 9.76m, kuzey güney doğrultusunda 5.95m'dir ve yaklaşık 50 m² taban alanına sahiptir. Yapının ana giriş kapısı, Sarnıç Sokağı'na bakan batı cephesindedir. Çift kanatlı ahşap giriş kapısı, cepheden içeri çekilerek korunaklı bir alan haline getirilen bölümdedir. Yapının bahçe ile bağlantısı bodrum kattan tek kanatlı ahşap kapı ile sağlanmaktadır. Birinci katta batı ve doğu cephesinde balkon çıkmaları bulunmaktadır.

Bodrum katında, B01 Koridor, B02 Depo, B03 Sarnıç-I, B04 Sarnıç-II, B05 Banyo ve B06 Hela mekânları bulunmaktadır (Şekil 3.2).

3.4.1.1 B01 Koridor

B01 Koridor, yaklaşık 4.9m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (508 x 93 cm) bir hacimdir. Mekânın batısında kat yüksekliği 3.10 metre, doğusunda 3.18 metredir (Şekil E.1). Zemininde %2 oranında eğim mevcuttur. Mekâna birinci kat ile bağlantıyı sağlayan merdivenden ulaşılmaktadır. Mekânın zemini 20 x 20 cm boyutlarında karosimanlar ile kaplıdır. Duvarları sıvalı ve boyalıdır. Mekânın doğu duvarında bulunan ahşap kapı bahçeye açılmaktadır. Kuzey duvarında bulunan kapı ise helaya geçiş sağlamaktadır. Merdivenin altında kalan alanın da depolama için kullanıldığı gözlemlenmektedir. Bu bölümü sınırlamak amacıyla merdiven girişinin altından başlayarak zemine kadar ahşap ayırıcı bir duvar eklenmiştir. Tavan kaplamaları ahşap, pasalı ve özgündür.

3.4.1.2 B02 Depo

B02 Depo, yaklaşık 1.8 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (189 x 101 cm) bir hacimdir (Şekil E.2). Yüksekliği 3.10m'dir. Mekâna B01 Koridor mekânının batısından, tek kanatlı, tablalı kapıdan (K11) girilir. Duvarları sıvalı ve boyalıdır. Zemini harç ile kaplanmıştır. Tavanı ahşap, pasalı ve özgündür.

3.4.1.3 B03 Sarnıç I

B03 Sarnıç I, yaklaşık 7 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (272 x 255 cm) bir hacimdir (Şekil E.3; E.4). Yüksekliği yaklaşık 1.50 m'dir. Mekânın kapısı olmadığı için ölçümler batı cephesinde bulunan sarnıç penceresinden yapılmaya çalışılmıştır. Duvarları dolu tuğla ile örülmüş, üzerinde yer yer sıvalar gözlemlenmektedir. Duvar kalınlığı 48 cm olarak ölçülmüştür. Ayrıca B04 Sarnıç II mekânı ile arasında bulunan duvarda su geçişi için tahmin edilen daire şeklinde boşluk gözlemlenmiştir.

3.4.1.4 B04 Sarnıç II

B04 Sarnıç II mekânına erişilememiştir. Bu bölüme dair tek gözlem mutfakta, tezgâhın altında bulunan sarnıç kapağından yapılabilmektedir. Mekânın yüksekliği 3.30 metredir. Mekânın diğer ölçümleri yapılamamıştır fakat B01 Koridor, B03 Sarnıç-I, B05 Banyo mekânlarının ölçüleri dahilinde tahmin yapılabilmektedir. Bu doğrultuda mekânın dikdörtgen planlı, 254 x 244 cm ölçülerinde olduğu tahmin edilmiştir.

3.4.1.5 B05 Banyo

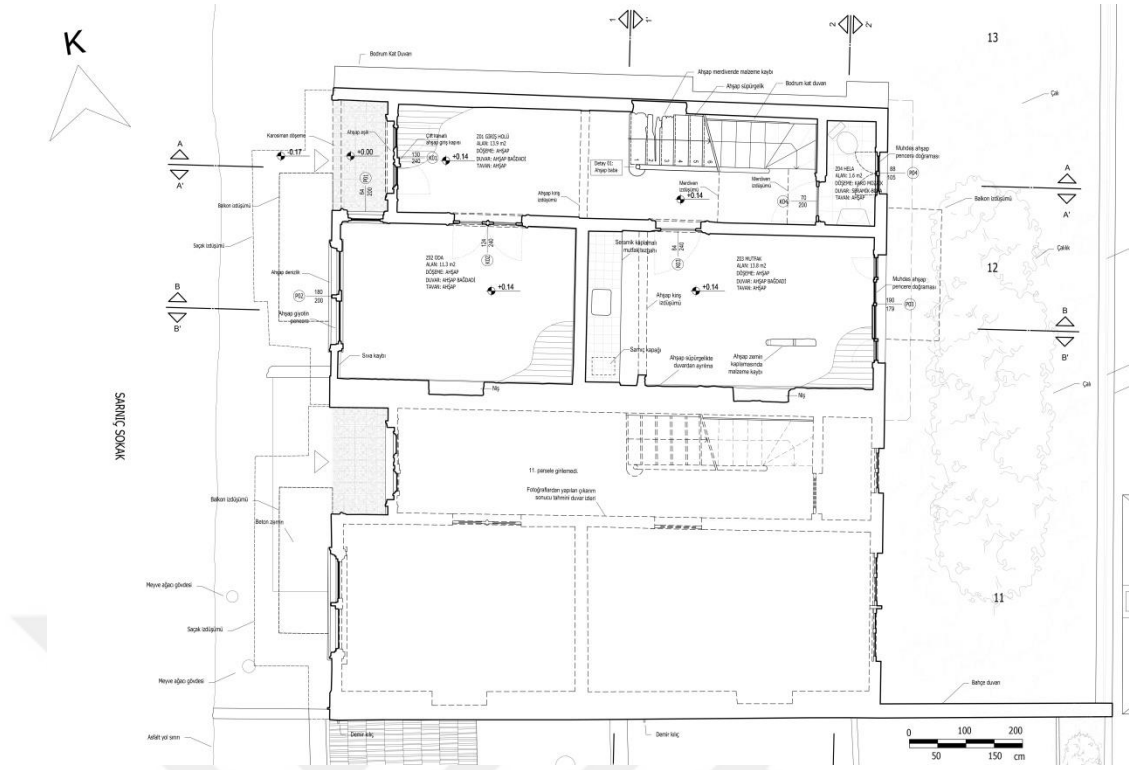
B05 Banyo, yaklaşık 4.9m² büyüklüğünde, kare planlı (296 x 251 cm) bir hacimdir. Mekânın yüksekliği 3.16 metredir (Şekil E.5; E.6). Mekâna B01 Koridor mekânının güney duvarından, tek kanatlı tablalı kapıdan (K12) girmektedir. Duvarları sıvalı ve boyalıdır. Duş teknesinin bulunduğu güneybatı köşesinde duvar üzerinde 15x15 cm ebatlarında seramik kaplama bulunmaktadır. Mekânın doğu duvarında P10 – P11 numaralı iki tane ahşap pencere doğraması bulunmaktadır. Bu doğramaların üst bölümlerinde vasistas pencereler bulunmaktadır. Zemin 25x25cm ebatlarında karolar ile döşenmiştir. Tavanı sıvalıdır, güneydoğu bölümünde, sıva kayıpları bulunmaktadır, bu bölgelerde tavan kaplamasının bağdadi tekniğinde imal edildiği görülebilmektedir.

3.4.1.6 B06 Hela

B06 Hela, yaklaşık 1m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (142 x 73 cm) bir hacimdir. Yüksekliği yaklaşık 3.13 metredir. Mekâna B01 Koridor mekânından, tek kanatlı tablalı kapı ile girilir (K14). Duvarları sıvalı ve boyalıdır. Mekânın zemininde 20x20 cm ebatlarında karo mozaikler bulunmaktadır. Duvarları 158cm yüksekliğine kadar 15x15 cm ebatlarında seramikler ile kaplıdır. Tavanı sıvalıdır. Mekânın doğu duvarında klozet bulunmaktadır, lavabo bulunmamaktadır.

3.4.2 Zemin kat

Zemin katta Z01 Giriş holü, Z02 Oda Z03 Mutfak, Z04 Hela mekânları bulunmaktadır. Yapıya giriş zemin kattan, batı cephesinden yapılmaktadır. Zemin kat yaklaşık 52m² kapalı alana sahiptir. Giriş için cepheden içeri çekilerek oluşturulmuş giriş alanı ise yaklaşık 2m²'dir. Zemin katta sirkülasyon Z01 Giriş Holü mekânı ile sağlanmaktadır. Zemin katın güney bölümünde Z02 Oda ve Z03 Mutfak mekânları, doğusunda Z04 Hela mekânı bulunmaktadır. Katlar arasında erişimi sağlayan merdivenler, zemin katta kuzey duvarına yaslı olarak konumlanmıştır (Şekil3.3).

Şekil 3.3 : Zemin kat planı.

3.4.2.1 Z01 Giriş holü

Yapının zemin katına giriş, batı cephesinden ve doğrudan Sarnıç Sokak üzerinden bir niş ile sağlanmıştır (Şekil E.7). Bu alan yaklaşık 2m² büyüklüğündedir ve dikdörtgen formudur (192 x 94 cm). Yüksekliği 3.4 metredir. Doğal zeminden yaklaşık 17cm yükseklikte, karosiman ile kaplanmış döşeme üzerinden yapının ahşap kapısına ulaşılır. Rölöve çizimlerinde ±0.00 kotu bu döşeme üzerine verilmiştir. Ahşap, çift kanatlı kapıdan yapıya girilmektedir (K01). Kapının, 130 cm uzunluğunda, 20 cm eninde ve 18cm yüksekliğinde ahşap eşiği bulunmaktadır.

Z01 Giriş Holü yaklaşık 13.9m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (741 x 189 cm) batıdan doğuya doğru uzanan bir hacimdir (Şekil E.8). Mekân yapının diğer mekânlar ile sirkülasyonunu sağlamaktadır. Mekânın kuzey duvarı sağırdır. Merdivenin uzun kolu bu duvara yaslanmıştır. Mekânın güney duvarından Z02 Oda ve Z03 Mutfak mekânlarına geçilmektedir. Mekânın doğu duvarından ise Z04 Helâ mekânlarına geçiş bulunmaktadır. Bodrum kata erişim sağlayan merdiven basamakları Z04 Hela mekânının batısından başlamaktadır, ‘U’ formu ahşap merdiven B02 Depo mekânının doğu duvarına yaslanarak bodrum kata ulaşmaktadır.

Birinci kata çıkan basamaklar giriş kapısının karşısında, kuzey duvarına yaslı olarak konumlanmıştır.

Bu duvarda bulunan hasarlar, ahşap konstrüksiyon hakkında gözlem yapma şansı vermiştir. Ahşap iskeletin üzerinde, iç mekânlarda ahşap bağdadi tekniği gözlemlenmektedir. Bağdadide çıtaların üzerinde çimento esaslı sıva kullanılmış ve sıvanın içeriğinde kırıntılara rastlanmıştır.

Mekânın doğramaları, merdiveni, korkulukları, süpürgelikleri, koltuk silmeleri, tavan kaplaması ve döşemesi ahşap ve özgündür. Döşeme kaplamaları 10cm eninde olup doğu - batı doğrultusunda döşeme konstrüksiyonuna çakılmıştır, üzerine PVC şilte serilmiştir. Tavan kaplamaları ahşap, çatalı ve özgündür. Bu mekân içerisinde iki çeşit süpürgelik bulunmaktadır. Bunlardan birisi kuzey duvarında, dikme hizasından başlayıp merdiveni sararak devam eden, yaklaşık 30cm yüksekliğinde, şakuli lambriler ile üretilmiş olan süpürgeliktir. Mekânda bulunan diğer süpürgelik tipi; dikdörtgen kesitli, yaklaşık 10 cm yüksekliğinde ahşap malzemeden üretilmiştir. İki süpürgelik tipi de özgündür.

Mekânın kuzey duvarı ile güney duvarı birbirine ahşap kirişler ile bağlanmıştır. Bu kirişlerden birisi mekân duvarlarından bağımsız olarak Z01 Giriş holünün ortasında geçmekte ve tavanı iki ayrı parçaya bölmektedir. Tavan kaplamaları, koltuk silmeleri; ahşap ve özgündür.

3.4.2.2 Z02 Oda

Z02 Oda mekânı yaklaşık 11.3 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı bir hacimdir (412 x 276 cm) ve yüksekliği 3.35 metredir (Şekil E.9; E.10). Mekâna çift kanatlı ahşap kapıdan girilir (K02). Bu kapının alt bölümü tablalı, üst bölümü ise camlıdır. Mekânın güney (yangın) duvarında 97.5 x 24 x 169cm ebâtlarında kemerli bir niş bulunmaktadır. Mekânın duvarları (güney duvarı hariç) boyalı ve sıvalıdır. Bağdadi çıtaların gözlemlenebildiği alanlar bulunmaktadır. Batı duvarında iki tane bitişik, özgün, ahşap giyotin pencere (P02) ve kuzey duvarının batı duvarı ile birleştiği köşeye yakın bir tane giyotin pencere (P01) bulunmaktadır. Bu pencerelerin üstünde dört tane 15 x 15 cm ebâtlarında renkli, sabit cam bulunmaktadır. Zemin kaplamaları 10cm ahşap rabitalardan oluşmakta olup doğu batı yönünde çakılmıştır. Tavan kaplamaları, ahşap, çatalı ve özgündür. Koltuk silmeleri, süpürgelikleri; ahşap ve özgündür.

3.4.2.3 Z03 Mutfak

Z03 Mutfak yaklaşık 13.8 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (505 x 270 cm) bir hacimdir (Şekil E.11; E.12). Yüksekliği 3.32 metredir. Mekâna Z01 Giriş Holü'nden tek kanatlı ahşap kapıdan girilir. Bu kapının alt bölümü tablalı, üst bölümü ise camlıdır. Mekânın güney (yangın) duvarında 100 x 24 x 169cm ebâtlarında bir niş bulunur. Bu duvar üzerinde sıva hasarlarından dolayı yangın duvarının dolu tuğlaları gözlemlenebilmektedir. Doğu duvarı üzerinde özgün olmayan, ahşap, iki tane tek kanatlı pencere, üç tane sabit doğrama ve açılır kanatların üzerinde birer tane vasisdas pencere doğraması bulunmaktadır. Bu pencereler tek bir açıklık altında duvara monte edilmiştir. Bu doğramalar 1976 yılındaki tadilat sırasında değiştirilmiştir.

Batı duvarı sıvalı ve boyalıdır. Güney duvarına bitişik mutfak tezgâhı ve dolabı bulunmaktadır. Mekânın güney ve kuzey duvarı ahşap bir kiriş ile birbirine bağlanmaktadır. Bu kiriş mutfak tezgâhları ile kapının arasından geçmektedir. Mutfak tezgâhının ve güney (yangın) duvarının buluştuğu köşede, dolabın içinden sarnıca açılan bir boşluk bulunmaktadır. Su ihtiyacı sarnıca açılan bu boşluktan karşılanmaktadır.

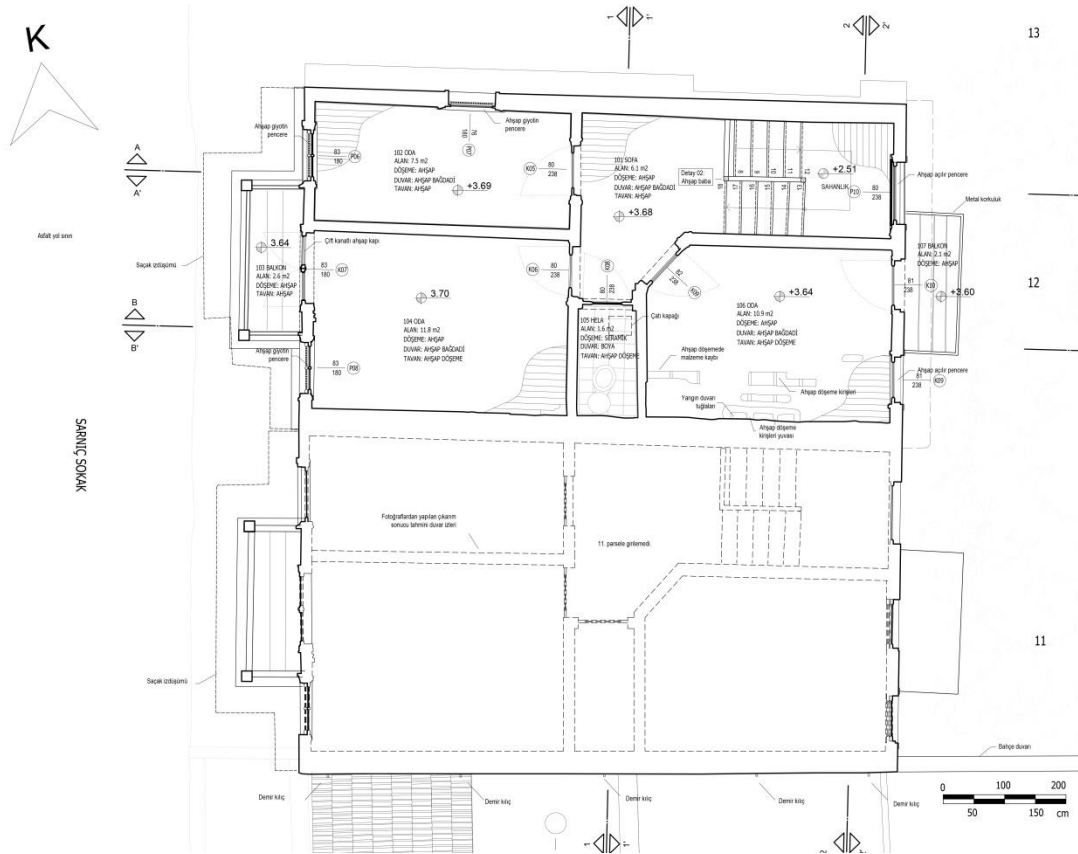
Döşeme kaplamaları 10cm ahşap rabitalardan oluşup doğu batı yönünde çakılmıştır. Ahşap döşeme tahtaları üzerine PVC şilte serilidir. Tavan kaplamaları çitalı, ahşap ve özgündür. Mutfak tezgâhının kirişle sınırlanan bölümünde ise tavan ahşap, pasalı ve özgündür. Mekândaki süpürgelikler ahşap ve özgündür.

3.4.2.4 Z04 Hela

Z04 Hela mekânı yaklaşık 1.6 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (86 x 185 cm) bir hacimdir (Şekil E.13). Yüksekliği 2.60 metredir. Mekâna tek kanatlı ahşap bir kapıdan girilir (K03). Bu kapının alt bölümü tablalı, üst bölümü ise camlıdır. Duvarları 15 x 15cm ve 8 x 20 cm boyutlarında 158 cm yüksekliğe kadar özgün olmayan seramikler ile kaplanmıştır. Kuzey duvarında bir adet klozet, güney duvarında ise bir adet lavabo bulunur. Mekânın doğu duvarında özgün olmayan çift kanatlı pencere doğraması bulunur (P03), doğramanın üst bölümü vasisdas tipi penceredir. Tıpkı Z03 Mutfak mekânındaki doğramalar gibi 1976 yılındaki tadilatla değiştirilmiştir. Zemin 25 x 25 cm boyutlarındaki karo mozaiklerde kaplıdır. Tavan kaplamaları ahşap, pasalı ve özgündür.

3.4.3 Birinci kat

Birinci katta 101 Sofa, 102 Oda, 103 Balkon, 104 Oda, 105 Hela, 106 Oda, 107 Balkon mekânları bulunmaktadır. Birinci kat yaklaşık 54 m² kapalı hacme sahiptir. Zemin kattan birinci kata çift kollu ahşap merdiven ile ulaşılır. Mekânlar arası bağlantı 101 Sofa mekânı ile sağlanmaktadır. Birinci katın batısında 102 Oda, 103 Balkon ve 104 Oda mekânları, güneyinde 105 Hela, doğusunda ise 106 Oda, 107 Balkon ve Sahanlık mekânları bulunmaktadır (Şekil 3.4).

Şekil 3.4 : Birinci kat planı.

3.4.3.1 101 Sofa

101 Sofa, birinci kat mekânlarının sirkülasyonunun sağlandığı hacimdir. Yaklaşık 6.1m² büyüklüğünde, asimetrik bir hacimdir (Şekil E.15). Mekânın kuzey duvarı sağır ve sıvalıdır. Zemin kaplamaları 10 cm ahşap rabitalardan oluşmakta olup doğu batı yönünde çakılmıştır. Ahşap döşeme tahtalarının üzerinde PVC şilte serilidir. Zemin kattaki tavanlara göre bu kattaki tavan kaplamalarının ve süslemelerinin daha sade olduğu gözlemlenmiştir. Tavan kaplamaları ahşap ve özgün olmak ile beraber; pasa veya çıta gözlemlenmemektedir. Koltuk silmeleri, süpürgelikleri; ahşap ve özgündür. Zemin katı birinci kata bağlayan merdiven iki koldan oluşmaktadır.

İki merdiven kolunu birbirine bağlayan sahanlık mekânı yaklaşık 2.8m² büyüklüğünde ve ölçüleri 187x153cm'dir. Doğu duvarında bir adet giyotin pencere olmakla beraber sarmaşıklarca sarılmıştır ve üzerine muhdes ahşap plakalar çakılarak kapatılmıştır. Merdiven boyunca devam eden, birbirine dikine geçme olarak birleştirilmiş süpürgelikler bulunmaktadır.

3.4.3.2 102 Oda

102 Oda yaklaşık 7.5m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (416 x 191 cm) bir hacimdir (Şekil E.16). Mekâna tek kanatlı ahşap kapıdan (K05) girilmektedir. Bu kapının alt bölümü tablalı, üst bölümü ise camlıdır. Duvarları sıvalı ve boyalıdır. Mekânın batı duvarında (P06) ve kuzey duvarında birer tane giyotin pencere (P07) bulunmaktadır. Batı duvarında bulunan pencerenin üstünde dört tane 15 x 15 cm ebâtlarında renkli, sabit camlar bulunmaktadır. Kuzey cephesine bakan pencerenin çitasız camları bulunmaktadır. Ayrıca üstünde renkli sabit camlar yerine yekpare, boyasız sabit bir cam bulunmaktadır. Zemin kaplamaları 10cm ahşap rabitalardan oluşmakta olup doğu batı yönünde çakılmıştır. Ahşap döşeme kaplamasının üzerinde PVC şilte serilidir. Tavan kaplamaları ahşap ve özgündür. Pasa veya çıta gözlemlenmemektedir. Koltuk silmeleri, süpürgelikleri; ahşap ve özgündür.

3.4.3.3 103 Balkon

103 Balkon yaklaşık 2.2 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlıdır (250 x 90 cm) (Şekil E.17; E.18). 103 Balkon mekânına, 104 Oda mekânından, çift kanatlı ahşap kapı (K07) ile çıkılmaktadır. Kapının üst bölümünde 3 adet sabit cam bulunmakta olup ortasındaki cam, kırmızı renklidir. Balkon kontrüksiyonu konsol olarak inşa edilmiştir. 18x18 cm ahşap dikmeler üzerine üst örtüsü inşa edilerek çatıya bağlanmıştır. Döşemesi iki ahşap konsol ile desteklenmektedir. Oryantalist tarzda, ahşap korkulukları bulunmaktadır. Ahşap küpeşterleri 8 cm kalınlığındadır. Zemindeki döşeme kaplamaları ahşaptır ve kuzey güney yönünde çakılmıştır. Tavanı ahşap ve özgündür.

3.4.3.4 104 Oda

104 Oda yaklaşık 11.8 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (415 x 286 cm) bir hacimdir (Şekil E.19; E.20). Mekâna tek kanatlı ahşap kapıdan (K06) girilmektedir. Bu kapının alt bölümü tablalı, üst bölümü ise camlıdır. Duvarları sıvalı ve boyalıdır. Mekânın doğu duvarında bir tane giyotin pencere ve çift kanatlı bir kapı bulunmaktadır. Pencerenin üstünde dört tane 15 x 15 cm ebâtlarında renkli, sabit cam bulunmaktadır. Çift kanatlı ahşap kapı yapının balkonuna geçiş sağlamaktadır. Kapının üzerindeki sabit camlardan bir tanesi kırmızı renklidir. Zemin kaplamaları 10cm ahşap rabitalardan oluşmakta olup doğu batı yönünde çakılmıştır. Ahşap döşeme kaplamalarının üzerinde PVC şilte serilidir. Tavan kaplamaları ahşap ve özgündür. Pasa veya çıta gözlemlenmemektedir. Koltuk silmeleri, süpürgelikleri ahşap ve özgündür.

3.4.3.5 105 Hela

105 Hela yaklaşık 1.6m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (175 x 96 cm) bir hacimdir (Şekil E.21). Mekânın zemin kotu, muhtemelen sıhhi tesisat için birinci kat döşeme kotundan çimento benzeri bir malzeme ile 12 cm yükseltilmiştir. Duvarları 15 x 15 cm ve 8 x 20 cm seramikler ile 158 cm yüksekliğe kadar kaplanmıştır. Seramiklerden tavana kadar olan bölüm ise sıvalı ve boyalıdır. Bu seramiklerin özgün olmadıkları, geçirilen bir tadilat sonrasında uygulandığı ayrıca bu tadilat sırasında hela taşının klozet ile değiştirildiği düşünülmektedir. Mekâna tek kanatlı ahşap kapıdan (K08) girilmektedir. Bu kapının alt bölümü tablalı, üst bölümü ise camlıdır. Zemin 30 x 30 cm ebatlarında karolar ile kaplanmıştır. Güney duvarlarında sıva dökülmeleri ve altındaki yangın duvarına ait dolu tuğlalar gözlemlenebilmektedir. Yapının çatısına, bu mekânın tavanında açılan 45 x 55 cm ebatlarında bir pencereden çıkılmaktadır. Tavan kaplamaları ahşap ve özgün olmak ile beraber; pasa veya çıta gözlemlenmemektedir. Süpürgelik ve koltuk silmeleri bulunmamaktadır.

3.4.3.6 106 Oda

106 Oda yaklaşık 10.96 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (400 x 280 cm) bir hacimdir (Şekil E.22; E.23). Mekânın kapısının olduğu bölümde duvar 40 derecelik bir açılı ile kırılarak inşa edilmiştir. Mekâna tek kanatlı ahşap kapıdan (K09) girilmektedir. Bu kapının alt bölümü tablalı, üst bölümü ise camlıdır. Mekânın güney (yangın) duvarı üzerinde sıva dökülmelerinden dolayı dolu tuğlalar

gözlemlenebilmektedir. Ayrıca batı duvarı üzerindeki sıva kayıpları duvardaki bağdadi tekniğinin gözlemlenebilmesine olanak sağlamıştır.

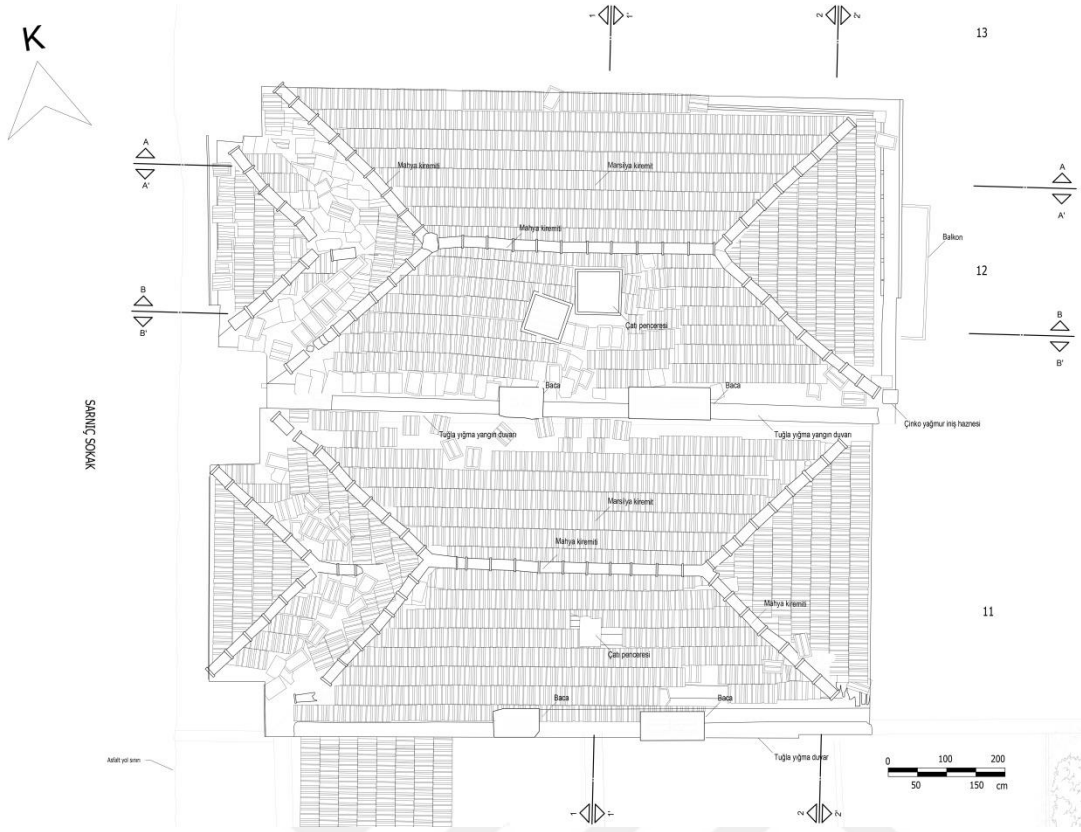
Doğu duvarında bir tane ahşap, tek kanatlı kapı (K10) ve bir tane yatay yönde açılır pencere (P09) bulunmaktadır. Kapı, 107 Balkon mekânına açılmaktadır. Bu pencerenin üst bölümünde bir tane vasisdas pencere bulunmaktadır. Doğramalar, 1976 yılındaki tadilat sırasında değiştirilmiştir. Zemin kaplamaları 10cm ahşap rabitalardan oluşmakta olup doğu batı yönünde çakılmıştır. Tavan kaplamaları ahşap ve özgün olmak ile beraber; pasa veya çıta gözlemlenmemektedir. Koltuk silmeleri, süpürgelikleri ahşap ve özgündür.

3.4.3.7 107 Balkon

107 Balkon yaklaşık 2 m² büyüklüğünde, dikdörtgen planlı (222 x 88cm) olup, doğu cephesine konsol olarak inşa edilmiştir (Şekil E.24; E.25). Balkona 105 oda mekânından girilmektedir. Kapı tek kanatlı ve ahşaptır (K10). Tıpkı mutfaktaki doğramalar gibi; bu pencerelerin yapıdaki diğer pencere tiplerinin dışında olmasından dolayı geçirdiği bir tadilat sonucunda özgünleri ile değiştirildiği düşünülmektedir. Döşemenin alın tahtaları doğu cephesi ile beraber çimento esaslı bir sıva ile sıvanmıştır. Balkon döşemesi altı tane payanda ile desteklenmektedir. Balkonun herhangi bir üst örtüsü bulunmamaktadır. Balkon küpeştesi; metal, L profil bir karkas ve ona bağlı ahşap küpeşteden üretilmiştir. Ahşapların sadece bir bölümü günümüze ulaşmıştır. Zemindeki döşeme kaplamaları kuzey güney yönlü çakılmıştır. Yapının bu bölümü kıyasla daha özgün kalmış olan ikizinde bulunmadığı için sonradan eklenmiş olduğu düşünülmektedir.

3.4.4 Çatı planı

Yapının kırma çatısı, doğu batı yönünde konumlanmış ve 10.1 x 5.50 metredir. Yaklaşık %40 eğimi bulunmaktadır. Çatı marsilya kiremitler ile kaplanmıştır. 103 Balkon mekânının üzerini örtmek amacıyla, çatı batı cephesine doğru uzanmaktadır. Yangın duvarının kuzeyine bitişik iki tane baca bulunmaktadır (Şekil 3.5).

Şekil 3.5 : Çatı planı.

3.5 Cephe Özellikleri

Yapının üç cephesi bulunur. Sarnıç Sokak’a bakan batı cephesi ve arka bahçeye bakan doğu cephesi, yapının kısa doğrultusundaki cepheleridir. Kuzey cephesi, binanın uzun doğrultudaki cephesidir ve 18 numaralı parselde bakar; yapının ikizi ile arasında tuğla yangın duvarı bulunur. Bu duvar batı ve doğu cephesinde görünüşe girmektedir.

3.5.1 Batı cephesi

Yapının ana giriş kapısının bulunduğu batı cephesi Sarnıç Sokak’a bakmaktadır (Şekil 3.6; E.26; E.27). Bu nedenle diğer cephelere göre daha gösterişlidir. Yapının oturduğu eğimli arazi dolayısıyla batı cephesinden iki katı algılanmaktadır. Yapının kırma çatısının dar bölümü batı cephesinden algılanmaktadır. Çatı, balkonun üzerini örtmek amacıyla batı yönünde uzanmaktadır. 11 ve 12 parseldeki yapılar, yapay taş (taş görünümlü sıva) ile bitirilmiş yangın duvarı ile ayrılmaktadır. İki yapının cepheleri aynı biçimde üretilmiştir. Yapıların arazi oturumlarında bulunan kot farkı cephe üzerinde gözlemlenebilmektedir.

Zemin kat cephesinin kuzeyinde, giriş için geri çekilerek oluşturulan alan dolayısıyla cephe asimetrik formdadır. Birinci kat cephesi ve çatı formu simetrik yapıdadır. Cephede pencere kapılar vasıtası ile boşluklar açılmıştır. Cephenin dolu yüzeyleri ise ahşap kaplama ve yapay taştan oluşmaktadır. Cephe ahşap, lambalı cephe kaplaması ile kaplıdır. Cephe, üzerindeki ahşap kat silmeler, fûruşlar, konsollar ile zenginleştirilmiştir.

Yapının ± 0.00 kotu giriş bölümündeki karosiman kaplamanın üzerinden verilmiştir. Bu noktadan ölçüm yapıldığında mahya kotu +8.18 olarak ölçülmüştür. Cephenin eni yaklaşık 5.15 metredir. 12 parseldeki yapı ile 11 parseldeki yapının mahya kotları arasında 43 cm fark ölçülmektedir.

Şekil 3.6 : Batı cephesi görünüşü.

Yapının bodrum katına bakıldığında; sarnıca açılan 90 cm genişliğinde açıklık gözlemlenmektedir. Yığma tuğla ile inşa edilmiş bodrum duvarı çimento esaslı sıva ile sıvalıdır.

Zemin katta Z02 Oda mekânından cepheye açılan tek açıklık içerisinde iki tane giyotin pencere bulunmaktadır. Pencerenin çevresinde ahşap, 12 cm kalınlığında pervaz dönmektedir. Alt bölümünde ahşap denizlik ve denizliğin altında ahşap pervaz bulunmaktadır. Giyotin pencerelerin üst bölümünde 4 tane 15 x 15 cm boyutlarında renkli, sabit camlar bulunmaktadır.

103 Balkon mekânı yaklaşık 1 metre konsol çıkmaktadır. Balkonda oryantalist tarzda ahşap korkuluklar bulunmaktadır. Korkuluklar ahşap küpeşte ile birbirine bağlanmıştır. 18x18 cm kesitli ahşap dikmeler balkonu örten çatıyı taşıması için kullanılmıştır. Ahşap dikmeler birbirine ahşap eğrisel bir kiriş ile bağlanmıştır. Ayrıca saçak ve yapının dış duvarının birleştiği köşede de ahşap süslemeler bulunmaktadır.

Yapının çatısı oturtma tekniği ile kırma çatı olarak inşa edilmiştir ve marsilya tipi kiremitler ile örtülmüştür. Çatı saçağı yaklaşık 50 cm genişliğindedir ve altında 6 adet ahşap, eğrisel formu fûruşlar bulunmaktadır.

Saçağın silmeleri düz alın tahtaları ile kapatılmıştır. Alın tahtalarının arkasında yağmur olukları gizlenmiştir. Cephe üzerinde yağmur iniş boruları gözlemlenememiş fakat boruları sabitlemek için kullanılan klipsler cephe üzerinde gözlemlenebilmiştir.

İkiz yapılar arasında dolu tuğlalar ile kâgir olarak örülmüş yangın duvarı bulunmaktadır. Bu duvarın cephe üzerindeki yüzeyi yapay taş (taş taklidi sıva) görünümü ile bitirilmiştir. Yangın duvarının eni yaklaşık 48 cm, yapay taşların derz aralığı 30 cm'dir.

Yapının bu cephesi özgün malzeme kaybına neden olacak bir müdahaleye maruz kalmamıştır. Tıpkı 11 parseldeki yapının cephesi gibi detaylarını korumaktadır. İki cephenin de bakımsızlıktan kaynaklanan bozulmaları mevcuttur. 11 parselin giriş kapısı ile 12 parselin giriş kapısı birbirinin aynısıdır. 11 parseldeki yapının kapısı günümüze daha az bozulmuş olarak gelmiştir. Yapının çevresinde pencereleri kapatmak için kullanılan ahşap panjurlar bulunmuştur.

3.5.2 Kuzey cephesi

Yapının kuzey cephesi 102 Oda mekânından açılan bir açıklık dışında tamamen sağırdır. Kuzey cephesinin kaplamaları, diğer cephelerin ahşap kaplamalarının aksine ana giriş yalıbaskısı tekniği ile üretilmiştir. Arazi; batıda ± 0.00 kotundan, doğuda -3.11 kotuna doğru %32'lik eğim ile devam etmektedir. Batı ve doğu cephesinde bulunan balkon çıkmaları kuzey cephe görünüşüne girmektedir. Yapının bodrumunda bulunan beden duvarı bu eğim boyunca kısmi olarak gözlemlenebilmektedir. Cephenin büyük bir kısmı sarmaşık benzeri bitkiler ile sarılmıştır (Şekil 3.7; E.28; E.29).

[illegible]

3.6 Yapım Tekniği ve Malzeme Özellikleri

3.6.1 Temeller

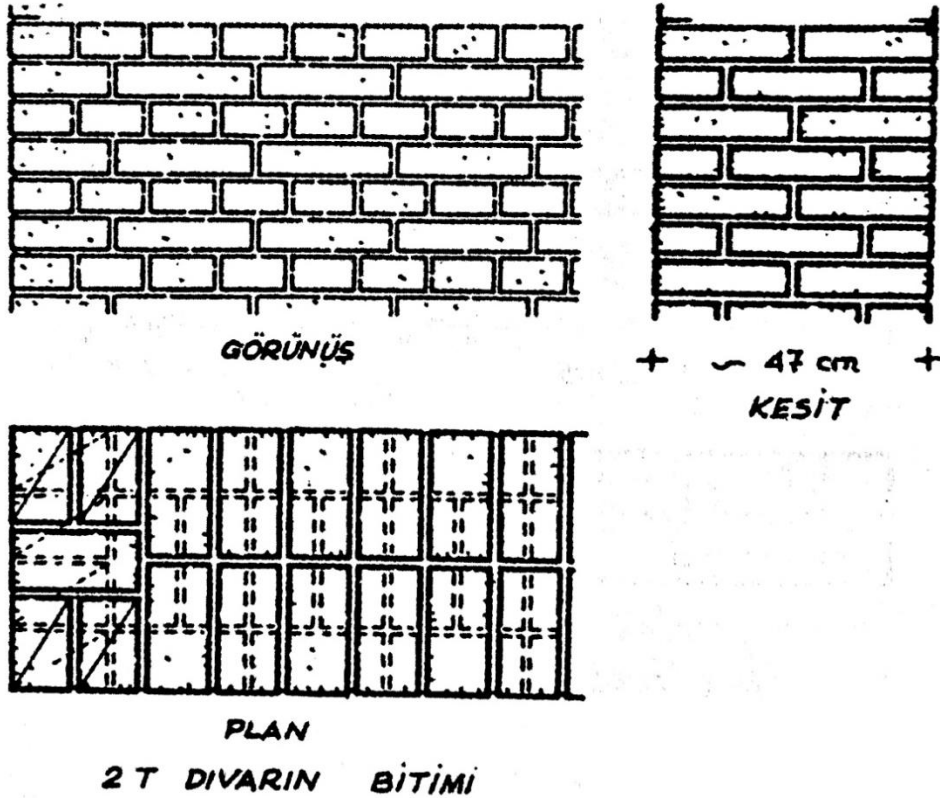
33

3.6.2 Duvarlar

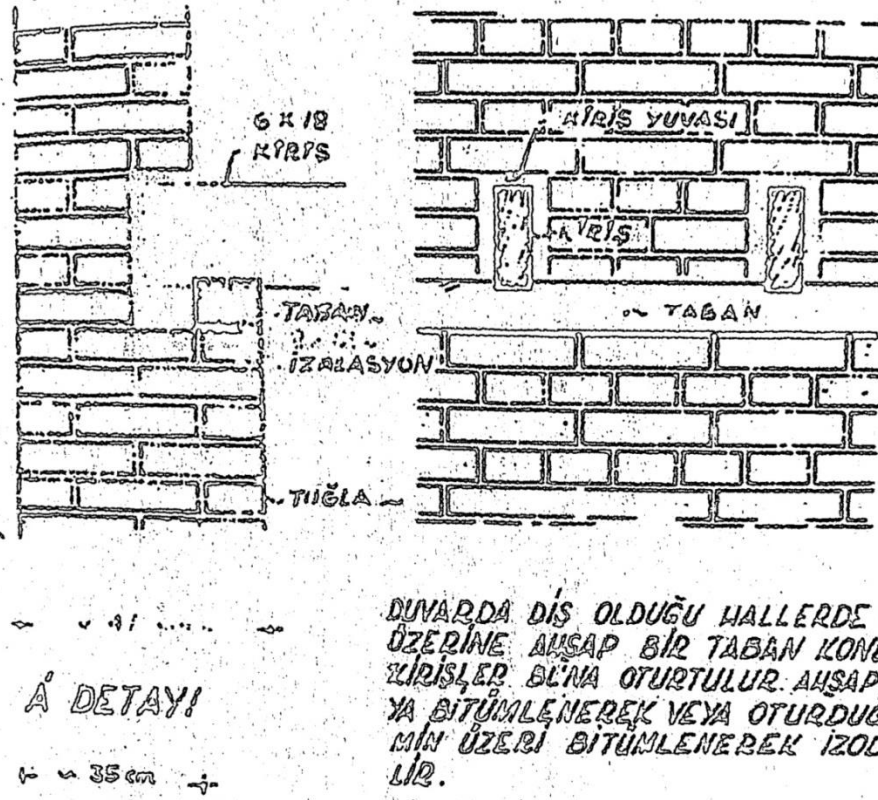
Yapıda kâgir ve dolgusuz ahşap çatkı teknikleriyle inşa edilmiş iki duvar tipi bulunmaktadır. Bodrum katta; 64 cm, 60 cm, 48 cm, 30 cm olmak üzere 4 ayrı kalınlıkta yığma duvarlar bulunmaktadır. Bu duvarların tamamı taşıyıcıdır. 64 cm ölçülen kuzey beden duvarı moloz taş ile örülmüştür. Diğer duvarların dolu tuğla ile örüldüğü gözlemlenmektedir.

Yangın duvarı ve güney cephesi tuğla kâgir beden duvarları kalınlığı 47 cm olarak ölçülmüştür. Tuğlalar bir sıra yatay bir sıra dikey olarak örülmüştür. Duvarların bitimi, doğu cephesinde bir sıra iki yatay, bir sıra bir yatay iki dikey olarak uygulanmıştır (Şekil 3.10). Yangın duvarının enine kesitinde; birinci kat döşemesi seviyesinde, 12 cm incelmekte olduğu ve oluşan dişin üzerine birinci kat ahşap döşemesinin kirişlerinin oturduğu belirlenmiştir (Şekil 3.11; E.33). Duvar batı cephesinde yapay taş (taş takliti sıva) ile bitirilmiştir.

Bodrum kattaki tüm kâgir duvarlar çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır. Birinci katta Z03 Mutfak ve 102 Oda mekânında bulunan yangın duvarı dolu tuğlalar ile yapılmış yığma bir duvardır ve üzerinde kireç esaslı sıva bulunmaktadır.

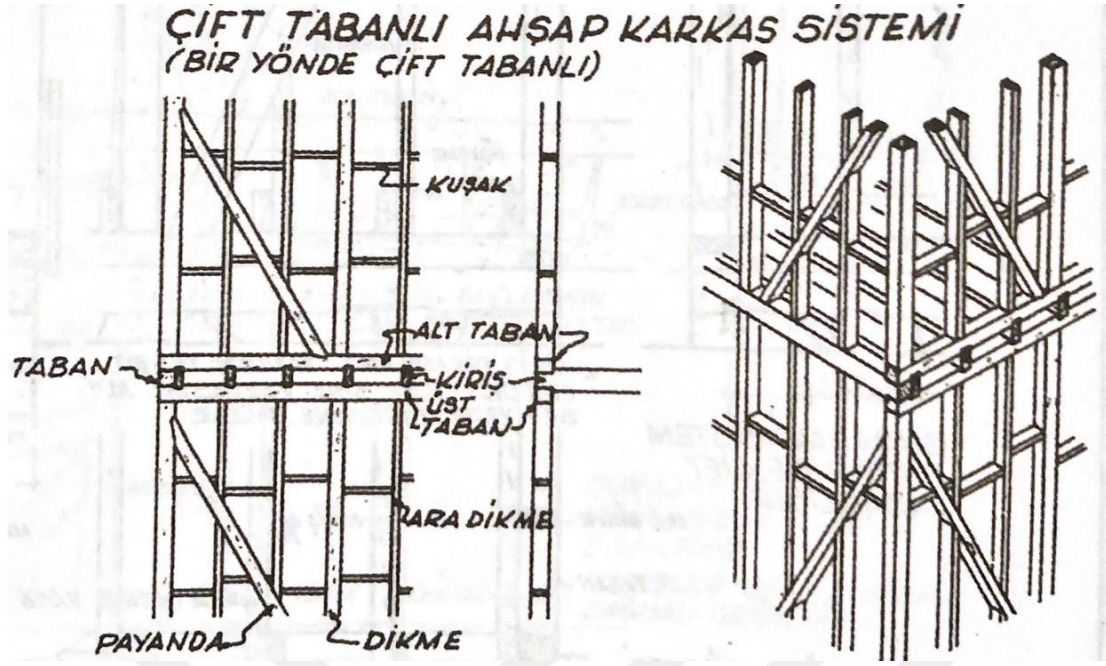

Şekil 3.10 : Tuğla duvar örgü tekniği (Eldem, 2016, s.28).

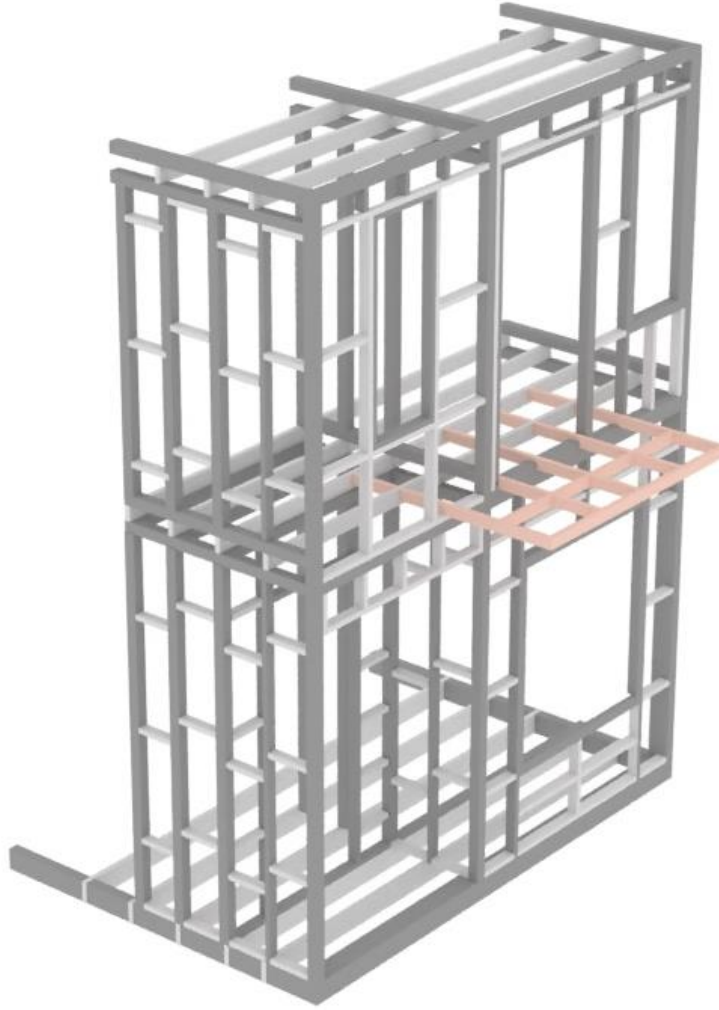

Şekil 3.11 : Ahşap döşeme kirişlerinin tuğla duvara oturması (Eldem, 2016, s.64).

Yapının iskelet sistemi, aldığı bazı hasarlar neticesinde ipuçları vermektedir. Batı cephesinde, cephe kaplamasının aldığı hasar, 10 x 10 cm ve 10 x 5 cm ahşap dikmeler gözlemlenmiştir (Şekil E.35). İki dikme arasındaki aks mesafesi yaklaşık 50 cm olarak ölçülmüştür. Z03 Mutfak mekânında yangın duvarına yaslı olarak konumlandırılmış 10 x 10 cm ahşap dikme bulunmaktadır, bu dikme ahşap kiriş ile diğer duvar panellerine bağlanmıştır. 105 Hela ile 106 Oda arasında kullanılmış 10 x 10 cm ve 5 x 10 cm ahşap dikmeler ve bağdadi çıtalar gözlemlenebilmektedir (Şekil E.36). İki dikme arasında aks mesafesi yaklaşık 45 cm olarak ölçülmüştür. 106 Oda mekânında zemin kaplama tahtalarının aldığı hasar Döşeme kirişleri hakkında bilgi edinmemizi sağlamıştır. Döşeme kirişleri 5 x 14 cm boyutlarındadır ve aks mesafeleri ortalama 45 cm'dir (Şekil E.34). Ahşap karkas duvarların yapım tekniği incelendiğinde; Sedat Hakkı Eldem'in Yapı kitabında yer verdiği çift tabanlı ahşap karkas sistemi ile benzeştigi tespit edilmiştir (Şekil 3.12). Bu bilgiler ışığında yapının ahşap çatki sistemine dair modelleme öngörüsü hazırlanmış ve restitüsyon çizimlerinde bu veriler kullanılmıştır (Şekil 3.13).

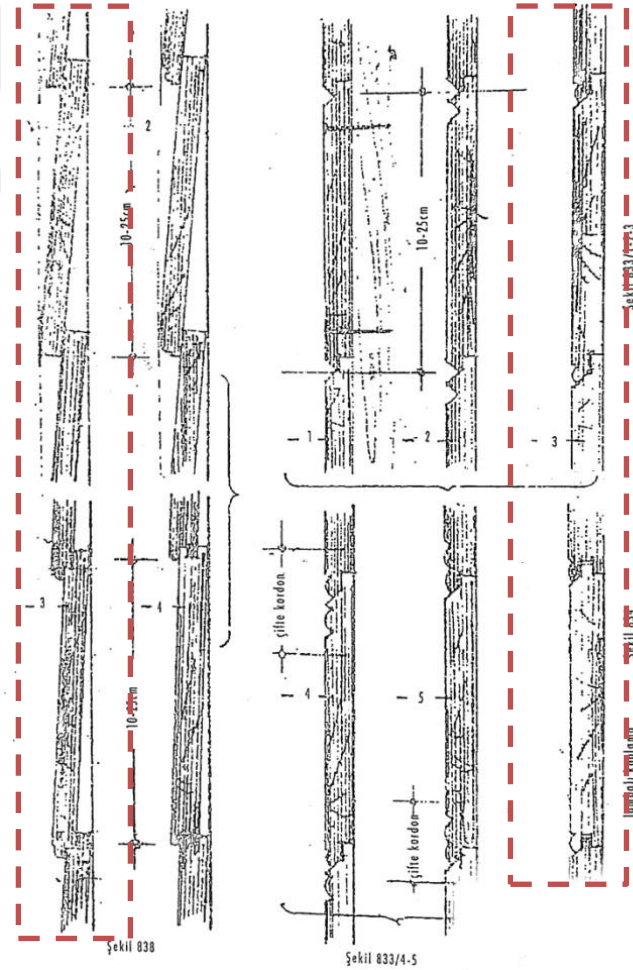
Şekil 3.12 : Ahşap çatkı sistemi (Eldem, 2016, s.69).

Şekil 3.13 : Ahşap çatkı modeli (batı cephesi).

Birinci ve ikinci katta; yangın duvarı haricinde tüm duvarlar bağdadi tekniği ile inşa edilmiştir. Bu duvarların iç mekâna baktığı bölümler bağdadi çıtalı ve sıvalı; dış mekâna bakan bölümleri ise ahşap cephe kaplaması ile inşa edilmiştir. Doğu cephesinde cephe; 1976 yılında tadilat sırasında sıvanmıştır. Ahşap duvar panellerinin kalınlıkları 17-19 cm kalınlıklarında değişmektedir. Bağdadi çıtalar 2.5-3 cm yüksekliğinde 1 cm kalınlığındadır (Şekil E.37). Üzerine uygulanan sıvalar ise 2.5-3.5 cm kalınlığında değişmektedir. Sıvaların üzerinde yer yer rabbits teli izleri bulunmaktadır (Şekil E.38). Cephelerde iki farklı tipte ahşap cephe kaplaması kullanılmıştır. Yapının batı cephesinde ahşap kordonlu cephe kaplaması kullanılmıştır (Şekil E.39). Yüksekliği 11cm olarak ölçülmüştür. Kuzey cephesinde yalibaskı tekniği ile birleştirilmiş cephe kaplamaları kullanılmıştır (Şekil E.40). Kaplamaların genişliği 20 cm, kalınlığı 2.5 cm'dir. Birbirinin üzerine 2.5 cm bini yapmaktadır. Yapıda kullanılan cephe kaplamaları Ali Talat'ın çizimlerine dayanarak, tipolojik olarak yapıda bulunanlar ile benzeştirilmiştir (Şekil 3.14).

Şekil 3.14 : Cephe kaplaması teknikleri (Talat, 2016).

3.6.3 Döşemeler

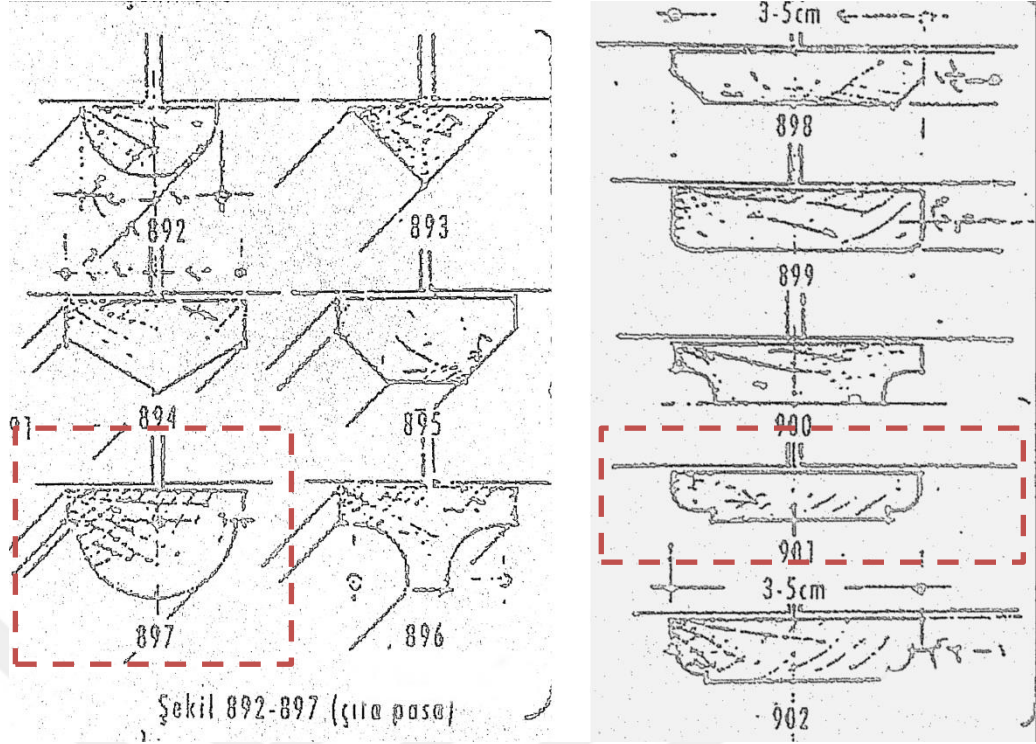
Yapıda zemine oturan döşeme ve ahşap kirişli döşeme olmak üzere iki çeşit döşeme bulunmaktadır. Zemine oturan döşeme bodrum katın tamamında uygulanmıştır.

Ahşap kirişli döşeme; zemin katın, birinci katın zeminlerinde ve çatının oturduğu döşemede bulunmaktadır. Döşeme kalınlıkları zemin kat zemininde 20 cm, birinci kat zemininde ise 18-19 cm olarak ölçülmüştür. Yapının ahşap döşemeleri PVC esaslı bir malzeme ile kapatılmıştır. 105 Oda mekânında PVC esaslı malzeme kaldırılmış ve hasarlı olan kaplama tahtalarının altından döşeme konstrüksiyonu hakkında bilgi elde edilebilmiştir. Ahşap döşeme kirişlerinin eni 5 cm, yüksekliği 14 cm ve aks aralığı 40 cm olarak ölçülmüştür. Bu kirişler tuğla yangın duvarındaki yaklaşık 25cm derinliğindeki yuvalara oturmaktadır. Ahşap döşeme kaplamalarının kalınlığı 2 - 2.5 cm, genişlikleri ise 10 cm olarak ölçülmüştür (Şekil E.41).

Yapının girişi ve B01 Koridor mekânının zemini karosiman ile kaplanmıştır. Karosiman döşemelerin boyutları 20x20 cm'dir. kalınlıkları ise 2.5 cm'dir (Şekil E.42).

Döşemelerde kullanılmış tavan kaplamaları; çıtasız, çıtalı (çita pasa) ve pasalı (düz pasa) olmak üzere üç tipte üretilmiştir (Şekil 3.15). Zemin kat tavanları Z04 Mutfak mekânındaki mutfak nişinde ve Z04 Hela mekânında düz pasalı; diğer mekânlarda ise çita türünde pasalar kullanılarak zenginleştirilmiştir. Birinci katta tavanlar daha sade bir tarzda inşa edilmiştir. Herhangi çita veya pasa bulunmamaktadır. Kaplama tahtaları lambalı olarak birleştirilmiştir. 105 Hela mekânı tavanında çatı arasına geçiş için 80 x 80 cm ebatlarında bir açıklık bulunmaktadır. Mekânın tavan kaplamaları lambasız birleşimlidir. Düz pasalı olduğu düşünülmektedir fakat aldığı hasar neticesinde pasalar gözlemlenememektedir. Bodrum katta B04 Banyo ve B05 Hela tavanları sıvalıdır. Hasarlı sıvaların ardında bağdadi çıtalar gözlemlenebilmektedir. B01 Koridor ve B02 Depo mekânlarının tavanları düz pasalıdır.

Şekil 3.15 : Çıta (solda) ve pasa (sağda) örnekleri (Talat, 2016).

3.6.4 Çatı

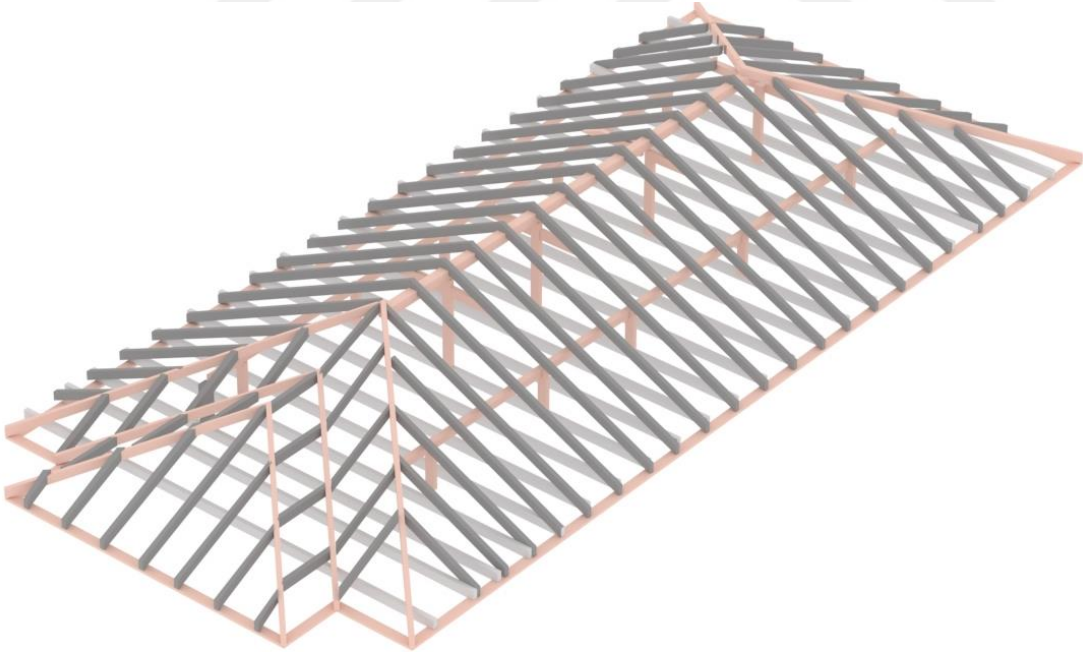
Yapının kırma çatısı, oturtma tekniği ile inşa edilmiştir. Çatı saçakları sadece batı cephesinde bulunmakta olup, diğer cephelerde saçaksız inşa edilmiştir (Şekil 3.16). Batı cephesi saçağı altı tane ahşap payanda ile desteklenmektedir. Çatı konstrüksiyonu 105 Hela mekânının çatıya açılan kapağından ve drone ile çekilen fotoğraflardan yapılan çıkarımlar sonucunda modellenmesi yapılmıştır (Şekil 3.17).

Çatı, “Guichard Freres Seon St Henri Marseille” markalı kiremitler ile örtülmüştür. Bu kiremitler 34 x 20 cm boyutlarındadır (Şekil E.47). Mahya kiremitlerinde ise ‘Kılıçoğlu’ markası kullanılmıştır. Uzunluğu 42 cm, genişliği ise 18 cm (kısa kenarı) ölçülerindedir (Şekil E.48).

Yangın duvarı yükselen, 40 x 120 cm ve 40 x 62 cm boyutlarında iki baca; 11 parsel güney beden duvarı üzerinde yükselen 40 x 120 cm ve 40 x 62 cm boyutlarında iki baca bulunmaktadır.

Şekil 3.16 : Kırma çatı hava fotoğrafı.

Şekil 3.17 : Ahşap çatı konstrüksiyonu modeli öngörüsü (mertekleri birbirine bağlayan kuşaklar görselin algılanabilmesi açısından ifade edilmemiştir.).

3.6.5 Merdiven

Yapıda Bodrum katı zemin kata, zemin katı birinci kata bağlayan ahşap merdivenler ve sahanlık günümüze özgün hali ile ulaşabilmiştir. Ayrıca ahşap merdiven korkulukları ve küpeşterleri de özgün hali ile günümüze ulaşabilmiştir. Merdiven boyunca devam eden ahşap süpürgelikler de özgün hali ile günümüze ulaşmıştır.

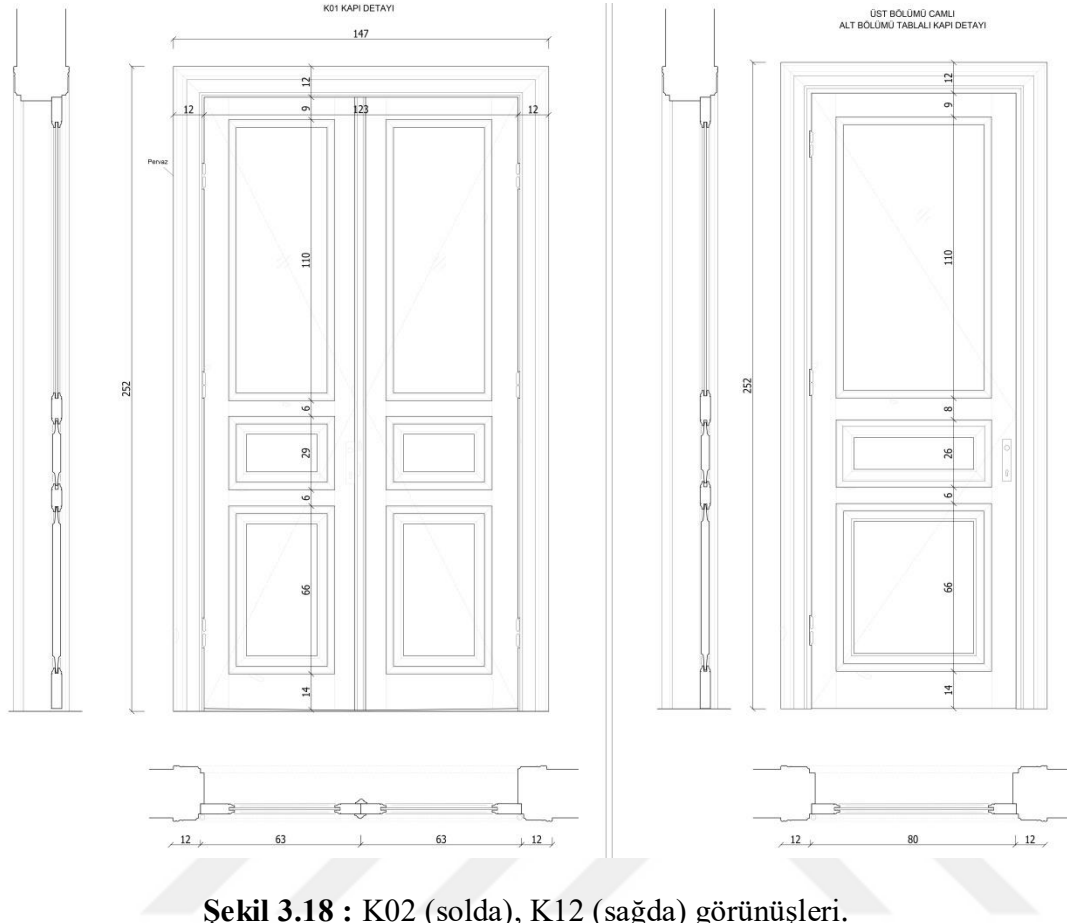
Merdiven strüktürü, iki tane ahşap kiriş üzerine rıhtlar, rıhtların üzerine ise basamakların montajı ile kurgulanmıştır. Bu kirişler zemine tespit edilip üst kata çıkıldığında ahşap döşemeye bağlanmıştır. Rıht yüksekliği 19.5 cm yüksekliğinde olup (basamak kalınlığı dâhil), basamak için tespit edilmiş ahşapların kalınlığı 2.5 cm olarak ölçülmüştür. Merdiven genişliği yaklaşık bir metre olarak ölçülmüştür.

3.6.6 Kapılar

Yapının ahşap giriş kapısı (K01) Ali Talat tarafından “bir yüzlü” diye tanımlanan; cepheye bakan yüzeylerin silmelerle süslü ve aynalıyken, iç yüzeyleri daha basit ve sade olarak üretilmiştir (Şekil E.49). Kapı kanatları 65’er cm genişliğinde ve 234 cm yüksekliğindedir. Kapı kanatlarının üst bölümlerinde camlı bir bölümü bulunmaktadır. Camlar, ahşap eğrisel formlu ahşaplar ile çerçevelenmiştir. Kapının üst bölümünde doğal ışığın girebileceği, sabit camlı bir bölüm bulunmaktadır. Kapının üzerinde metal kapı kolları yerlerinde bulunmamaktadır yalnızca izleri gözlemlenebilmektedir. Alt bölümde ortası kabartmalı, aynalı bir bölüm bulunmaktadır.

Yapıda toplam 14 adet kapı bulunmaktadır. Dış mekân ile ilişki sağlayan K01 ahşap giriş kapısı, K07 ahşap balkon kapısı, K10 ahşap balkon kapısı, K13 ahşap bahçe kapılarıdır. İç mekânlarda K02 çift kanatlı ahşap kapı dışında kalanlar tek kanatlı olarak üretilmiştir. Bu kapılar iki tablalı (K11, K14), üç tablalı (K12), bir kısmı tek tablalı ve camlı (K04), bir kısmı da iki tablalı ve camlı (K02, K03, K05, K07, K08, K09) üretilmiştir.

Z02 Oda mekânının çift kanatlı, alt ve orta bölümü tablalı, üst bölümü camlı ahşap kapısı (P02) bulunmaktadır (Şekil 3.18). Kapı özgün halini koruyarak günümüze gelmiştir. 120 cm genişliğinde ve 240 cm yüksekliğindedir. Kapı serenlerinin kalınlığı 4 cm olarak ölçülmüştür.

Z03 Mutfak ve Z04 Hela mekânlarının kapıları; tek kanatlı, alt bölümde çift aynalı üst bölümünde ise camlı olarak üretilmiştir. K02; 80 x 240 cm boyutlarında alt bölümünde iki aynalı, üst bölümü ise camlı üretilmiştir. K03; 70 x 190 cm boyutlarında, alt bölümü tek aynalı, üst bölümü ise camlı olarak üretilmiştir.

102 Oda, 103 Oda, 104 Hela, 105 Oda mekânlarının kapıları, Z03 mutfak kapısı ile aynı teknik ve ölçülerde üretilmiştir.

Z03 Oda mekânından balkona çıkış için K07 çift kanatlı ahşap kapı kullanılmaktadır. Kapının genişliği 120 cm, yüksekliği ise 210 cm boyutlarındadır. Alt bölümünde seren ve kayıtların arası, şakuli lambriler ile kapatılmıştır. Kapının üstünde, üç bölge sabit cam bulunmaktadır. Ortadaki sabit cam kırmızı renklidir.

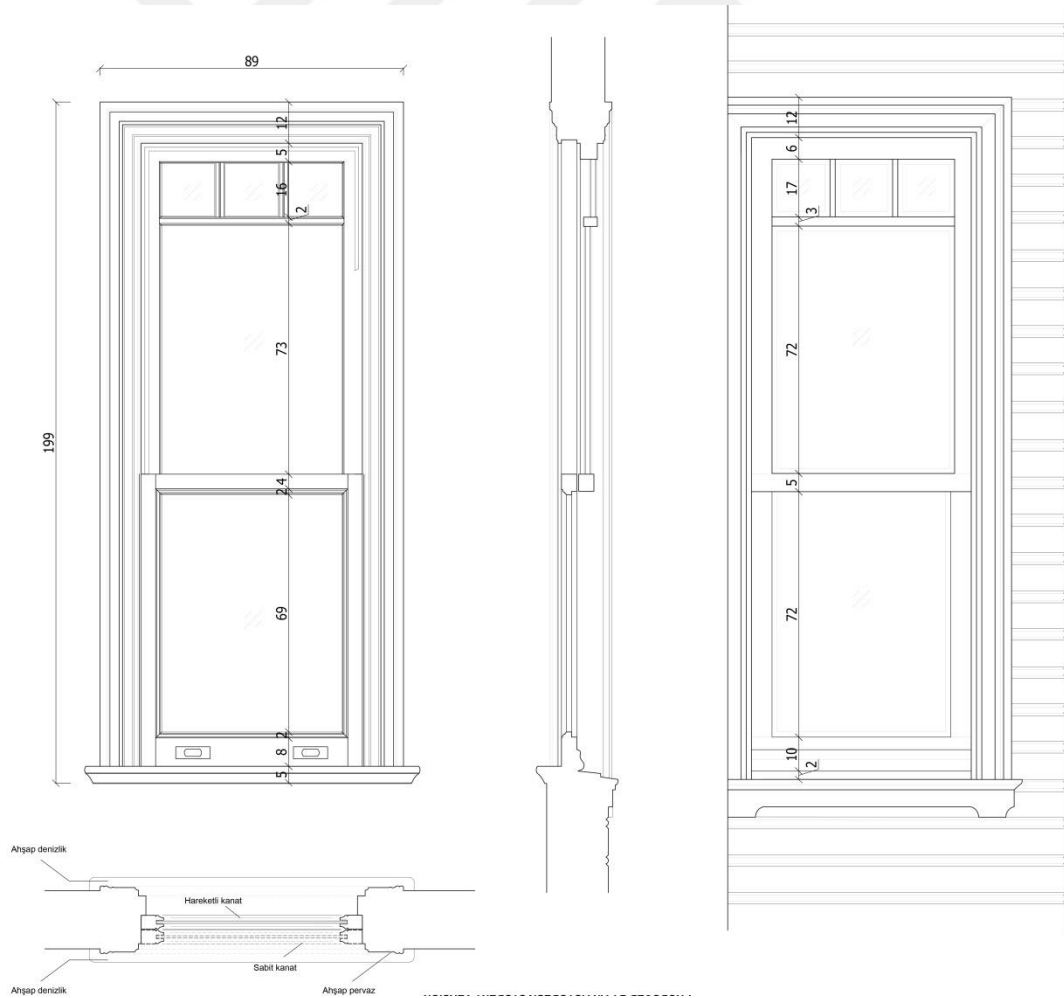
106 Oda mekânının balkona çıkan kapısı 1976 yıllarında yapılan tadilat sonucunda değiştirilmiştir. Kapının genişliği 85 cm, yüksekliği 220 cm boyutlarındadır. Ahşap kapı kanadının alt bölüm serenleri arası şakuli lambriler ile kapatılmıştır. Üst bölümü çitalı veya camlı olarak üretilmiştir.

3.6.7 Pencereleler

Yapının özgün pencereleri ahşap, giyotin tarzındadır (Şekil 3.19). Giyotin pencerenin dışında özgün olmayan, doğu cephesinde yatay eksenle açılır, ahşap doğrama bulunmaktadır. P01, P02, P06, P07, P08 poslu doğramalar giyotin tarzındadır. Diğer doğramalar yatayda açılır tiptedir.

Giyotin pencereler farklı genişliklerde olmakla beraber yapım tekniği açısından birbirleriyle aynıdır. Yapının doğu cephesindeki pencere doğramaları 1976 yılında yapılan tadilat sırasında yatay açılır doğramalar ile aynı açıklık içerisinde değiştirilmiştir.

11 parselde, giriş sahanlığına bakan giyotin pencerede çift kanatlı ahşap panjur bulunmaktadır. İkiz yapılarıdaki pencerelerin kalanında panjur bulunmamaktadır. Ayrıca 11 parselde bulunan yapının doğu cephesinde sahanlığa bakan doğramanın üzerinde panjur için kullanılmış bir menteşe gözlemlenebilmiştir.

Şekil 3.19 : P01 giyotin pencere.

3.6.8 Konsollar, fûruşlar, silmeler ve süslemeler

Cephe üzerindeki yapı elemanları ve süslemeler, Celal Esad Arseven'in Istılâhât-ı Mimariyye, Doğan Hasol'un Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü ve Ali Talat'ın Doğramacılık, Marangoz ve Silicilik kaynaklarındaki tanımlardan yararlanılmıştır.

Yapının balkon ve saçak altında, destek amaçlı kullanılan ahşap elemanları; Ali Talat konsol olarak tanımlamıştır. Doğan Hasol fûruş tanımını “Saçakların, çıkmaların altına yalnızca süsleme amacıyla konulan küçük destek ya da oymalı süsler.” olarak tanımlamıştır. Bu tanımlar doğrultusunda 103 Balkon mekânının döşemesini destekleyen ahşap elemanlar, konsol; saçığın altında süsleme amacıyla kullanılmış olan elemanlar; fûruş olarak tanımlanmıştır.

103 Balkon döşemesini desteklemek için iki tane, ahşap, eğrisel formda konsol kullanılmıştır. Konsolların boyu 100 cm, eni 10 cm, yüksekliği 40 cm'dir (Şekil 3.20). Saçak altında altı tane ahşap eğri formda fûruş bulunmaktadır. Kalınlığı 6 cm, yüksekliği 50 cm, eni 50 cm'dir. 103 Balkon mekânının dikmeleri arasında süsleme amacıyla kullanılmış eğrisel formda ahşap elemanlar da fûruş olarak tanımlanmıştır (Şekil 3.21).

Şekil 3.20 : Fûruş, silme ve süslemeler.

Şekil 3.21 : Fűrüş, silme ve süslemeler.

Doğu cephesi üzerinde; kat silmesi, koltuk silmesi ve saçak silmesi bulunmaktadır. Zemin kat ile birinci kat döşemesini ayıran kat silmesi 26 cm yüksekliğindedir. Üzerinde ahşap halka ve dairesel çubuklardan oluşturulmuş süslemeler bulunmaktadır (Şekil 3.22). Cephe üzerindeki koltuk silmesi ahşap duvar ile ahşap saçak birleşim köşesinde bulunmaktadır. 20 cm yüksekliğindedir ve üzerinde 4 cm genişliğinde, 5 cm yüksekliğinde, dikdörtgen prizma biçiminde ahşap süslemeler bulunmaktadır (Şekil 3.19). Saçak silmesi, 22 cm yüksekliğinde, basit bir ahşap alın tahtasında oluşmaktadır (Şekil 3.23).

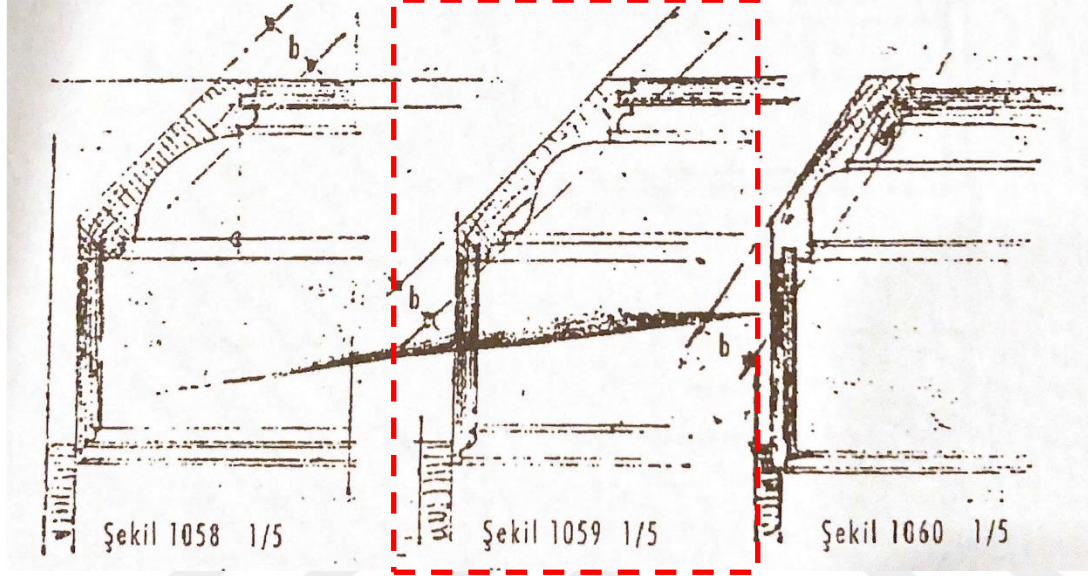

Şekil 3.22 : Ahşap kat silmesi ve üzerindeki süslemeler.

Şekil 3.23 : Ahşap koltuk silmesi ve üzerindeki süslemeler.

Bu kategori dâhilinde iç mekânlarda kullanılmış olan koltuk silmeleri de değerlendirilmiştir. İç mekânlarda aynı koltuk silmeleri farklı mekânlarda kullanılmıştır. Yükseklikleri 22 cm yüksekliğindedir (Şekil 3.24; E.48). Yapı içerisinde, bodrum katta koltuk silmesi kullanılmamıştır. Bunun dışında yapının ıslak hacimlerinde; tavan kaplamalarında kullanılan düz pasalar duvar ve tavanların birleştiği yerde kullanılarak bitirilmiştir. Z01 Giriş Holü mekânını ikiye bölen kirişin doğusunda koltuk silmesi kullanılmamıştır.

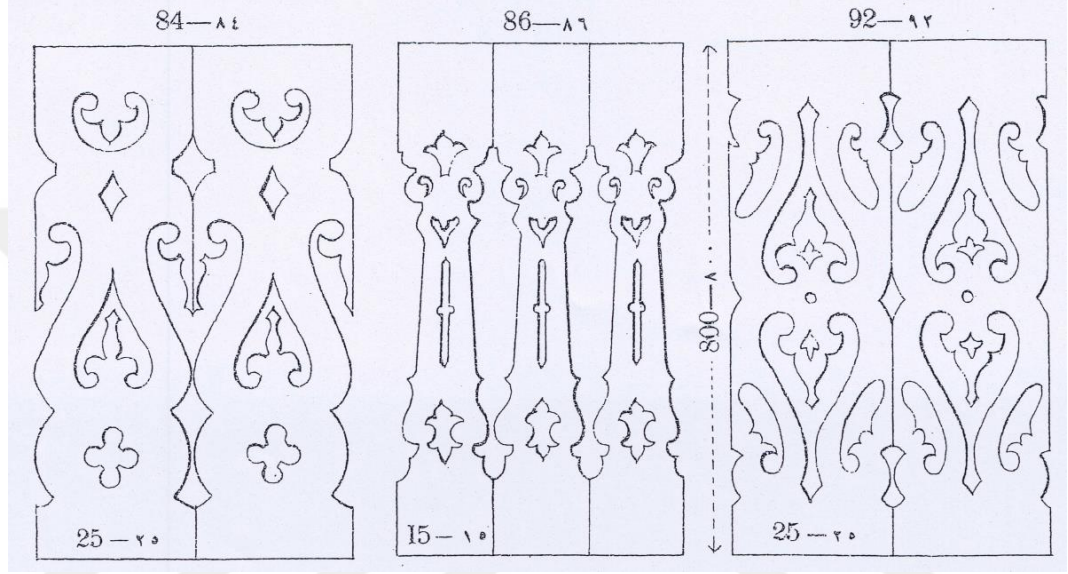
Şekil 3.24 : Koltuk silmeleri detayları (Talat, 2016).

3.6.9 Korkuluk ve küpeşteler

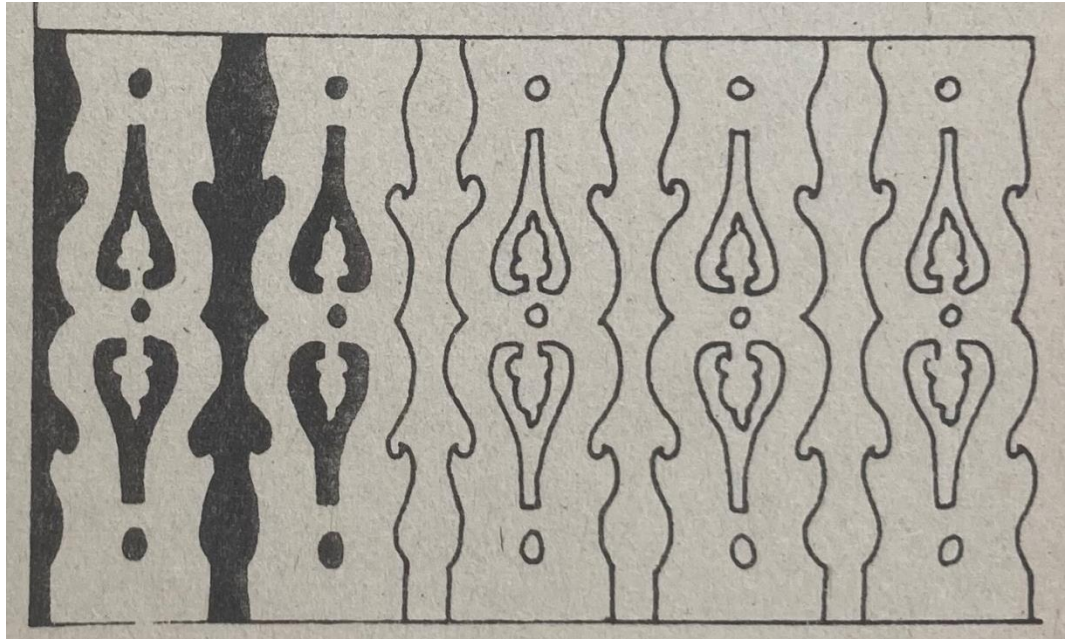
Yapının batı cephesinde, balkonda kullanılan ve iç mekânda merdiven çevresinde kullanılan iki çeşit korkuluk bulunmaktadır. Cephede görünen korkuluk 26 cm genişliğinde, 80 cm yüksekliğindedir. Oryantalist tarzıdır, eğrisel formu ve boşlukları bulunmaktadır (Şekil 3.24). Bu korkulukların benzer modelleri 1906'da yayınlanan, Ahırkapı Kereste Fabrikası'nın katoloğunda bulunmaktadır. Ayrıca Semra Ciner, 1979 yılında hazırladığı doktora tezinde; 19. Yüzyıl sonu, 20. Yüzyıl başında üretilmiş konutlarda kullanılan bezemesel yapı malzemelerini üsluplarına göre sınıflandırmıştır ve incelenen korkuluk modelleri içerisinde yapıda kullanılabilecek benzer modeller bulunmaktadır (Şekil 3.25).

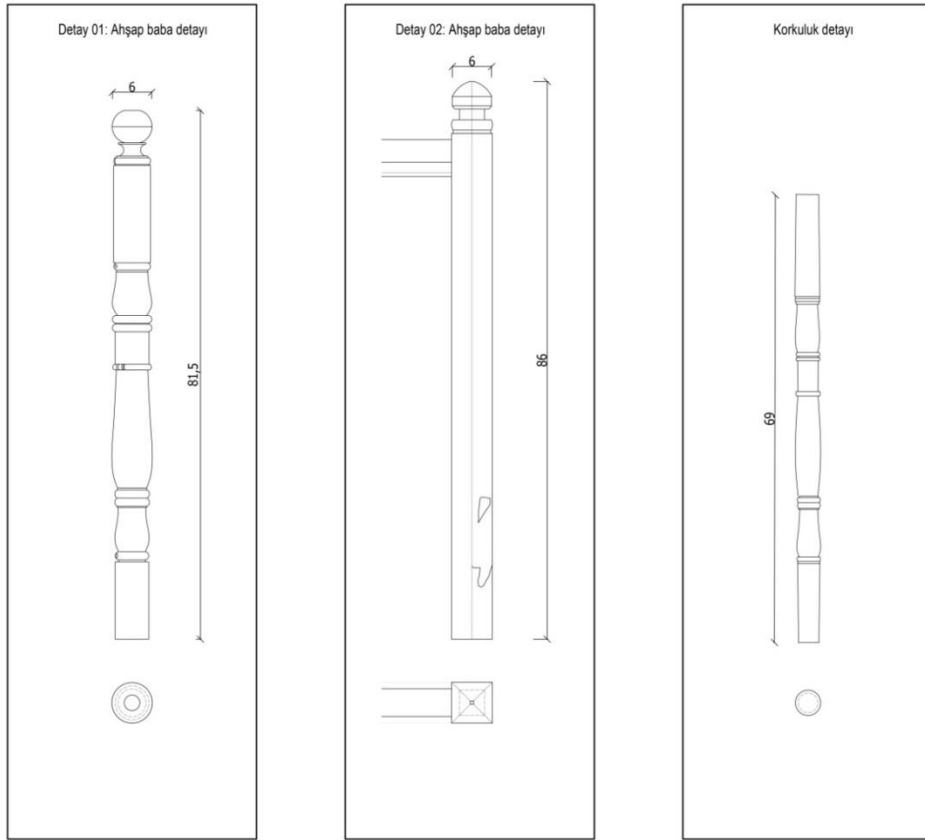
Merdiven korkulukları, yerine göre farklı yüksekliklerde kullanılmıştır. Üç farklı korkuluk babaları bulunmaktadır. Zemin kattan birinci kata çıkan merdivenin başında kullanılmış olan baba; dairesel kesitlidir ve ortalama 6 cm genişliğindedir. Zemin kattan bodrum kata inen merdivenin başında, dikdörtgen kesitli, 5,5 cm x 5,5 cm genişliğinde bir baba bulunmaktadır. Son tipteki baba, birinci kattan zemin kata inen merdivenin başında bulunan, dikdörtgen kesitli 6 x 6 cm ebatlarındadır (Şekil 3.26).

Şekil 3.25 : Benzer korkuluk modelleri (Ahırkapı Kereste Fabrikası kataloğu, 1906).

Şekil 3.26 : Benzer korkuluk modeli (Ciner, 1979).

Şekil 3.27 : Baba ve korkuluk detayları.

3.6.10 Süpürgelikler

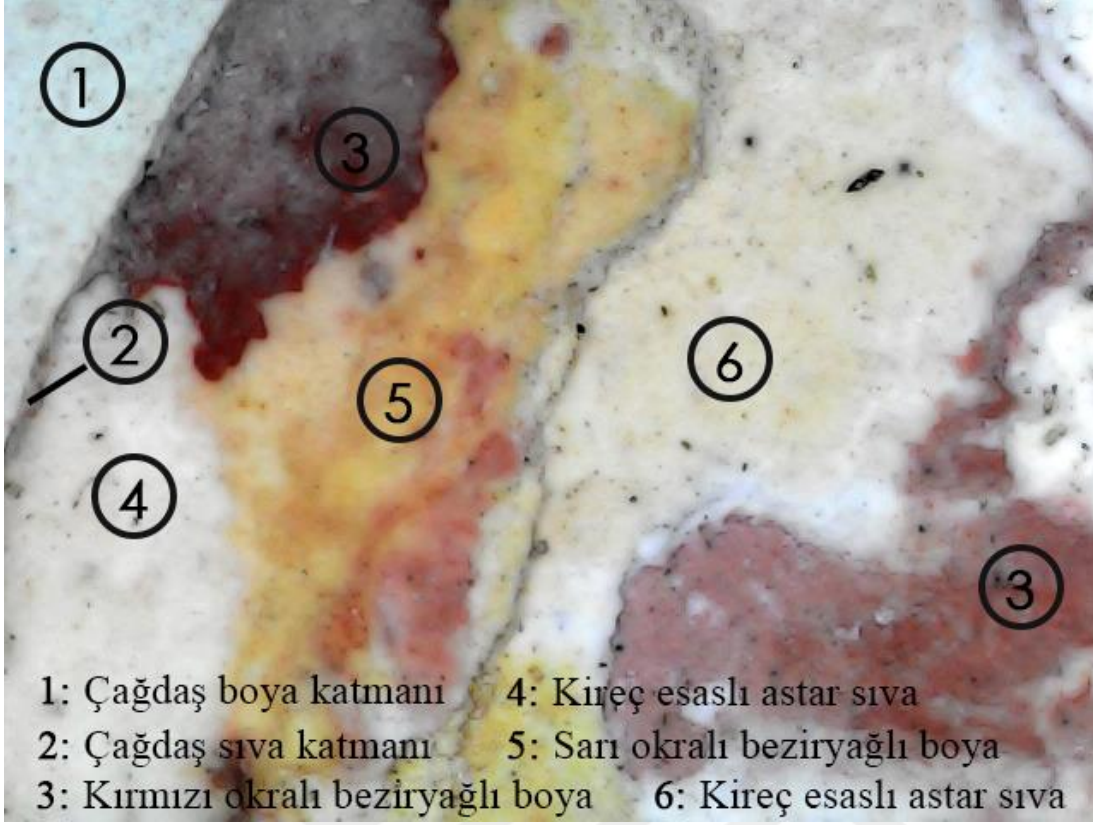
Yapı içerisinde iki çeşit süpürgelik bulunmaktadır. Bunlardan birisi merdiven boyunca devam eden yaklaşık 26 cm yüksekliğinde, şakuli lambrilerden oluşmaktadır. Lambrilerin üzerinde ise 1.5 cm yüksekliğinde ahşap kuşak dönmektedir (Şekil E.49). İkinci süpürgelik tipi; 11 cm yüksekliğinde ve düz profile sahiptir. (Şekil E.50).

3.6.11 Boya katmanları

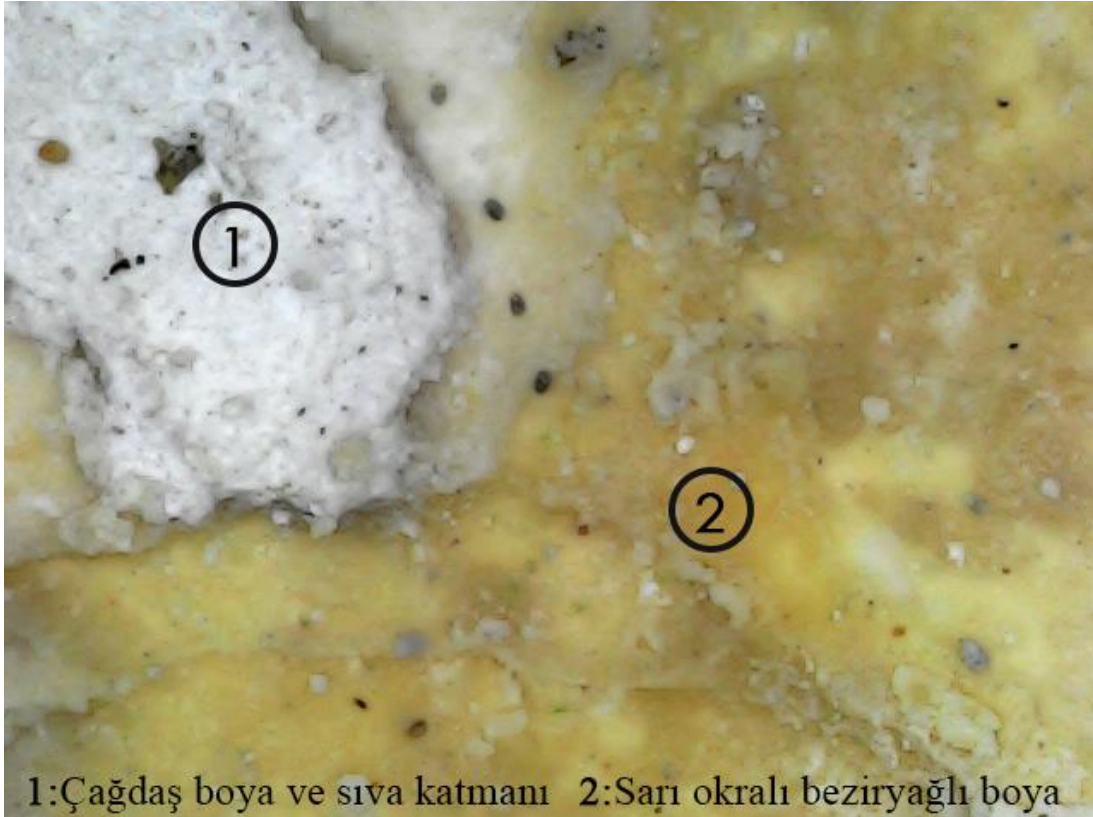
Yapının Z02 Oda ve 104 Oda mekânlarından alınan örnekler alınmıştır. Bu örnekler yakın çekim yapabilen lenslere sahip portatif kameralar ile incelenmeye çalışılmıştır. Dr. Mimar Damla Acar ile yapılan kişisel görüşme ile fotoğraflar yorumlanmış ve bilgi alınmıştır.

Z02 Oda mekânının güney duvarından alınan örnekler incelendiğinde; üç farklı boya katmanı tespit edilmiştir (Şekil 3.26). En yakın dönemde çağdaş boya ve sıva katmanı bulunmaktadır. Çağdaş katmanın altındaki iki katmanda özgün malzemeler tespit edilmiştir. Yakın dönem, özgün katman incelendiğinde; kırmızı okralı, beziryağlı boya ve kireç esaslı astar sıva bulunmaktadır. Üçüncü ve en eski dönem katmanı ise; sarı okralı, beziryağlı boya ve kireç esaslı astar sıva katmanı bulunmaktadır.

104 Oda mekânının kuzey duvarında alınan örnek incelendiğinde yine üç katman tespit edilmekte. Çağdaş katmanın altında bulunan ilk katman sarı okralı, beziryağlı boya ve kireç esaslı astar sıva, üçüncü katmanda ise kırmızı okralı, beziryağlı boya ve kireç esaslı astar sıva tespit edilmiştir. Ahşap merdiven babası üzerinde çekilen fotoğrafta özgün boya katmanı bağlayıcısının varlığı büyük ölçüde azalmıştır (Şekil 3.27).

Şekil 3.28 : Z02 Oda mekânı kuzey duvarı üzerindeki boya katmanları.

Şekil 3.29 : 104 Oda mekânı kuzey duvarı üzerindeki boya katmanları.

3.7 Yapıdaki Hasarlar ve Bozulmalar

Yapıdaki hasar ve bozulmalar; strüktürel hasarlar ve bozulmalar, malzeme hasarları ve bozulmaları, kullanıcı kaynaklı hasarlar olarak üç başlıkta incelenmiştir.

3.7.1 Strüktürel hasarlar ve nedenleri

Yapıdaki strüktürel hasarlar genellikle ahşap çatki sisteminde gözlemlenmektedir. Kâgir duvarlarda derin çatlaklara rastlanmamıştır. Yapıda hasarlara sebep olan ana etken bakımsızlıktır. Bakımsızlık sonucu yapı çatıdan su almaktadır. Ahşap yapı gelen suyun ve nemin etkisinde bozulmalara uğramıştır. Nemli ortam, ahşaptaki dokular ile beslenen organiklere ve mantarlara yaşayabilmeleri için uygun ortam yaratmaktadır ve ahşap yapı elemanlarına zarar vermektedir. Bunun yanı sıra yapının çevresi sarmaşık tarzı bitkiler ile sarılmıştır. Bu bitkiler mevsim şartlarına bağlı olarak yapının içine doğru ilerlemiştir.

Yapının döşeme kirişlerinde, ahşap dikmelerinde neme ve organik etkenlere bağlı çürümeler ve malzeme kayıpları bulunmaktadır. Döşemelerde sehimler gözlemlenmiştir. Z03 Mutfak mekânındaki dikmede oluşan bozulma, ona bağlı olan kirişte düşey yönlü deformasyona sebep olmuş ve kirişin üzerindeki sıvada çatlaklar oluşmuştur (Şekil E.51-52). 106 Oda mekânı ile 105 Hela mekânı arasındaki duvarda ahşap dikmede çürümeye bağlı malzeme kaybı oluşmuştur (Şekil E.53). Yine 106 Oda mekânında, tuğla yangın duvarına oturan döşemelerde suya ve neme bağlı çürümeler ve malzeme kayıpları bulunmaktadır (Şekil E.54). Bu döşemelerin bir kısmı aldığı hasarlar neticesinde yuvalarına oturmamaktadır. Bu doğrultuda döşemeler bağlı olduğu yığma duvar veya ahşap karkastan ayrılmalar gözlemlenmektedir. Bu bozulma ve hasarlar doğrultusunda döşeme ağır hasarlı durumdadır ve tehlike arz etmektedir. 101 Sofa mekânı döşemesinin bazı kirişlerinde de çürümeler ve bağlı olduğu taşıyıcı elemanlardan kopmalar oluşmuştur (Şekil E.55). Z01 Giriş Holü mekânının kuzey duvarında kesit kaybı bulunmaktadır (Şekil E.56). Zemin katı birinci kata bağlayan merdivenin altını kaplayan ahşap lambrilerde çürüme ve malzeme kaybı bulunmaktadır. Kaplamanın ardından gözlemlenen merdivenin taşıyıcı ahşap kirişinde malzeme kaybı tespit edilmiştir (Şekil E.57). Merdivenin ilk dört basamağı, taşıyıcı kirişin aldığı hasar doğrultusunda kirişten kopmuştur ve tehlike arz etmektedir.

Döşeme kirişlerinin bazılarının ahşap karkas ile olan bağlantısı kesilmiştir. Buna bağlı olarak döşeme ve duvarlar arasında ayrılmalar gözlemlenmektedir. Birinci kat döşemelerinin büyük bölümünde; duvar sisteminden ayrılmalar başlamıştır. Özellikle yangın duvarının çatı ile birleşim yerlerinde oluşan hasarlar, döşemelerin duvar sistemi ile bağlantısını koparmıştır (Şekil E.58-60).

103 Balkon mekânının konsol olarak çalışan döşemesi zaman içinde düşey yönlü deformasyona uğramıştır. 105 Hela mekânının güney tuğla duvarında seramik yapıştırıcısında çatlak bulunmaktadır (Şekil E.61). Yapıda pencere açıklıklarının köşelerinden başlayan ince sıva çatlakları gözlemlenmiştir.

11 parseldeki yapının güney cephesini oluşturan tuğla duvarlarda çatlaklar gözlemlenmiştir. Bu çatlaklar demir kılıçların korozyona uğraması sonucunda oluşmuştur. Ayrıca yapının dışından ve kısmen içeriden yapılan gözlemlerde yapının ahşap çatkısını oluşturan dikmelerde hasarlar ve malzeme kayıpları vardır. Strüktürel durumu acil müdahale gerektirecek kadar risklidir.

3.7.2 Malzeme hasarları ve bozulmaları

Yapı malzemeleri zaman içinde bakımsızlık sebebi ile deformasyonlara uğramıştır. Yapı malzemesinin su ve neme maruz kaldığı yerlerde yüzey kirliliği, yosun oluşumu, sıva ve/veya boya dökülmesi, kabarması deformasyonları oluşmuştur.

ZK02 Oda, ZK03 Mutfak, 104 Oda, 105 Hela, 106 Oda mekânlarının güney (yangın) duvarları üzerinde sıva dökülmesi ve kabarması gözlemlenmiştir. Ayrıca yer yer yosun oluşumları tespit edilmiştir (Şekil E.62-64). Batı cephesindeki yapay taş üzerinde yer yer yüzey kirlilikleri bulunmaktadır.

Kuzey cephesindeki yalıbası ahşap cephe kaplamaları malzeme kayıplarına uğramıştır (Şekil E.65; 66). Batı cephesinin kuzey cephesi ile buluştuğu duvar üzerinde ahşap cephe kaplamalarında malzeme kayıpları bulunmaktadır (Şekil E.67).

Ahşap malzemelerin genelinde zamana bağlı yüzey aşınması bulunmaktadır. Ayrıca yangın duvarı yüzeyinde, sıva dökülmelerinin sonucunda ortaya çıkan dolu tuğlaların yüzeylerinde yer yer yüzey aşınmaları bulunmaktadır.

11 parseldeki yapının güney cephesinde ahşap döşemeleri tuğla duvara bağlayan metal kılıçların korozyona uğradığı tespit edilmiştir.

3.7.3 Kullanıcı kaynaklı hasar ve bozulmalar

Evin sahibi Lori İNCİCİ tarafından aktarılan sözlü kaynaklara göre 1976 yılında bir takım onarımlar yapıldığı ifade edilmiştir. Bu onarım sırasında doğu cephesinin ahşap kaplamaları çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır. Yine aynı cephe üzerindeki giyotin ahşap doğramalar aynı açıklık içerisinde yatay açılır pencereler ile değiştirilmiştir. Sadece doğu cephesine yapılan bu müdahaleler cephenin denizden gelen rüzgâr, nem ve tuz etkisinde olmasından dolayı yapıldığı düşünülmektedir.

B03 Banyo, B04 Hela, Z04 Hela, 105 Hela mekânlarında konfor şartlarını arttırmak için 1976 yılında yapılan onarım sırasında konfor şartlarını arttırmak amacıyla dönemin modern vitrifiye elemanları ve seramik duvar kaplamaları uygulanmıştır.

1976 yılından sonra oluşan malzeme hasarları, geçici ve niteliksiz çözümler ile geçirtilmeye çalışılmıştır. Camları kırılan doğramaları kapatmak üzere niteliksiz ahşap malzemeler ile kapatılmaya çalışılmıştır. Bunların dışında giriş nişinin kuzey duvarında malzeme kaybına uğramış olan cephe kaplaması niteliksiz ahşap malzemeler ile kapatılmıştır.

4. RESTİTÜSYON ÖNERİSİ

Tez kapsamında çalışılan yapı; binanın ilk yapıldığı dönemine (~1910) yönelik hazırlanmıştır. Yapının kullanıcıları tarafından mekânsal müdahalelere maruz kalmaması sebebi ile ara dönem restitüsyon çalışmasına ihtiyaç duyulmamıştır.

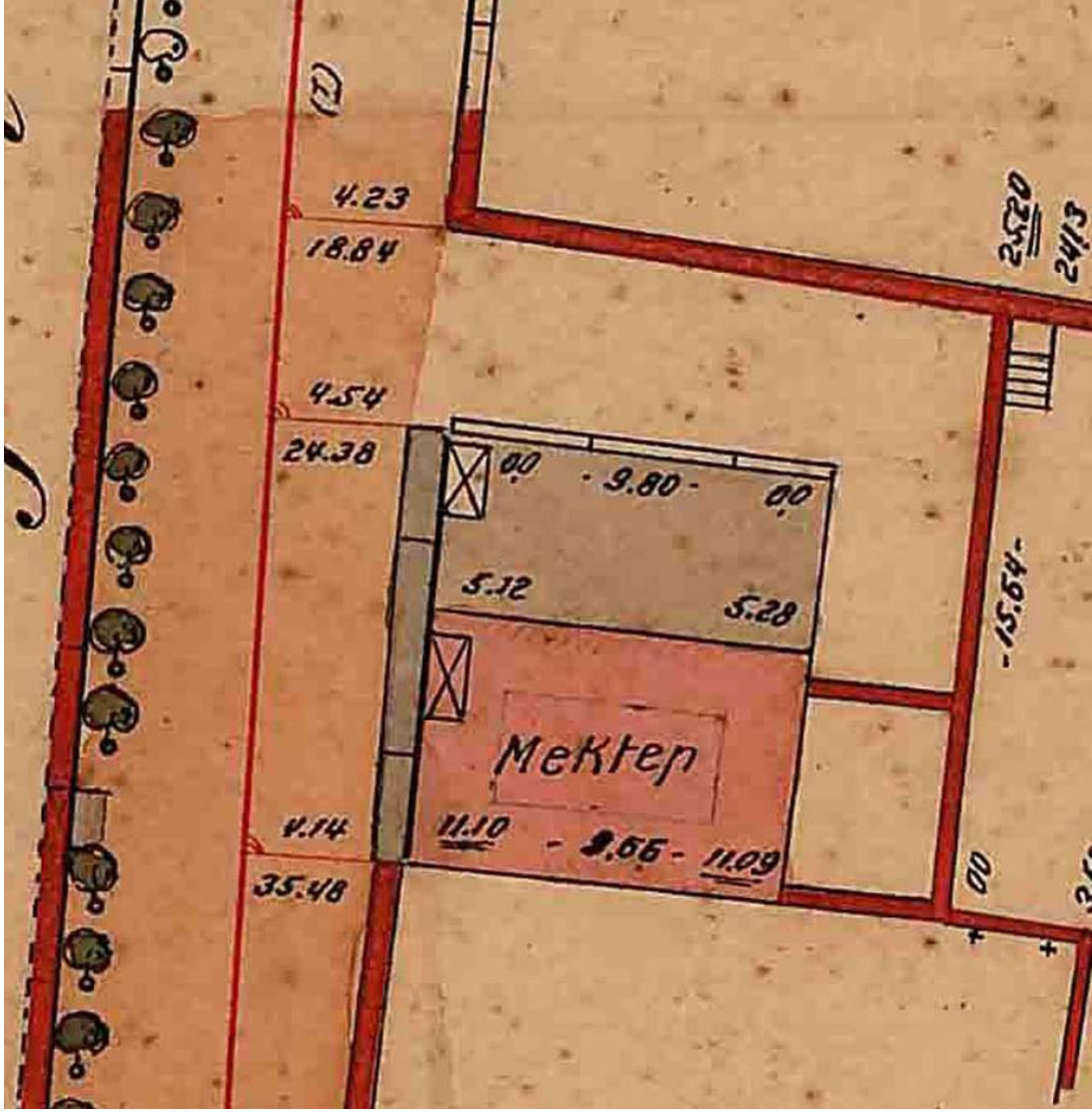
4.1 Restitüsyon Kararlarına Temel Oluşturan Kaynaklar

Restitüsyon önerisine temel oluşturan kaynaklar; eski haritalar, eski fotoğraflar, arşiv belgeleri, envanter fişleri, yüksek lisans ve doktora tezleri, sözlü aktarımlar ve yapı üzerinde yapılan gözlemlerdir.

Yapı elemanlarının genel olarak endüstriyel ahşaptan üretilmiş olması; yapının Ahırkapı Kereste Fabrikası'ndan temin edildiği düşünülmektedir. Ahırkapı Kereste Fabrikası 1893 yılında kurulmuş ve açılması ile beraber endüstriyel ahşap malzemenin kullanımı yaygınlaşmıştır (Acar, 2015, s. 340). İstanbul'da endüstriyel ahşap kullanımının başlaması üzerine; Dr. Mim. Damla Acar'ın 2015 yılında yayımlanmış olduğu "19. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul'da Ahşap Yapım Sistemlerinin Değişimi: Gelenekselin Rasyonelleşmesi" konulu doktora tezinde detaylı araştırmalara yer vermiştir.

4.1.1 Haritalar

Restitüsyon önerisinin hazırlanmasında, İstanbul Harita Şirketi'nin, 1938 yılında hazırladığı 1:500 ölçekli haritadan (Şekil 4.1) ve Ceasar Raymund'un bir sigorta şirketi için 1910 yılında hazırladığı 1:750 ölçekli haritadan (Şekil B.1) yararlanılmıştır.

Şekil 4.1 : İstanbul Harita Şirketi, 1938 (Atatürk Kitaplığı).

Ceasar Raymund'un haritasına göre daha fazla veri içeren İstanbul Harita Şirket'inin hazırladığı harita üzerinde sokak isimleri, yapılara ve sokaklara dair ölçüler ve yapıların fonksiyonlarına ait bilgiler verilmiştir. Sokak isimlerinin değişmediği, yapı ölçülerinin bugünkü ölçüler ile örtüştüğü tespit edilmiştir. Bugün 24 Ada 11 Parsel'de bulunan yapının fonksiyonu mektep olarak belirtilmiştir. Bu yapının fonksiyonu ile ilgili olarak; okulun resmi sayfasındaki tarihçede konuttan dönüştürüldüğü belirtilmiştir (URL-1).

Ceasar Raymund'un bir sigorta şirketi için hazırladığı 1910 tarihli haritada yapı malzemesi bilgileri, sokak isimleri, yapı malzemesi bilgileri yer almaktadır. Haritanın sol altında bulunan lejantta yapıların malzeme bilgileri verilmiştir. Lejantta taş, ahşap ve karma olmak üzere üç yapı malzemesi ifade edilmiştir. Lejantta yapı malzemesinin ahşap olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca haritada yapı adaları numaraları ve sokak isimleri belirtilmiştir. Sokak isimleri bugün kullanılan isimleri ile örtüşmekte fakat yapı adalarının numaraları günümüzle örtüşmemektedir. Tez konusu yapı günümüzde 24 numaralı adadır. Raymund'un Haritası'nda ise 32 numaralı adada görülmektedir (Şekil 4.2).

Şekil 4.2 : C. Raymund Haritası, 1910 (Salt Araştırma Arşivi).

4.1.2 Fotoğraf, kartpostal ve çizimler

Akillas Millas'ın 1992 yılında hazırladığı “Proti Antigoni ta Prinkiponisa” kitabında paylaştığı 1890 yılında çekilmiş fotoğrafta yapının henüz inşa edilmediği tespit edilmiştir (Şekil 4.2). 1930'lu yıllarda çekilmiş diğer fotoğrafta ise yapı net şekilde görülmektedir (Şekil 4.3).

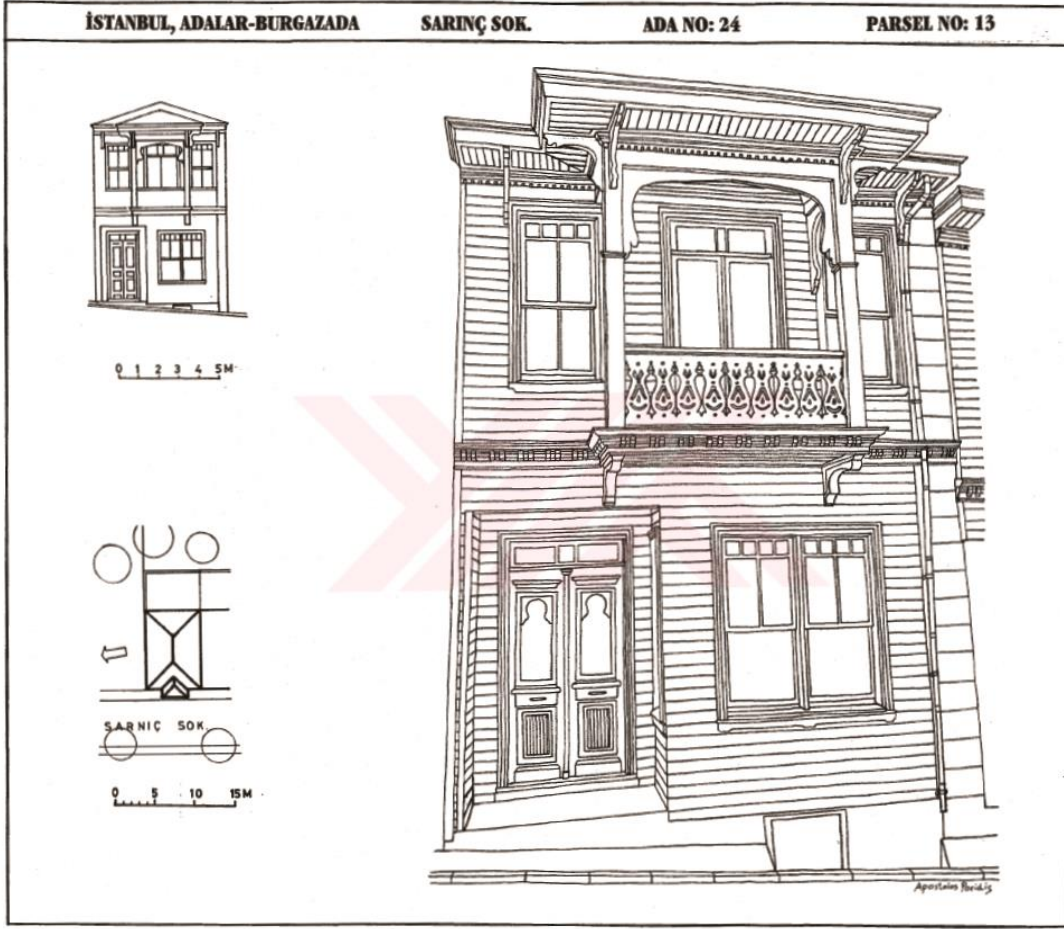
Şekil 4.3 : Burgazada İskele, ~1890 (Millas,1992).

Şekil 4.4 : Gezinti Caddesi, ~1930 (Millas,1992).

Yapının sahibi (Lori İNCİCİ) ile yapılan görüşmelerde 1976 ve 2000 yıllarına ait fotoğraflara erişilebilmiştir. 1976 yılına ait fotoğraf ile ilgili olarak mal sahibi yapının tadilattan henüz geçtiği belirtmiştir. Batı cephesinin gözlemlendiği bu fotoğrafta yapının özgün detaylarının korunduğu anlaşılmaktadır (Şekil B.8). 2000’li yıllara ait fotoğraflarda ise yapının bakımsız kaldığı gözlemlenmektedir (Şekil B.9-11).

Apostolos Poridis, ‘‘İstanbul Adaları’nın Sosyal ve Fiziksel Gelişiminin Analizi ile Fiziksel Çevrenin Değerlendirilmesine İlişkin Sistematik Bir Yaklaşım’’ (Poridis, 1999) başlıklı yayınlanmamış doktora tezinde, yapının batı cephesinin perspektif çiziminden yararlanılmıştır (Şekil 4.4). Çizimde 12. parseldeki yapı ifade edilmiştir, 11. parseldeki yapının küçük bir bölümü gözlemlenebilmektedir. Perspektifte yapının özgün detaylarının korunduğu tespit edilmiştir. Pencere ve kapıların detaylarında ahşap kepenkler için menteşeler olduğu gözlemlenmekle beraber günümüzde ve Apostolos Poridis’in çizimlerinde kepenklerin o dönemde de kaldırıldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca 11 parseldeki yapının giriş bölümüne bakan giyotin pencerede kepenkler hala yerindedir. Bunun dışında zamanla hasar alan ve/veya kaybolan elemanlar bu çizimde bulunmaktadır. Bugün toprak seviyesinin yükselmesiyle ilişkisi bozulmuş olmakla beraber, 1999 yılında yayımlanmış çizimde sert zemin ile ilişkisi gözlemlenebilmektedir.

Şekil 4.5 : 24 ada 12 parsel perspektif çizimi (Poridis, 1999).

4.1.3 Arşiv belgeleri ve envanter çalışmaları

İstanbul V Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü arşivinde; 15.12.1973 tarihli, 7621 sayılı tescil kararı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi tarafından hazırlanmış envanter fişleri, tapu kayıtları, eski fotoğraflar ve KUDEB'in 24 ada, 11 parseldeki yapının metruk durumda olduğuna ve önlem alınmasına dair yapı tespit tutanaklarına erişilmiştir (Şekil A.1-6).

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi tarafından hazırlanan envanter fişlerine erişilememiştir. Bu fişlerin 1991 yılında hazırlandığı, Adalar için koruma stratejisi oluşturma görevini o dönemde aldığı düşünülerek tahmin edilmiştir.

4.2 Tespit Edilen Restitüsyon Sorunları

24 ada, 12 parselde bulunan ahşap evin özgün plan şeması, cephe özellikleri ve detayları genel olarak korunmuştur. Strüktürel olarak yapının ahşap çatkısını oluşturan kiriş ve dikmelerde deformasyonlar ve/veya kayıplar bulunmaktadır.

Vaziyet planı ölçeğinde bakıldığı zaman; 10. parselde depo olarak kullanılmak için, küçük hacimli, ahşap ardiye; 11. parselde bulunan yapının güney cephesine bitişik olarak eklenmiştir.

Mekânsal ölçekte restitüsyon sorunları incelendiğinde; ıslak hacimlerde, dönemine göre modern malzemeler (seramik kaplama, klozet, vitrifiye elemanları) kullanılarak konfor şartlarını yükseltmek istendiği tespit edilmiştir. Yapının içinde mekânsal değişikliklerin yapılmadığı, duvarlarda yeni açıklıklar açılmadığı belirlenmiştir. Yapının çevresini saran sarmaşık tarzında bitkilerin pencere boşluklarından içeriye uzanmasını engellemek amacıyla bazı pencere boşlukları ahşap parçalar çakılarak kapatılmaya çalışılmıştır. Bu müdahaleler doğramalarda kalıcı hasarlara neden olmamıştır.

Yapının cephelerindeki restitüsyon sorunları incelendiğinde; yapının doğu cephesinin sıva ile kaplanmış ve ahşap giyotin pencereler, ahşap açılır pencereler ile değiştirilmiştir. Diğer cepheler incelendiğinde özgün detayların korunduğu gözlemlenmiştir. 11 ve 12 parsellerdeki yapılarının korunmuşluk durumları karşılaştırıldığında; en büyük fark doğu cephesinde gözlemlenmektedir. 11 parseldeki yapının doğu cephesi çimento esaslı sıva ile sıvanmamışken, 12 parseldeki yapının doğu cephesi 1976 yılında yapılan tadilat sonucunda sıvandığı aile arşivinden alınan fotoğraflar ve bilgiler ile öğrenilmiştir.

4.3 Restitüsyon Önerisi

Hazırlanan restitüsyon önerisi yapının ilk inşa edildiği döneme yönelik hazırlanmıştır. Haritalardan ve kartpostallardan edinilen bilgiler yapının 1890-1910 tarihleri arasında inşa edildiğini anlaşılmaktadır. Yapının zaman içinde mekânsal müdahaleye uğramaması dolayısıyla ara dönem restitüsyonu hazırlanmasına ihtiyaç duyulmamıştır.

24 ada 12 parseldeki ahşap yapının varlığı özgün işlevinin konut olduğu 1938 yılında hazırlanmış haritada ifade edilmektedir. Aynı haritada 11 parselde bulunan yapının fonksiyonu mektep olarak ifade edilmiştir. Sait Faik Abasıyanık İlköğretim Okulu'nun resmi internet sitesinde yayımlanan tarihçede bu yapının konuttan okula dönüştürüldüğü ifade edilmiştir (URL-1). Restitüsyon önerisinde yapıların özgün işlevleri ile kullanımı önerilmiştir.

4.3.1 Vaziyet planı restitüsyonu

Vaziyet planı restitüsyon çizimleri 1:200 ölçekte hazırlanmıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nın harita arşivinden ulaşılan 1938 tarihli kadastro haritasında ve Ceasar Raymund'un sigorta şirketi için hazırladığı haritasında yapılara ait benzer bilgiler bulunmaktadır. Kadastro haritasında verilen ölçüler, yapının bugünkü ölçüleri ile örtüşmektedir. Ayrıca yapıların doğusunda bulunan bahçede, ayırıcı bahçe duvarının bugün yerinde olmadığı tespit edilmiştir. Restitüsyon çizimlerinde bahçe duvarı eklenmiştir (Şekil 4.5).

Şekil 4.6 : Vaziyet planı restitüsyonu.

4.3.2 Plan restitüsyonu

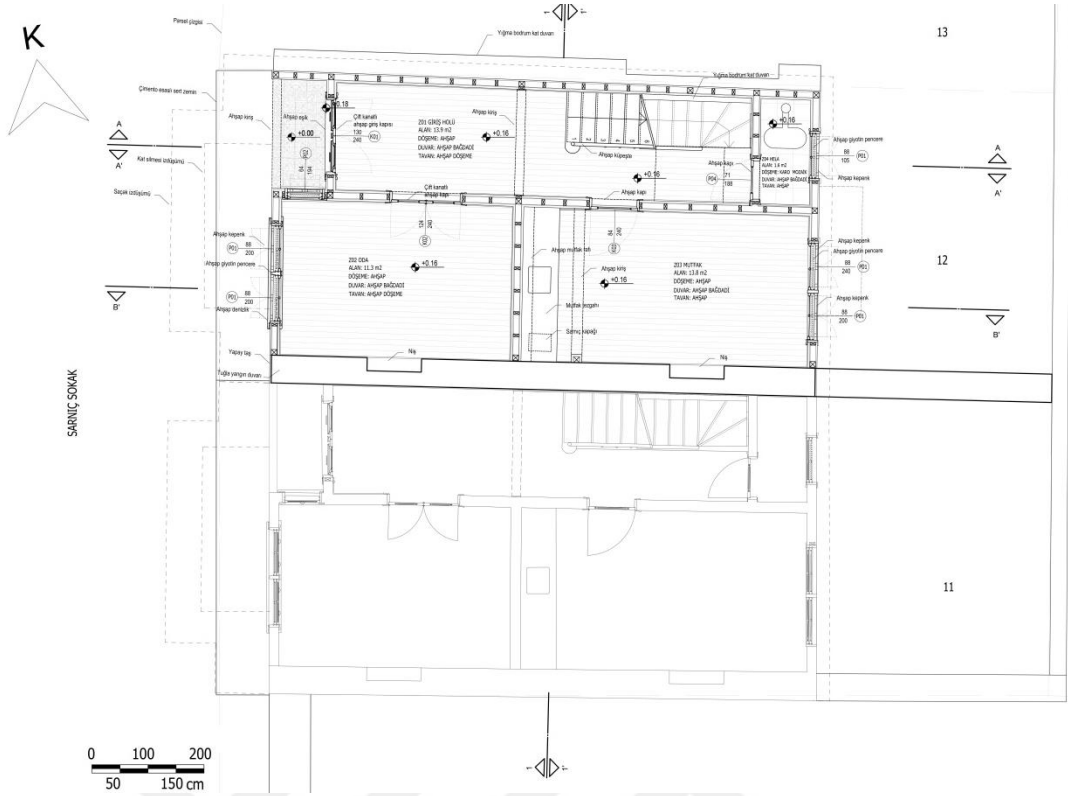
Yapının bodrum kat, zemin kat, birinci kat ve çatı planlarının restitüsyon çizimleri 1:50 ölçekte hazırlanmıştır.

4.3.2.1 Bodrum kat planı restitüsyonu

Yapının bodrum katı planı özgünlüğünü korumuştur. Batı cephesindeki sarnıç penceresinden alınan ölçüler, B03 Banyo mekânının batı duvarının arkasında iki kademeli sarnıç mekânlarının olduğunu doğrulamıştır. Yine batı cephesinde bulunan sarnıç penceresinden içeriye bakıldığında, sarnıç kademeleri arasında suyun geçişini sağlamak için bir açıklık olduğu gözlemlenmiştir. B01 Depo mekânının batı duvarının arkası ölçülememiştir. Bu alan sarnıç mekânının duvarları öngörülerek restitüsyon çizimleri hazırlanmıştır (Şekil 4.6).

Bodrum katta çimento esaslı sıvalar kullanılmıştır, yer yer sıva kayıpları aynı sıva ile restitüsyon projesinde tamamlanmıştır. B04 Hela ve B03 Banyo mekânında görülen ve kullanıcı müdahaleleri ile ilişkili seramik kaplama malzemelerine, duş teknesine ve vitrifiye elemanlarına restitüsyon çizimlerinde yer verilmemiştir (Şekil 4.6).

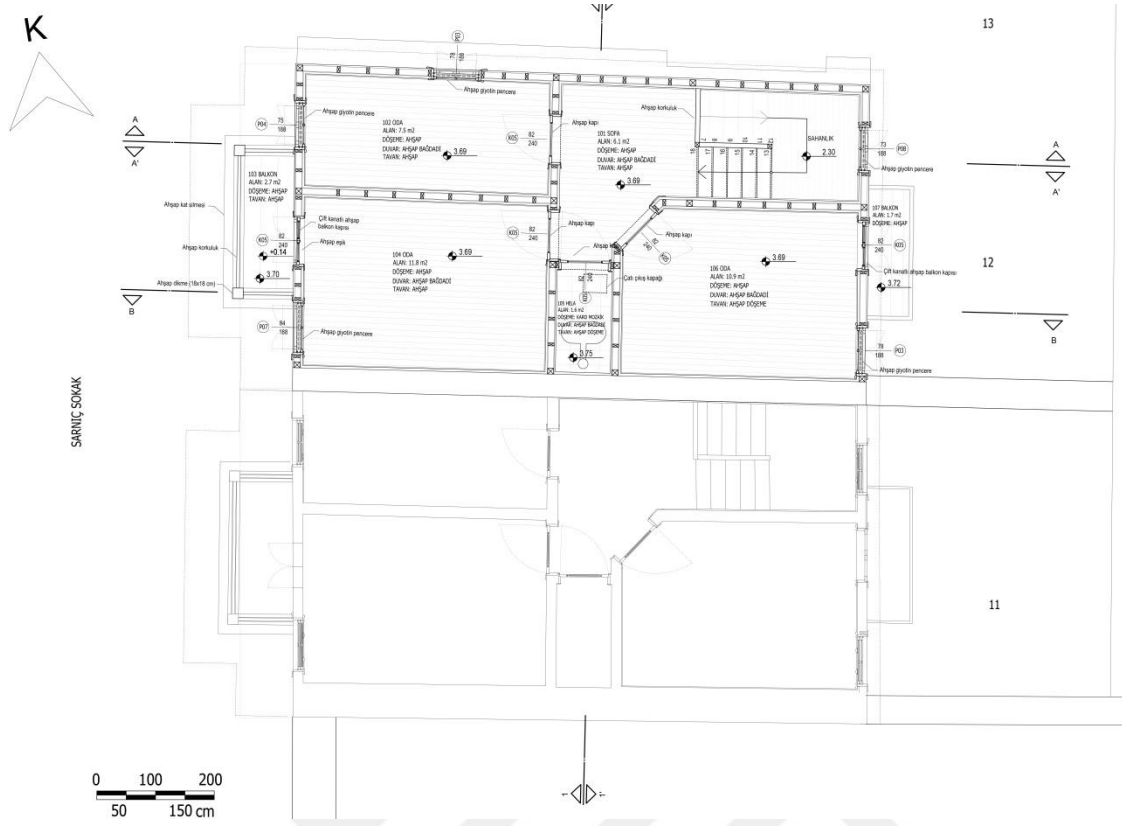

Şekil 4.8 : Zemin kat planı restitüsyonu.

4.3.2.3 Birinci kat planı restitüsyonu

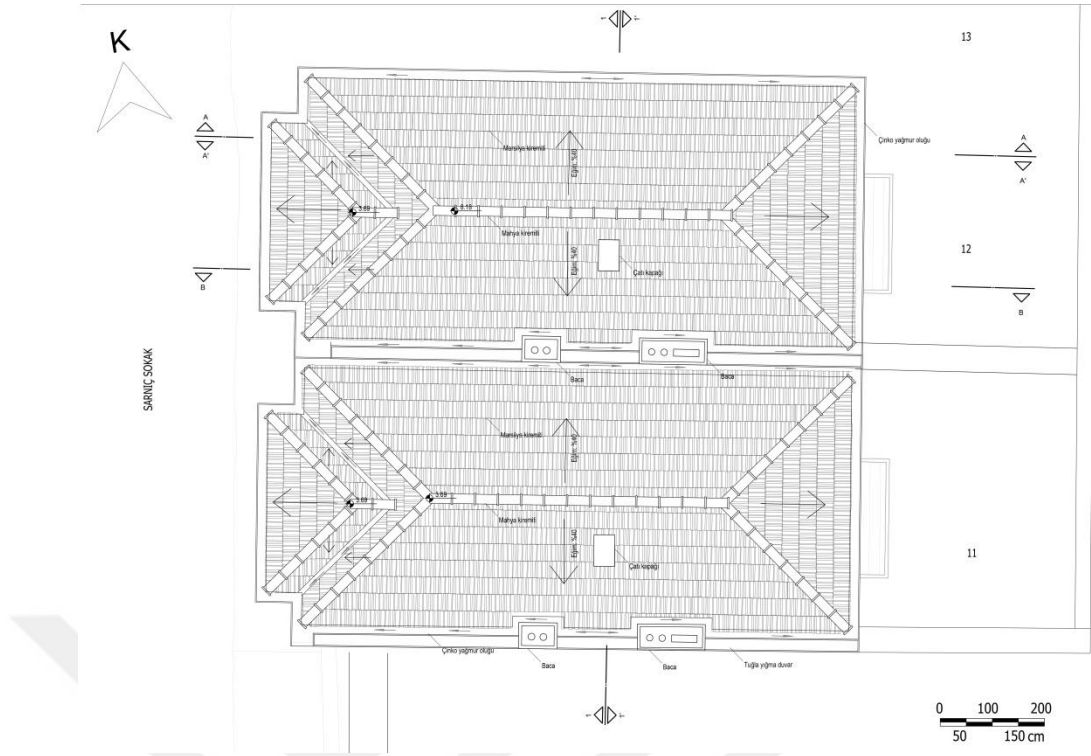
Yapının birinci kat planı özgünlüğünü korumuştur. Yapıya sonradan herhangi bir duvar eklenmemiş veya mevcut duvarlarda yeni açıklıklar açılmamıştır. Birinci kat mekânları zaman içinde işlev değişikliğine uğramamıştır (Şekil 4.8). Yığma tuğla yangın duvarının üzerindeki “kireç esaslı sıva” kullanılmıştır, yer yer sıva kayıpları aynı sıva ile restitüsyon çizimlerinde tamamlanmıştır. Ahşap bağdadi tekniği ile oluşturulmuş duvarlarda çimento esaslı sıva kullanılmış, yer yer sıva kayıpları bulunmaktadır ve aynı sıva ile restitüsyon çizimlerinde tamamlanmıştır. 105 Hela mekânında kullanılan seramik kaplama malzemeleri ve vitrifiye elemanları restitüsyon projesinde kaldırılmıştır. 107 Balkon mekânının ahşap döşemesi 6 adet ahşap payanda ile desteklenmiştir. 11. Parselde payandalara dair bir iz görülemediğinden dolayı payandaların sonradan eklendiği tespit edilmiştir. Balkonda bulunan metal küpeşte batı cephesindeki ahşap korkuluk ve küpeşte detayları ile değiştirilerek restitüsyon çizimleri hazırlanmıştır.

Şekil 4.9 : Birinci kat planı restitüsyonu.

4.3.3 Çatı restitüsyonu

Yapının çatı planı özgünlüğünü korumuştur. Çatı örtüsünde özgün kiremitlerin büyük oranda günümüze ulaştığı, sınırlı bir alanda kiremitlerin zarar gördüğü veya yerlerinden ayrıldığı belirlenmiştir. Bu nedenle Çatı eğimi, mahyaların konumu ve yağmur oluklarında herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Mevcut kiremitlerin düzeni gözetilerek restitüsyon çizimleri hazırlanmıştır (Şekil 4.9). 11 parseldeki yapının çatısının onarım görmediği, bu nedenle daha özgün olabileceğinden hareketle, 12 parseldeki yapının çatıya çıkış kapağının boyutları özgün taraftakine göre boyutlandırılmıştır.

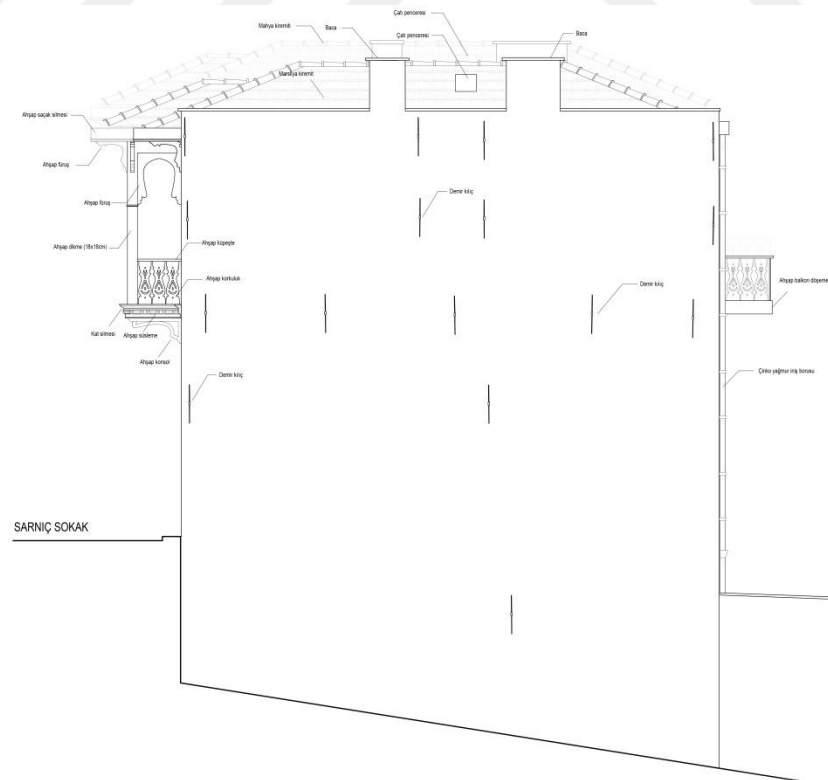
Şekil 4.10 : Çatı planı restitüsyonu.

4.3.4 Cephe restitüsyonu

Yapının batı ve kuzey cephesi müdahale görmemiş ve özgünlüğünü korumuştur. Yapının tüm cephe restitüsyon çizimlerinde yapıdaki izlere dayanarak ahşap panjurlar eklenmiştir (Şekil 4.10; 11). Yine yapı üzerindeki izler takip edilerek çinko yağmur iniş boruları özgün yerlerine eklenmiştir.

Doğu cephesinde ahşap cephe kaplamalarının üzeri çimento esaslı sıva ile 1976 yılında yapılan tadilat sırasında sıvanmıştır. Aynı dönem cephe üzerindeki ahşap doğramalar değiştirilmiştir. 11 parseldeki cephenin müdahaleye uğramamış olması doğu cephesinin özgün durumu hakkında bilgi vermektedir. Bu veriler ışığında özgün pencere tipi ve panjurları ile restitüsyon çizimleri hazırlanmıştır ve çinko yağmur iniş borusu özgün yerine eklenmiştir (Şekil 4.12).

5. RESTORASYON

Tez kapsamında çalışılan yapı; 20. yüzyıl başında, dolgusuz ahşap çatki tekniği ile inşa edilmiş, uzun yıllar konut olarak kullanılmıştır. Restorasyon projesinde, minimum müdahale ile özgünlüğün mümkün olduğunca zedelenmeden yapının korunması amaçlanmıştır.

5.1 Koruma Yaklaşımı

Tez kapsamında çalışılan yapı; “ahşap kültür mirası” kapsamındadır. Yapıya restorasyon projesi kapsamında uygulanacak olan müdahaleler, taşınmazın; kültürel, tarihsel, teknik, teknolojik ve estetik değerlerinin korunmasına hizmet etmek amacıyla oluşturulmuştur. Taşınmaza uygulanacak müdahale yöntemleri Venedik Tüzüğü ve ICOMOS’un 1999 yılında yayınladığı “Ahşap Tarihi Yapıların Korunması İçin İlkeler” bildirisi ışığında şekillendirilmiştir. Bu metinlere göre yapılacak müdahaleler; en az düzeyde olmalı, geleneksel yöntemlerle yapılmalı, yapının özgün detaylarına ulaşılmasını engellememeli, mümkünse geriye döndürülebilir olmalıdır.

Yapının planı ve gabarisi özgün hali ile günümüze ulaşmıştır. Bunun yanı sıra mimari öğelerinin özgünlüğü korunmuştur. Fakat yıllar içinde kullanılmaması sebebi ile bakımsız kalmış, özellikle su ve nem etkisine bağlı oluşan organik etkenler ahşap yapı elemanlarında bozulmaya sebep olmuştur. Yer yer kullanıcı müdahalesi ile özgün detaylara müdahale edilmiştir. Doğu cephesindeki ahşap doğramalar değiştirilmiş, ahşap cephe kaplamalarının üzeri çimento esaslı sıva ile sıvanmıştır. Islak hacimlerde modern malzemeler kullanılarak özgün detaylara müdahale edilmiştir.

Özgünlüğü korunmuş ve mekanik durumu sağlıklı olan detayların; dönemine dair teknik ve teknolojik bilgiler barındırması ve sanatsal değerlerinin bulunması sebebi ile detaylarının tahrip edilmeden yeniden kullanılacak duruma getirilmesi hedeflenmiştir. Özgünlüğü korunmuş fakat bozularak kullanılamayacak hale gelmiş elemanlar ise; özgün detay ve malzeme verilerine sadık kalınarak yenilenecek ya da

yeniden üretilecektir. Mekânsal olarak; zemin katta ve birinci katta plan özelliklerine sadık kalınacaktır. Bodrum katta ise Sarnıç I ve Sarnıç II mekânları günümüzde kullanılmadığı için yeni mekânlar olarak kullanıma açılacaktır. Adalar'da suya erişim ile ilgili çeşitli sorunların yaşanabilecek olması, mekânsal hafızanın bir nebze de olsa günümüze ulaşabilmesi adına B03 Sarnıç I mekânı, içerisinde su deposu barındıran bir teknik hacime dönüştürülmüştür. B04 Sarnıç II mekânı ise odaya dönüştürülmüştür. Bu mekânlara erişim sağlanabilmesi adına kapı boşlukları açılmış, B04 Oda ve B05 Banyo mekânı arasına, odanın doğal ışık alabilmesi adına bir pencere açılmıştır.

Müdahaleler yapının özgün detaylarına daha sonra ulaşma olanağı sunularak yapılacaktır. Eğer yerinde olmayan bir eleman yapıya eklenecekse; bu elemanların yeni olduğu ifade edilecek, özgün eleman ile karıştırılması engellenecektir.

Yapıda uygulanacak müdahalelerin kronolojik planlaması şöyle öngörülmüştür; her şeyden önce 11. Parsel'de bulunan yapının güney duvarı döşeme seviyesinde payandalar ile desteklenmelidir ve her iki yapının da üzerini örtecek geçici ve yapıdan ayrık çatı örtüsü ile yapı sudan korunacaktır.

12. Parselde yapılacak müdahaleler ise; ilk olarak bodrum katta bulunan kgir duvarlarda detaylı gözlemler yapılarak strüktürel hasarlar incelenecek, riskli durumlar tespit edildiği takdirde; temel görevi gören beden duvarlarına güçlendirme yapılacaktır. Strüktürel olarak riskli bir durum görülmediği takdirde; lokal müdahaleler ile sağlamlaştırma yapılacak veya olduğu gibi korunacaktır. Sarnıç mekânlarının yeniden kullanımı için restorasyon projesi doğrultusunda yeni kapı ve pencere açıklıkları oluşturulacaktır. Bu süreçte ahşap döşeme kirişleri desteklenerek yapı askıya alınacaktır. Yine bu süreçte yeni tesisat hatları çekilecektir. İkinci aşamada yapının ahşap karkasında bulunan bozulmalar yenilenecek veya yeniden üretilecektir. Dolayısıyla ikinci aşamada yapı duvarlarındaki hasarlı sıvalar soyulacak, ahşap karkasta bulunan hasarlı elemanlar yenilenecek veya yeniden üretilecektir. Zemin kat döşemesini oluşturan ahşap kirişlerdeki bozulmalardan kaynaklı oluşmuş deformasyonlar giderilecek, döşeme kotu restorasyon projesine uygun olarak düzenlenecektir. Aynı işlemler birinci katta da uygulanacaktır. Döşeme kirişlerinin durumu kontrol edilirken daha çok hasarlı tavan veya taban kaplamaları sökülerek tespit edilecektir. Döşeme kotları düzenlendikten sonra merdivenlerin sağlamlaştırması ve hasarlı elemanlarının yenilenme işlemi yapılacaktır.

Sökülen ahşap pasalar veya çıtalar numaralanacak tavan kaplamaları tekrar yerleştirildiği zaman yerlerine yeniden uygulanacaktır. Aynı durum koltuk silmeleri ve zemin kaplamaları için de geçerlidir. Bu aşamada doğu cephesinde bulunan çimento esaslı sıva katmanı ve diğer cephelerdeki ahşap cephe kaplamaları alınacaktır. Ahşap cephe kaplamalarından sağlam olanlarının yerleri tespit edilerek yenilenen karkas elemanların üzerine kullanılabilir şekilde muhafaza edilecektir. Bütün yapının ahşap karkas sistemi sağlıklı hale getirildikten sonra cephe kaplamaları yeniden yerlerine uygulanacak, yenilenmesi veya bütünlenmesi gereken elemanlar ile bütün olarak cepheler tekrar kaplanacaktır. Cephe kaplamaları tekrar uygulanmadan önce zımparalanacak ve niteliksiz boya katmanlarından arındırılacaktır. Cepheler kaplandıktan sonra doğu cephesindeki yeniden üretilmiş giyotin doğramaların montajı yapılacaktır. Yangın duvarını oluşturan tuğlaların derzleri onarılacaktır. Üçüncü aşamada çatıyı örten kiremitler sökülecek sağlam olanlar ile hasarlı olanlar ayrıştırılacaktır. Kiremit altı tahtası ve çıtası kaldırılacak ve ahşap taşıyıcı elemanları kontrol edilecektir. Çatı karkası sağlıklı hale geldikten sonra kiremit altı tahtası ve çıtası elemanları yenilenerek yerleştirilecek ve üzeri marsilya kiremitler ile yeniden kapatılacaktır. Çatıdan yapıya su girişini engellemek için; yağmur olukları yenilenecek, çatı çıkış kapağı yenilecektir. Son aşamada ise ince işler yapılarak restorasyon süreci tamamlanacaktır. Bu aşamada karosimanlar silinecek, sıva bütünlemeleri yapılacak ve boya katmanları özgün malzeme ve teknikler ile iç ve dış cephede uygulanacaktır. Yeni oluşturulmuş mekânlarda seramik uygulamaları yapılacaktır. Islak hacimlerdeki vitrifiye elemanları yenilenecektir.

24 Ada 12 Parsel’de bulunan yapı için oluşturulmuş müdahale sistemi, ikizi olan 11. Parseldeki yapı için de aynı sistematik içerisinde sürdürülmesi gerekmektedir. Yapılan müdahaleler tek bir elden çıkmalı, iki yapının mimari özellikleri bütün olarak korunmalı, estetik bütünlüğe zarar vermemelidir.

5.2 Onarım ve Müdahale Kararları

5.2.1 Taşıyıcı sisteme yönelik müdahale tipleri

Yapının ahşap karkas sistemi; su, nem, bitki ve organik metabolizmaların etkisi ile bozulmalara uğramıştır. Ahşap elemanlarda çürüme, sehim ve birbirine bağlı taşıyıcı elemanlarda ayrılmalar tespit edilmiştir. Bu nedenle, yapıya acil müdahale edilmesi

gerekmektedir. Restorasyon süreci başlamadan önce çatıdan gelen su engellenmeli ve yapıyı saran bitkiler temizlenmelidir.

Öncelikle ahşap elemanlar detaylı biçimde analiz edilmelidir. Yapı elemanlarının bir kısmı hasarlı ise, yapı elemanının sağlam kalabilmiş bölümleri korunmalı ve onarımlarla korunamayacak derece hasarlı bölümleri ise ayıklanarak yeni ahşap elemanlar ile bütünlemelidir. Elemanın, büyük kısmı hasarlı ise, yapı elemanı bütünüyle yenilenecektir. Bütünleme ve yenileme işlemlerinde kullanılacak yeni ahşaplar, mümkünse aynı cinsten veya nem dengesi benzer, onunla uyumlu çalışan ahşap cinsleri olmalıdır. Yapıdaki eski ve yeni ahşap elemanlar; su, nem, zararlı organik canlılar ve yangınlara karşı emprenyelenmelidir.

11 parseldeki yapının strüktürel durumu, tez çalışmasında konu edinilen 12 parseldeki yapıya göre daha kötü durumdadır. Bu yapı için detaylı incelemeler yapılmalı ve projeye dayalı onarım uygulamaları başlayıncaya dek yıkılma tehlikesine karşı taşıyıcı sistemi desteklenmelidir.

5.2.1.1 Bütünleme

Yapıdaki döşeme kirişlerinin durumları, öncelikle hasar almış döşeme kaplamaları kaldırılarak kontrol edilecektir. Eğer ahşap elemanların bir kısmı hasarlı ise; kiriş, sağlam parçasına kadar kesilecek, mümkünse aynı cins veya onunla uyumlu çalışan cins ahşap kullanılarak bağlantı elemanları vasıtasıyla bütünlenecektir.

Konut yapıları için geçerli yükleme koşulları göz önünde bulundurularak sehim ve gerilme kontrolleri yapılacak, gerekli olduğu tespit edilmesi durumunda mevcut kirişlerin aralarına yeni kirişler eklenebilecektir.

Z01 Giriş Holü'nün kuzey duvarında hasar almış bölümündeki ahşap elemanlar yenilenecek, eksik ahşap elemanlar özgün yapıım tekniği uygulanarak duvar özgün katmanları (bağdadi tekniği) ile bütünlenecektir.

5.2.1.2 Yenileme

Yapının ahşap çatkı sistemini oluşturan dikme ve kirişler hasar durumları analiz edilerek, bütünlenemediği durumda yenilenecektir. Yenileme için kullanılacak ahşaplar; mümkünse özgünü ile aynı cins; değilse nem oranı ve mukavemet bakımından özgününe uyumlu çalışabilecek cinsten seçilecektir.

Z03 Mutfak mekânında bulunan dikme ve bağlı olduğu kiriş, 105 Hela mekânı ile 106 Oda mekânı arasında duvarda dikme ve bağdadi çıtalar yenilenecektir. Bu duvar üzerinde mevcut olan sıva üzerinde kısmen raspalar yapılarak karkas üzerindeki ahşap elemanların kontrolü sağlanacak, gerekirse dikme ve bağdadi çıtalar yenilenecektir.

103 Balkon mekânı döşemesinde gözlenen statik deformasyonun giderilmesi için döşeme kirişleri yenilecektir. Bu işlem yapılırken koruma yaklaşımı kararlarına bağlı kalınmalı özgün ahşap kirişlerinden birisi yeni kirişlerin mevcut kirişe bağlantısı yapılarak sağlamlaştırılacaktır.

Doğu ve kuzey cephelerinde, malzeme kaybına uğramış cephe kaplamalarının arkasında gözlemlenebilen ahşap elemanlarda bozulmalar gözlemlenmektedir. Bozulmaların detaylı incelenmesi sonucunda gerekli elemanlarda yenileme yapılmalıdır.

5.2.1.3 Sağlamaştırma

Kurtarılabilecek fiziksel durumda olan ahşap elemanların bozulmaları durdurulması amacıyla sağlamaştırılacaktır. Organik metabolizmalardan kaynaklı oluşmuş boşluklar uygun yapı malzemeleri kullanılarak enjeksiyon tekniği ile doldurulacaktır. 11 parseldeki yapının güney tuğla duvarındaki demir kılıçlarda ve sarnıç pencerelerinin metal doğramalarında oluşmuş korozyonlar giderilecek ve korozyona karşı koruyucu yapı malzemeleri kullanılarak korunacaktır.

5.2.1.4 Acil müdahale: destekleme ve koruyucu örtü

11 parseldeki yapının güney tuğla duvarının yıkılma tehlikesi analiz edilecektir. Gerekirse payandalar ile desteklenecektir. İki yapının da çatısını örten bir strüktür ile yapı restorasyon sürecinde ve öncesinde sudan korunacaktır.

5.2.2 Taşıyıcı olmayan yapı malzemesi ve elemanına yönelik müdahaleler

Yapıda ahşap, tuğla, çimento, kireç, malzemeleri kullanılmıştır. Bunun yanı sıra karosiman, karo mozaik ve yapay taş kullanılan mimari elemanlardır. Yapı malzemelerine ve yapı elemanlarının korunması adına niteliksiz eklerden ve malzemelerden arındırma, bütünleme, yeniden üretim, yenileme, bitkilerden arındırma ve basit onarım müdahaleleri uygulanacaktır.

5.2.2.1 Niteliksiz eklerden ve malzemelerin arındırma

Yapı içerisinde hasar almış pencere ve kapılar onarılmamış, bunun yerine niteliksiz ahşap parçalar ile kapatılmaya çalışılmıştır. Doğramalar niteliksiz müdahalelerden arındırılacaktır. Islak hacimlerde ve mutfak tezgâhında kullanılmış özgün olmayan, vitrifiye ve seramik kaplama malzemeleri sökülecektir. Doğu cephesinde ahşap cephe kaplamalarının üstünü kaplayan çimento sıvalar kaldırılacaktır.

11 parselde bulunan yapının kuzey duvarına bitişik inşa edilmiş olan ardiye yapısı kaldırılacaktır. Yenisi, yapıya bitişik olmayacak şekilde modern malzemeler kullanılarak tasarlanacak ve inşa edilecektir.

5.2.2.2 Bütünleme

Ahşap koltuk silmeleri ve süpürgeliklerin hasarlı olan bölümleri elemanın bütününden uzaklaştırılacak, eksik bölümler mümkünse özgün ahşap cinsi ile, değilse uyumlu çalışabilecek ahşap elemanlar ile bütünlenecektir.

Z02 Oda mekânının batı duvarında, Z03 Mutfak mekânının batı duvarında, 106 Oda mekânının doğu duvarında, 11 parseldeki yapının güney duvarında bulunan sıva kayıpları; özgün sıva içeriği ile bütünlenecektir.

Batı cephesinde, ahşap saçak ve kat silmelerindeki ve malzeme kayıpları aynı cins ahşap ile bütünlenecektir. 106 Balkon korkuluklarında görülen malzeme kayıpları özgün ahşap korkuluk formu gözetilerek ile bütünlenecektir. Giriş kapısının üst bölümünde malzeme kaybına uğramış ahşap süslemeler restitüsyon projesine göre bütünlenecektir.

5.2.2.3 Yeniden yapım ve yenileme

Bozulmaya uğramış ahşap zemin ve tavan kaplamaları yenilenecektir. Ahşap koltuk silmelerin ve süpürgeliklerin büyük bölümü hasarlı ise yenilenecektir.

Batı cephesindeki ahşap kat silmesi üzerinde bulunan ahşap süslemelerdeki eksik parçalar özgün süslemelerin formu gözetilerek yeniden yapılacaktır, hasarlı olanları yeniden yapılacaktır. Saçak silmesinde hasarlı ahşap parçalar yenilenecektir. Saçak silmesinin altında kalan ahşap süslemelerdeki eksikler yeniden yapılacaktır.

Doğu cephesinde, 1976 yılında değiştirilmiş ahşap doğramalar; yeniden üretilecek, giyotin pencereler doğramaları ile değiştirilecektir. Bunun yanı sıra restitüsyon önerisine bağlı olarak ahşap panjur üretilerek pencere doğramalarına eklenecektir.

11 parseldeki yapının doğu cephesine bakan hela ve sahanlık mekânı pencereleri yenilenecektir. Benzer biçimde, doğu cephesindeki hasarlı ahşap kaplamalarda yenileme yapılacaktır. Malzeme kayıpları olan bölgelerde ise bütünleme yapılacaktır.

Yapının cephe kaplamaları sökülerek zımparalanacak ve temizlenecektir. Sağlam olan cephe kaplamaları hasarlı olanlardan ayrılacak ve aynı yerlerinde uygulanacaktır. Kalan bölümler aynı cephe kaplaması ile yeniden üretilecek ve kaplanacaktır. Cephe kaplamaları özgün malzeme ve uygulama tekniği ile boyanacaktır.

Ahşap çatı karkası sağlıklı hale geldikten sonra, özgün marsilya kiremitlerin sağlam olanları ile çatı kaplanacaktır. Eksik kalan bölümlerde ise yeni marsilya tipi kiremitler kullanılarak çatı kaplanacaktır.

Duvar yüzeylerinde (özellikle pencere doğramaları çevresi) gözlemlenen ince sıva çatlakları tamir edilecektir.

5.2.2.4 Yüzey temizliği

Batı cephesinde bulunan yapay taşlarda yüzey kirliliği bulunmaktadır. Temizleme işlemi başlamadan önce yüzeydeki kirliliğin sebebi ve cinsi laboratuvar analizleri ile araştırılmalıdır. Müdahale edilmesi durumunda öncelikle mekanik yöntemler uygulanmalıdır. Yapılacak müdahalenin özgün malzemenin katmanlarına zarar vermeyecek nitelikte olmalıdır.

5.2.2.5 Sağlamlaştırma

Yapıda bulunan ahşap elemanlarda organik zararlılara bağlı bozulmalar tespit edildiği durumda, ilgili yapı elemanı kullanılmaya devam edebilecek durumda ise biyolojik bozulmaların oluşturduğu boşluklar uygun malzemeler kullanılarak, enjeksiyon tekniği ile doldurulmalıdır.

5.2.2.6 Sıhhileştirme

Yapıdaki ıslak hacimler ve mutfak tezgâhı 1976 yılında yapılan tadilat sırasında modern malzemeler kullanılarak yeniden tasarlanmıştır. Bu mekânlar günün konfor koşulları sağlanacak şekilde yeniden tasarlanacak ve sıhhileştirilecektir.

5.2.2.7 Sıvaların ve derzlerin onarılması

Yapıda tespit edilen sıva kabarmaları hasarlı bölümlerinden arındırılacak, eğer duvar içinde bir hasar varsa bu alanlar enjeksiyon tekniği ile uygun dolgu malzemeleri ile doldurulacaktır. Eksik katmanlar özgün malzeme detayları ile tamamlanacaktır. Yangın duvarındaki tuğlaların arasındaki derz boşlukları, yüzey temizliği yapıldıktan sonra nemlendirilerek, özgün derz ile doldurulacaktır.

B01 Koridor, Z02 Oda, Z03 Mutfak, 104 Oda, 105 Hela, 106 Oda mekânlarının güney duvarlarındaki hasarlı sıvalar ve derz boşlukları tamir edilecektir.

5.2.2.8 Bitkilerden arındırma

Yapının çevresini saran ve mevsimsel olarak yapının içine kadar uzanan sarmaşık tarzı bitkiler; kabaca temizlendikten sonra kurutularak yapıdan uzaklaştırılacaktır. Ayrıca 11 parselde bulunan yapının güneyinde bulunan incir ağacı da taşınarak bahçede müsait bir alana taşınacaktır.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

19. Yüzyıl'da buharlı makinaların keşfi, ulaşım ağlarının gelişmesini etkilemiştir. Şirket-i Hayriye'nin kurulması ve vapurların İstanbul Boğazı'nda seyre başlaması; İstanbul Adalar'ına ulaşılabilirliği artmıştır. Adaların Bizans dönemindeki sürgün yeri özelliği yerini sayfiye ortamına bırakmaya başlamıştır. Bu durum içerisinde dönemin seçkin sivil mimarlık örneklerine ev sahipliği yapmıştır.

Tez konusu ahşap konut Burgazada, Sarnıç Sokak, 24 ada, 12 Parsel'de bulunmaktadır. Yapının mülkiyeti İncici ailesine aittir. Yapının ikizi olan 11 parseldeki yapı, Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul 2. Bölge Müdürlüğü sorumluluğunda olan Şehzade Mehmet Vakfına aittir. Vakıflar 2. Bölge Müdürlüğü tarafından, yapının strüktürel durumu öne sürülerek, çalışmanın cephe düzleminde kalmasına müsaade edilmiştir. Yığma tuğla tekniği ile inşa edilmiş bodrum kat, üstünde ahşap çatki tekniği ile inşa edilmiş zemin kat ve birinci kat bulunmaktadır. Yapı, 15.03.1973 tarihli, 7621 numaralı karar ile Gayrimenkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu Başkanlığı tarafından korunması gereken kültür varlığı olarak tescillenmiştir.

Adalar doğal sit alanının, imar stratejisi açısından karmaşık bir geçmişi bulunmaktadır. İstanbul Adaları, 1976 yılında GEEAYK tarafından doğal sit olarak tescillenmiş, 1984 yılında ise KTVYK tarafından 'Sit Alanı Bütünü' ilan edilmiştir. 1991 yılında 1/5000 ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı hazırlanmıştır. Fakat K.A.N.İ.P doğrultusunda hazırlanan 1/1000 K.A.U.İ.P. çeşitli sebepler ile yürürlüğe girememiştir. Bu süreçte oluşan yasal boşluk 'Geçiş Dönemi Yapılaşma Şartları' ile giderilmeye çalışılmışsa da, adalar üzerindeki yapılaşma yoğunluğu oluşturmuş ve koruma sorunlarına yol açmıştır. 2007 yılında başlayan 1/5000 ölçekli yeni K.A.N.İ.P 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe girmiştir. Fakat bu planın nüfus yoğunluğunu arttıracığı ve turizm baskısı doğuracağı gerekçesiyle davalar açılmış ve plan 2017'de mahkeme kararı ile iptal edilmiştir. Bu durum sonucunda tekrar G.D.Y.Ş. yürürlüğe girmiştir. Geçiş Dönemi Yapılaşma Şartları, kamuoyunda tartışmalara yol açmış, İstanbul Adalar'ında imar baskısından kaynaklı, koruma sorunlarına sebep olmuştur. İstanbul Adaları'nın kültürel ve doğal mirasının korunması ve yaşatılabilmesi için en kısa sürede ekolojik, sürdürülebilir hedefleri olan, yeni strateji planının hazırlanması gerekmektedir.

Yapının mevcut durumu hassas biçimde belgelenmiştir. Mekânların fiziksel özellikleri tanımlanmış, malzeme bilgileri verilmiştir. Duvarlardaki boya katmanları yakın çekim yapabilen lenslere sahip kameralar ile analiz edilmeye çalışılmış ve özgün boya katmanları ile ilgili bilgiler sunulmuştur. Kullanılan ahşap malzemelerden ve sıvalardan örnek alınmış fakat pandemi koşulları sebebi ile laboratuvar çalışması yaptırılmamıştır. Yapıdaki hasarlar analitik rölöve paftalarında açıklanmıştır. Bu hasarların sebepleri sorgulanmış, müdahale kararları bu nedenler değerlendirilerek alınmıştır.

Yapının plan özellikleri korunmuştur. Özgün yapı elemanları da genel anlamda korunmuştur. Yapının uzun yıllar kullanılmaması; bakımsız kalmasına, yapı elemanlarında bozulmalara ve taşıyıcı sisteminde deformasyonlara sebep olmuştur. Bu çerçevede, yapının en önemli koruma sorunu, yapının terk edilmiş olması ve bakımsız kalmasıdır. Çatıdan ve doğramalardan içeri giren yağmur suyu ahşap yapı elemanlarında hasarlara ve bu hasarların büyümesine neden olmuştur. Yapının varlığının sürdürebilmesi için özgün detayların korunması, yalıtım problemlerinin çözülmesi, mevcut yapı elemanlarının sağlamlaştırılarak korunması hedeflenmiştir.

Yapının 1893-1910 tarihleri arasında inşa edildiği yazılı ve görsel kaynaklardan, eski haritalardan ve kartpostallardan yararlanılarak belirlenmiştir. Dolayısıyla restitüsyon önerisi ilk inşa edildiği dönem için hazırlanmıştır ara dönem restitüsyonları hazırlamaya ihtiyaç duyulmamıştır.

Yapıya uygulanacak müdahaleler için iş planı kronolojik olarak oluşturulmuştur. Müdahaleler yapılmadan önce yıkılma tehlikesine karşı önlemler alınmalıdır. Özellikle 11 parselde bulunan yapının güney cephesindeki tuğla duvar döşeme seviyesinden payandalarla desteklenmelidir. Her iki yapının da üstünü kaplayan geçici bir çatı strüktürü ile yapı sudan korunacaktır. Yapıya müdahaleler bodrum kattan çatıya doğru yapılacaktır. Bodrum kattaki kâgir beden duvarlarının strüktürel yapısı kontrol edilecektir, gerekli güçlendirme veya sağlamlaştırma önlemleri alındıktan sonra zemin kat ahşap karkas duvarları oluşturan elemanlar yenilenecek, zemin kat döşemesini oluşturan ahşap kirişlerdeki bozulmalardan kaynaklı oluşmuş deformasyonlar giderilecek, döşeme kotu restorasyon projesine uygun olarak düzenlenecektir. Aynı işlemler birinci katta da uygulanacaktır. Döşeme kirişlerinin durumu kontrol edilirken daha çok hasarlı tavan veya taban kaplamaları sökülerek tespit edilecektir. Çatıda ahşap taşıyıcı elemanlar kontrol edilecek, çatıdan yapıya su

girişini engellemek için; yağmur olukları yenilenecek, çatı çıkış kapağı yenilecektir. Bu aşamalara restorasyon bölümünde daha detaylı yer verilmiştir.

Yapı elemanlarının kullanılabilir durumda olması durumunda bütünleme, yüzey temizliği, sağlamlaştırma gibi müdahaleler önerilmiş; kullanılmayacak olan yapı elemanlarına ise yenileme veya yeniden üretim müdahaleleri önerilmiştir. Yapı elemanlarının gelecek nesillere aktarılması açısından; ahşap elemanlarının geleneksel emprenye yöntemleri ile atmosfer ve organik etkenlere karşı dayanıklılığın artırılması, oluşmuş böcek deliklerinin doldurulması önerilmiştir. Yenilenecek ahşap karkas elemanlarının özgün ahşap cinsi ile aynı cins bulunamaması durumunda dikkat edilmesi gereken koşullar hakkında değerlendirme yapılmıştır.

Yapının kullanımını sürekli hale getirmek adına; daha önce ıslak hacimlere yapılan müdahaleler de gözetilerek, ıslak hacimlerde günün konfor şartları önemsenmiş ve sıhhileştirme önerilmiştir.

Yapının özgün plan şeması büyük ölçüde korunmuştur. Benzer biçimde, yapı elemanları da özgünlüklerini korunmuştur. Yapının uzun yıllar kullanılmaması; bakımsız kalmasına, yapı elemanlarında bozulmalara ve deformasyonlara sebep olmuştur. Buradan başlıca koruma sorununun; yapının terk edilmiş olması ve bakımsız kalması olarak yorumlanmıştır. Yapının varlığının sürekliliği için özgün detayların korunması, yalıtım problemlerinin çözülmesi, mevcut yapı elemanlarının sağlamlaştırılarak korunması hedeflenmiştir.

Her iki yapının da strüktürel durumları kritik seviyededir. 11. Parselde bulunan yapının dışarıdan yapılan gözlemler sonucu strüktürel durumu 12. Parsele göre daha kötüdür. Dolayısıyla özgün detayları korunmuş ahşap ikiz evlere acil müdahale edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Adalar Müzesi**, Adalar Mimari Miras Veri Tabanı.
- Ahunbay, Z.** (2014). Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, Yem Yayın, İstanbul.
- Anonim**, (1994). “Adalar” maddesi, , Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, c.1, s:66-73.
- Arseven, C. E.**, (1989). Eski İstanbul, Çelik Gülersoy Vakfı İstanbul Kütüphanesi Yayınları, İstanbul.
- Arseven, C. E.**, (2017). Istılahat-ı Mimariyye, Kaknüs Yayınları, İstanbul.
- Bachmann, M.**, (2008). Ahşap İstanbul: Konut Mimarisinden Örnekler, İstanbul Ahşap Evlerinin Teknik ve Yapısal Özellikleri, İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Behramoğlu, A.**, (2013). Benim Prens Adalarım, Heyamola Yayınları, İstanbul.
- Belgelerde İstanbul Adaları**, (2010). T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Adalar Kültür Derneği, İstanbul.
- Binan, M.**, (2010). Ahşap Çatılar, Birsan Yayınevi, İstanbul.
- Boydak, M.**, (1984). İstanbul Adaları’nın Ağaçlandırılmasında Amaç,Tür Seçimi ve Ağaçlandırma Tekniği Yönleriyle Planlama Esasları, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi.
- Can, C.**, (1994). İstanbul’da 19. Yüzyıl Batılı ve Levanten Mimarların Yapıları ve Koruma Sorunları, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Y.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ceylanlı, Z.**, (2015). Büyükada, Its Summer Residences and the Bourgeois Ottoman Interior at the Turn of the Twentieth Century, Doktora Tezi, ODTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ciner, S.**, (1982). Son Osmanlı Dönemi İstanbul Ahşap Konutlarında Cephe Bezemeleri, *Doktora Tezi*, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Dağlı, Y., Kahraman S.A.**, (2008). Günümüz Türkçesiyle Evliya Çelebi Seyahatnamesi (Cilt 2). İstanbul: Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık.
- Eldem, S. H.**, (2016). Yapı. Birsan Yayınevi.
- Erdenen, O.**, (2014). İstanbul Adaları, Adalı Yayınları, İstanbul.
- Freely, J.**, (2015). Prens Adaları, Adalı Yayınları, İstanbul.
- Gülen, N.**, (1994). “Burgazadası” maddesi, Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi, c.2, s:335-339.
- Günay, R.**, (2019). İstanbul Adaları'nın Yaşayan Ahşap Konutları, Yem Yayınları, İstanbul.

- Günay, R.,** (2014). İstanbul'un Kaybolan Ahşap Konutları, Yem Yayınları, İstanbul.
- Hasol, D.,** (2017). Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü, Yem Yayınları, İstanbul.
- ICOMOS** (2017). Ahşap Tarihi Yapıların Korunması İçin İlkeler. Çeviri: Zeynep Ahunbay, 2018.
- İncici, L.,** (2019). Kişisel Görüşme, Burgazada.
- İncici Aile Fotoğraf Arşivi.**
- İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Arşivi.**
- İstanbul 2. Bölge Vakıflar Müdürlüğü Arşivi.**
- İstanbul 5 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Bölge Kurulu Bölge Müdürlüğü Arşivi.**
- Karsan, S.,** (2007). Burgazada Kentsel Sit Koruma Önerisi, Yüksek Lisans Tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Koçu, R. E.,** (1958). “Burgazadası” maddesi, İstanbul Ansiklopedisi, c.8, s:3137-3144, İstanbul.
- Millas, A.,** (1992), Proti Antigoni ta Prinkiponisa, I Mnimosini, Atina.
- Özbayoğlu, E.,** (2000). “Burgazada, Sedefadası, Kaşıkada, Tavşanadası”, 18. *Araştırma Sonuçları Toplantısı c.1.*, T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, İzmir, 22-26 Mayıs 200.
- Pinguet, C.,** (2018). Adalar'a Çıkmak, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul.
- Poridis, A.,** (1999). İstanbul Adaları'nın Sosyal ve Fiziksel Gelişiminin Analizi ile Fiziksel Çevrenin Değerlendirilmesine İlişkin Sistemik Bir Yaklaşım, *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, Y.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, İstanbul.
- Salt Araştırma Arşivi.**
- Saner, T.,** (1998). 19. Yüzyıl İstanbul Mimarlığında “Oryantalizm”, Pera Turizm Yayınları, İstanbul.
- Schlumberger, G.,** (1996). Prens Adaları, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Talat, A.** (2016). Doğramacılık, Marangoz ve Silicilik, Kiptaş Yayınları, İstanbul Şehri Kültür Tarihi Araştırmaları Merkezi.
- Tuğlacı, P.** (1992). Tarih Boyunca İstanbul Adaları II, Say Yayınları, İstanbul.
- Tuğlacı, P.** (1995). Tarih Boyunca İstanbul Adaları I, Say Yayınları, İstanbul.
- Türker, O.** (2012). Antigoni'den Burgaz'a, Sel Yayınları, İstanbul.
- Venedik Tüzüğü** (1964).
- Url-1** <<https://burgazadasfailkokulu.meb.k12.tr/>>, erişim tarihi 05.03.2021.
- Url-2** <<https://www.adagazetesi.com.tr/adalarin-koruma-imar-planlari-gecmisi.html>>, erişim tarihi 09.04.2021.
- Url-3** <<http://www.adalar.bel.tr/hizmetlerimiz-sayfasi/detay/264/1-5000-olcekliadalar-koruma-amacli-nazim-imar-planlari.html>>, erişim tarihi 09.04.2021.

Url-4

<https://drive.google.com/file/d/1pUGyRob4RjVV_PzZd6NSldVyti4BWcsW/view.html>, erişim tarihi 09.04.2021.

EKLER

EK A: Arşiv Belgeleri

EK B: Eski Haritalar, Fotoğraf, Kartpostallar ve Çizimler

EK C: 1/5000 Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Haritası

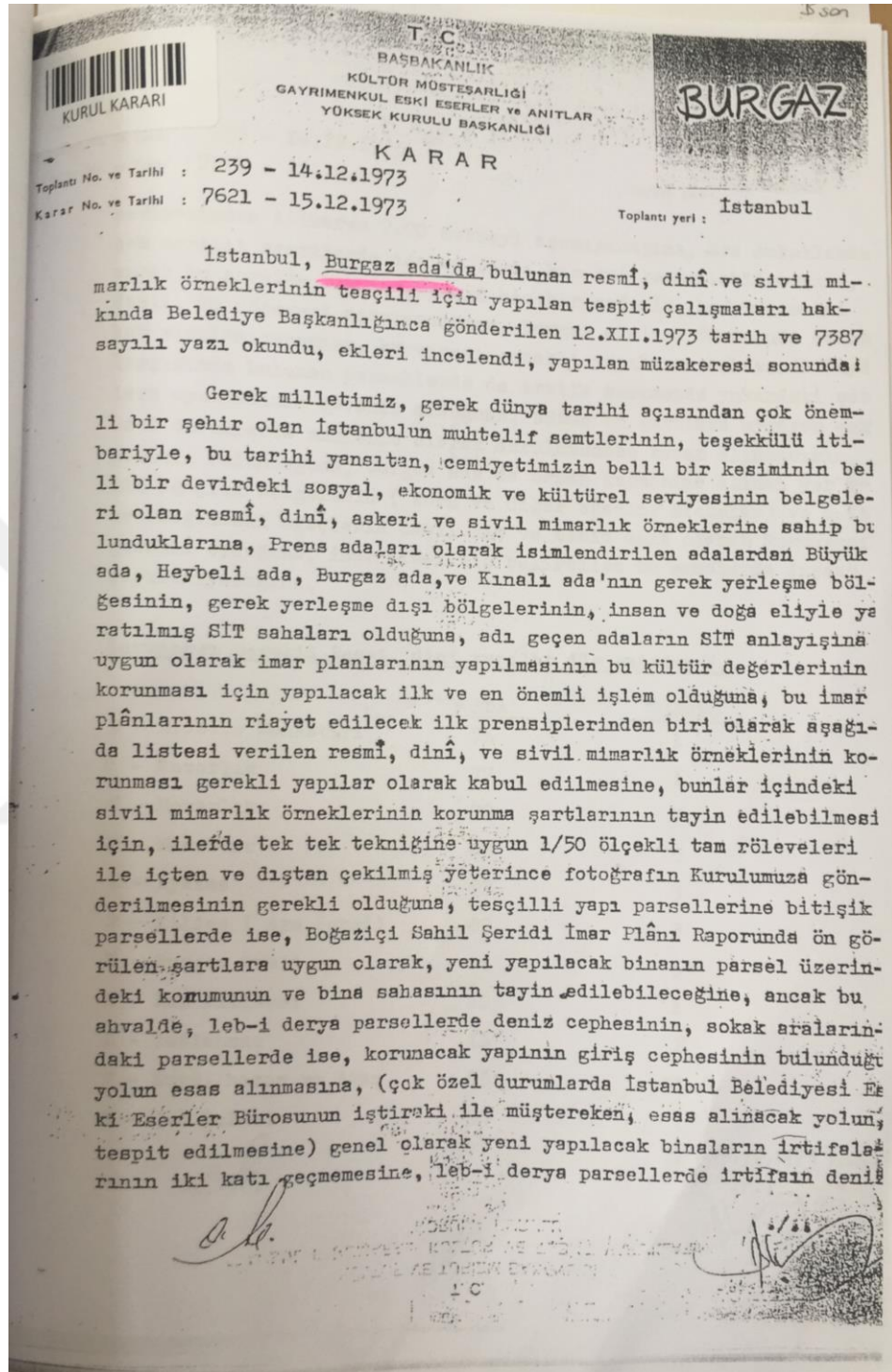
EK D: Ortofotolar

EK E: Yapının Mevcut Durumunu Belgeleyen Fotoğraflar

EK F: Çizimler

EK A: Arşiv Belgeleri

Şekil A.1 : Tescil kararı (İstanbul 5 Numaralı KVKBKM Arşivi).

Tap

KURUL KARARI

BAŞBAKANLIK
KÜLTÜR MÜSTESARLIĞI
GAYRİMENKUL ESERLER VE ANITLAR
YÜKSEK KURULU BAŞKANLIĞI

K A R A R

Toplantı No. ve Tarihi : 239 - 14.12.1973
Karar No. ve Tarihi : 7621 - 15.12.1973

-2-

Toplantı yeri : İstanbul

seviyesinden itibaren 7.00 metreyi aşamıyacağına, sıra sokaklarda çok meyilli arazilerde ise en fazla bir kat kazanılabileceğine, ancak bu şhvalde bitmiş yapının hiç bir nedenle, bodrum zemini dahil, üç döşemeyi aşamıyacağına, Burgaz ada'nın tamamında çekme kat yapılamıyacağına, korunması gerekli yapıların arkasında veya karşısında bulunan parsellerde de irtifa hususunda yukardaki şartlara uyulmasının gerekli olduğuna, bütün bu şartlara uymayan çok özel durumlarda münferit olarak Kurulumuzdan karar alınmasının gerekli olduğuna, Burgaz ada da orman kapsamına alınan yerler ile ağaçlık bölgelerin (koru ve diğer ağaçlık kısımlar) ve anıt neteliğindeki ağaçların tabii sit ve tabii anıt olarak korunması gerekli olduğuna, imar plânı ile belirtilen bu sahalarda inşaat yapılamıyacağına,

Korunması Gerekli Resmi, dini yapılar ile sahalar :

	ADA	PARSEL
A - Hristos Manastırı	76	1
B - Mezarlık	77	1
C - Mezarlık	79	7
D - Manastır	89	3
E - Ayazma	89	3
F - Kilise (Aya Yorgi)	89	3
H - Burgaz Camii	28	5 ^v
K - Rum Kilisesi	10	1 ^v
L - Yetimhane	11	1 ^v
N - Kuyu, hazne ve Ağaç	53	33 ^v
M - Çan Kulesi	90	1 ^v

15.12.1973 kararı ile

Şekil A.2 : Tescil kararı (İstanbul 5 Numaralı KVKBKM Arşivi).

T.C.
 BAŞBAKANLIK
 KÜLTÜR MÜSTESARLIĞI
 GAYRİMENKUL ESERLER VE ANITLAR
 YÜKSEK KURULU BAŞKANLIĞI
K A R A R

Karar No. ve Tarihi : 239 - 14.12.1973
 Karar No. ve Tarihi : 7621 - 15.12.1973 -3- Toplantı yeri : İstanbul

Korunması Gerekli Sivil Mimarlık Örnekleri :

(53 ada - 7 parsel) (53 ada- eski 3 yeni 62 parsel)
 (53 ada - eski 3 yeni 62 parsel); (53 ada- eski 3 yeni 62 parsel)
 (53 ada - 37 parsel); (53 ada- 27 parsel); (46 ada- 12 parsel)
 (41 ada-1/2/3/4 parsel); (15 ada- 1 parsel); (13 ada - 8 parsel)
 (13 ada- 6 parsel); (21 ada - 3 parsel); (21 ada - 7 parsel)
 (21 ada - 8 parsel); (2 ada - 8 parsel); (2 ada - 10/11 parsel)
 (1 ada -13 parsel); (19 ada - 9 parsel); (19 ada - 8 parsel)
 (19 ada - 7 parsel); (25 ada - 1 parsel); (25 ada - 3 parsel)
 (25 ada - 5 parsel); (25 ada - 9 parsel); (24 ada - 5 parsel)
 (24 ada - 6 parsel); (24 ada - 7 parsel); (24 ada - 8 parsel)
 (24 ada - 9 parsel); (24 ada -10 parsel); (24 ada -11 parsel)
 (24 ada -12 parsel); (24 ada -14 parsel); (24 ada -17 parsel)
 (26 ada - 5 parsel); (32 ada - 5 parsel); (30 ada - 5 parsel)
 (29 ada - 7 parsel); (29 ada - 8 parsel); (29 ada - 4 parsel)
 (27 ada -19 parsel); (27 ada - 9 parsel); (27 ada - 7 parsel)
 (27 ada - 5 parsel); (27 ada - 4 parsel); (28 ada -22/13 parsel)

BAŞKAN
 ORHAN ALSAÇ

BAŞKANVEKİLİ
 FERİDUN AKOZAN

Oye Feridun	Oye Aktope (Münir)	Oye Akurgal (Ekrem)	Oye Alkım (Bahadır)	Oye Alsaç (Orhan)
Oye Mam (Sedad H.)	Oye Eyice (Semavi)	Oye Kırzioğlu (Fahrettin)	Oye Kuban (Doğan)	Oye Kuran (Aptullah)
Oye Orhanlı (Cengiz)	Oye Ögel (Semra)	Oye Söylemezözü (H. Kemali)	Oye Tayla (Hüsrev)	Oye Yenen (Mithat)
Oye Yüngül (Naci)	Oye Kültür Müstesarı Önder (Mehmet)	Oye Vakıflar Genel Müdürü Berkol (Feramuz)	Oye Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürü Gürçay (Hikmet)	Oye Turizm Genel Müdürü Özboy (A. Beyhan)

Bulunmadı

Oye
Planlama ve İmar
Genel Müdürü
Mehmetoğlu (Halim)

BÇ-MP

Şekil A.3 : Tescil kararı (İstanbul 5 Numaralı KVKBKM Arşivi).

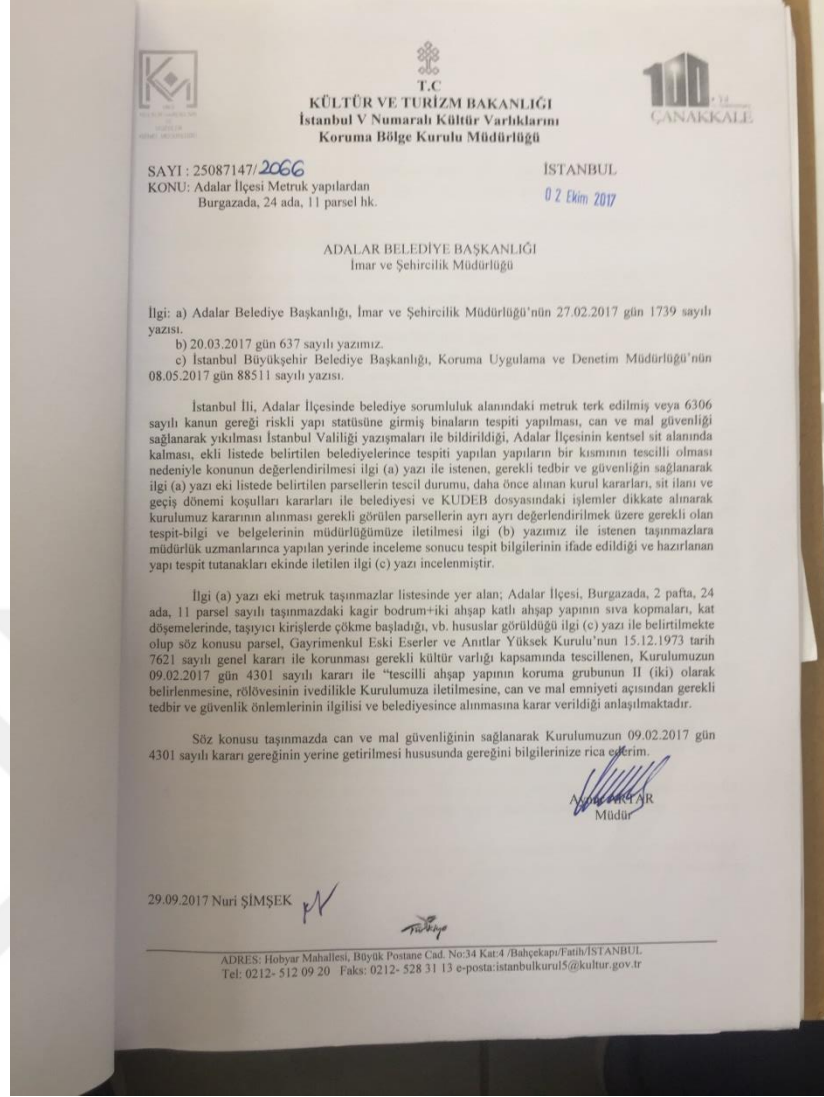

İLİ : İSTANBUL	İLÇESİ : ADALAR	MAHALLE KÖY VEYA MEVKİİ : BURGAZADA	KORUMA DERECESESİ :	ANITSAL	1	2	3
SOKAK VE KAPI NO : SARNIĞ SOK.	KADASTRO FAHTA 22 ADA:24 PARSEL 12	MİMARİ ÇAĞI (ÜSLUP) :	CEVRESEL	1	2	3	
ADI :	YAPTIRAN :	YAPAN :	CEVREYE AYKIRI				
YAPIM TARİHİ :	KİTABE :	VAKFIYE :					
GENEL TANIM : 15.12.1973 - 7621 genel karar ile tescilli.							
KORUMA DURUMU	A İYİ B ORTA C FENA	TAŞIYICI YAPI	A B C	DIŞ YAPI	A B C	ÜST YAPI	A B C
						İÇ YAPI	A B C
						SÜSLEME ELEMANLARI	A B C
						RUTUBET	A B C
						YOK	A B C
						İZİ VAR	A B C
						ÖNEMLİ	A B C
VAZİYET PLANI							
GÖZLEMLER :							

Şekil A.4 : Mimar Sinan Üniversitesi Envanter Fişi (İstanbul 5 Numaralı KVKBKM Arşivi).

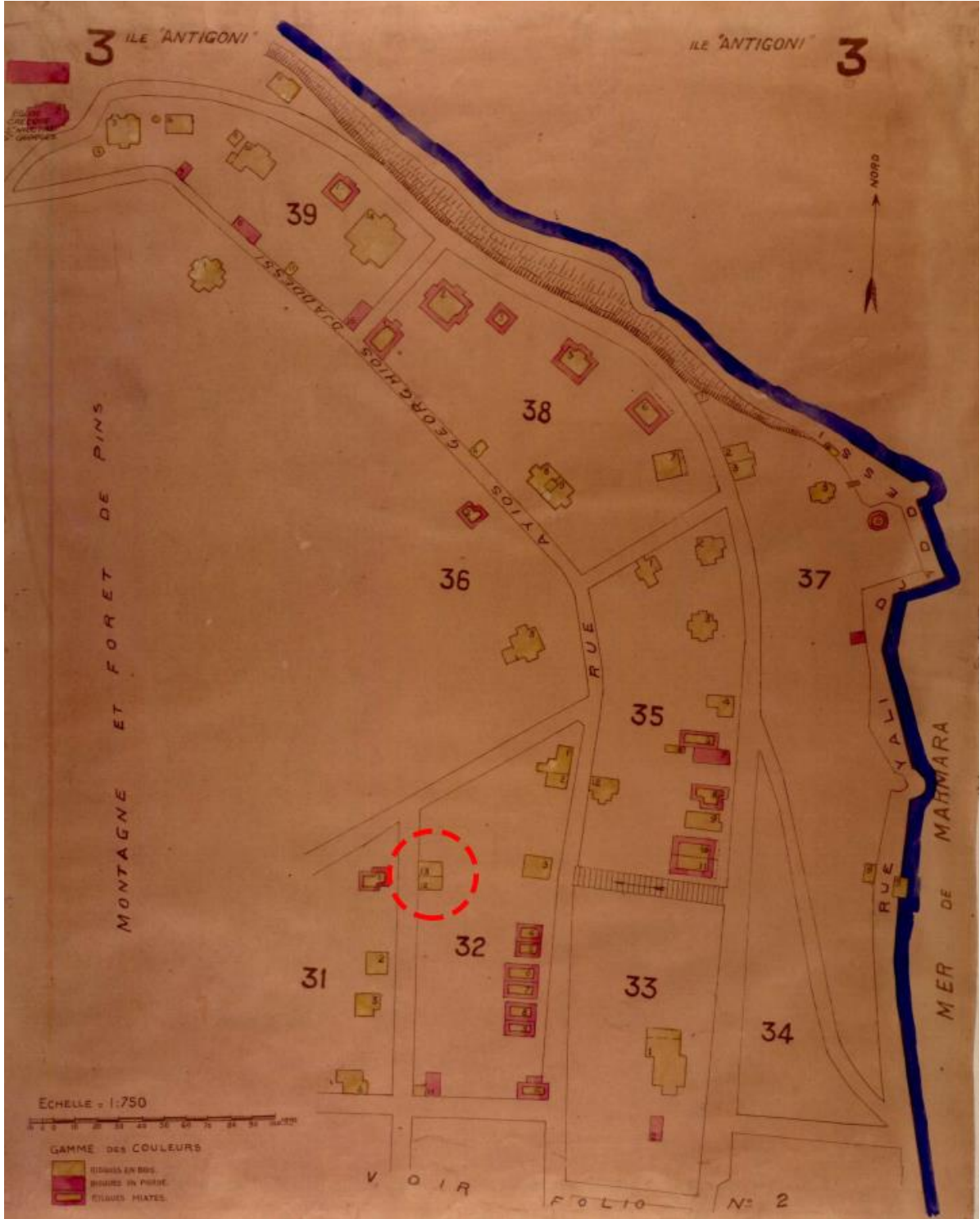
AVRUPA KONSEYİ	DOĞAL VE KÜLTÜREL VARLIKLARI KORUMA ENVANTERİ	D.K.V.K.E.	ANIT	ENVANTER NO :			
TÜRKİYE	T.C. MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ RESTORASYON ANA BİLİM DALI ARŞİVİ - İSTANBUL			ARŞİV NO :	(L-)		
İLİ : İSTANBUL	İLÇESİ : ADALAR	MAHALLE KÖY VEYA MEVKİİ : BURGAZADA	KORUMA DERECESESİ :	ANITSAL	1	2	3
SOKAK VE KAPI NO : SARNIĞ SOK.	KADASTRO FAHTA 22 ADA:24 PARSEL 11	MİMARİ ÇAĞI (ÜSLUP) :	CEVRESEL	1	2	3	
ADI :	YAPTIRAN :	YAPAN :	CEVREYE AYKIRI				
YAPIM TARİHİ :	KİTABE :	VAKFIYE :					
GENEL TANIM : 15.12.1973 - 7621 genel karar ile tescilli.							
KORUMA DURUMU	A İYİ B ORTA C FENA	TAŞIYICI YAPI	A B C	DIŞ YAPI	A B C	ÜST YAPI	A B C
						İÇ YAPI	A B C
						SÜSLEME ELEMANLARI	A B C
						RUTUBET	A B C
						YOK	A B C
						İZİ VAR	A B C
						ÖNEMLİ	A B C
VAZİYET PLANI							

Şekil A.5 : Mimar Sinan Üniversitesi Envanter Fişi (İstanbul 5 Numaralı KVKBKM Arşivi).

Şekil A.6 : Yapıların acilen rölovelerini isteyen arşiv belgeleri. (İstanbul 5 Numaralı KVKBKM Arşivi).

EK B: Eski Harita, Fotoğraf, Kartpostal ve Çizimler

Şekil B.1 : Sigorta haritası, Ceasar Raymund, 1910 (Salt Araştırma Arşivi).

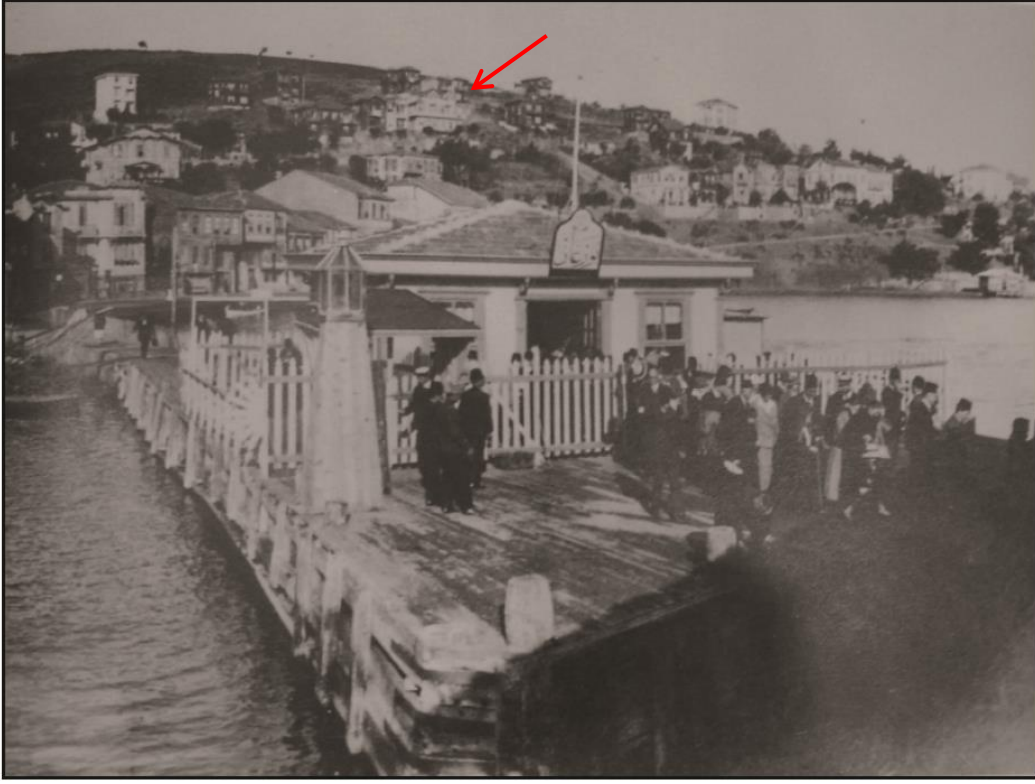

Şekil B.2 : İstanbul Harita Şirketi, Burgazada Haritası, 1938 (Atatürk Kitaplığı).

Şekil B.3 : Burgazada İskele, ~1890 (Millas,1992).

Şekil B.4 : Burgazada İskele, ~1920 (Millas,1992).

Şekil B.5 : Gezinti Caddesi, 1930 (Millas,1992).

Şekil B.6 : Gezinti Caddesi, ~1930 (Millas,1992).

Şekil B.7 : Burgazada (İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Arşivi)

Şekil B.8 : Batı cephesi, 1976 (Aile arşivi).

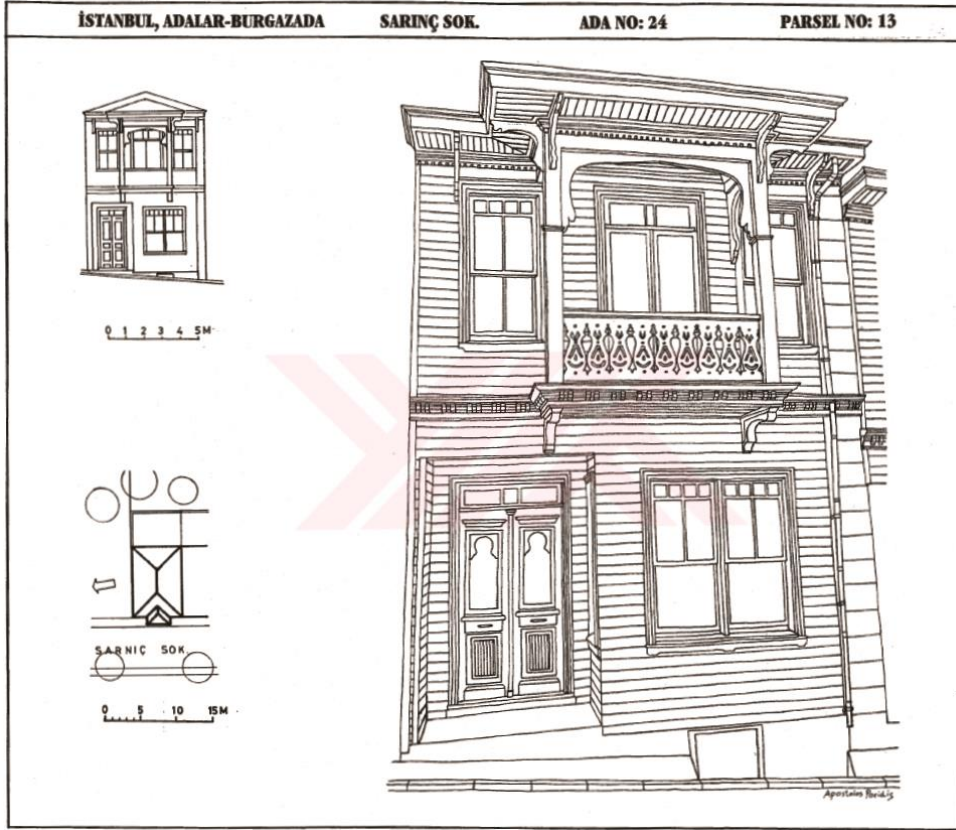
Şekil B.9 : Batı cephesi, ~2000 (Aile arşivi).

Şekil B.10 : Doğu cephesi, ~2000 (Aile arşivi).

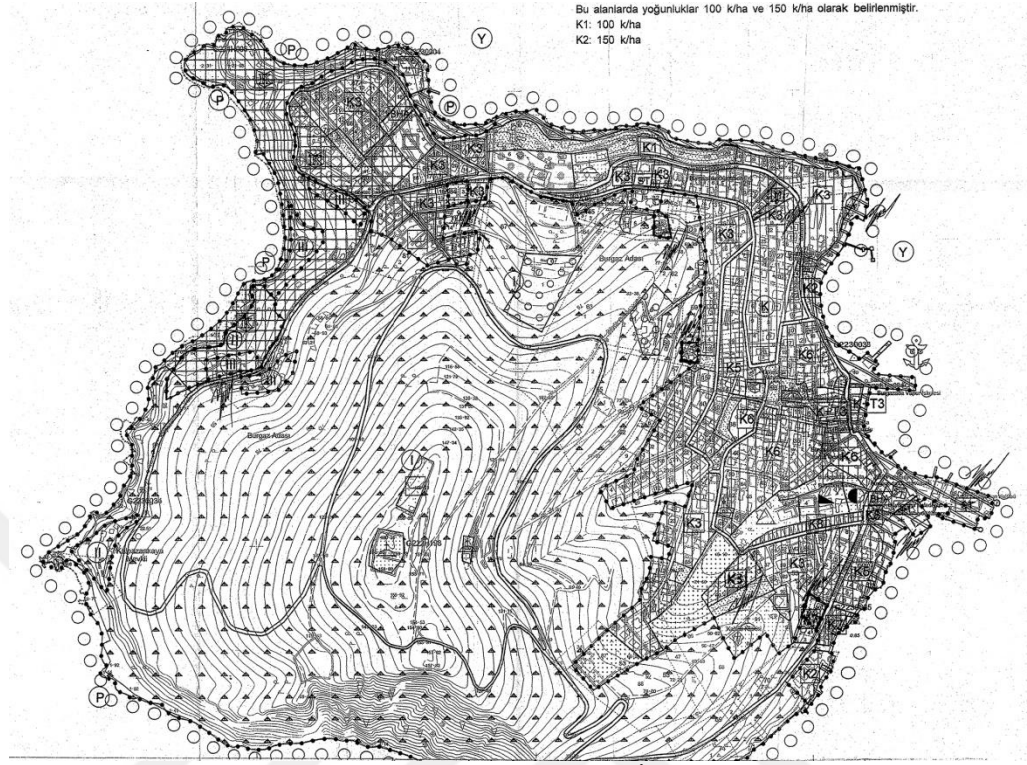
Şekil B.11 : Batı ve kuzey cephesi, ~2000 (Aile arşivi).

Şekil B.12 : 24 ada 12 parsel perspektif çizimi (Poridis, 1999)

EK C: 2011 Yılında Hazırlanan 1/5000 Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı Haritası

Şekil C.1: 1/5000 Koruma Amaçlı Nazım İmar Planı (URL-3).

EK D: Ortofotolar

Şekil D.1: Drone Fotoğraflarından Oluşturulmuş Vaziyet Planı Ortofotosu (Mart 2020).

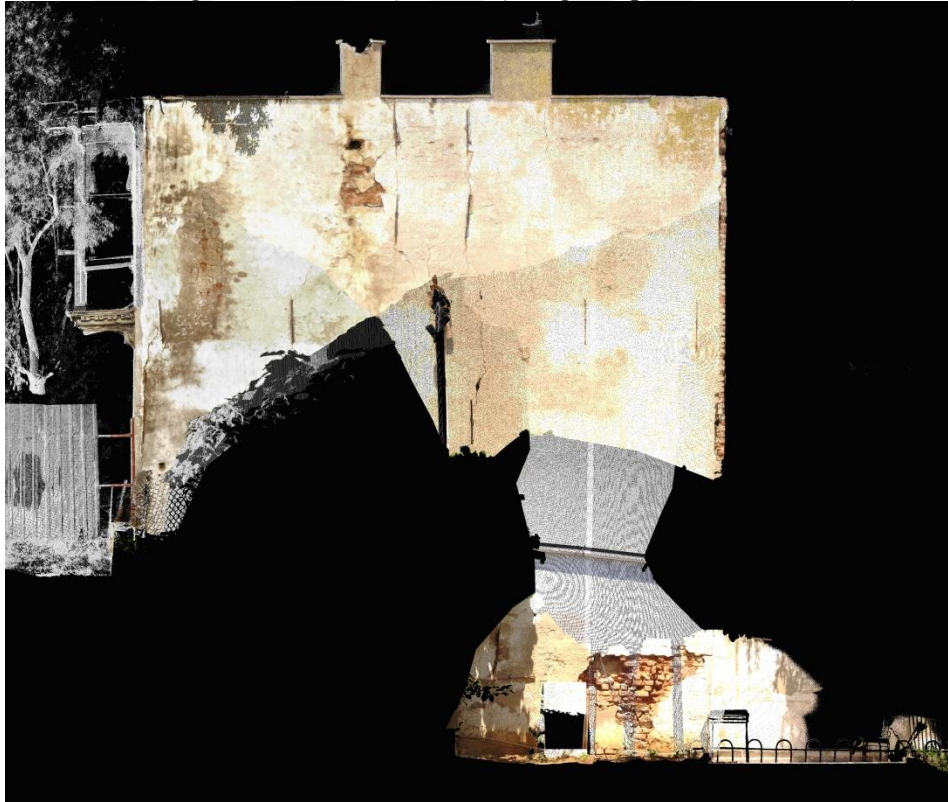

Şekil D.2: Lazer Taramadan Oluşturulmuş Batı Cephesi Ortofotosu (Temmuz 2019).

Şekil D.3: Drone Fotoğraflarından Oluşturulmuş Doğu Cephesi Ortofotosu (Mart 2020).

Şekil D.4: Lazer Taramadan Oluşturulmuş Güney Cephesi Ortofotosu (Temmuz 2019).

EK E: Yapının Mevcut Durumunu Belgeleyen Fotoğraflar

Şekil E.1: B01 Koridor.

Şekil E.2: B02 Depo.

Şekil E.3: B03 Sarnıç.

Şekil E.4: B03 Sarnıç.

Şekil E.5: B05 Banyo.

Şekil E.6: B05 Banyo.

Şekil E.7: B05 Banyo.

Şekil E.8: Z01 Giriş Holü.

Şekil E.9: Z02 Oda.

Şekil E.10: Z02 Oda.

Şekil E.11: Z03 Mutfak.

Şekil E.12: Z03 Mutfak.

Şekil E.13: Z04 Hela.

Şekil E.14: Sahanlık.

Şekil E.15: 101 Sofa.

Şekil E.16: 102 Oda.

Şekil E.17: 103 Balkon.

Şekil E.18: 103 Balkon.

Şekil E.19: 104 Oda.

Şekil E.20: 104 Oda.

Şekil E.21: 105 Hela.

Şekil E.22: 106 Oda.

Şekil E.23: 106 Oda.

Şekil E.24: 107 Balkon.

Şekil E.25: 107 Balkon.

Şekil E.26: Batı cephesi.

Şekil E.27: Batı cephesi.

Şekil E.28: Kuzey cephesi.

Şekil E.29: Kuzey cephesi.

Şekil E.30: Doğu cephesi.

Şekil E.31: Güney cephesi.

Şekil E.32: Giriş.

Şekil E.33: 106 Oda mekânı tuğla yangın duvarındaki döşeme yuvası.

Şekil E.34: Ahşap döşeme kirişleri.

Şekil E.35: Ahşap karkas dikmeleri.

Şekil E.36: 106 Oda mekânında bulunan ahşap bağdadi tekniği ile örülmüş duvar ve ahşap malzemelerdeki bozulmalar.

Şekil E.37: 102 Oda mekânında bulunan ahşap bağdadi çıtaları.

Şekil E.38: 103 Mutfak mekânında rabbitz teli izleri.

Şekil E.39: Ahşap lambalı cephe kaplaması.

Şekil E.40: Ahşap yalıbaskı cephe kaplaması.

Şekil E.41: Ahşap döşeme kaplamaları.

Şekil E.42: Giriş bölümünde bulunan karosiman döşeme kaplamaları.

Şekil E.43: Özgün marsilya kiremiti.

Şekil E.44: Özgün mahya kiremiti.

Şekil E.45: Ahşap çift kanatlı giriş kapısı.

Şekil E.46: Ahşap koltuk silmesi.

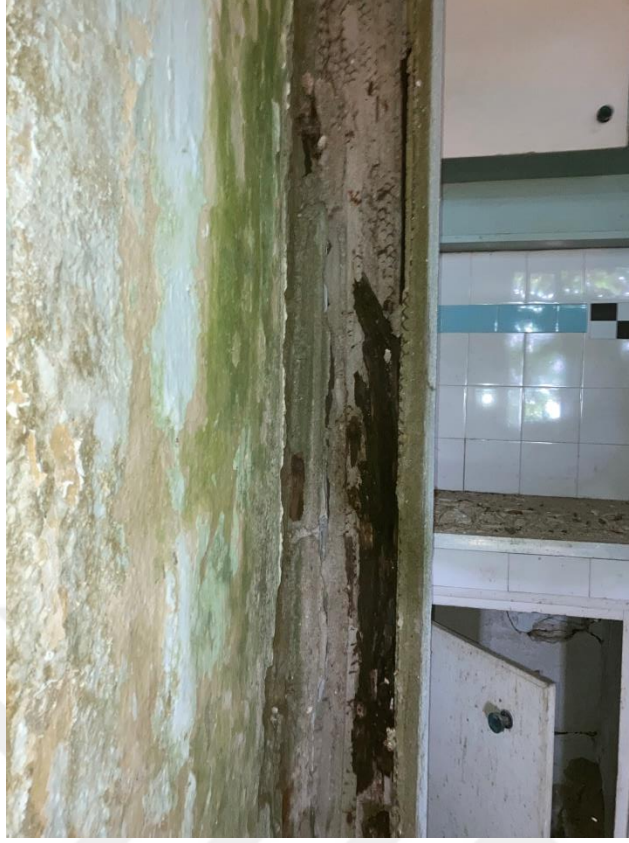

Şekil E.47: Ahşap süpürgelik.

Şekil E.48: Ahşap süpürgelik.

Şekil E.49: Ahşap dikmede çürüme ve malzeme kaybı.

Şekil E.50: Ahşap dikmede çürüme ve malzeme kaybı.

Şekil E.51: 106 Oda mekânında ahşap karkas detayı ve bozulmaları.

Şekil E.52: Ahşap döşeme kirişlerinde bozulmalar.

Şekil E.53: Ahşap döşeme kirişlerinde bozulma.

Şekil E.54: Kuzey cephesinde kesit kaybı.

Şekil E.55: Merdiven basamak ve kirişinde bozulma ve malzeme kaybı.

Şekil E.56: Z02 Oda mekânının tavan döşemesindeki bozulma.

Şekil E.57: Z03 Mutfak mekânının tavan döşemesindeki bozulma.

Şekil E.58: 106 Oda mekânındaki tavan döşemesindeki bozulma.

Şekil E.59: 106 Oda mekânında sıva kayıpları ve yosun oluşumu.

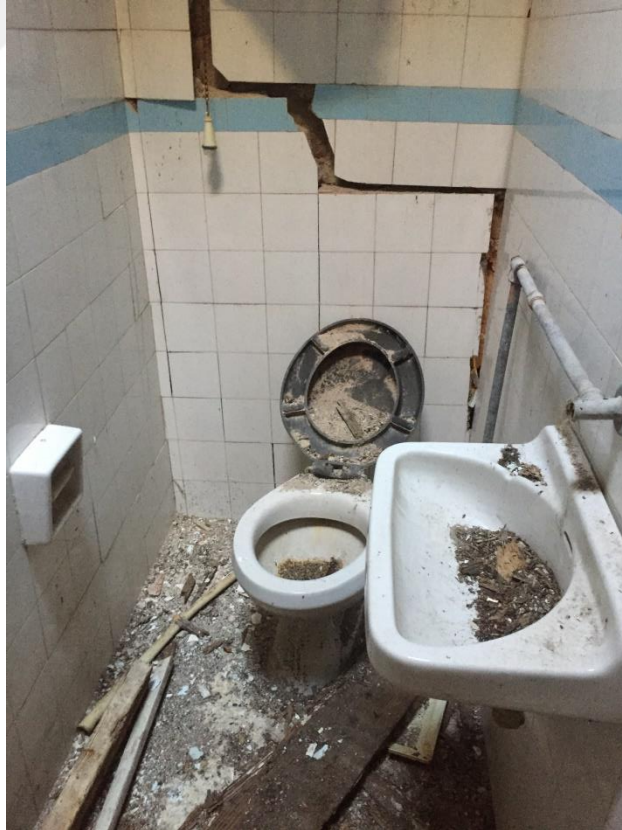

Şekil E.60: 104 Oda mekânında sıva kayıpları ve yosun oluşumu.

Şekil E.61: Z03 Mutfak mekânında sıva kayıpları ve yosun oluşumu.

Şekil E.62: 105 Hela mekânındaki seramikler üzerinde oluşmuş çatlak.

Şekil E.63: Ahşap yalıbaskı cephe kaplamasında malzeme kaybı.

Şekil E.64: Ahşap yalıbaskı cephe kaplamasında malzeme kaybı.

Şekil E.65: Batı cephesinde ahşap cephe kaplamalarında bozulma.

Şekil E.66: 11 parseldeki yapının güney cephesi.

Şekil E.67: 11 parseldeki yapının batı cephesi.

Şekil E.68: 11 parselde bulunan ahşap panjur.

Şekil E.69: 11 parseldeki yapıya ait fotoğraflar.

Şekil E.70: 11 parseldeki yapıya ait fotoğraflar.

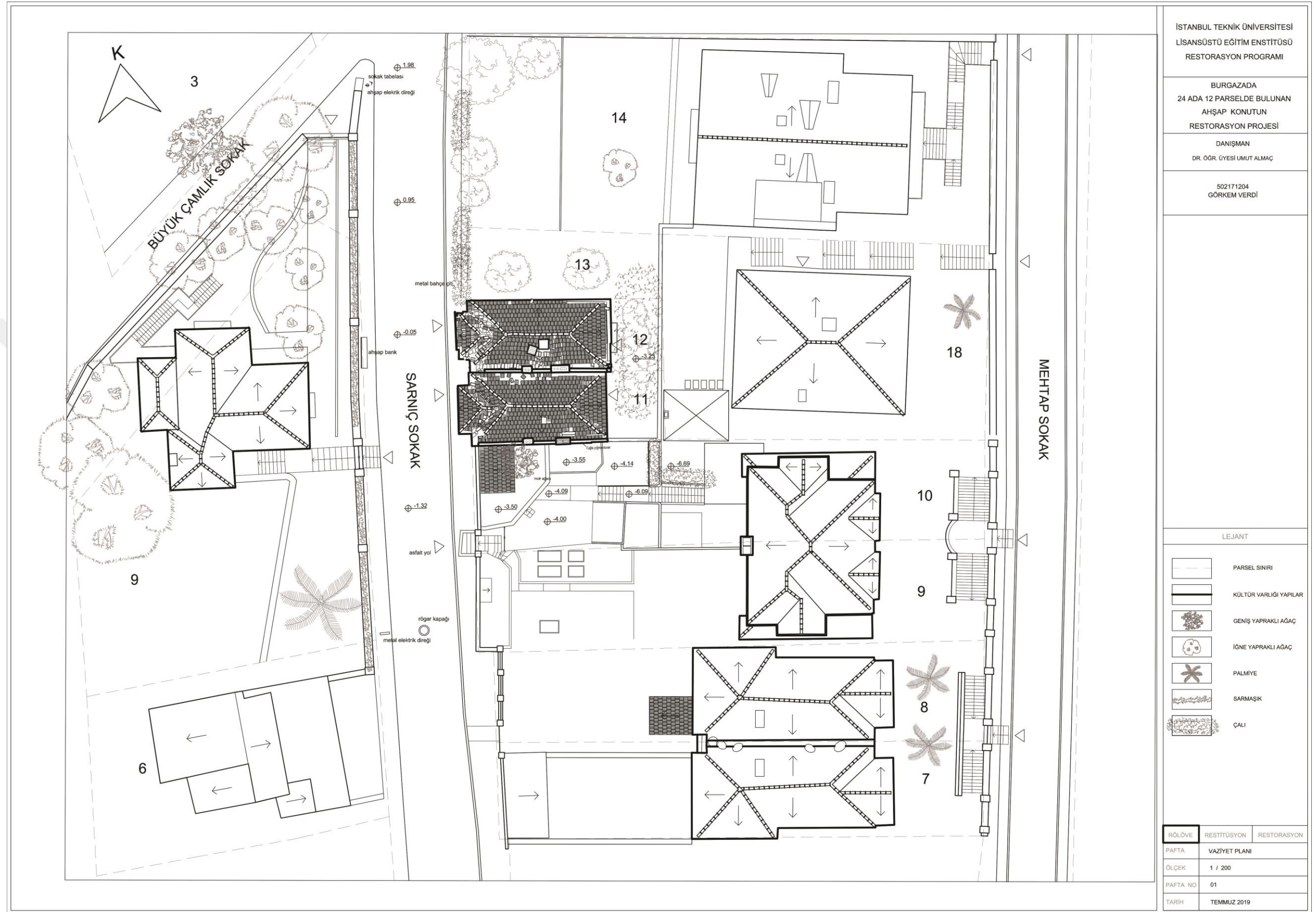

Şekil E.71: 11 parseldeki yapıya ait fotoğraflar.

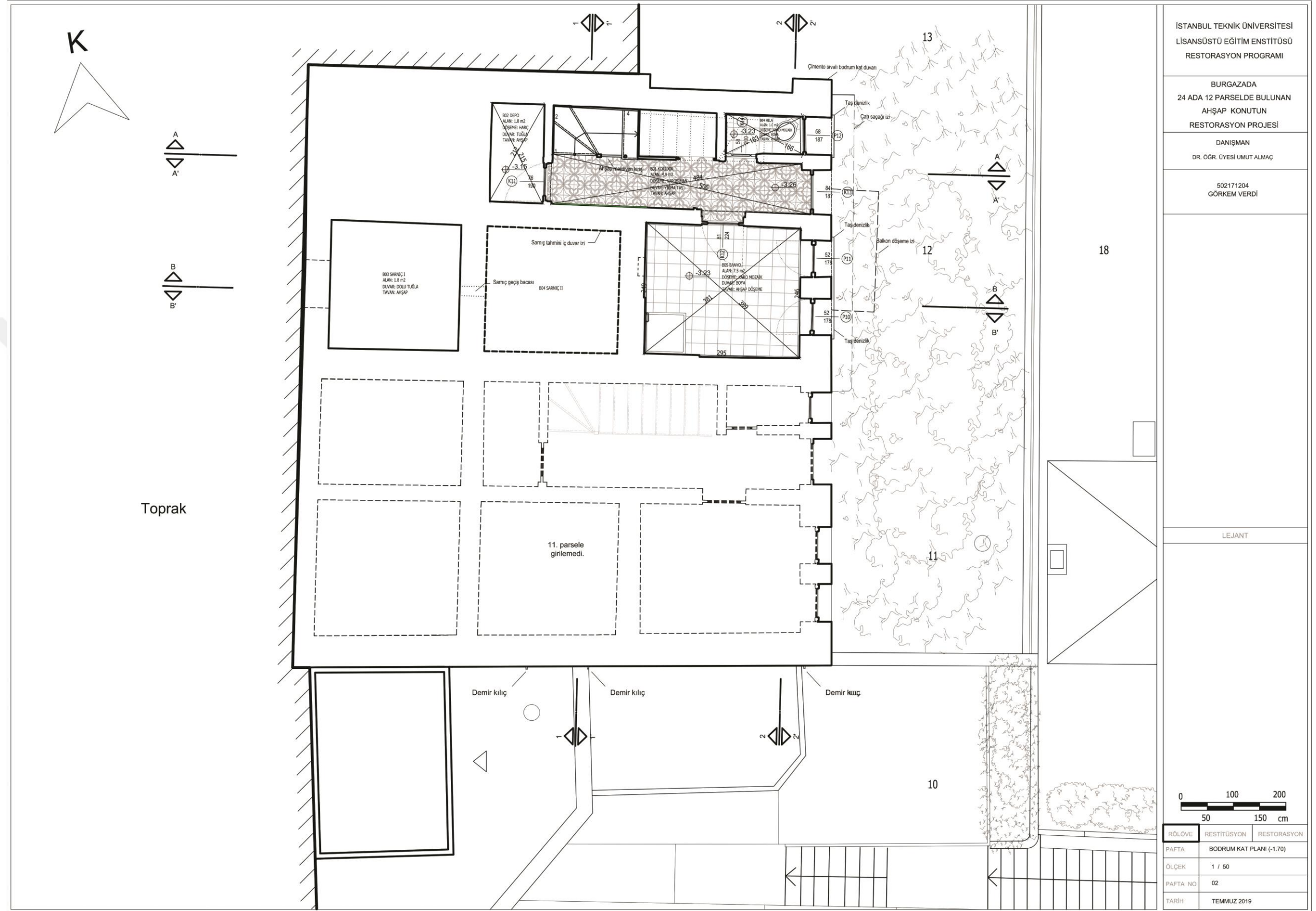

Şekil E.72: 11 parseldeki yapıya ait fotoğraflar.

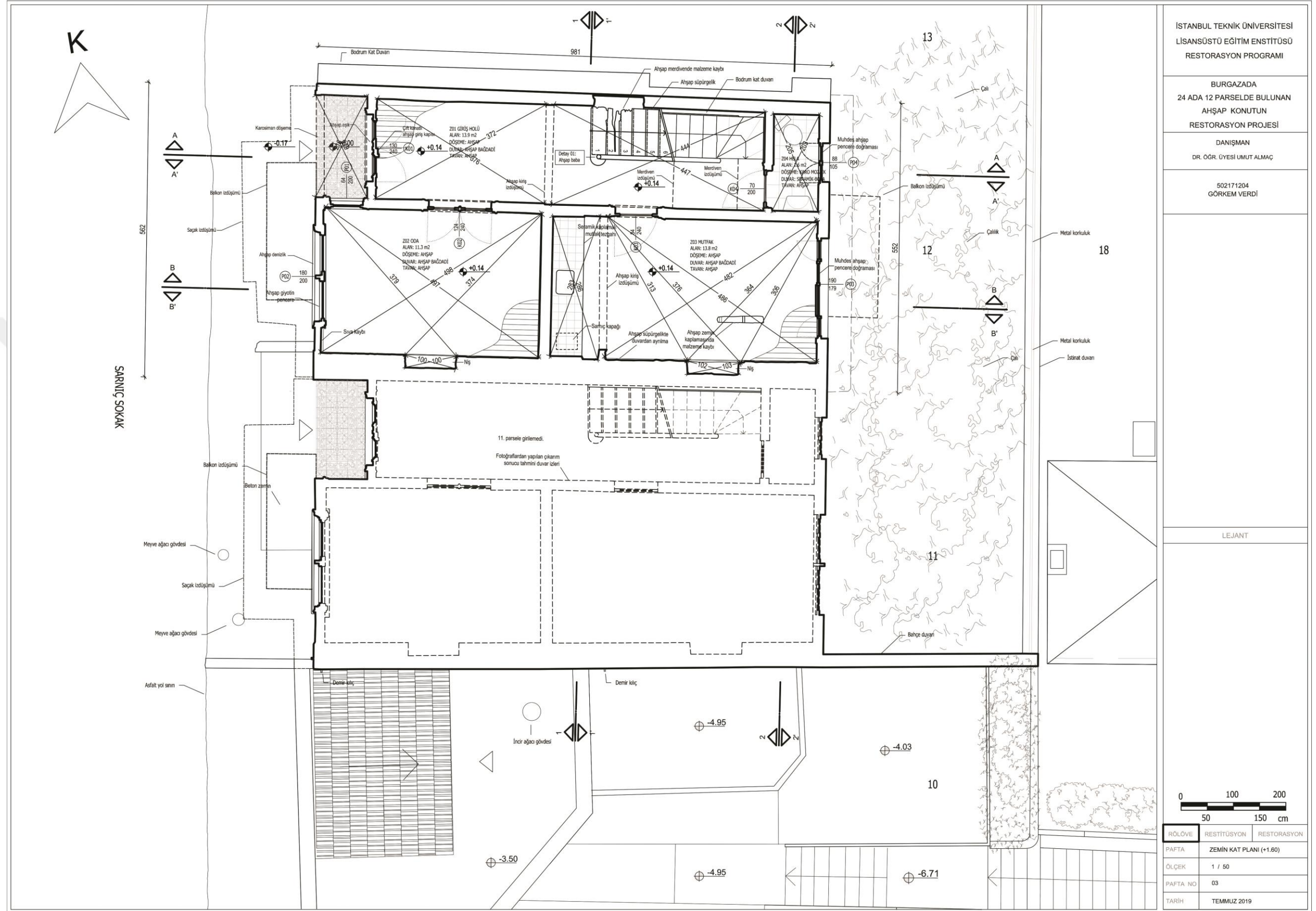

Şekil F.1: Rölöve: Vaziyet planı.

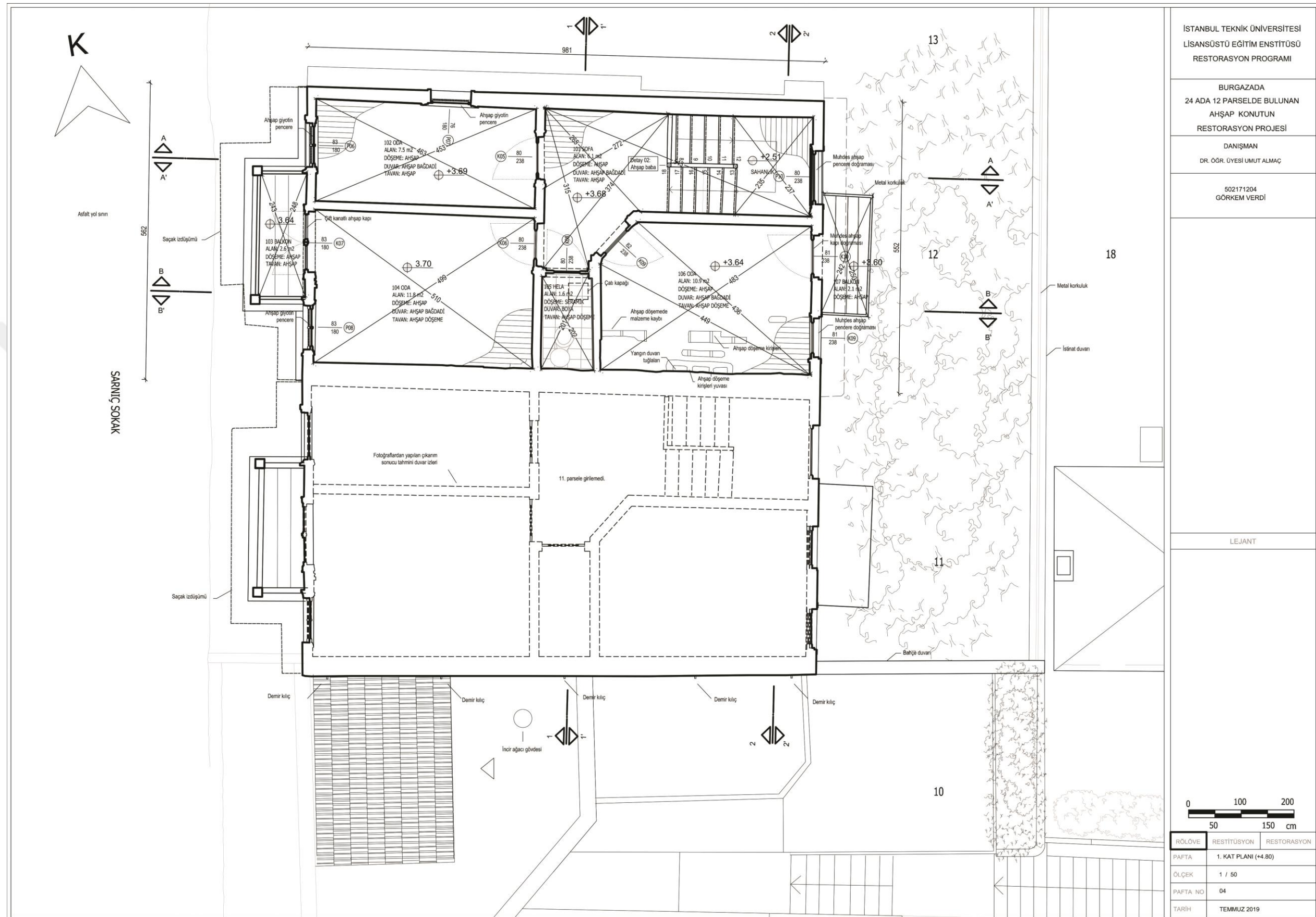

Şekil F.2: Rölöve: Bodrum kat planı.

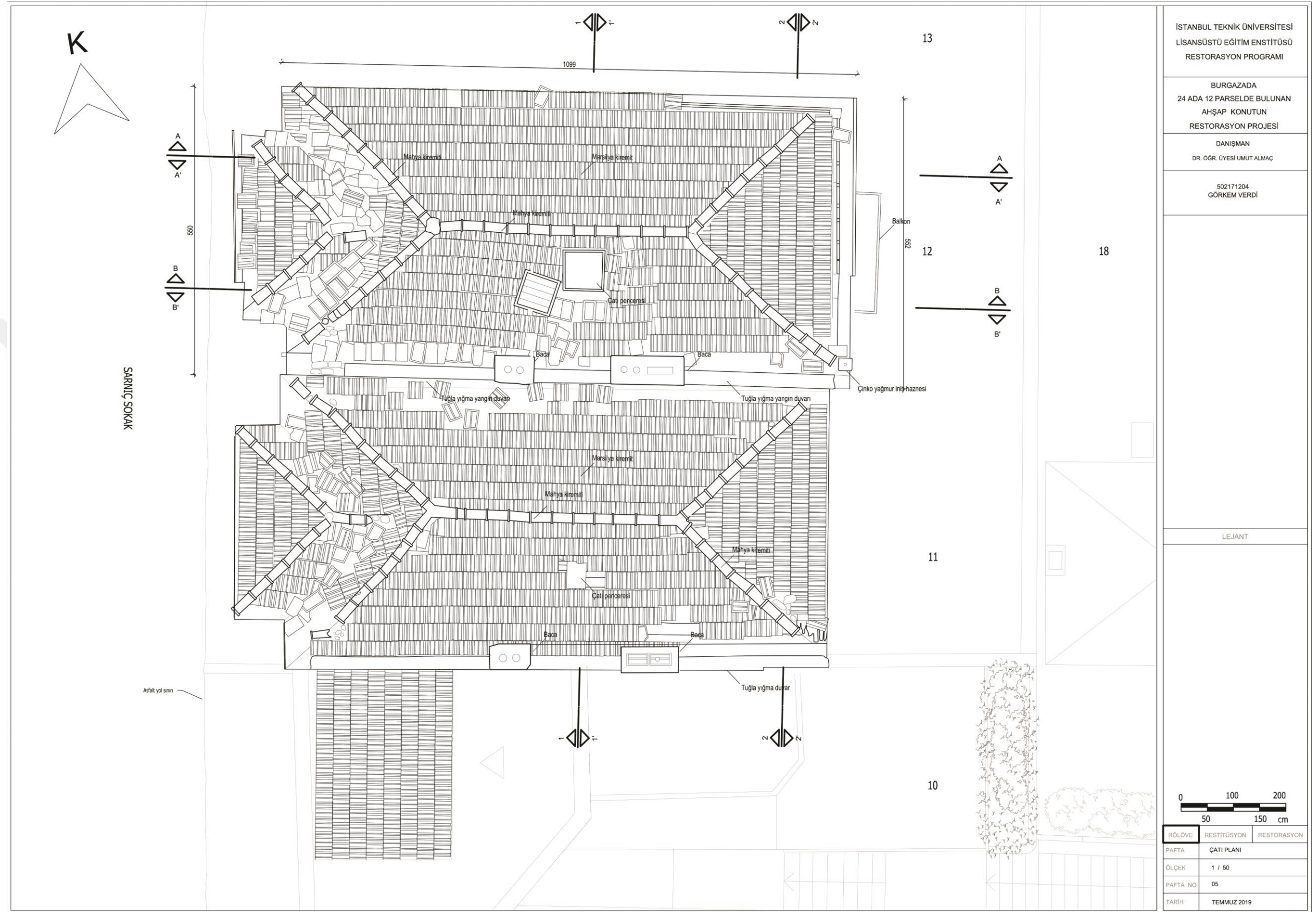

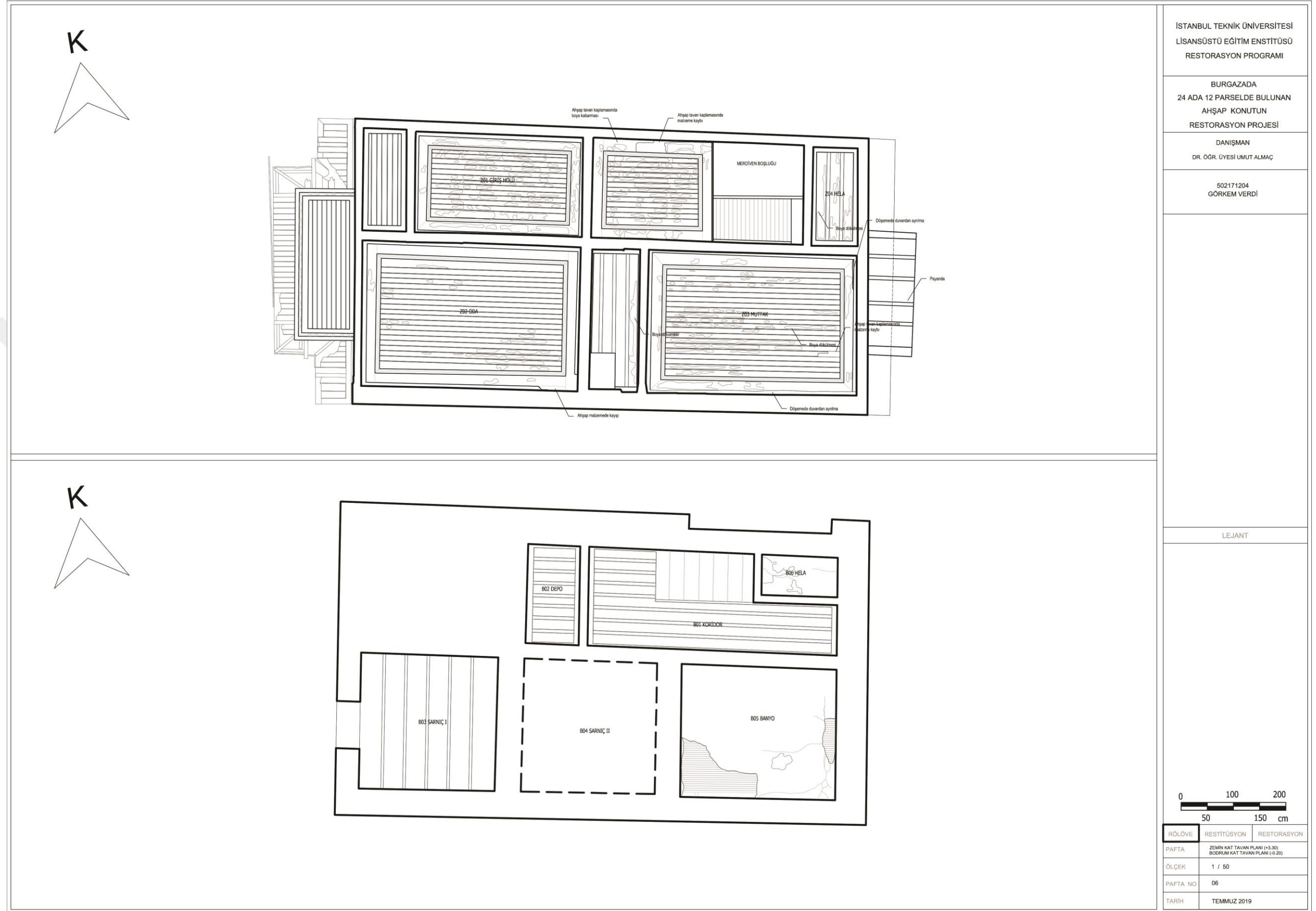
Şekil F.3: Rölöve: Zemin kat planı.

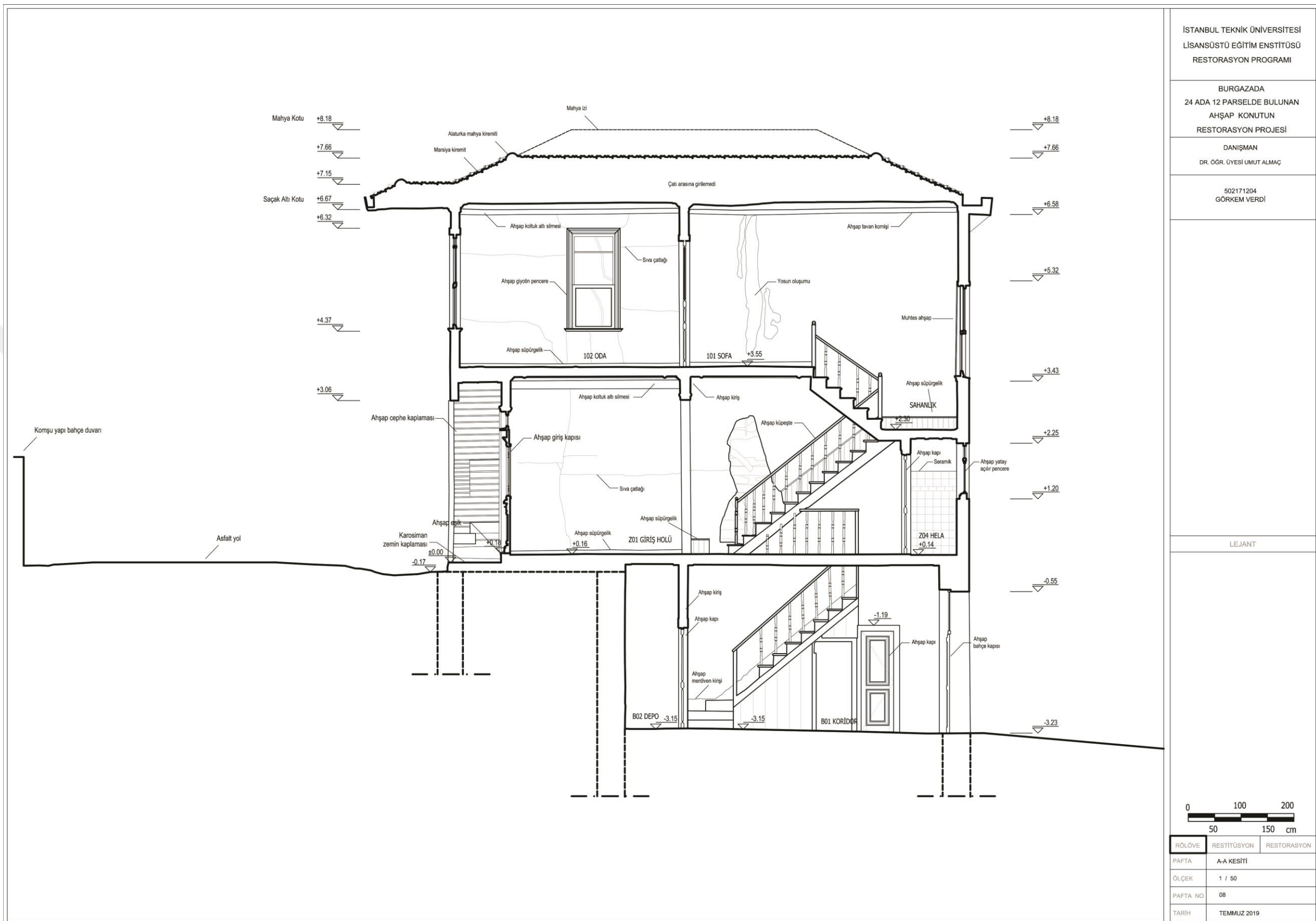

Şekil F.6: Rölöve: Tavan planları.

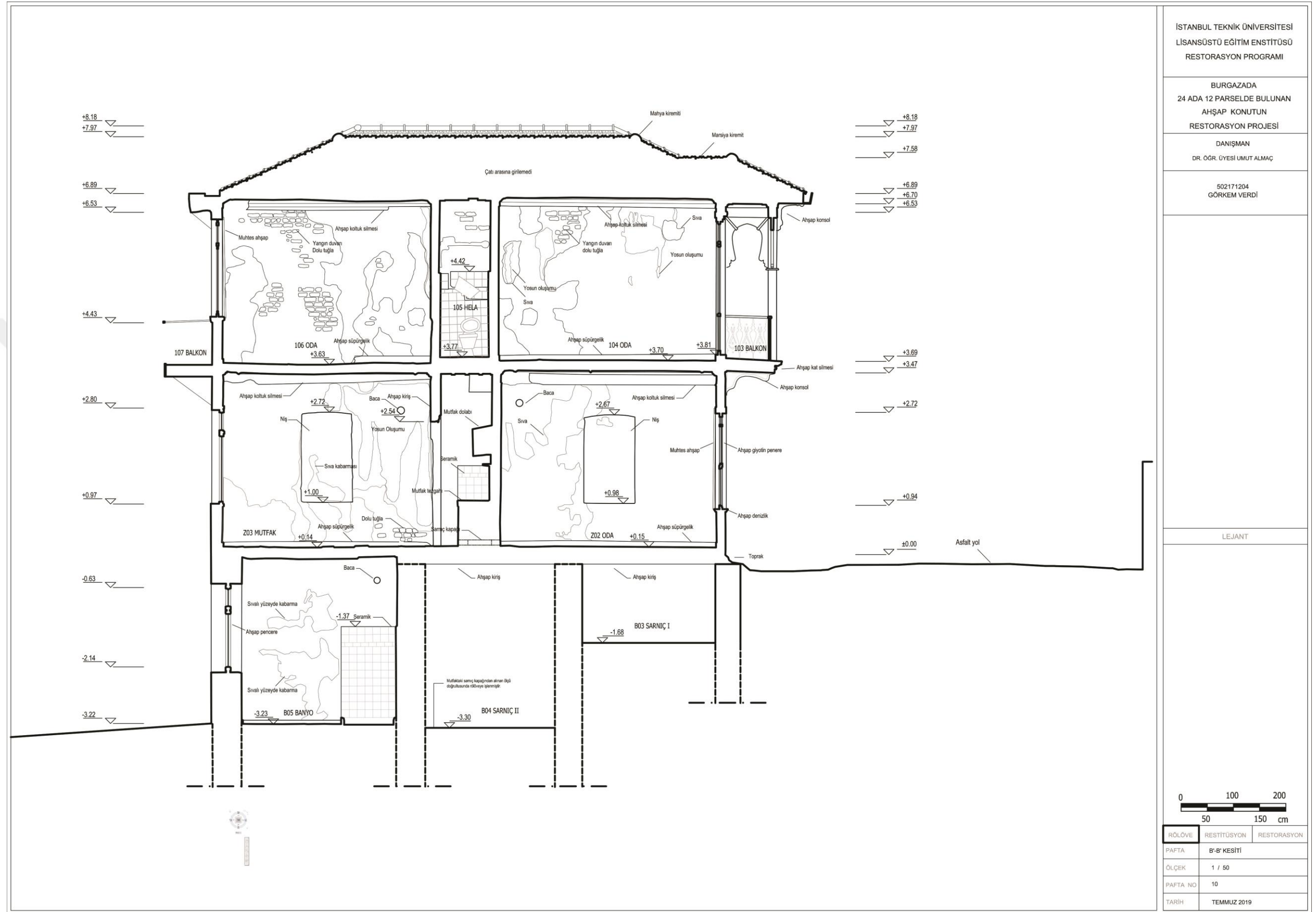
RÖLÖVE	RESTITÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI (+6.55)	
ÖLÇEK	1 / 50	
PAFTA NO	07	
TARİH	TEMMUZ 2019	

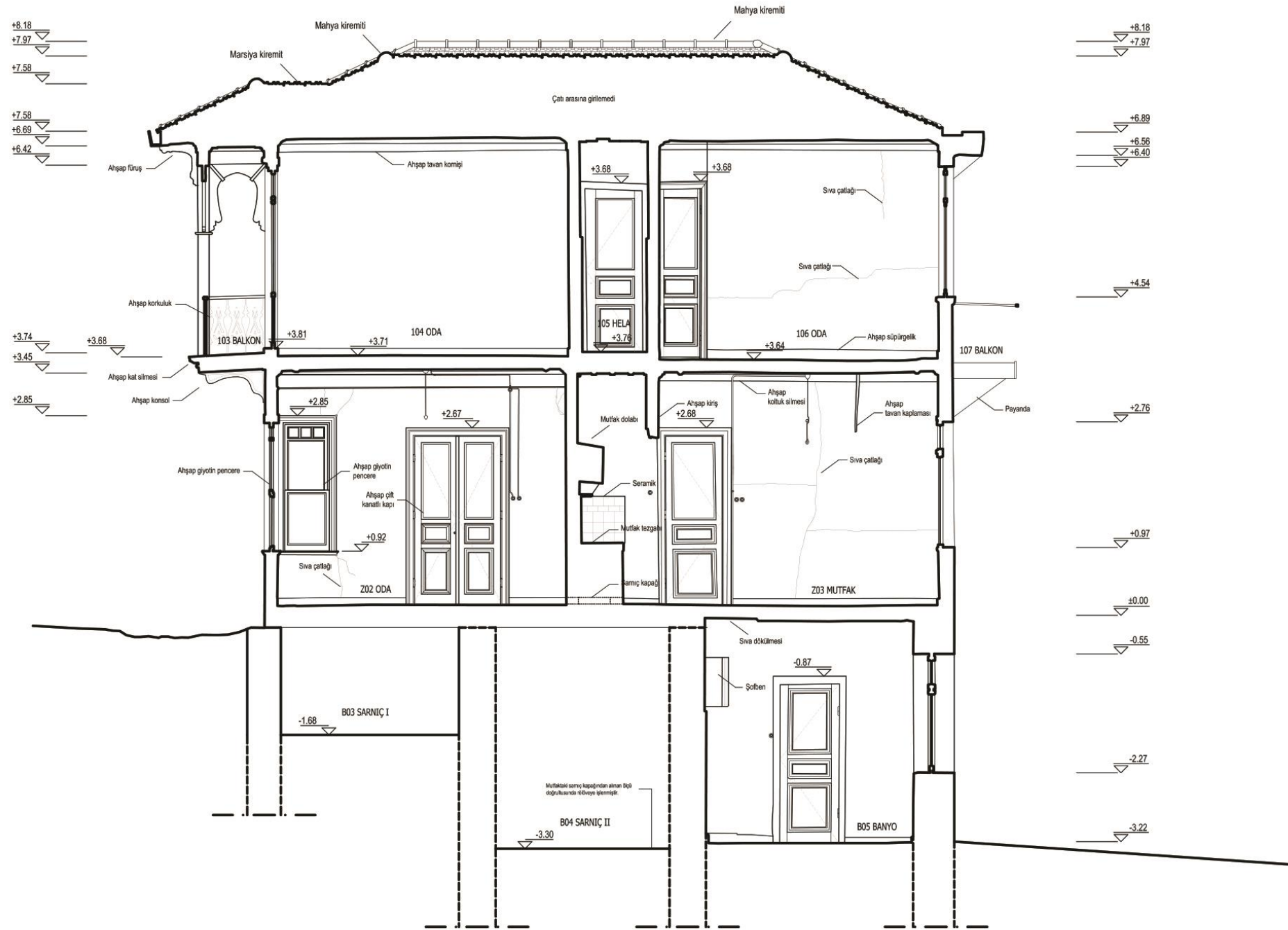

Şekil F.9: Rölöve A'-A' kesiti.

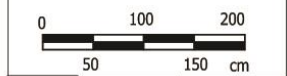
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSELDE BULUNAN
AŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ UMUT ALMAÇ

502171204
GÖRKEM VERDİ

LEJANT

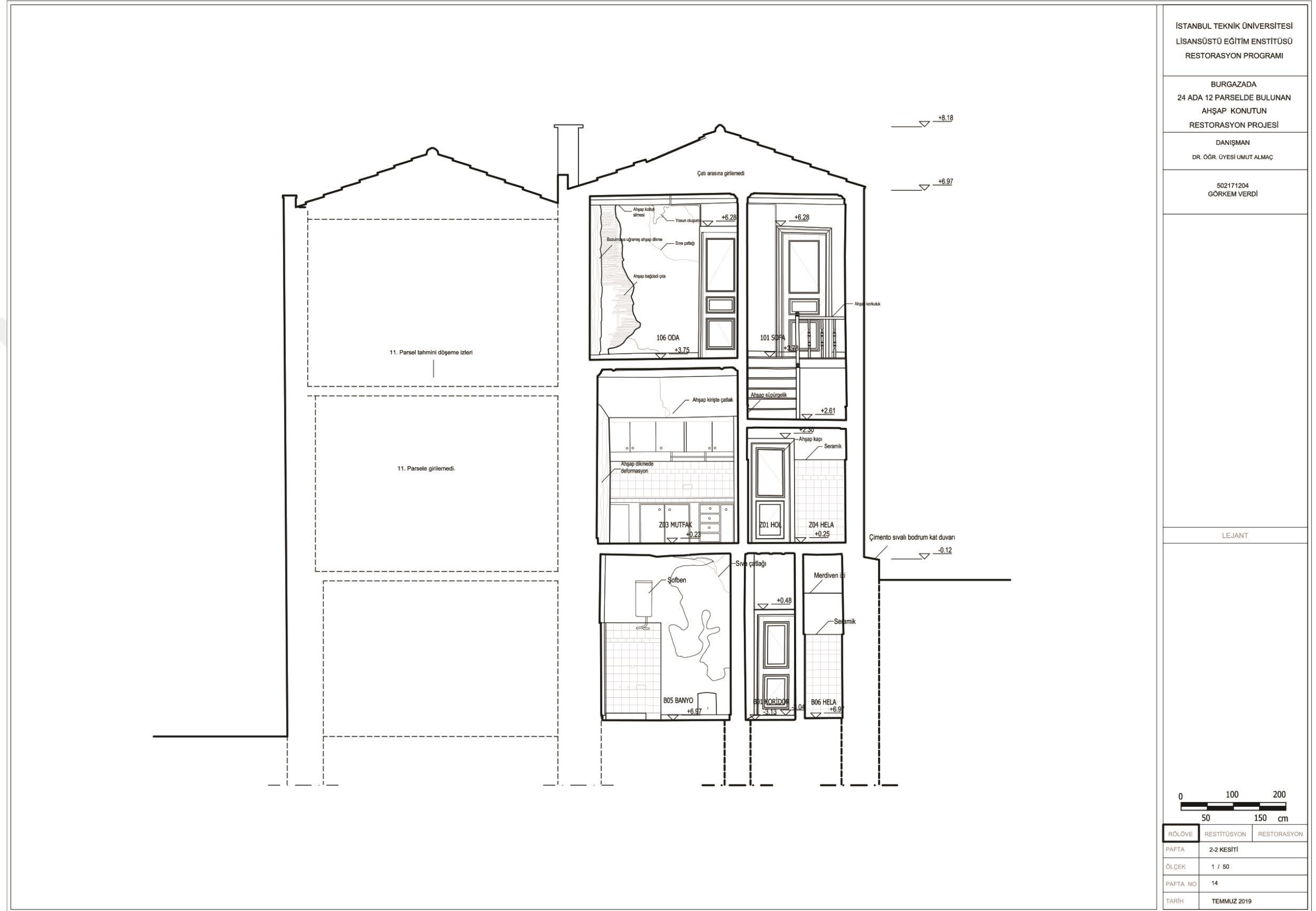
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	B-B KESİTİ	
ÖLÇEK	1 / 50	
PAFTA NO	11	
TARİH	TEMMUZ 2019	

Şekil F.11: Rölöve: B-B kesiti.

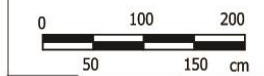

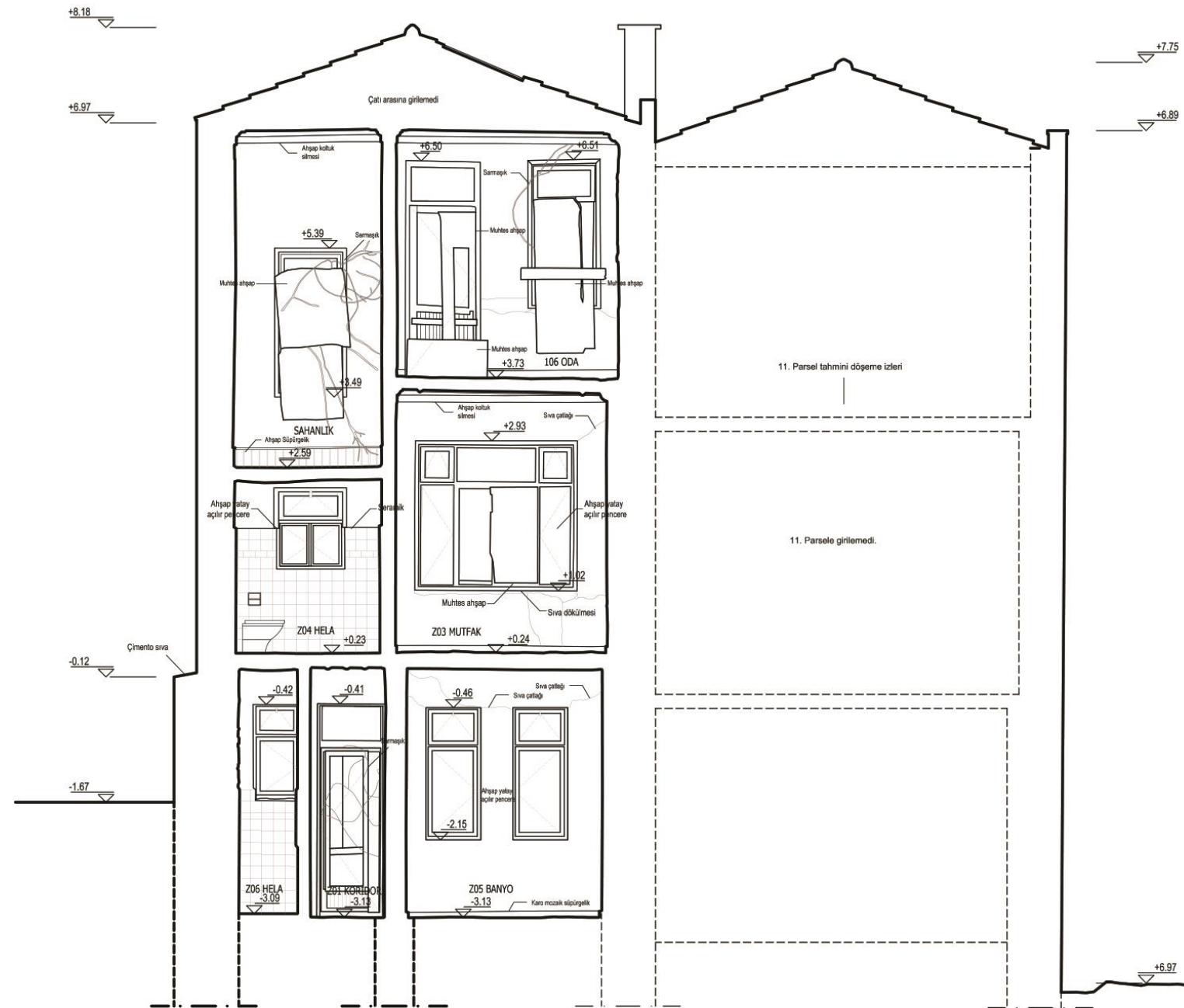

Şekil F.14: Rölöve: 2-2 kesiti.

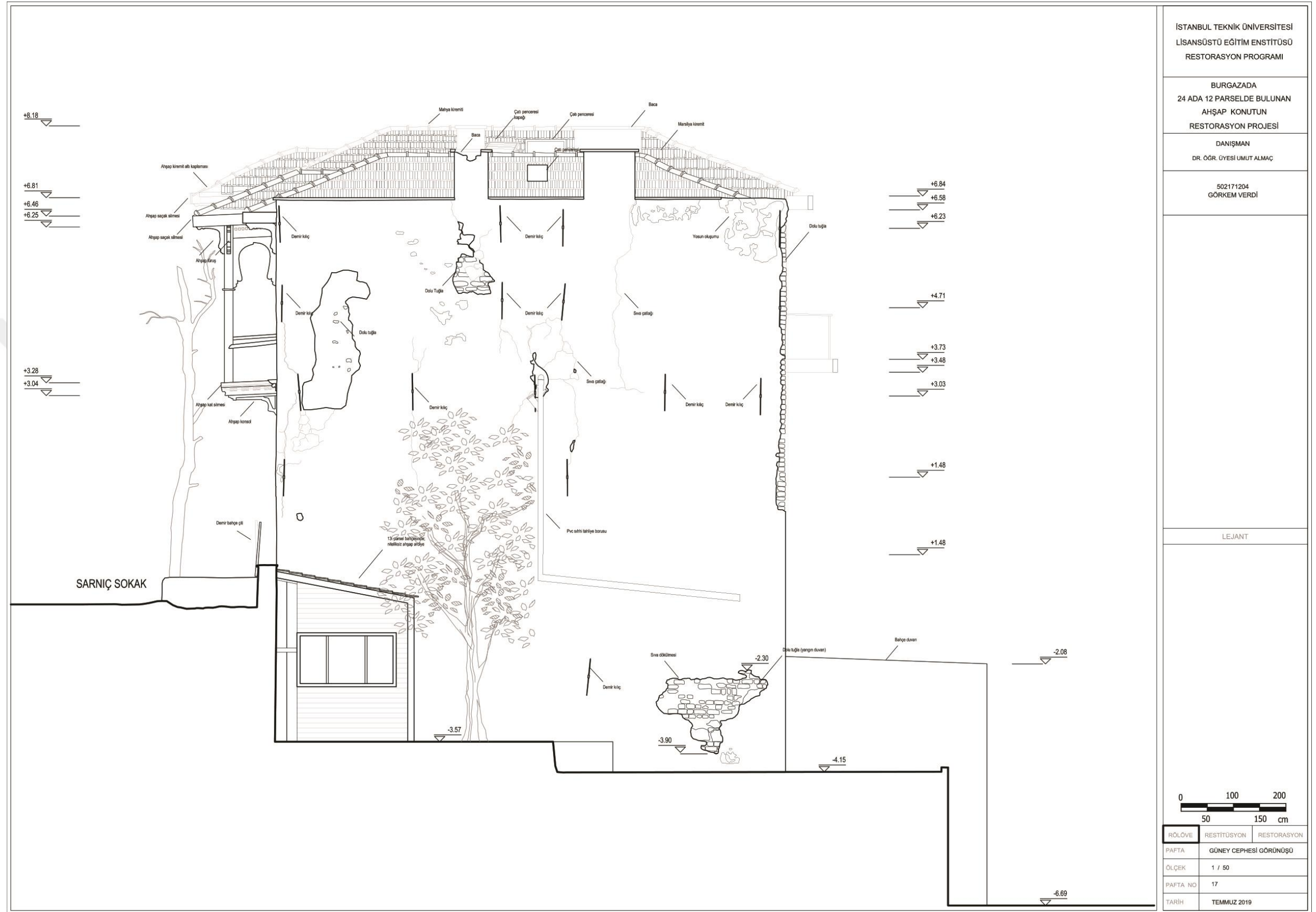

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	2'-2' KESİTİ	
ÖLÇEK	1 / 50	
PAFTA NO	15	
TARİH	TEMMUZ 2019	

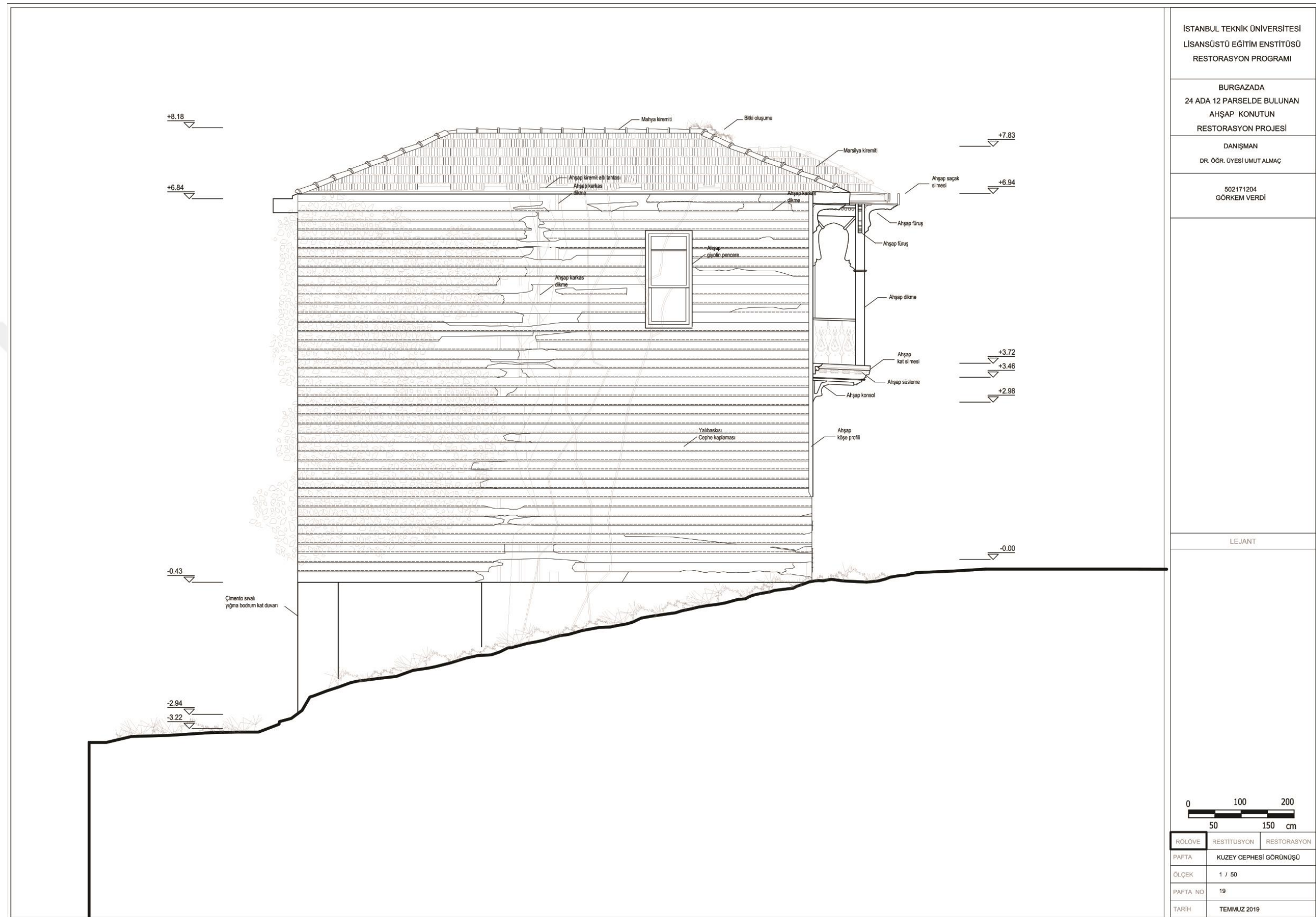
Şekil F.15: Rölöve: 2'-2' kesiti.

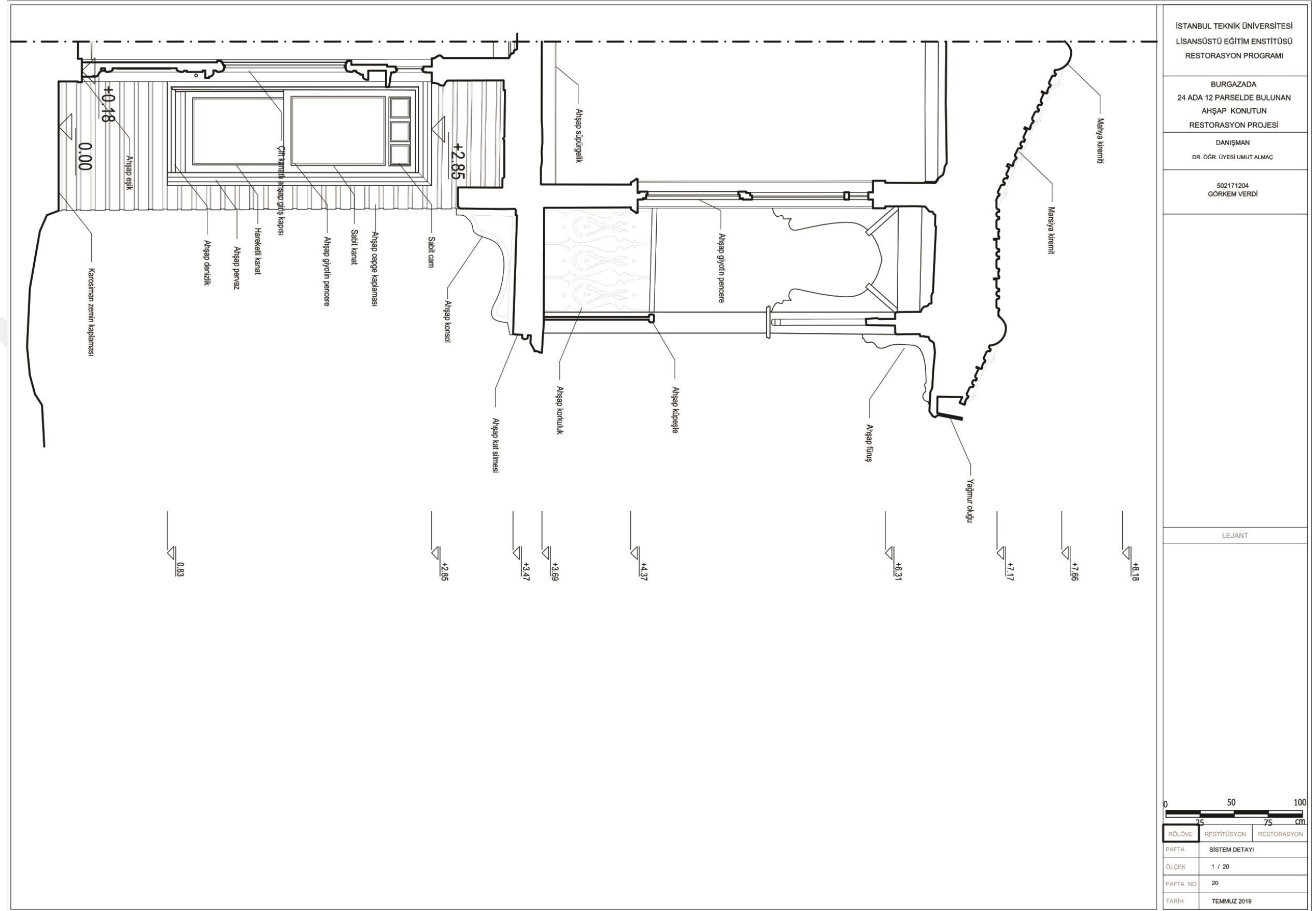

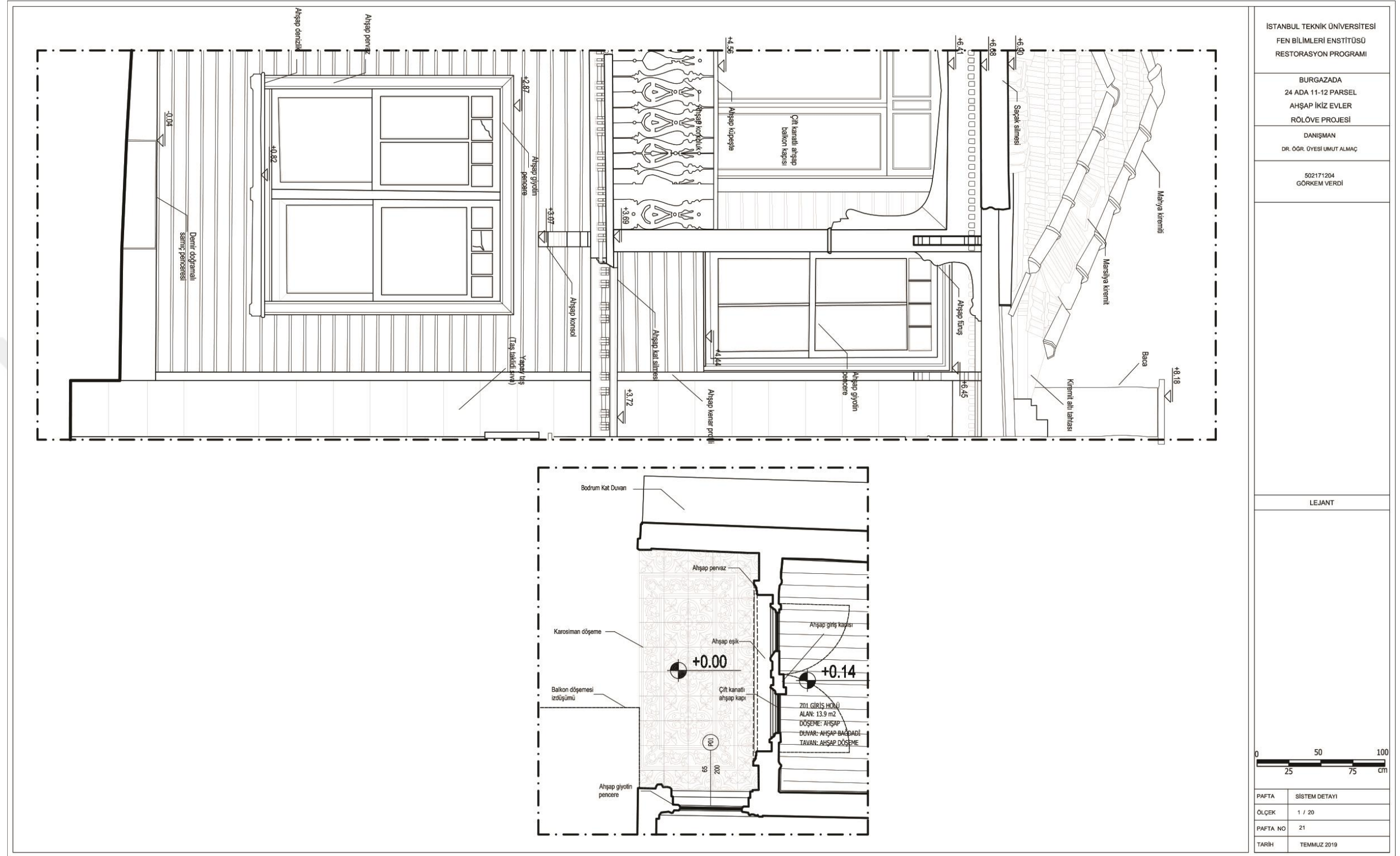

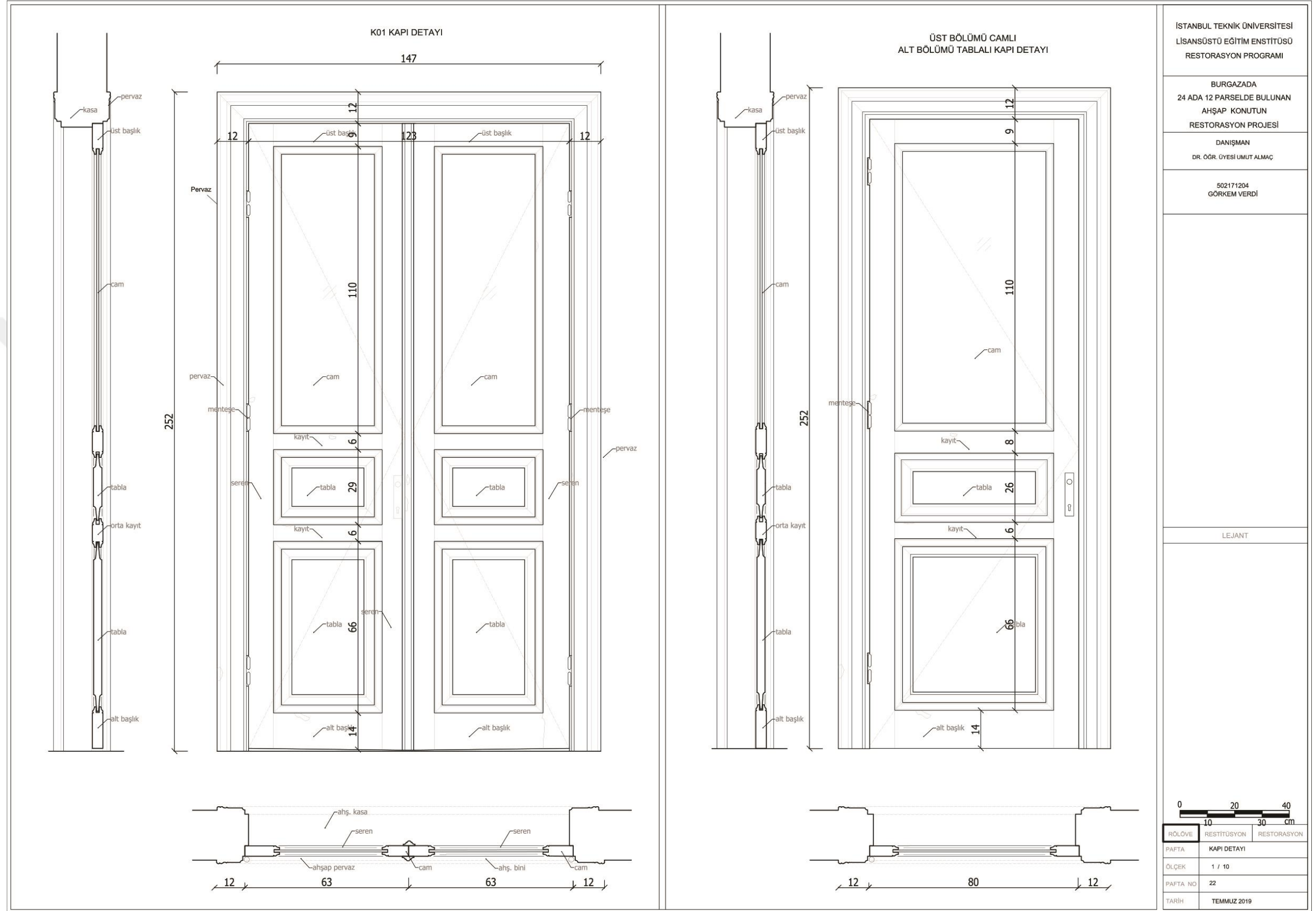

Şekil F.20: Rölöve: Sistem detayı.

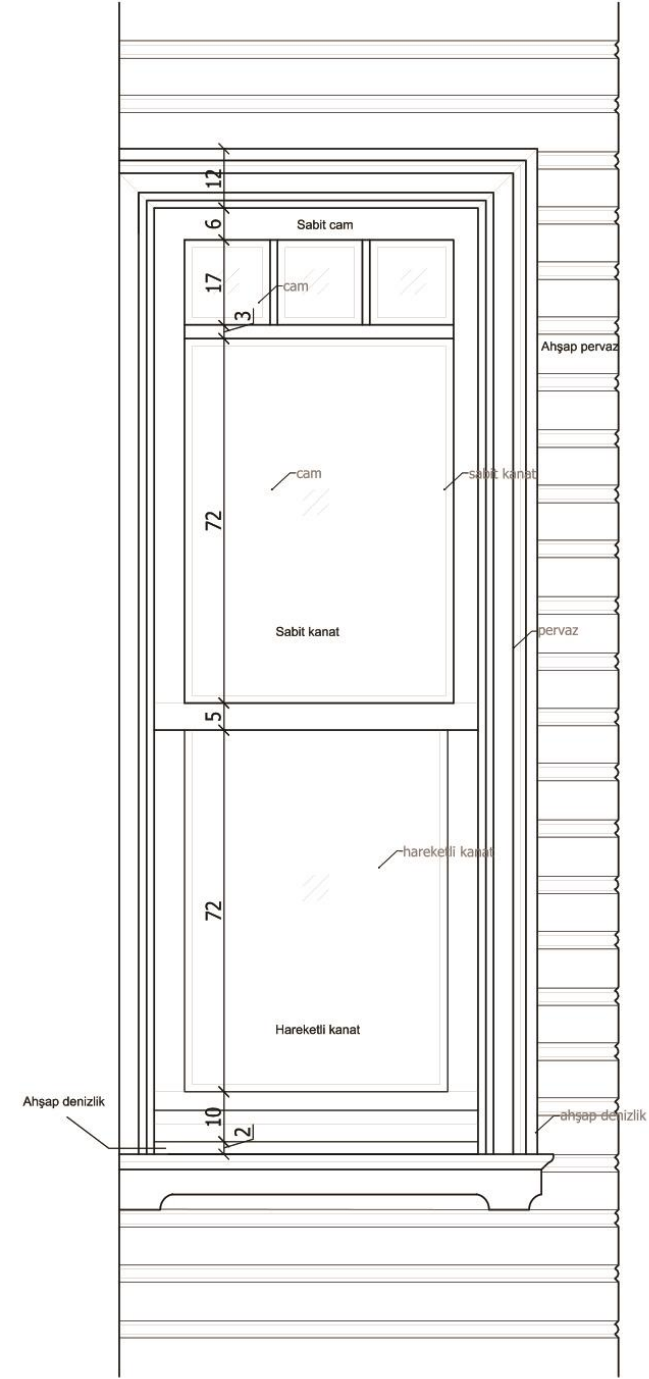
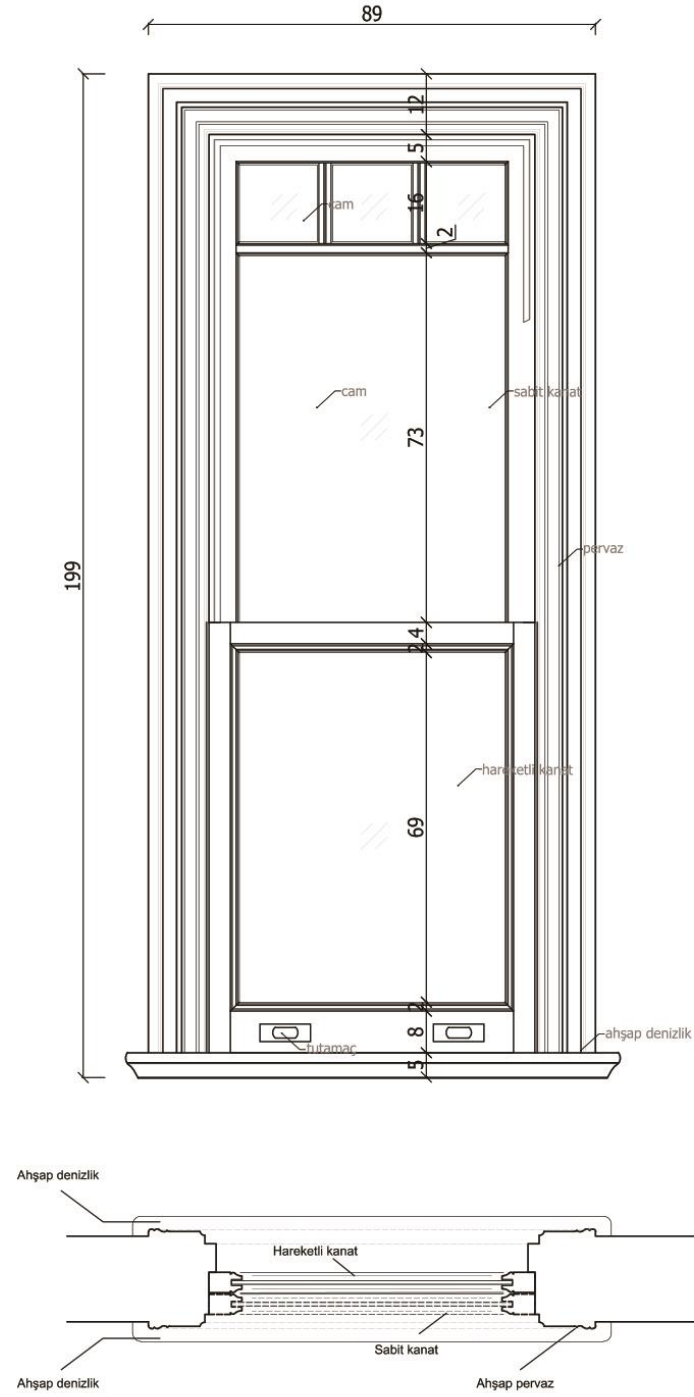

Şekil F.21: Rölöve: Sistem detayı.

P01 GİYOTİN PENCERE DETAYI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSELDE BULUNAN
AHŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ Umut ALMAÇ

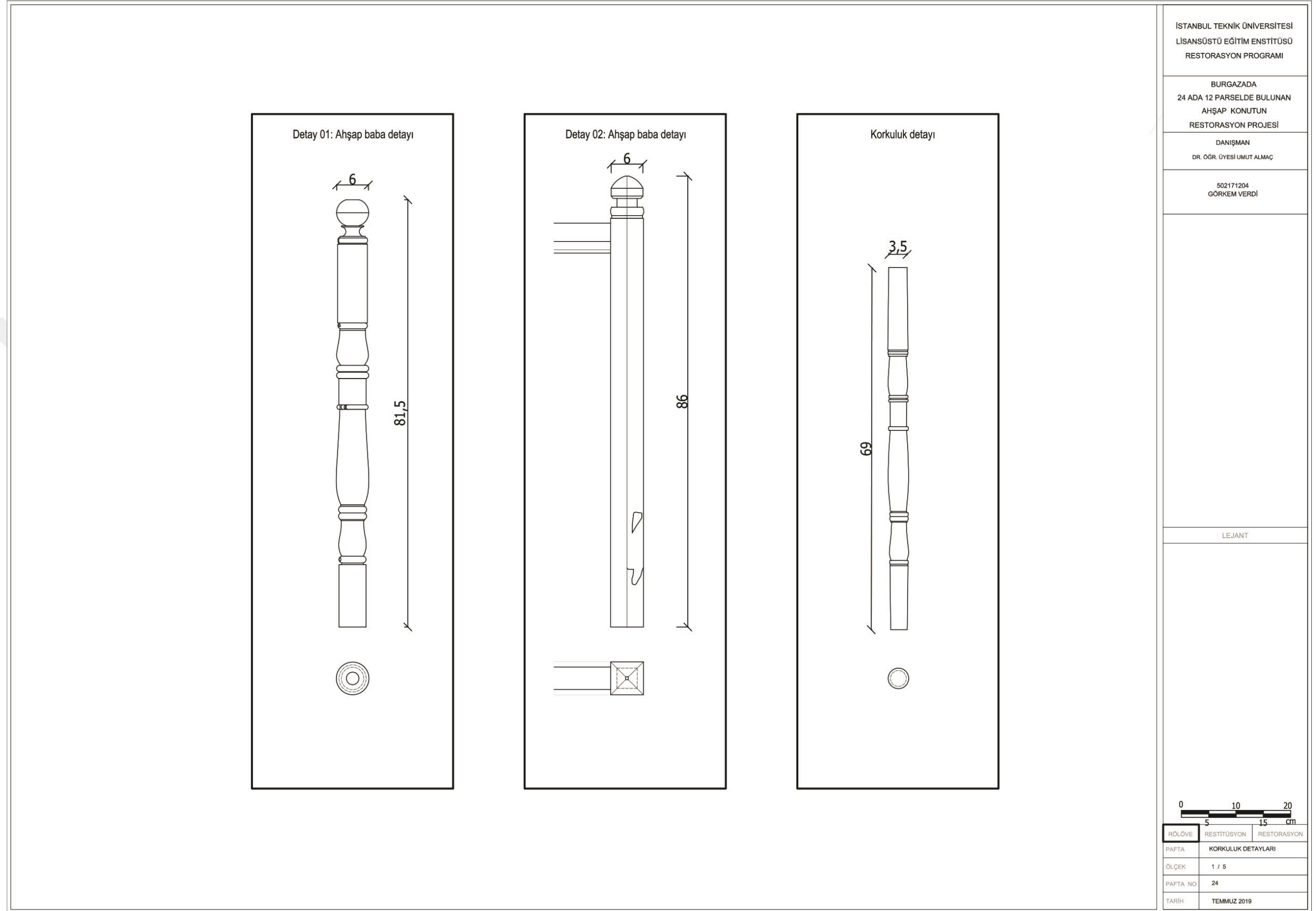
502171204
GÖRKEM VERDİ

LEJANT

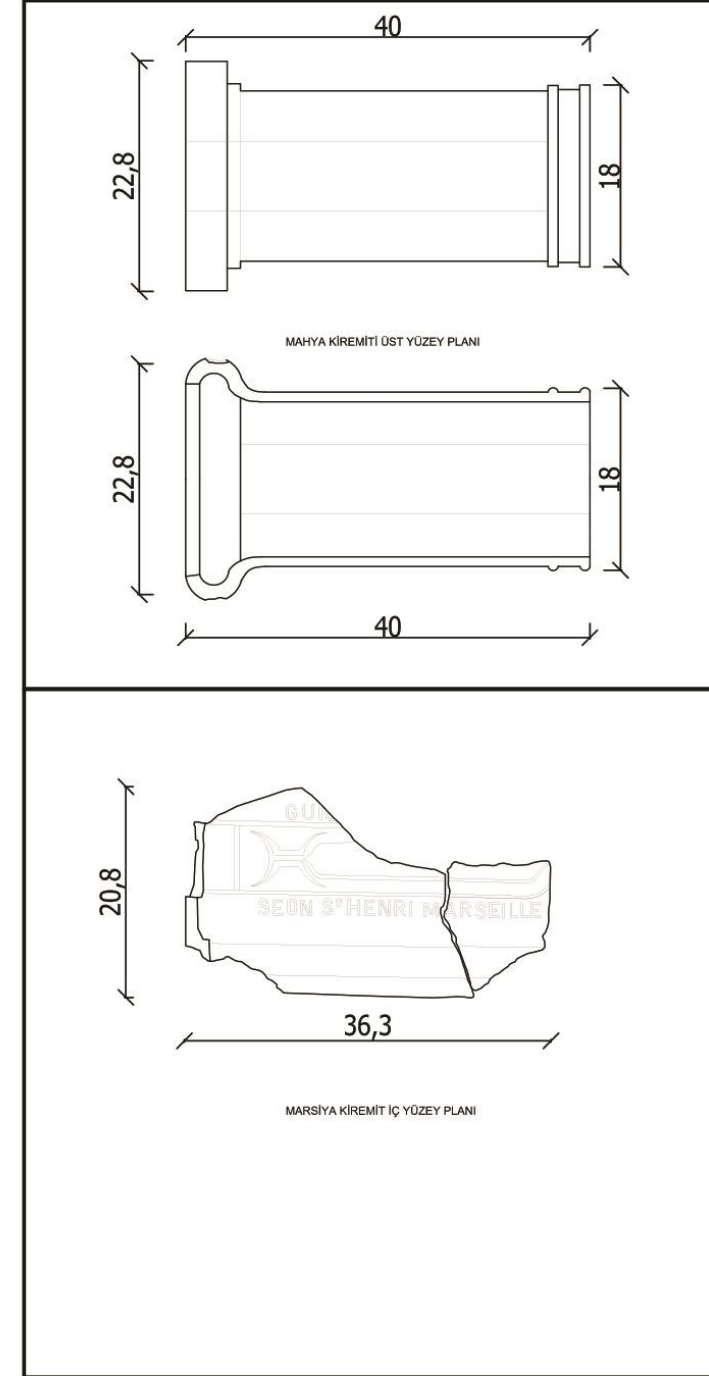
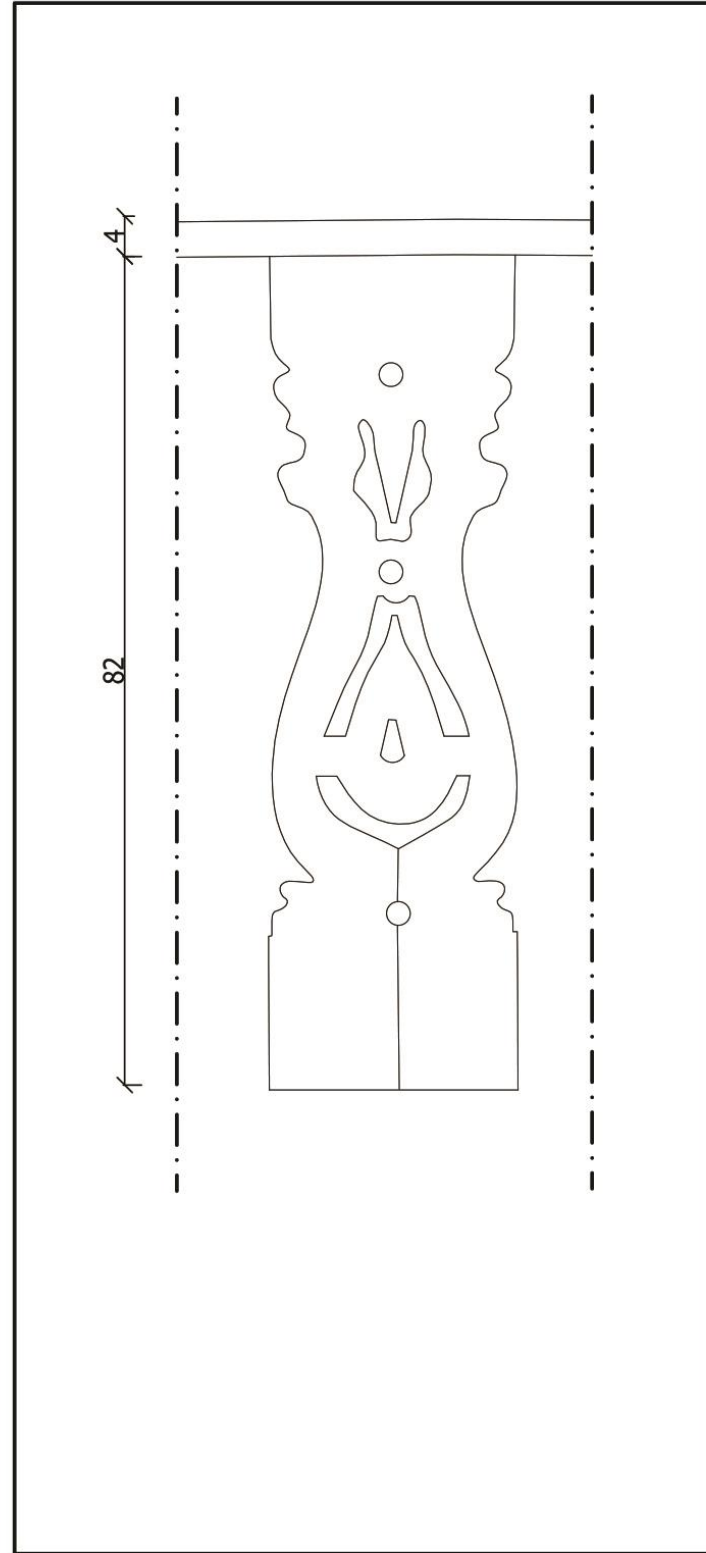
0 10 20 30 40
cm

ROLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	PENCERE DETAYI	
ÖLÇEK	1 / 10	
PAFTA NO	23	
TARİH	TEMMUZ 2019	

Şekil F.23: Rölöve: Giyotin pencere detayı.

Şekil F.24: Rölöve: Korkuluk ve baba detayları.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSELDE BULUNAN
AHŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ UMUT ALMAÇ

502171204
GÖRKEM VERDİ

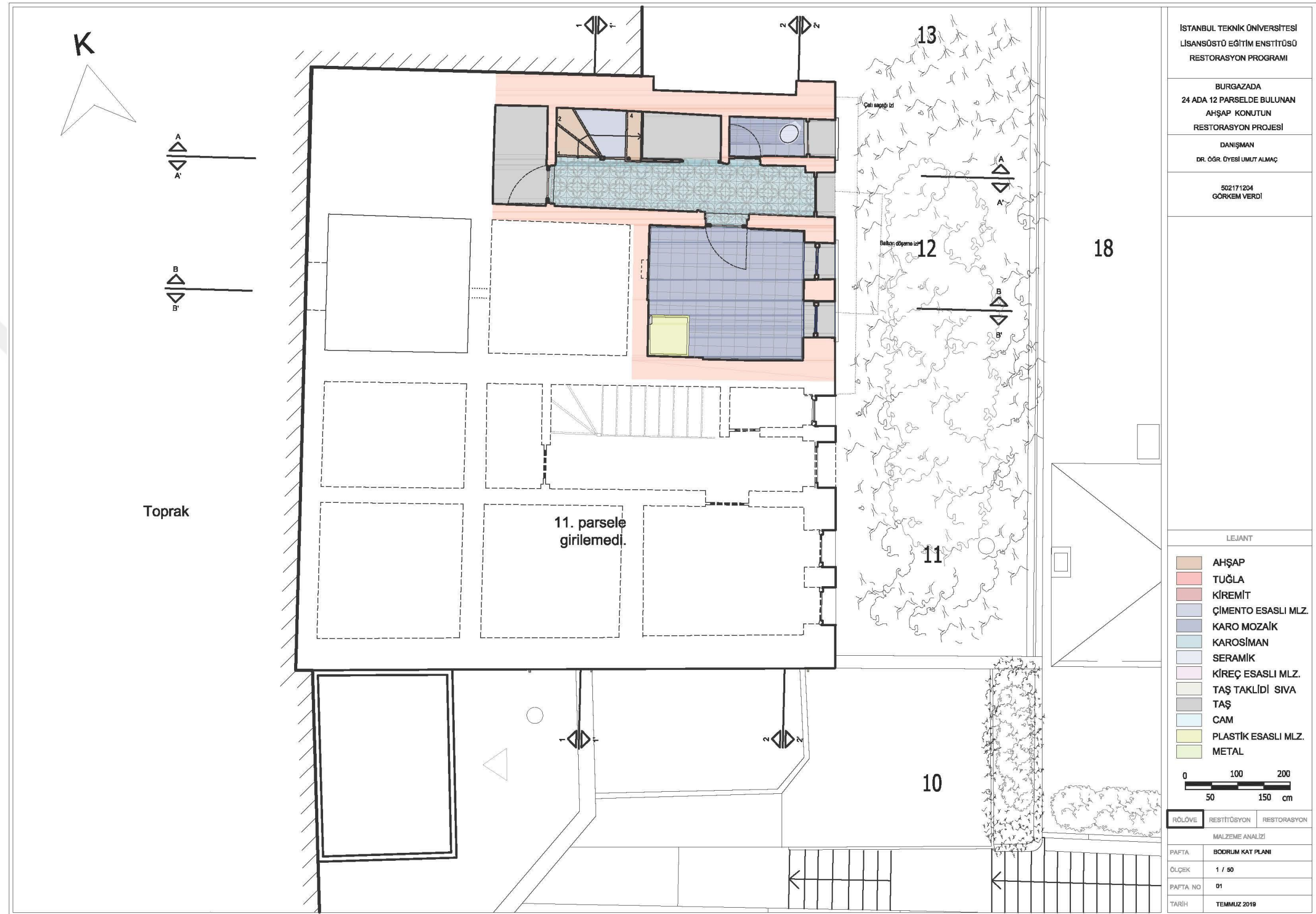
LEJANT

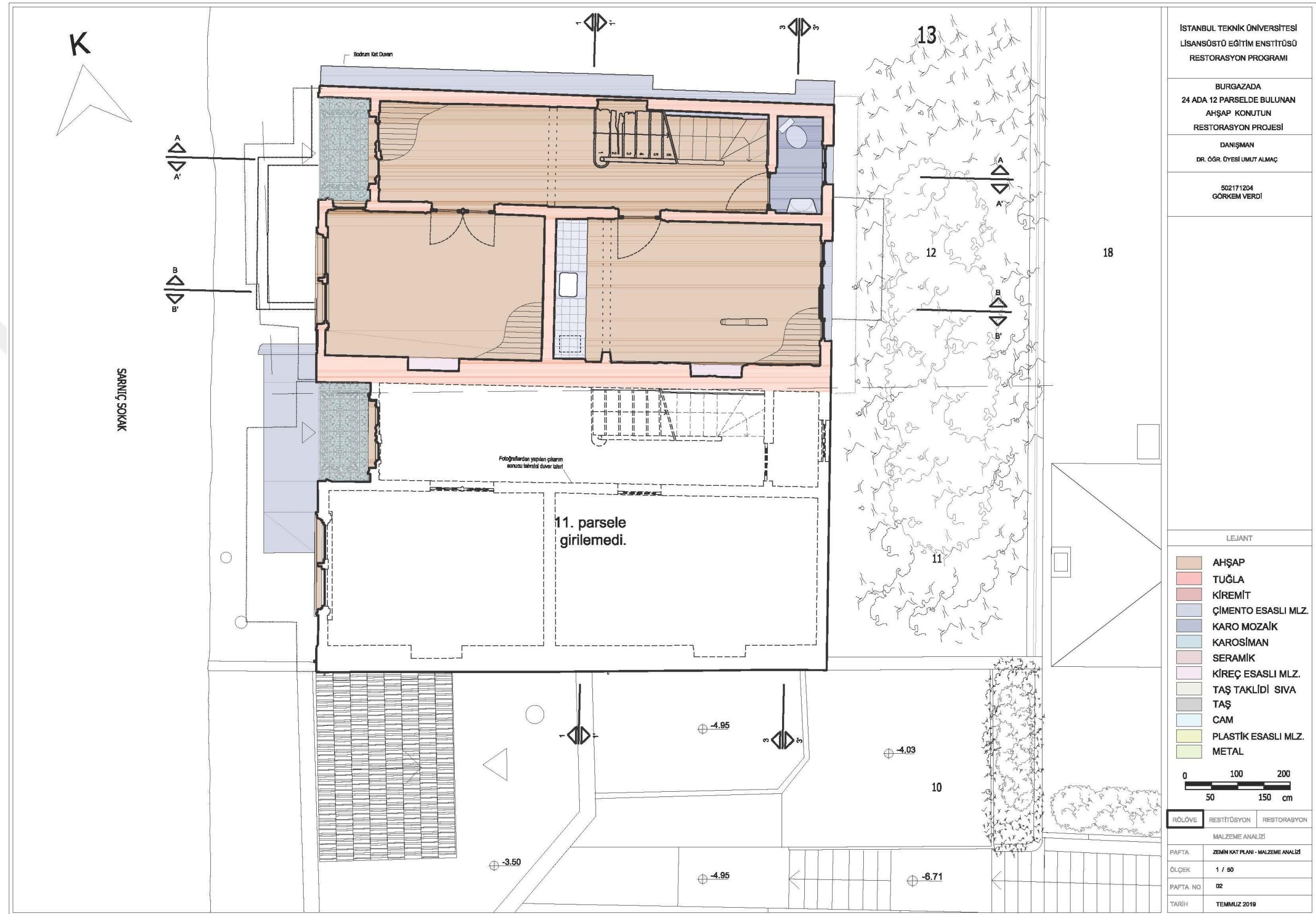
RÖLÖVE	RESTITÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	DETAYLAR	
ÖLÇEK	1 / 5	
PAFTA NO	25	
TARİH	TEMMUZ 2019	

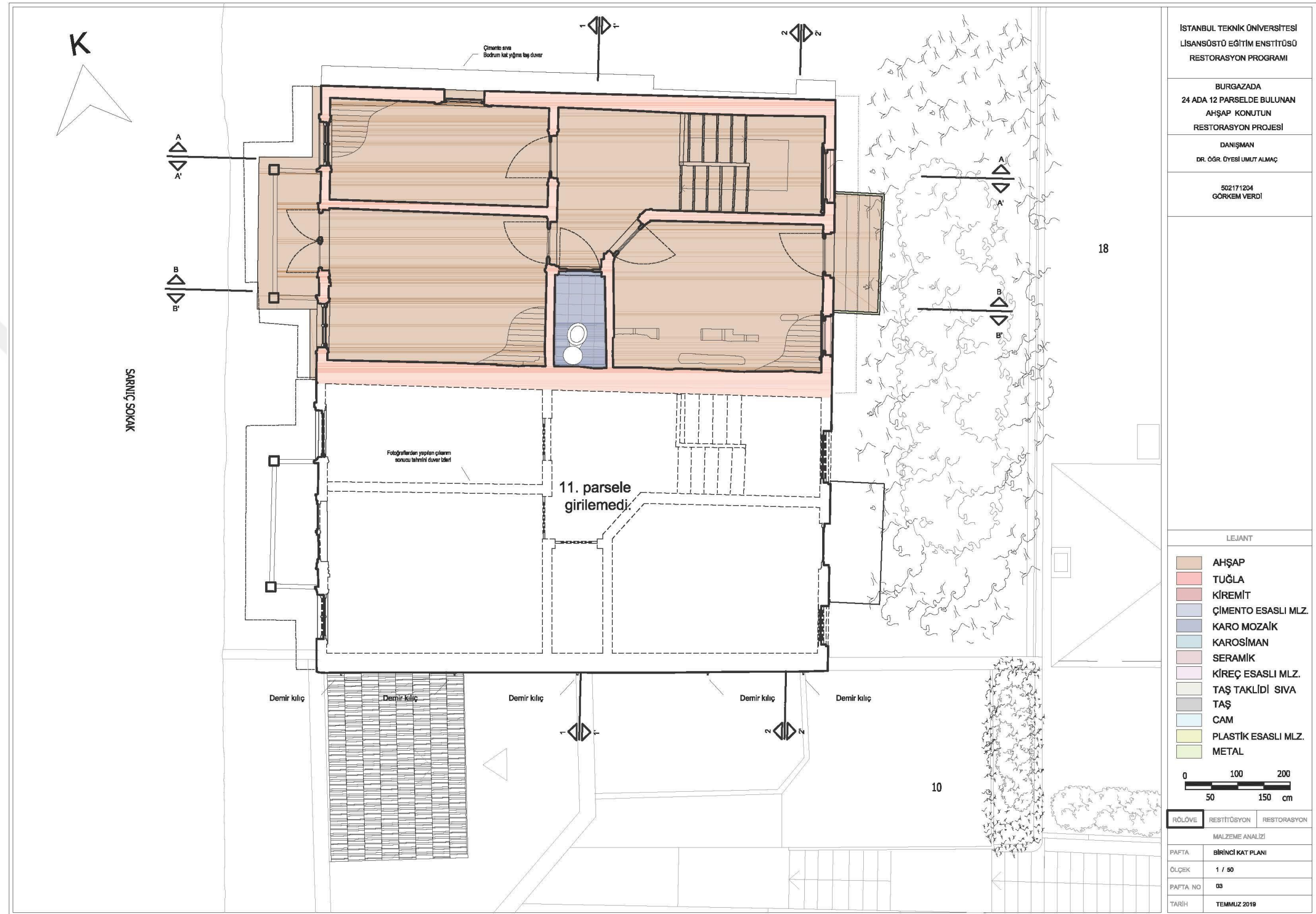
Şekil F.25: Rölöve: Detaylar.

Şekil F.26: Malzeme analizi: Bodrum kat planı.

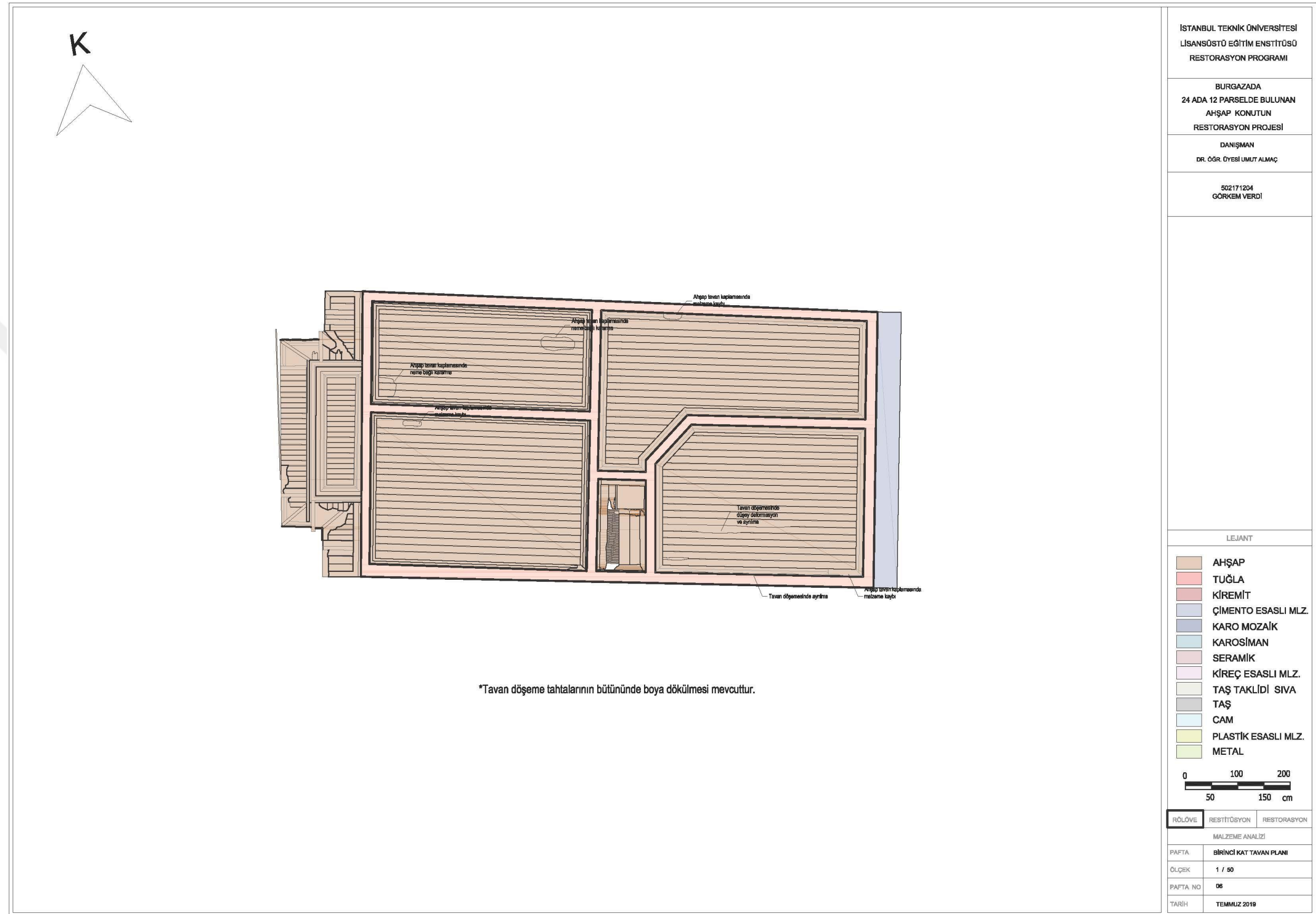

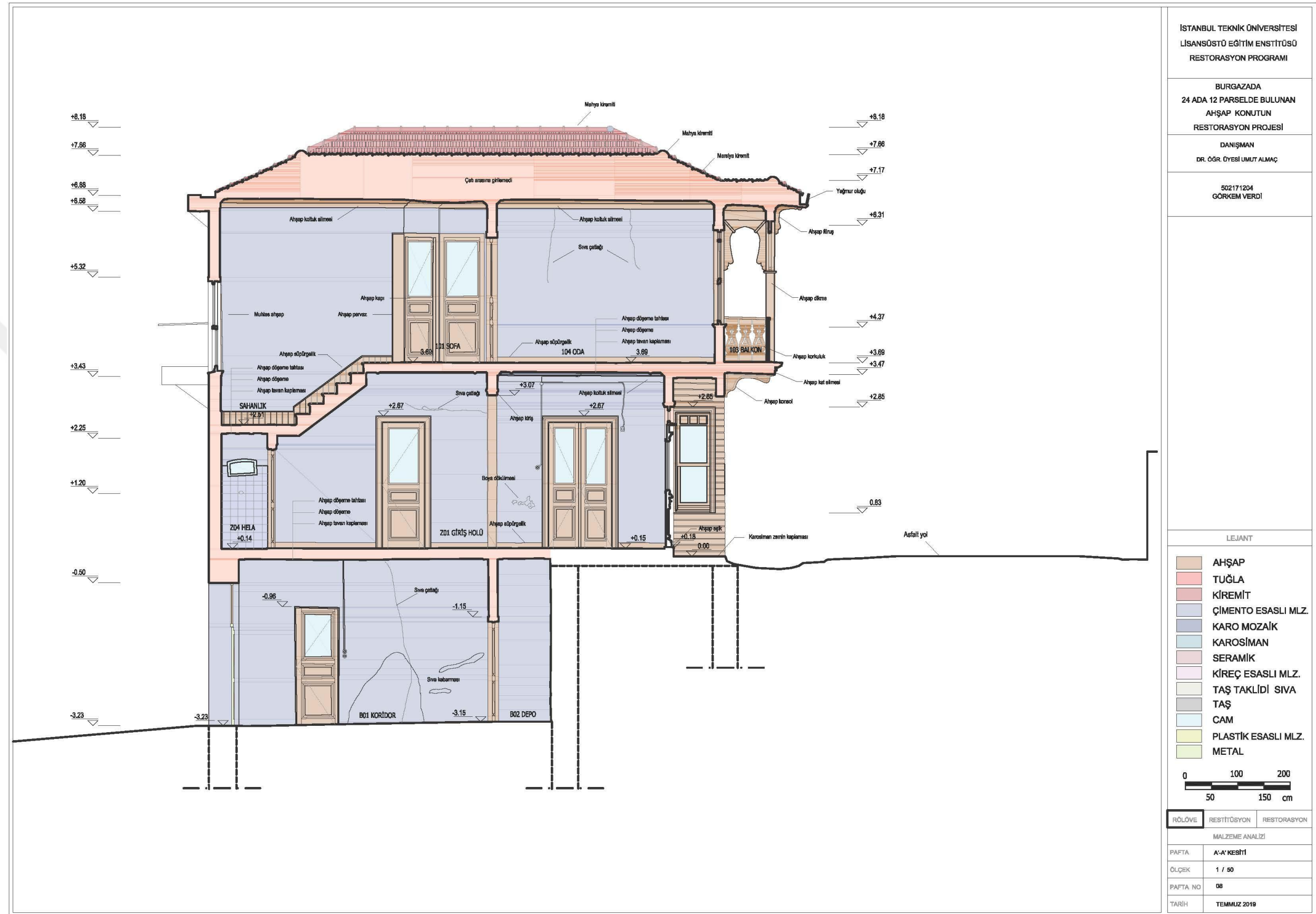

Şekil F.30: Malzeme analizi: Tavan planları.

Şekil F.31: Malzeme analizi: Birinci kat tavan planı.

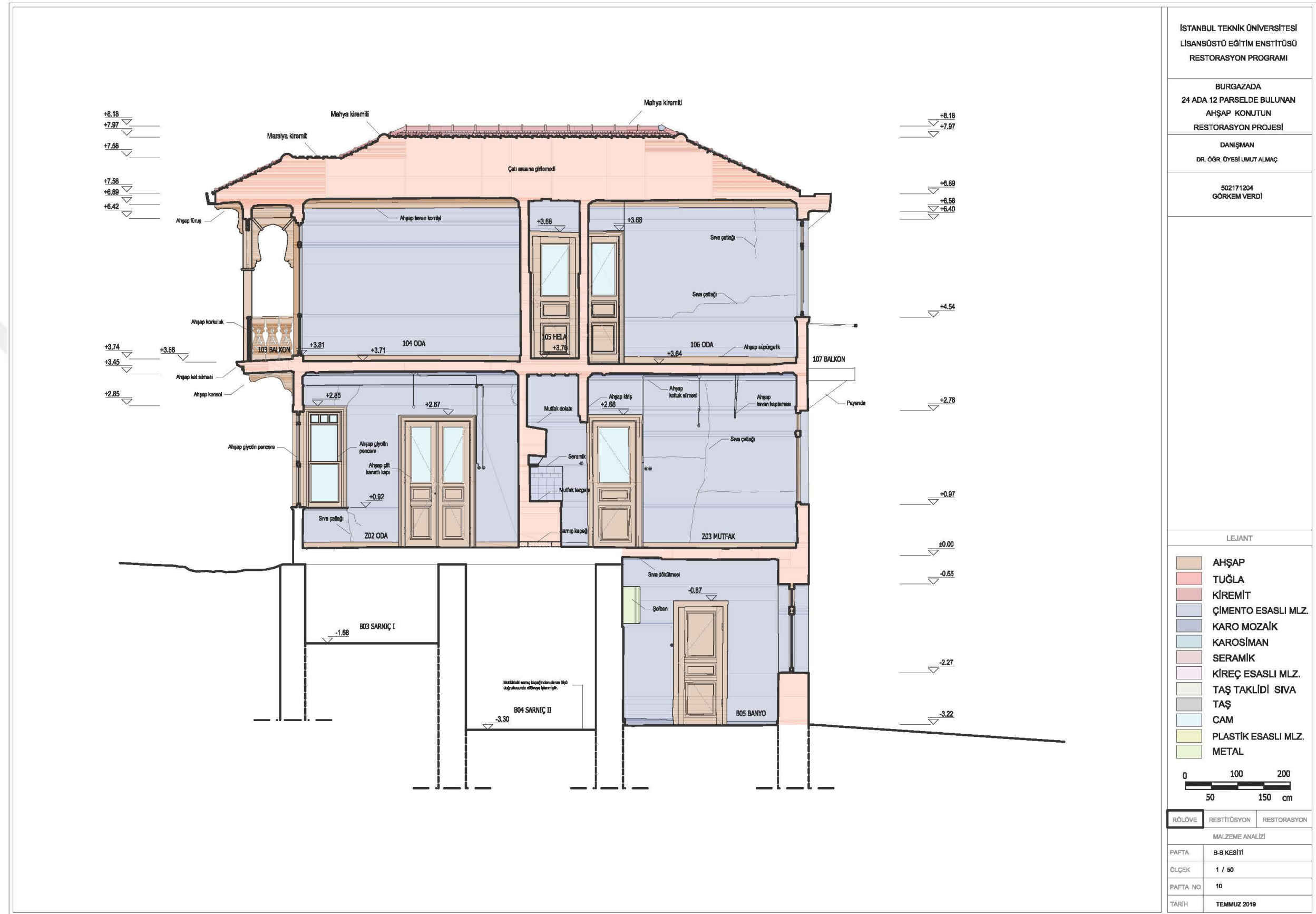

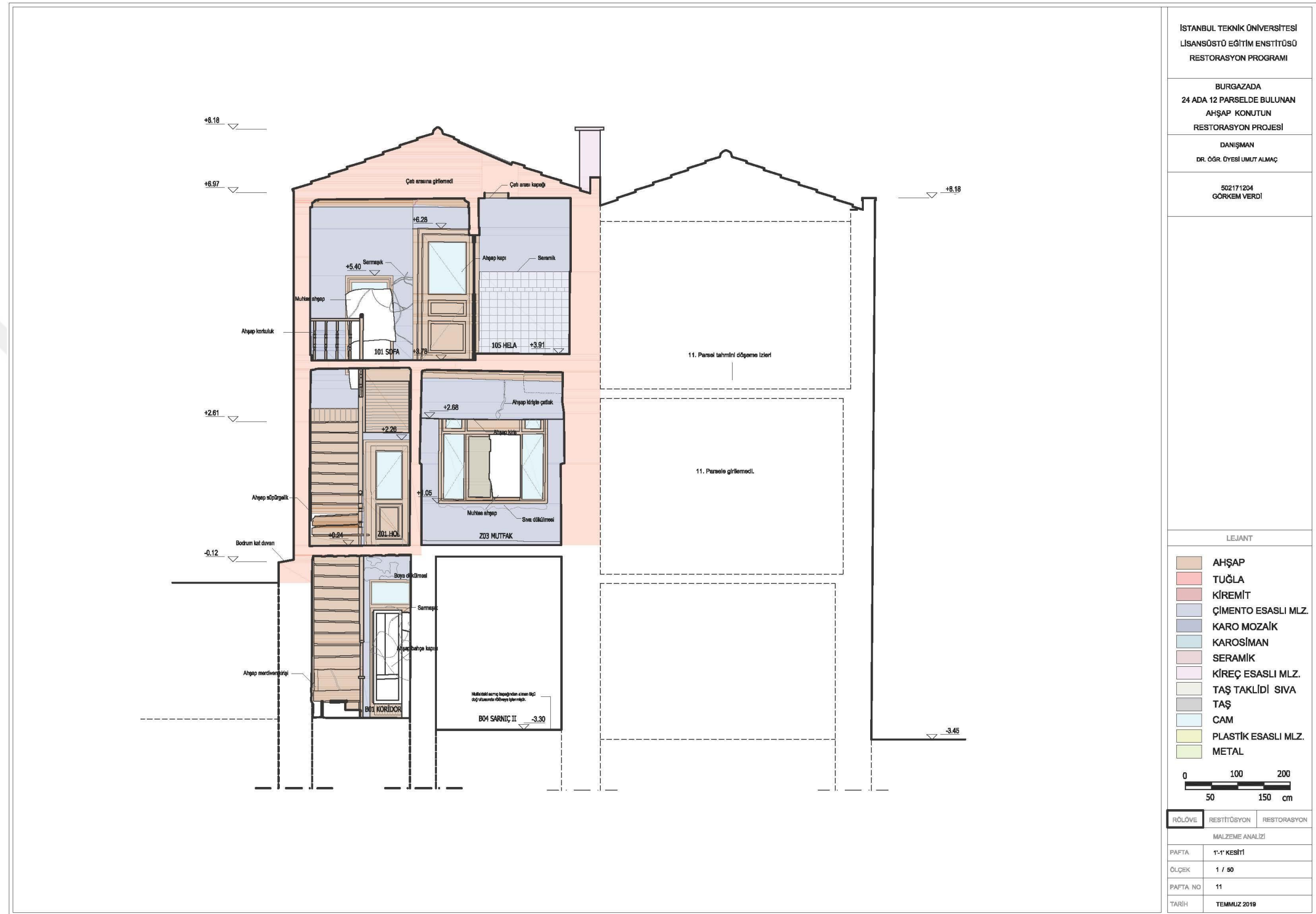
Şekil F.33: Malzeme analizi: A'-A' kesiti.

Şekil F.35: Malzeme analizi: B-B kesiti.

Şekil F.36: Malzeme analizi: 1'-1' kesiti.

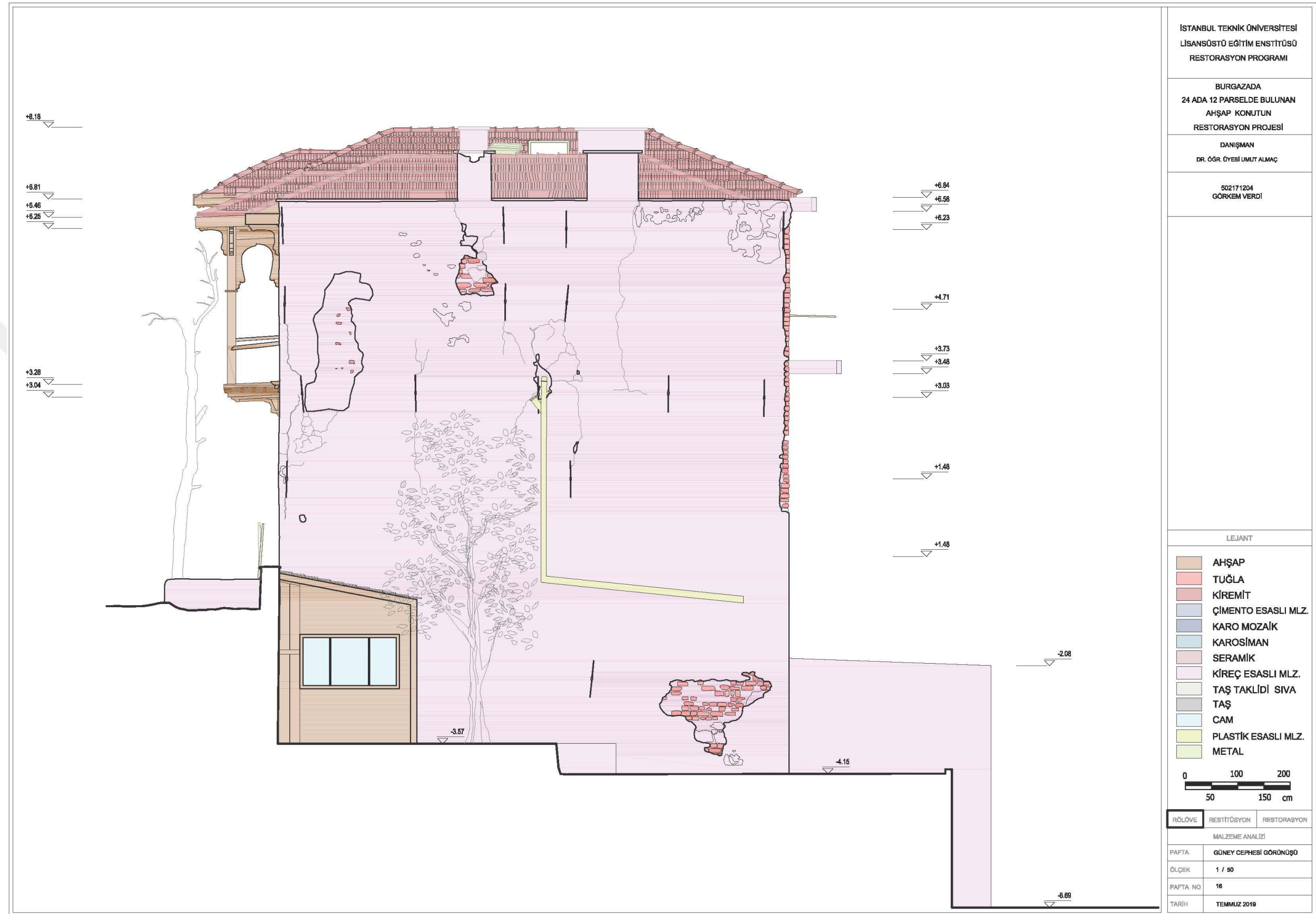

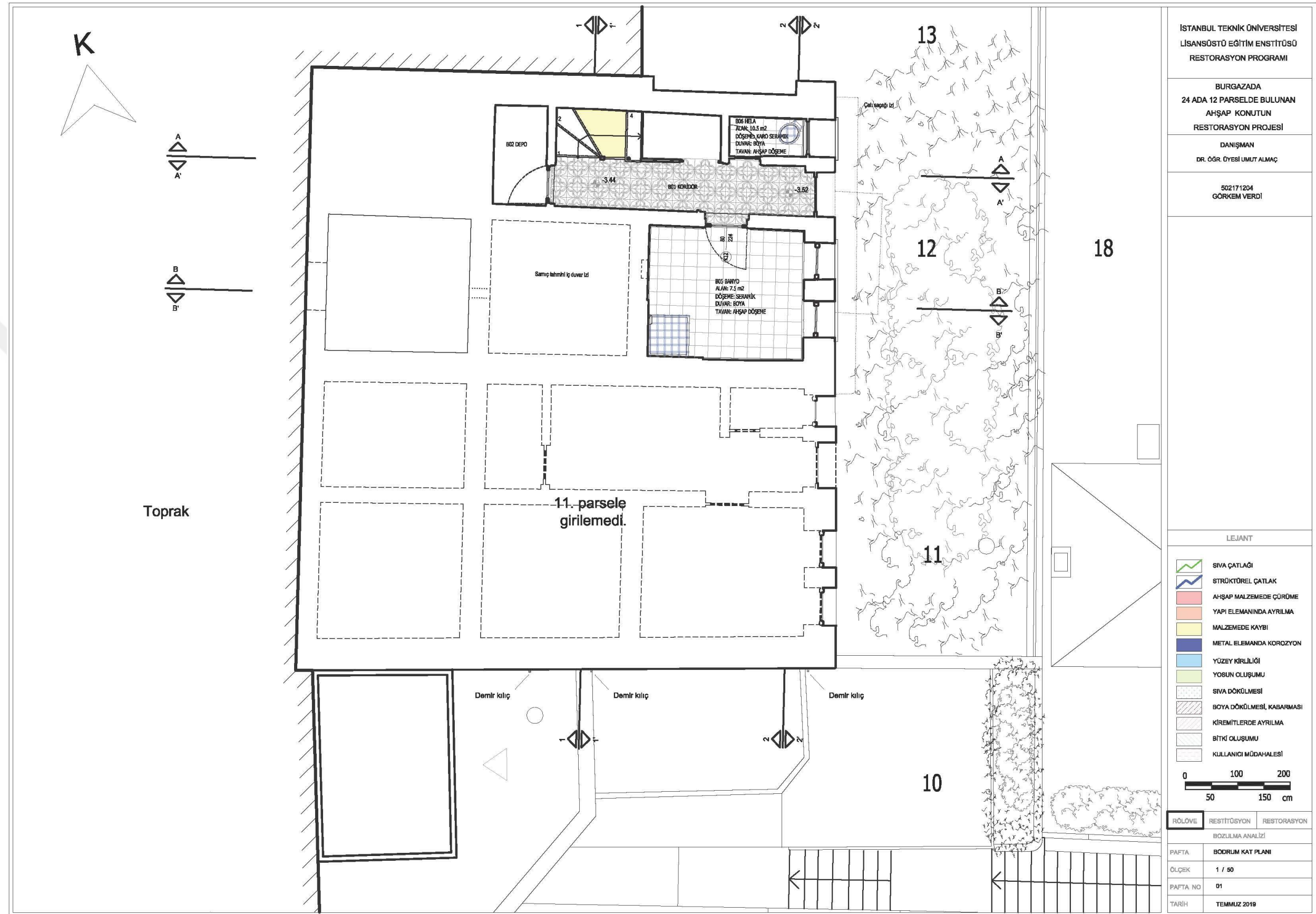

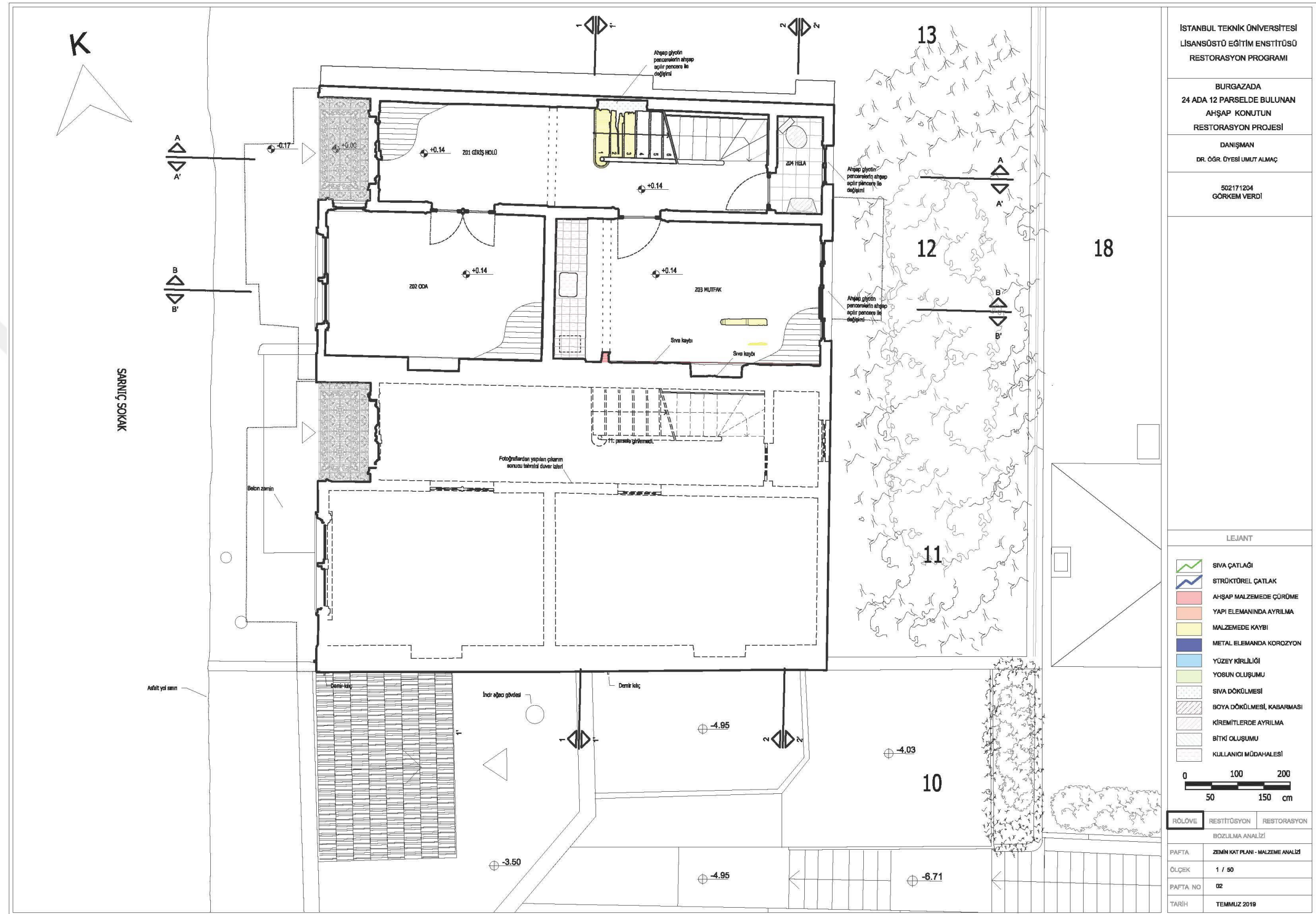
Şekil F.42: Malzeme analizi: Doğu cephesi.

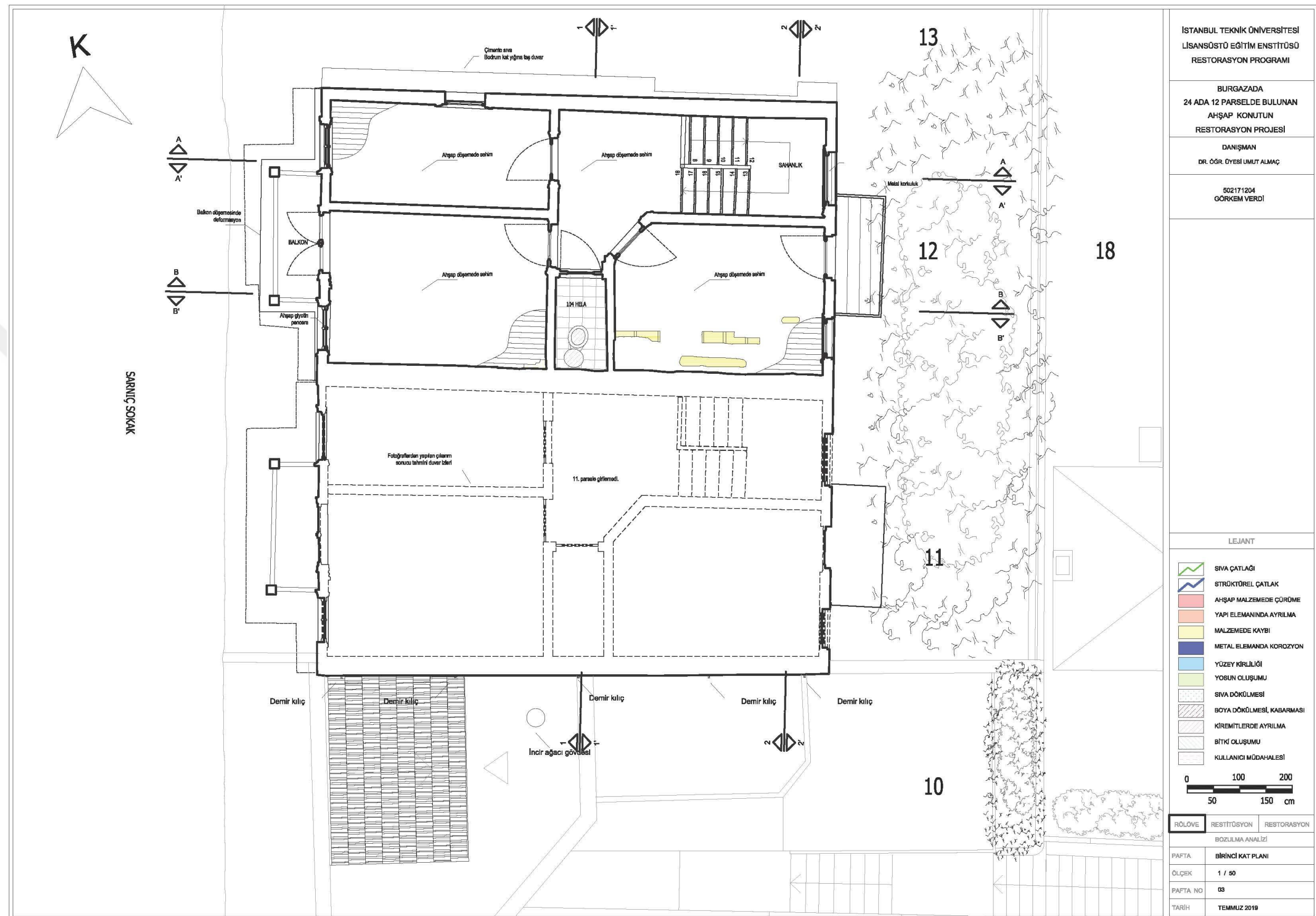

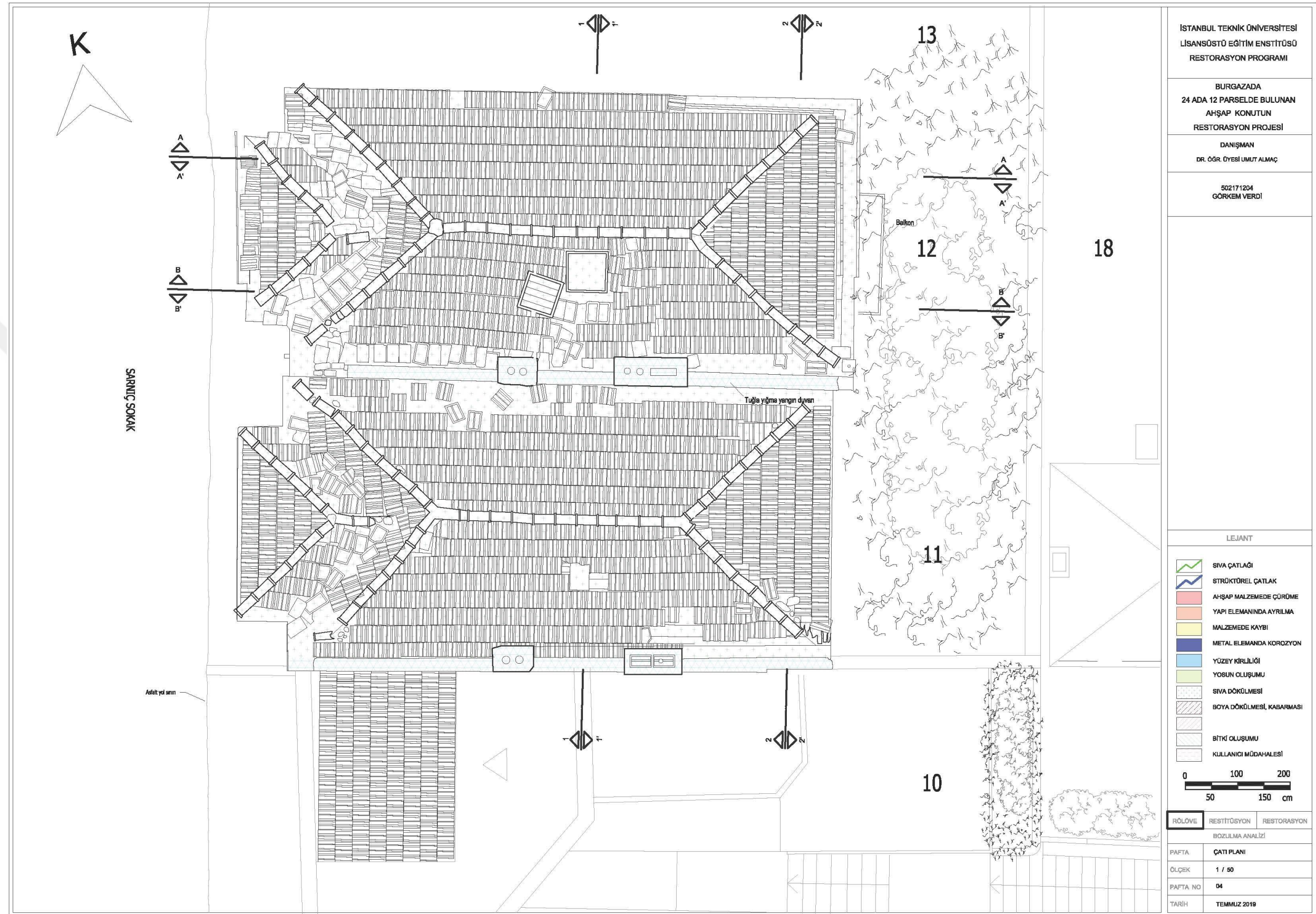
Şekil F.44: Bozulma analizi: Bodrum kat planı.

Şekil F.45: Bozulma analizi: Zemin kat planı.

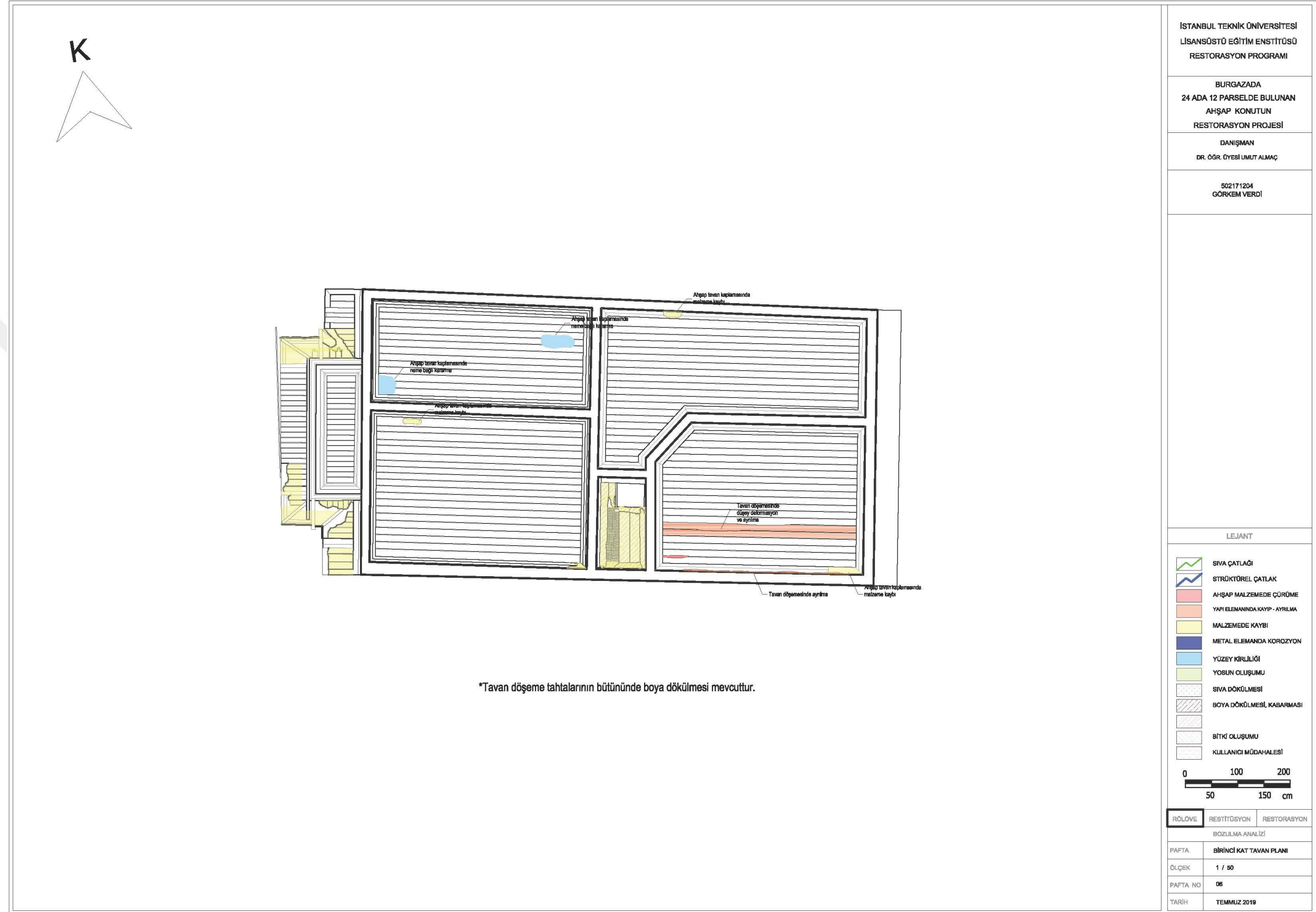

Şekil F.47: Bozulma analizi: Çatı planı.

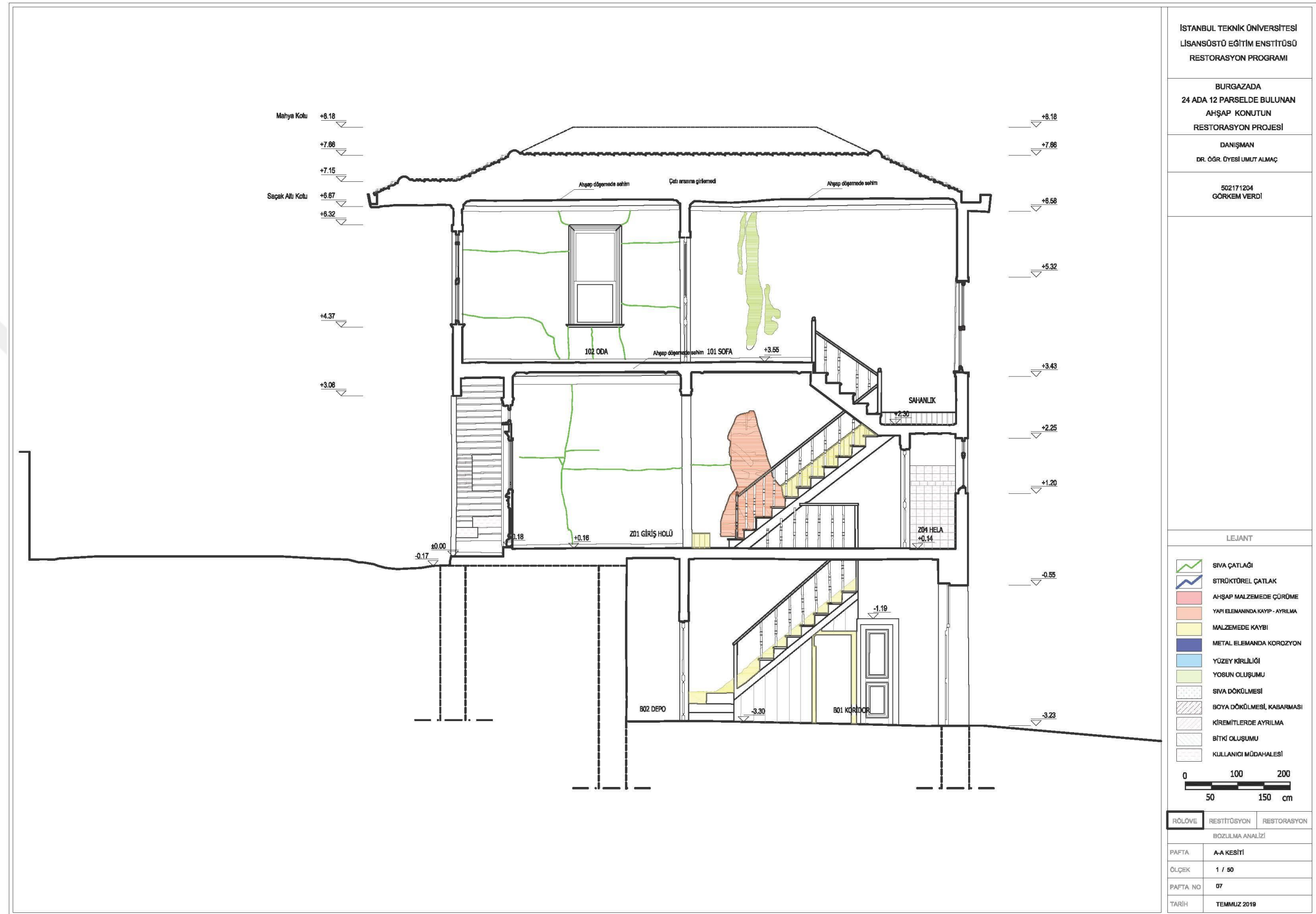

Şekil F.48: Bozulma analizi: Tavan planları.

Şekil F.49: Bozulma analizi: Birinci kat tavan planı.

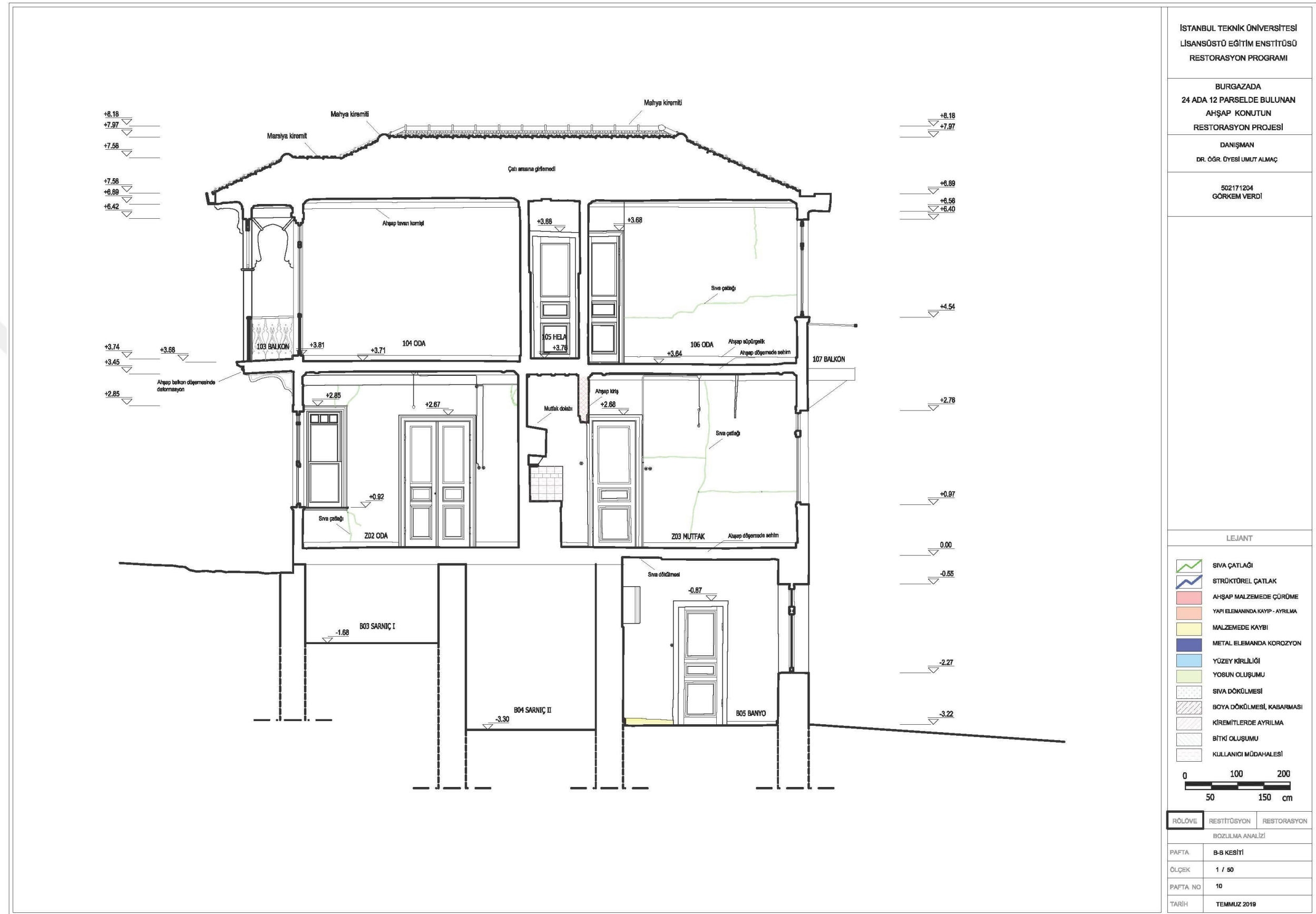
Şekil F.50: Bozulma analizi: A-A kesiti.

Şekil F.51: Bozulma analizi: A'-A' kesiti.

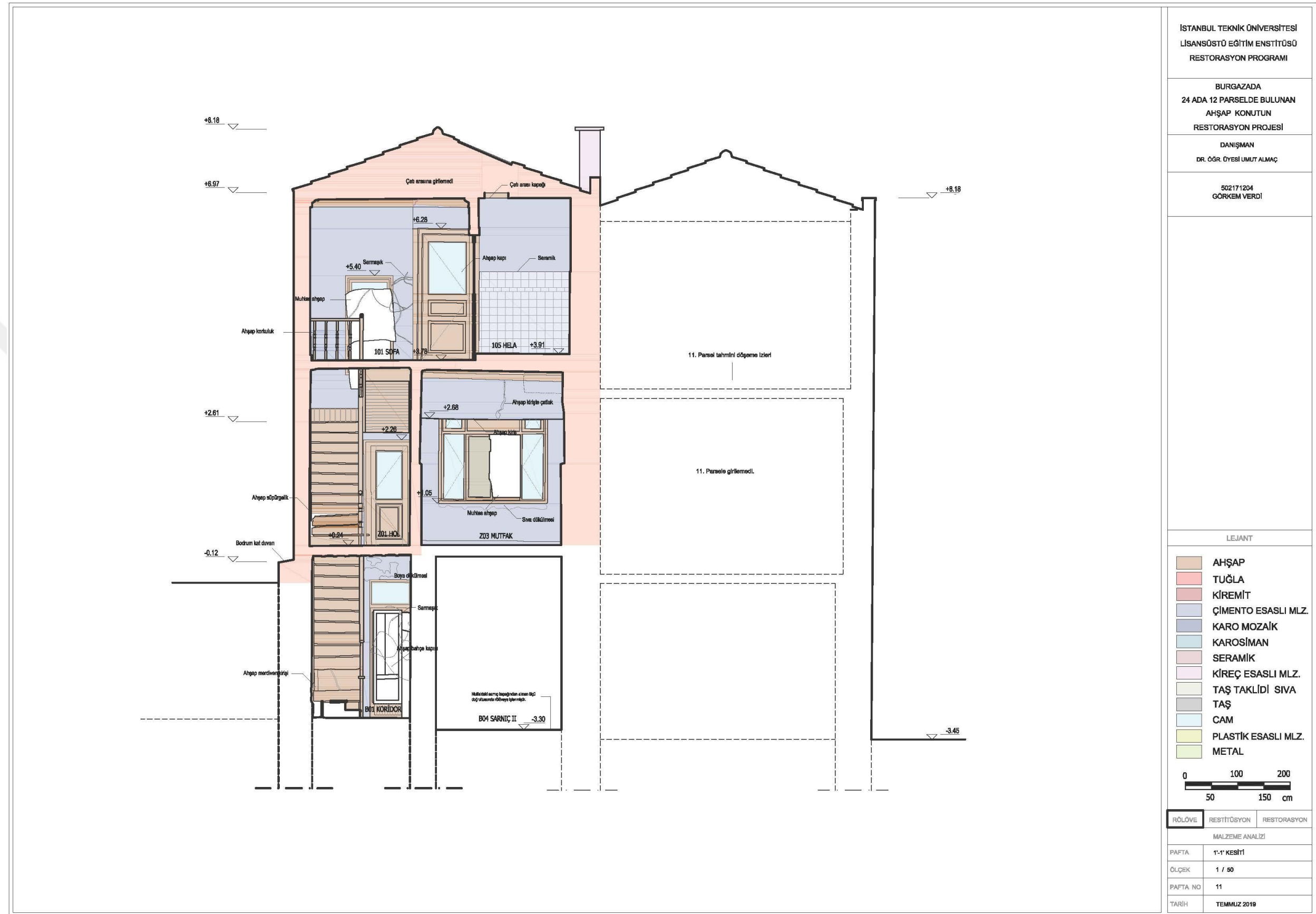

Şekil F.52: Bozulma analizi: B'-B' kesiti.

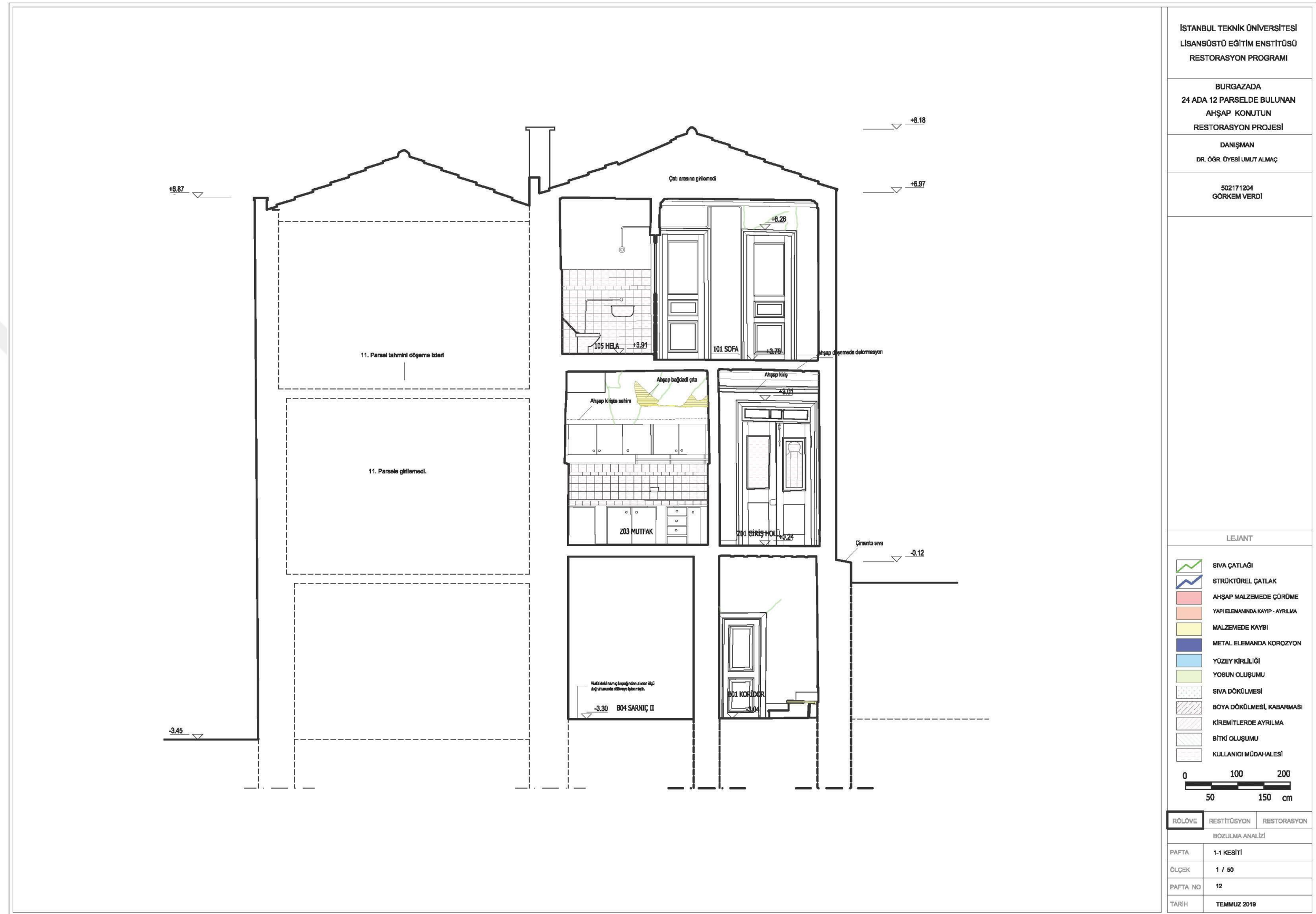

Şekil F.53: Bozulma analizi: B-B kesiti.

Şekil F.54: Bozulma analizi: 1'-1' kesiti.

Şekil F.55: Bozulma analizi: 1-1 kesiti.

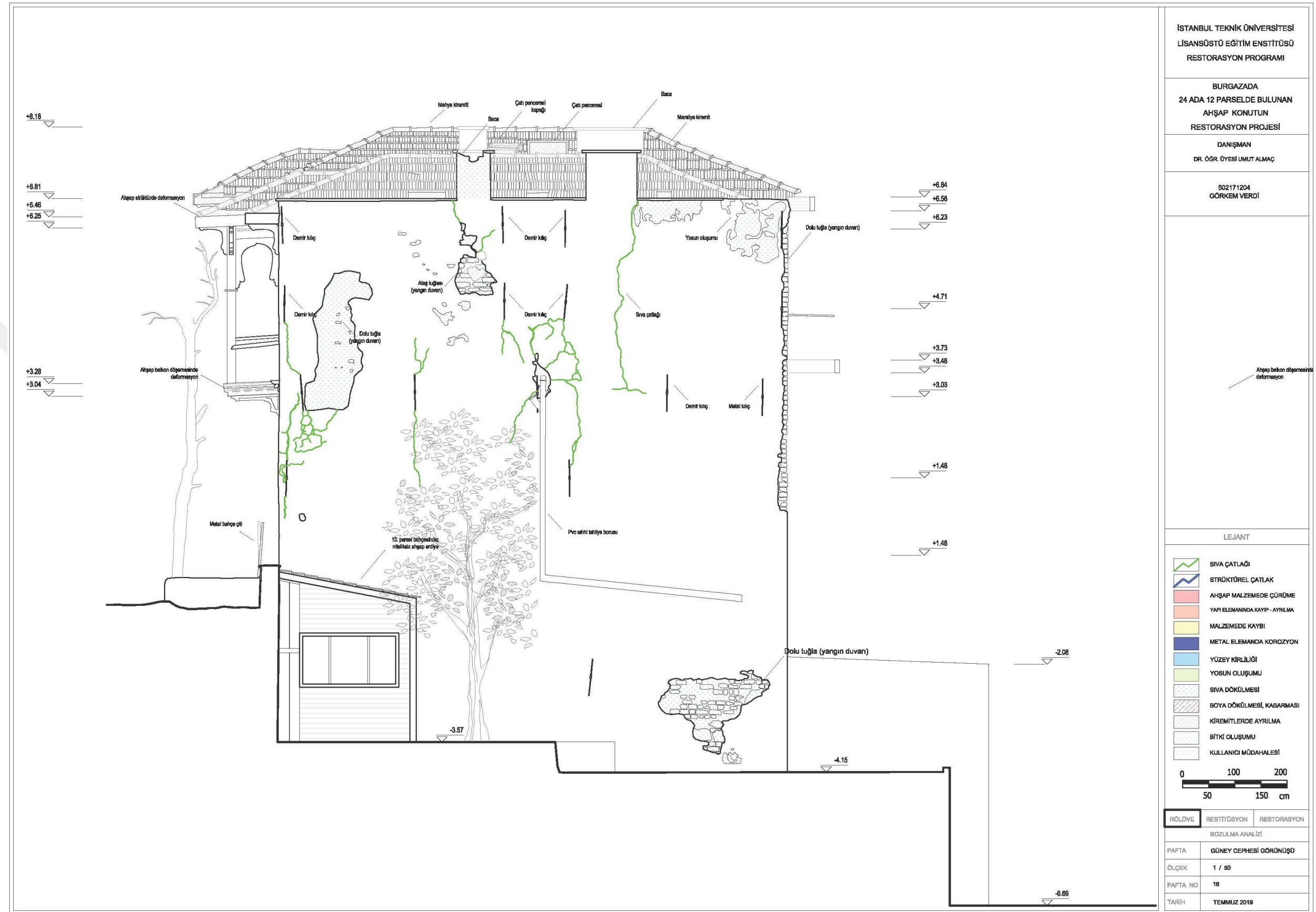
Şekil F.56: Bozulma analizi: 2-2 kesiti.

Şekil F.57: Bozulma analizi: 2'-2' kesiti.

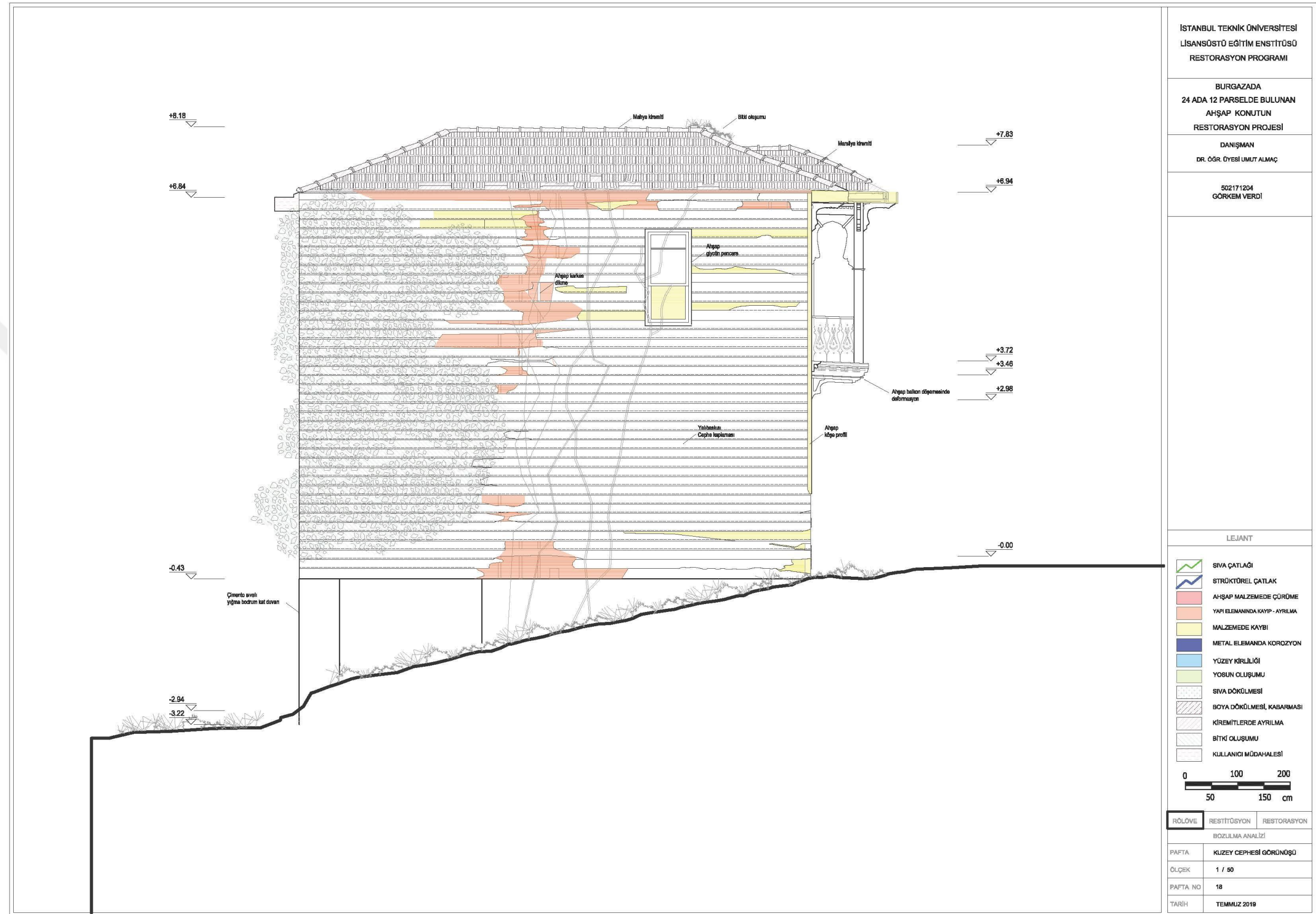

Şekil F.59: Bozulma analizi: Güney cephesi.

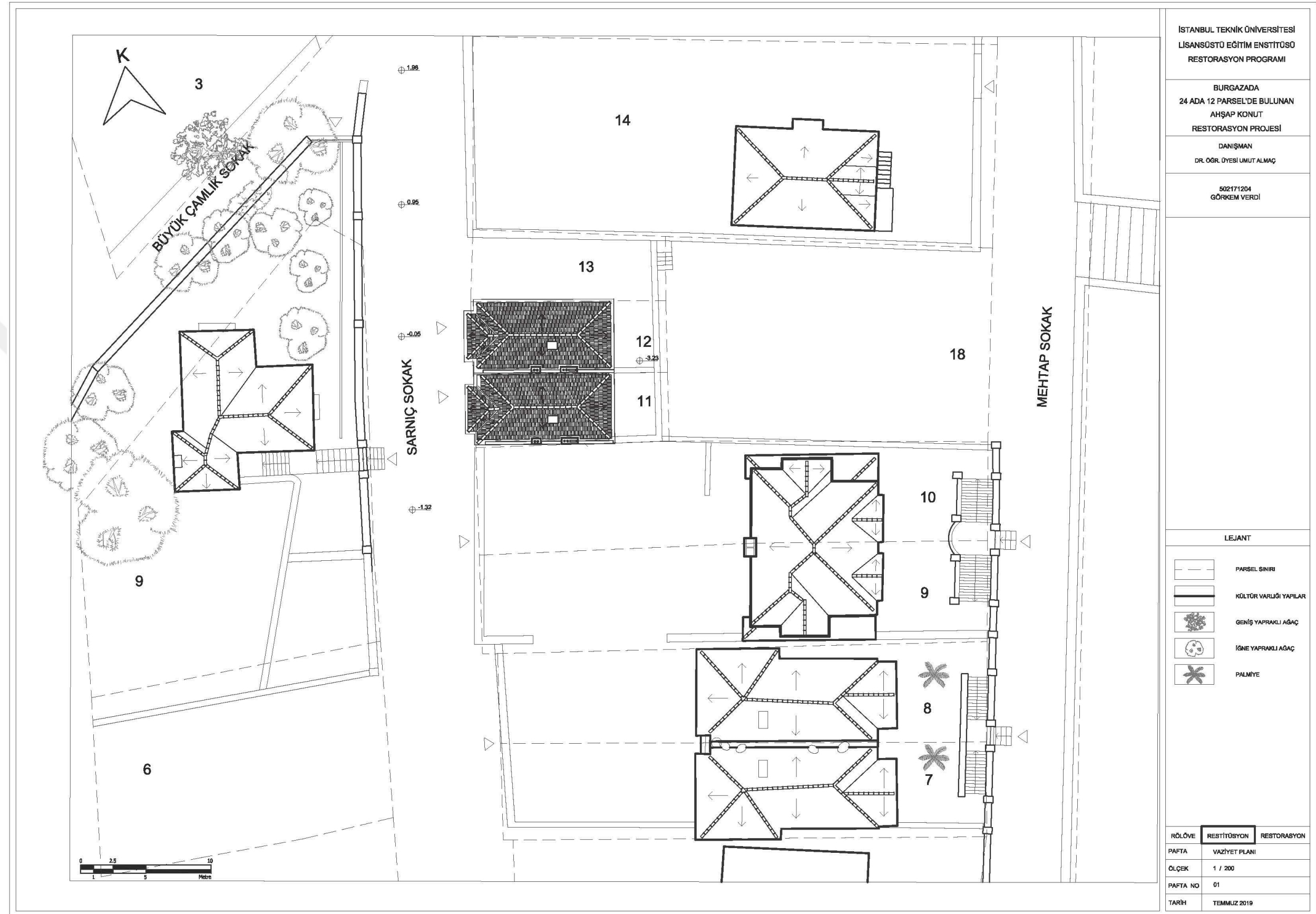

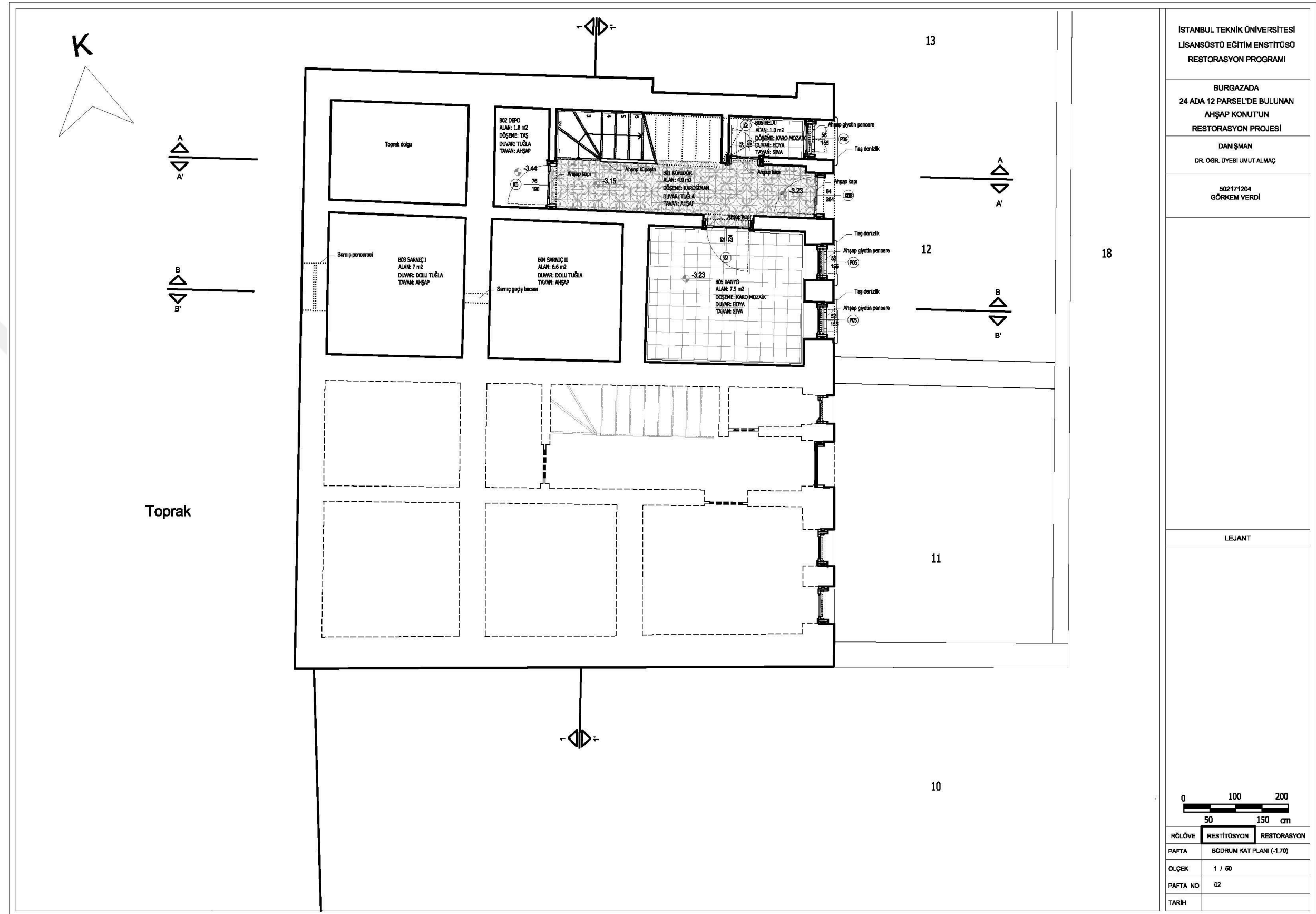

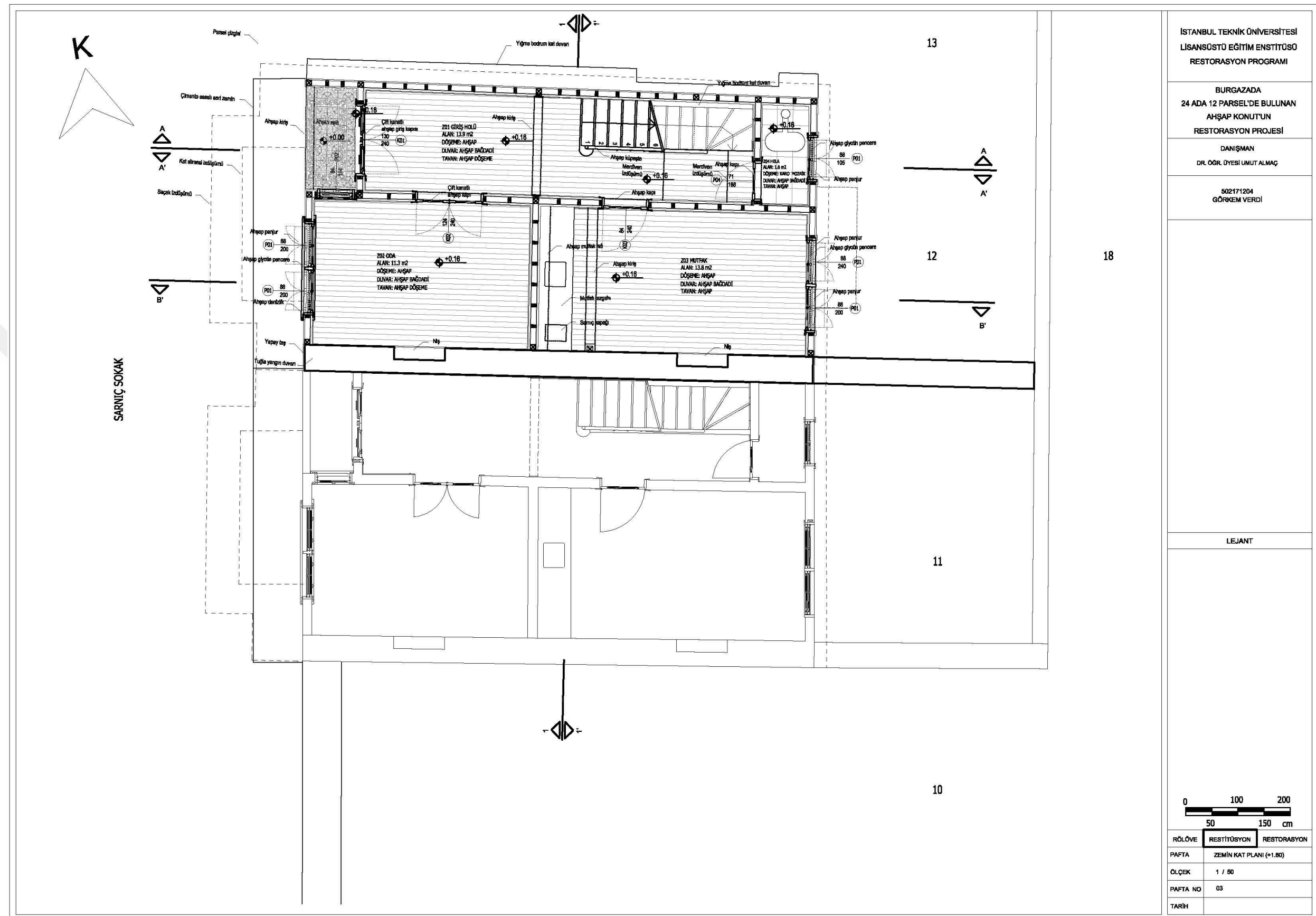

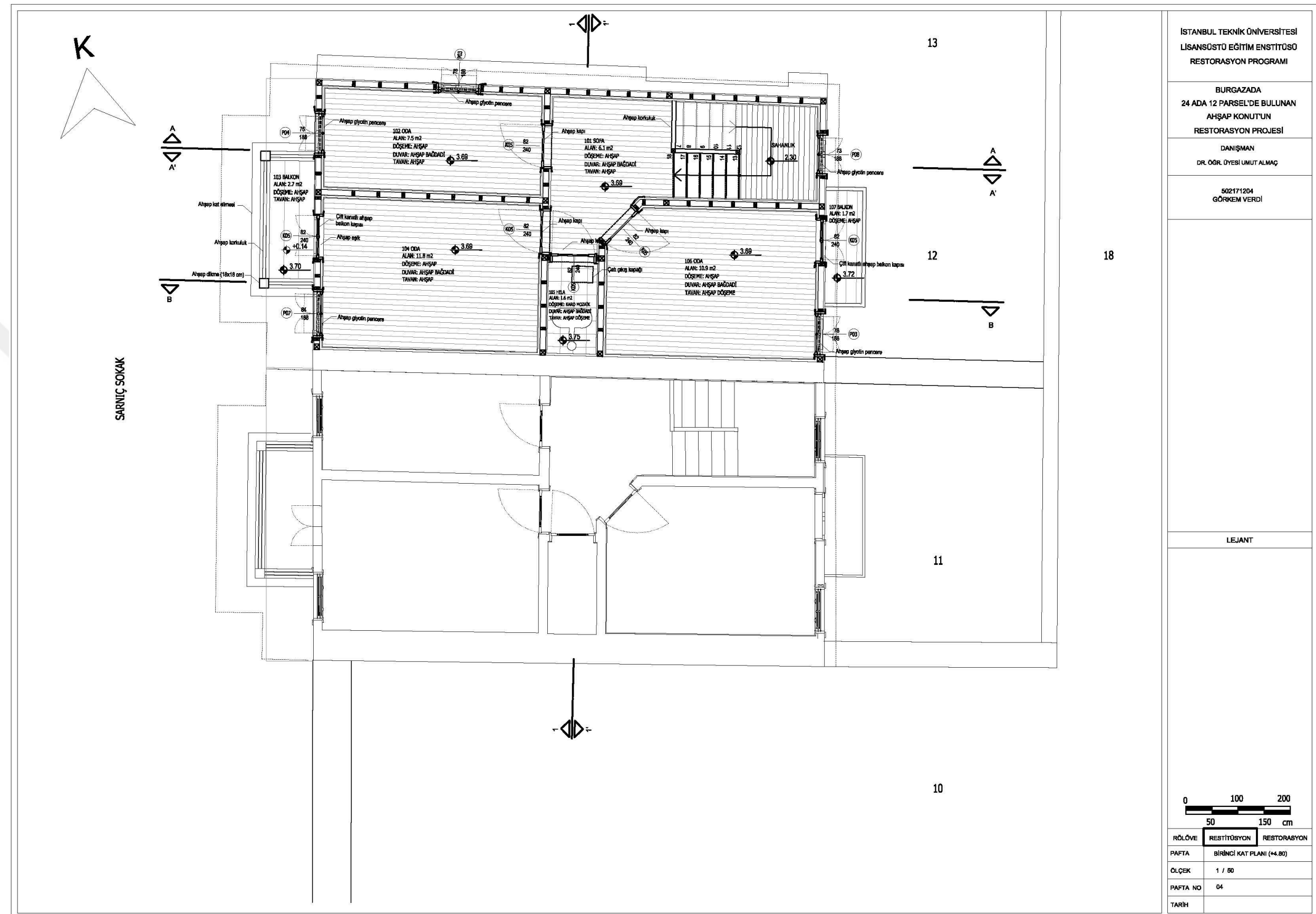

Şekil F.62: Restitüsyon: Vaziyet planı.

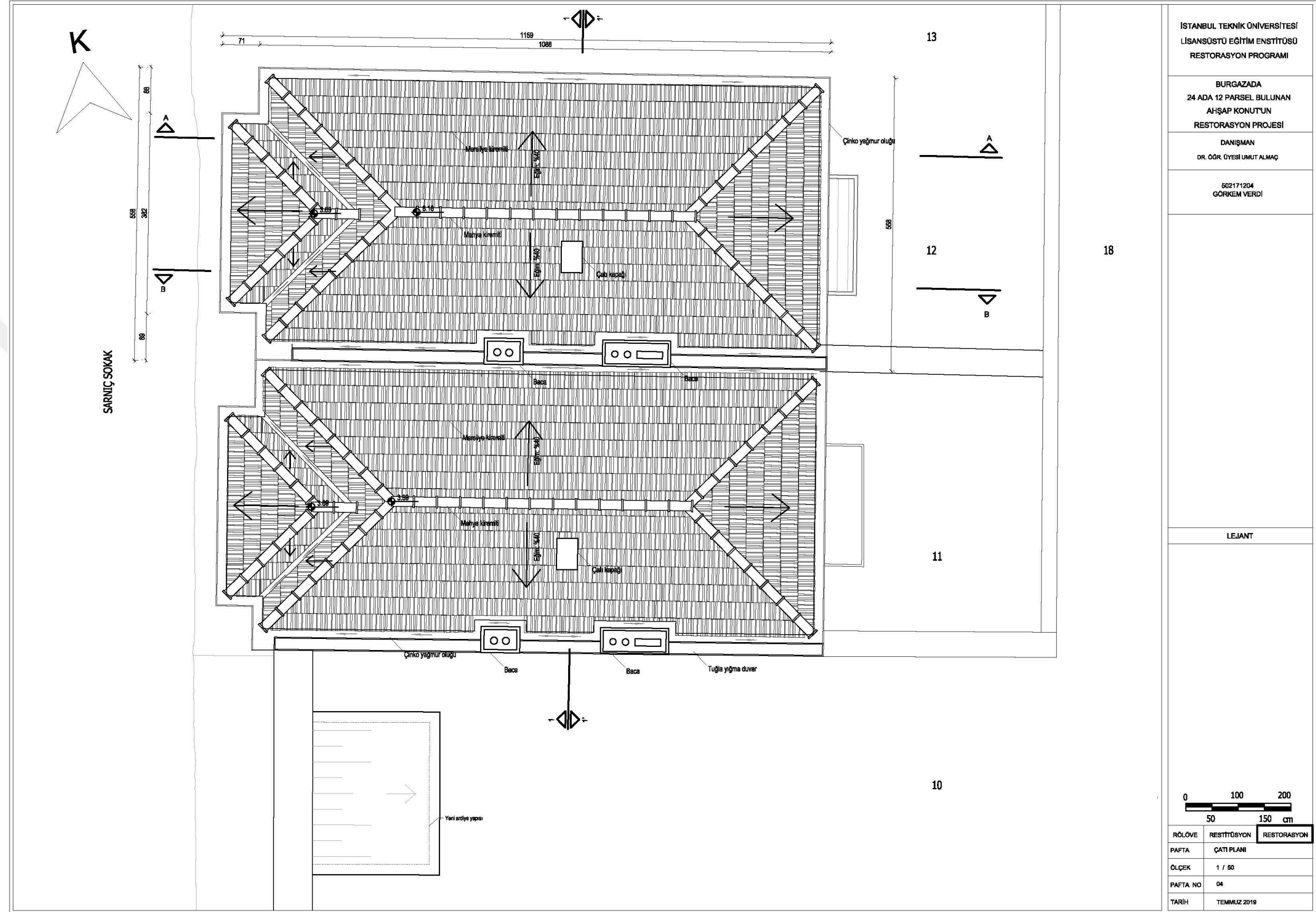

Şekil F.63: Restitüsyon: Bodrum kat planı.

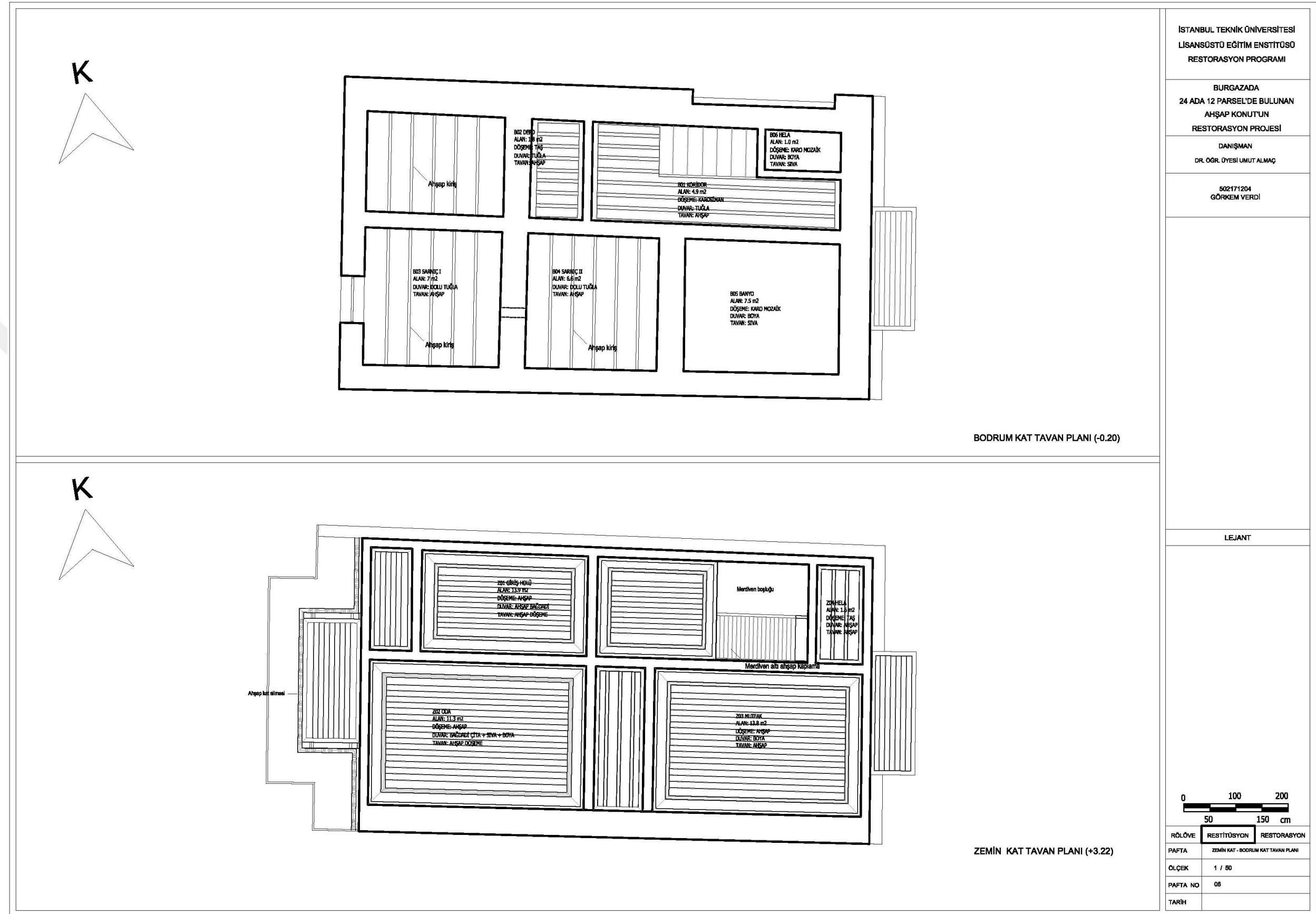

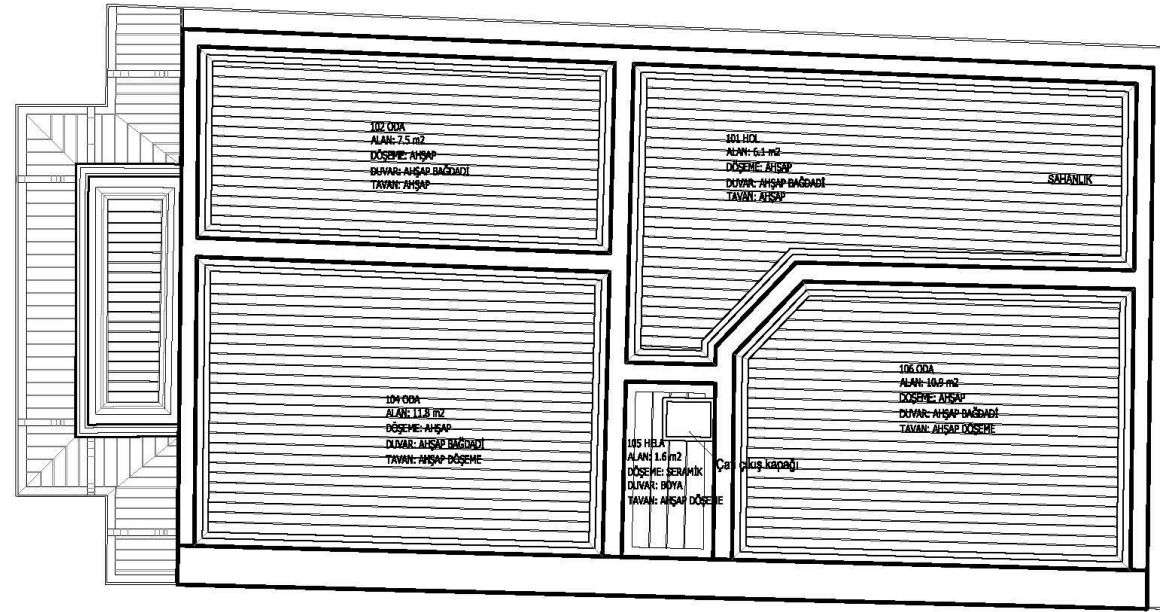

Şekil F.66: Restitüsyon: Çatı planı.

Şekil F.67: Restitüsyon: Tavan planları.

K

BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI (+6.54)

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSEL'DE BULUNAN
AHŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖGR. İYESİ UMUT ALMAÇ

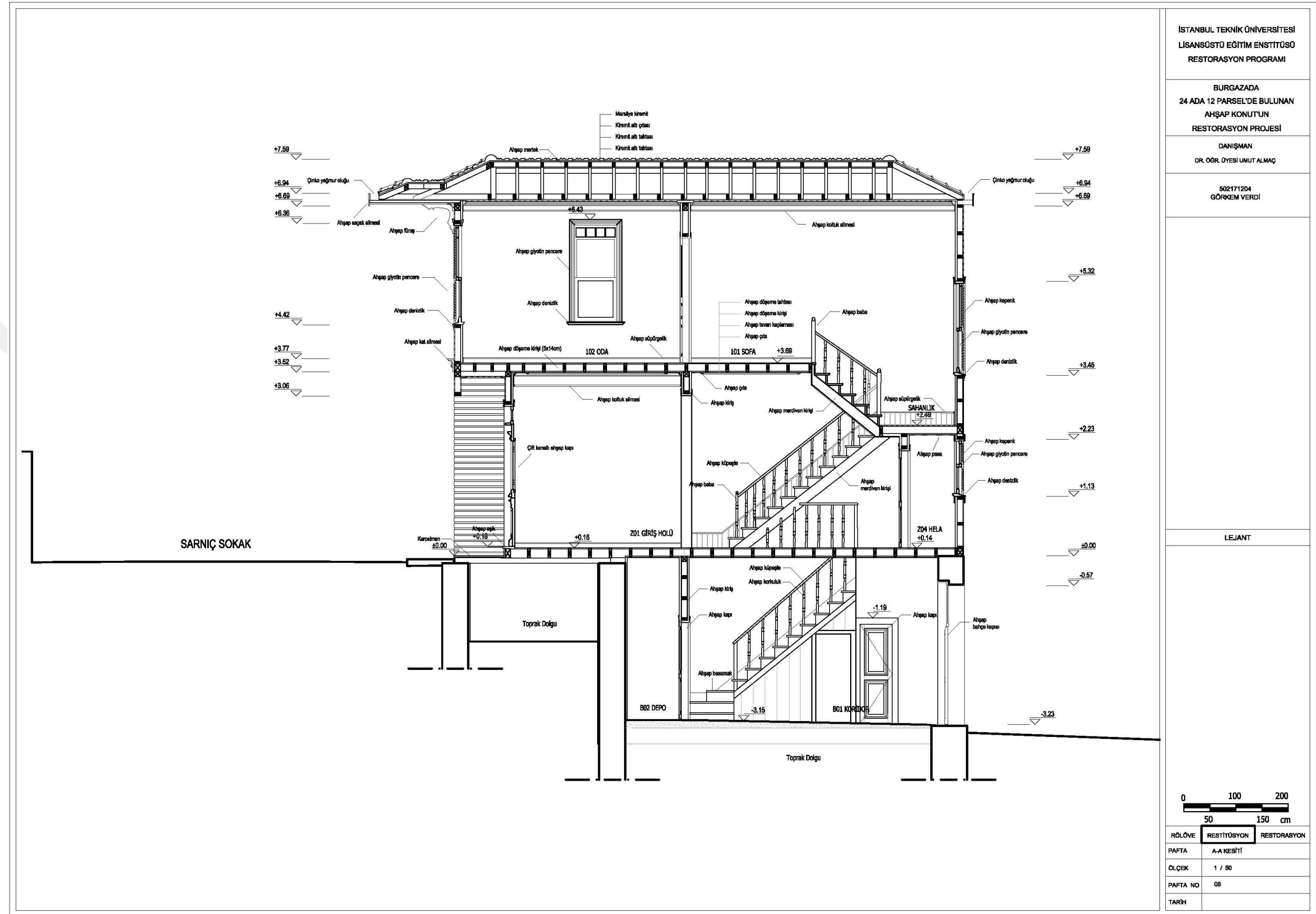
502171204
GÖRKEM VERDİ

LEJANT

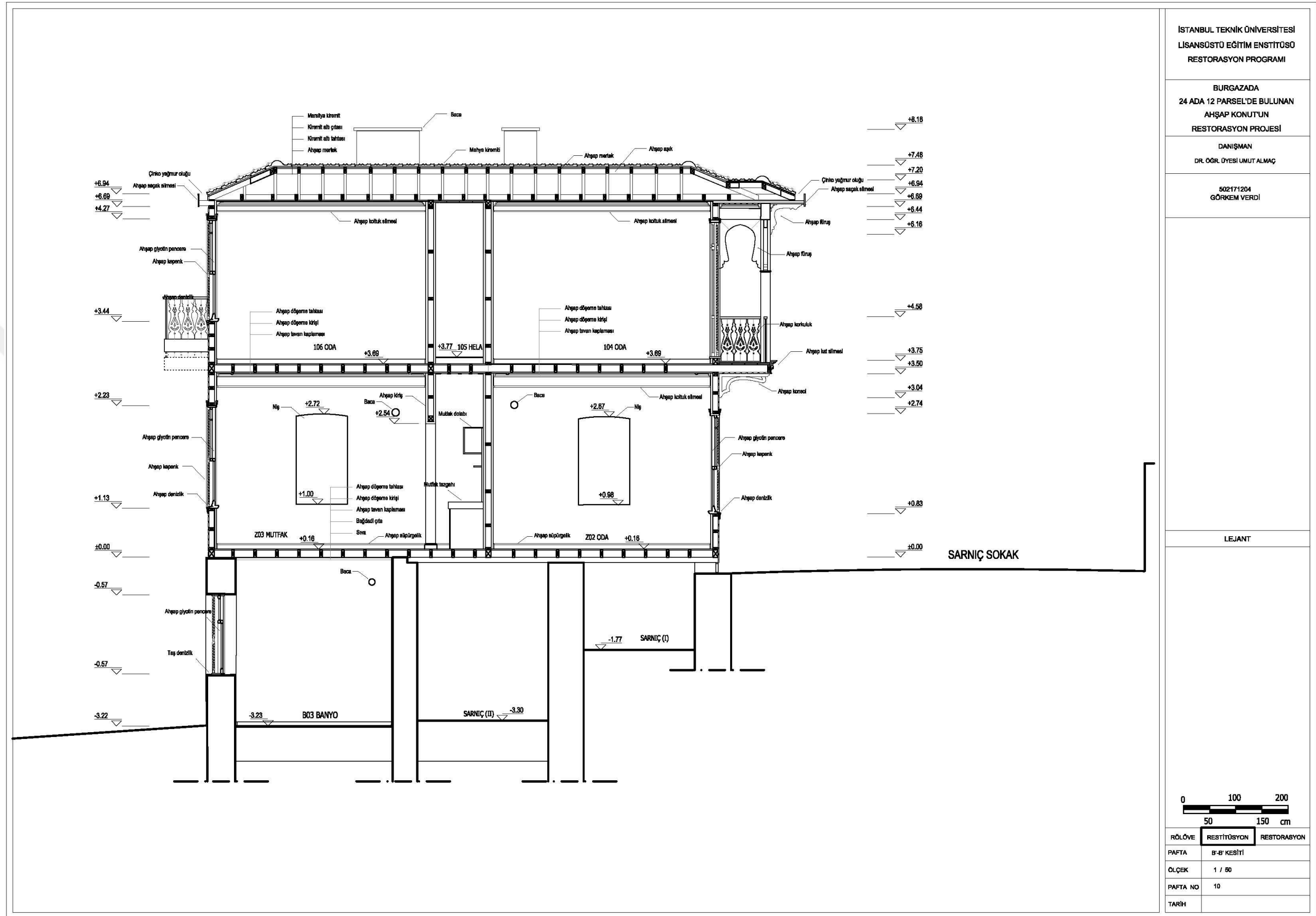
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI	
ÖLÇEK	1 / 50	
PAFTA NO	07	
TARİH		

Şekil F.68: Restitüsyon: Birinci kat tavan planı.

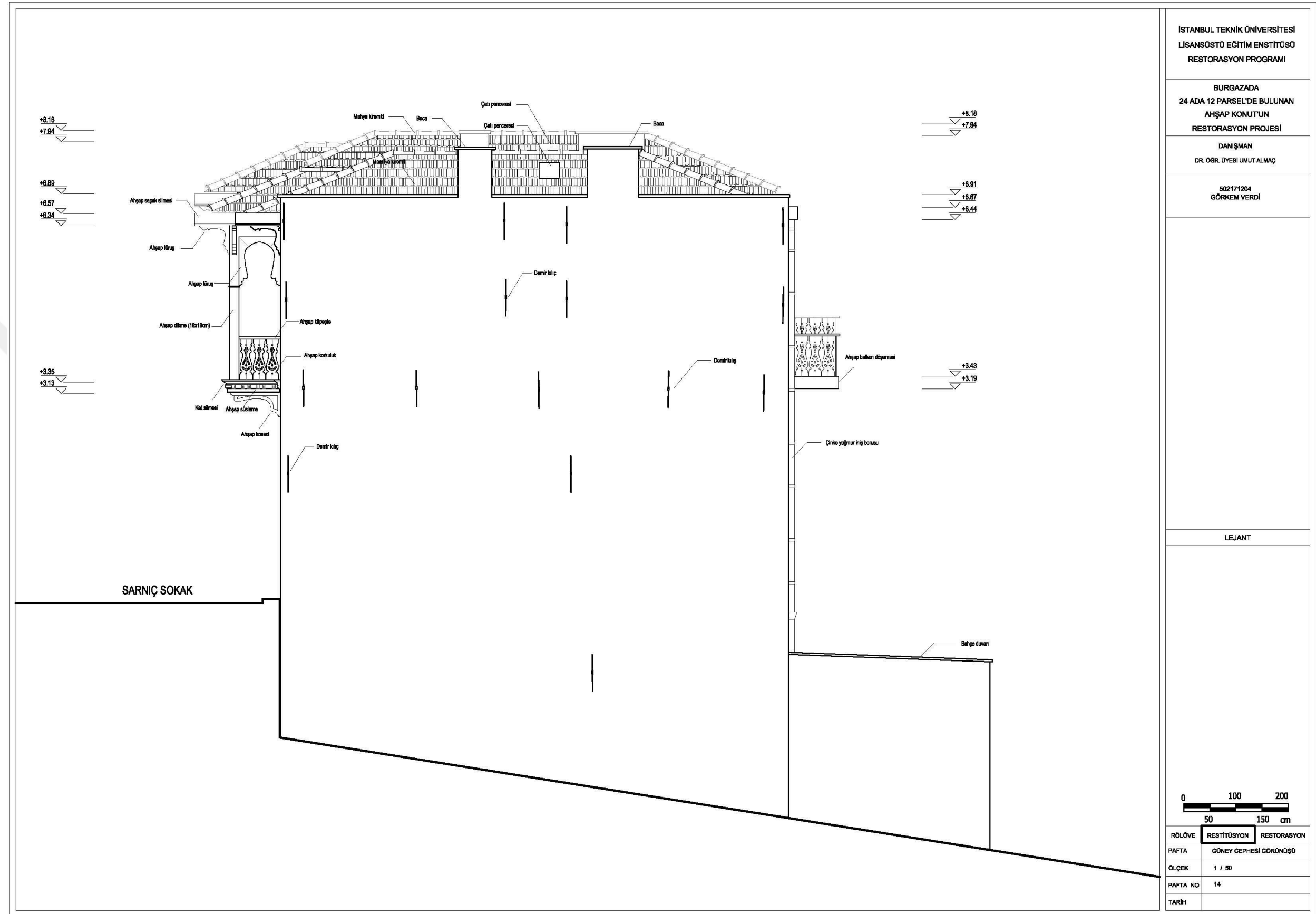

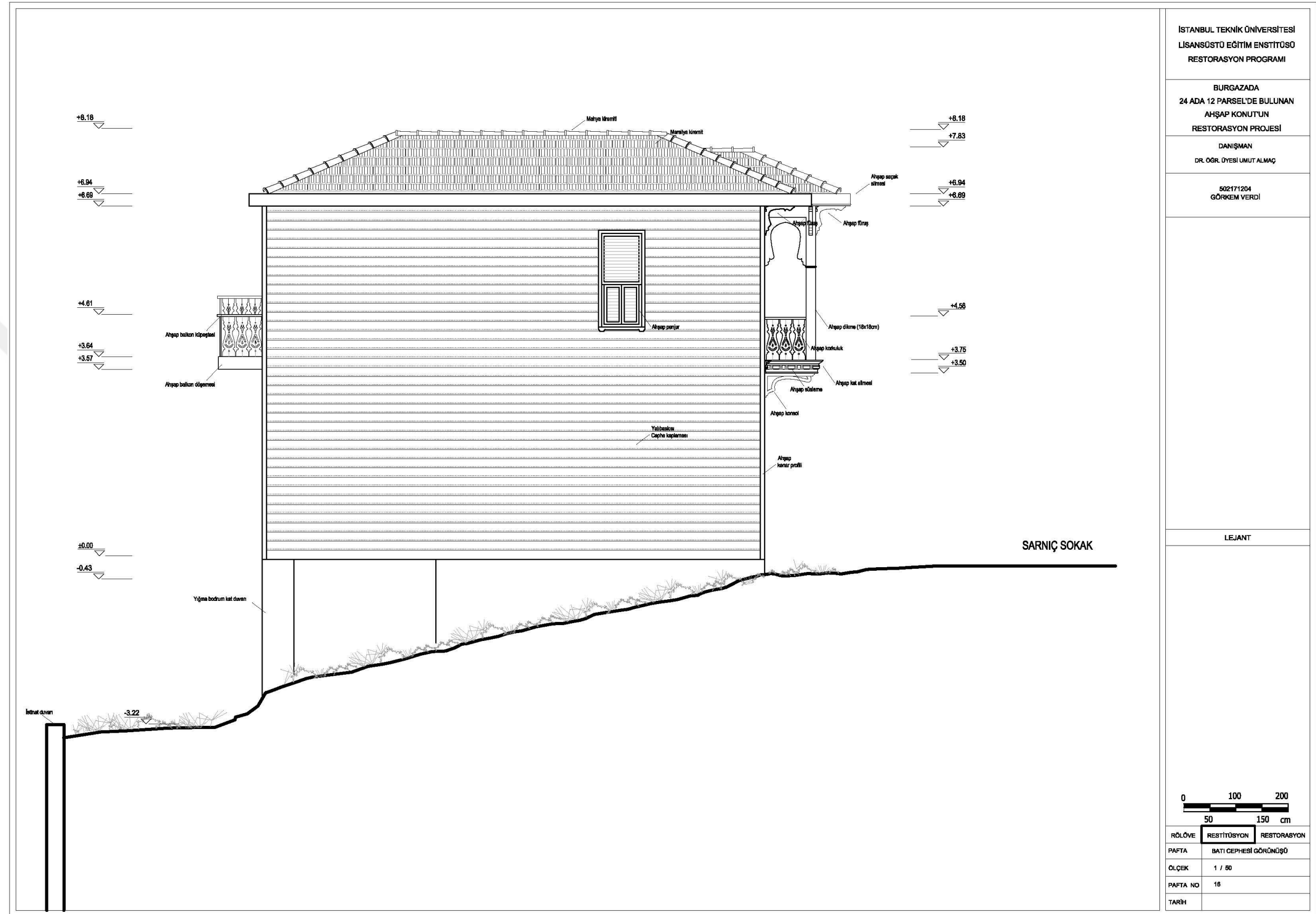

Şekil F.74: Restitüsyon: Batı cephesi.

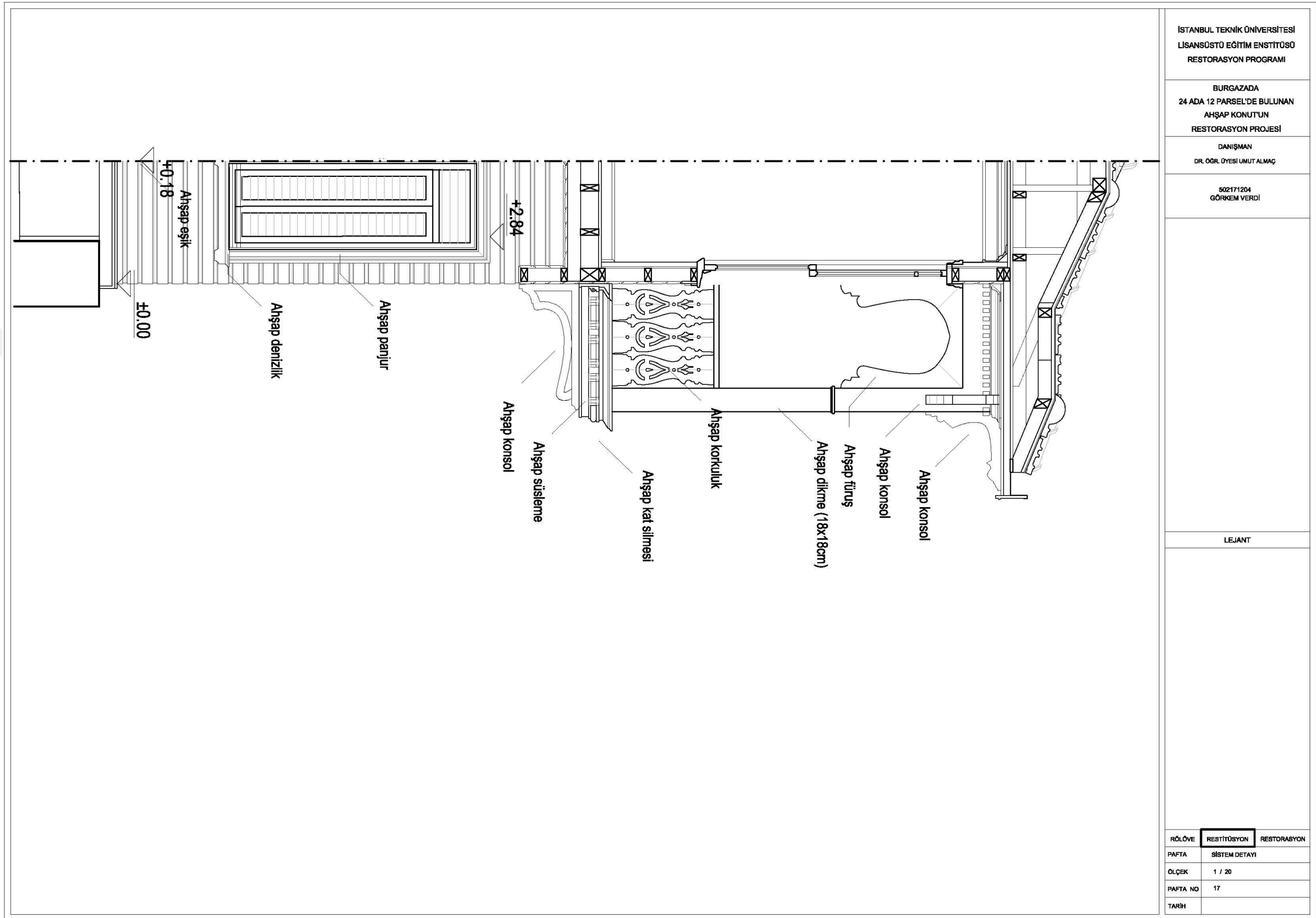
Şekil F.75: Restitüsyon: Güney cephesi.

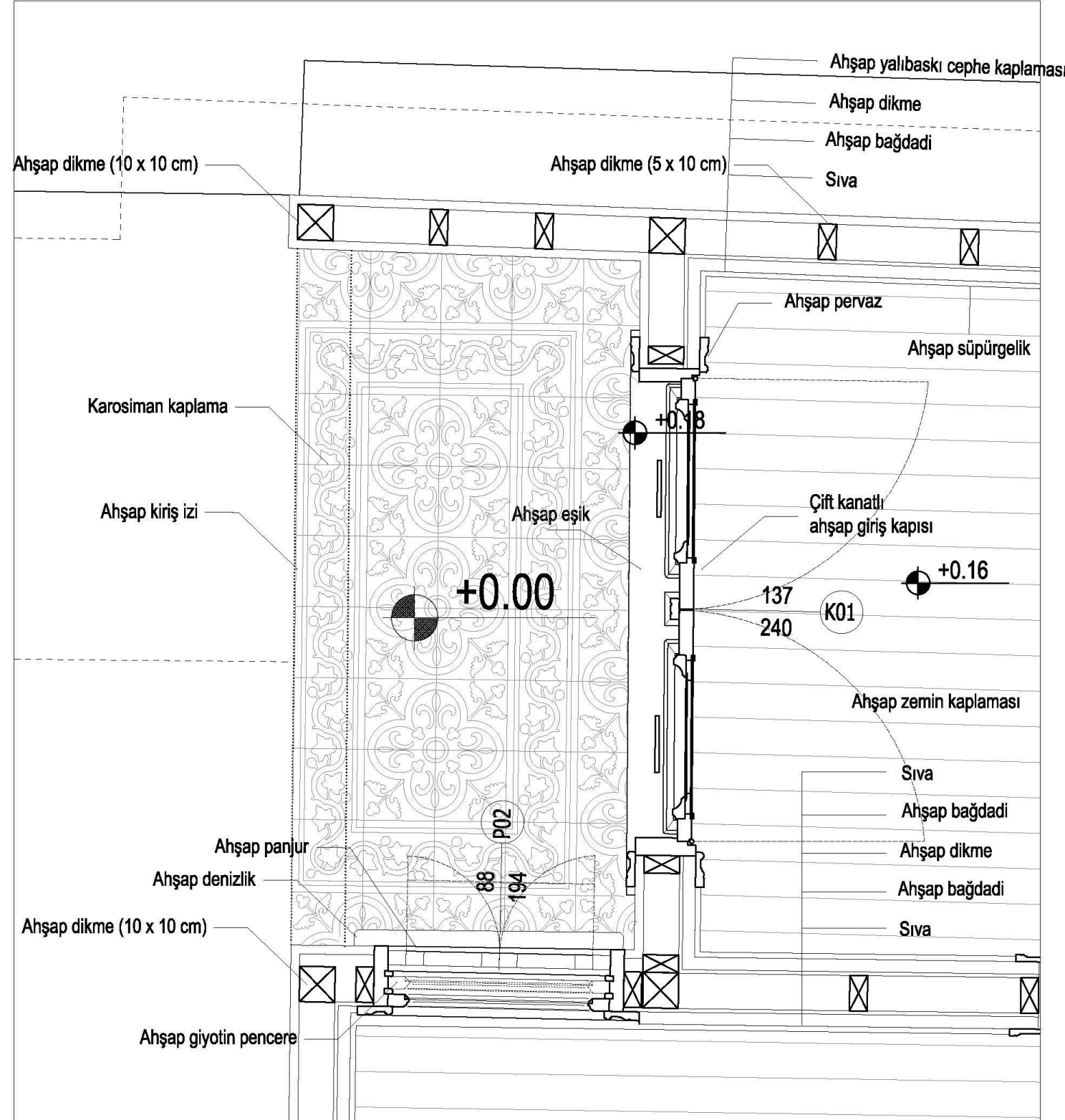

Şekil F.77: Restitüsyon: Kuzey cephesi.

Şekil F.78: Restitüsyon: Sistem detayı.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSEL'DE BULUNAN
AHŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖGR. İYESSİ UMUT ALMAÇ

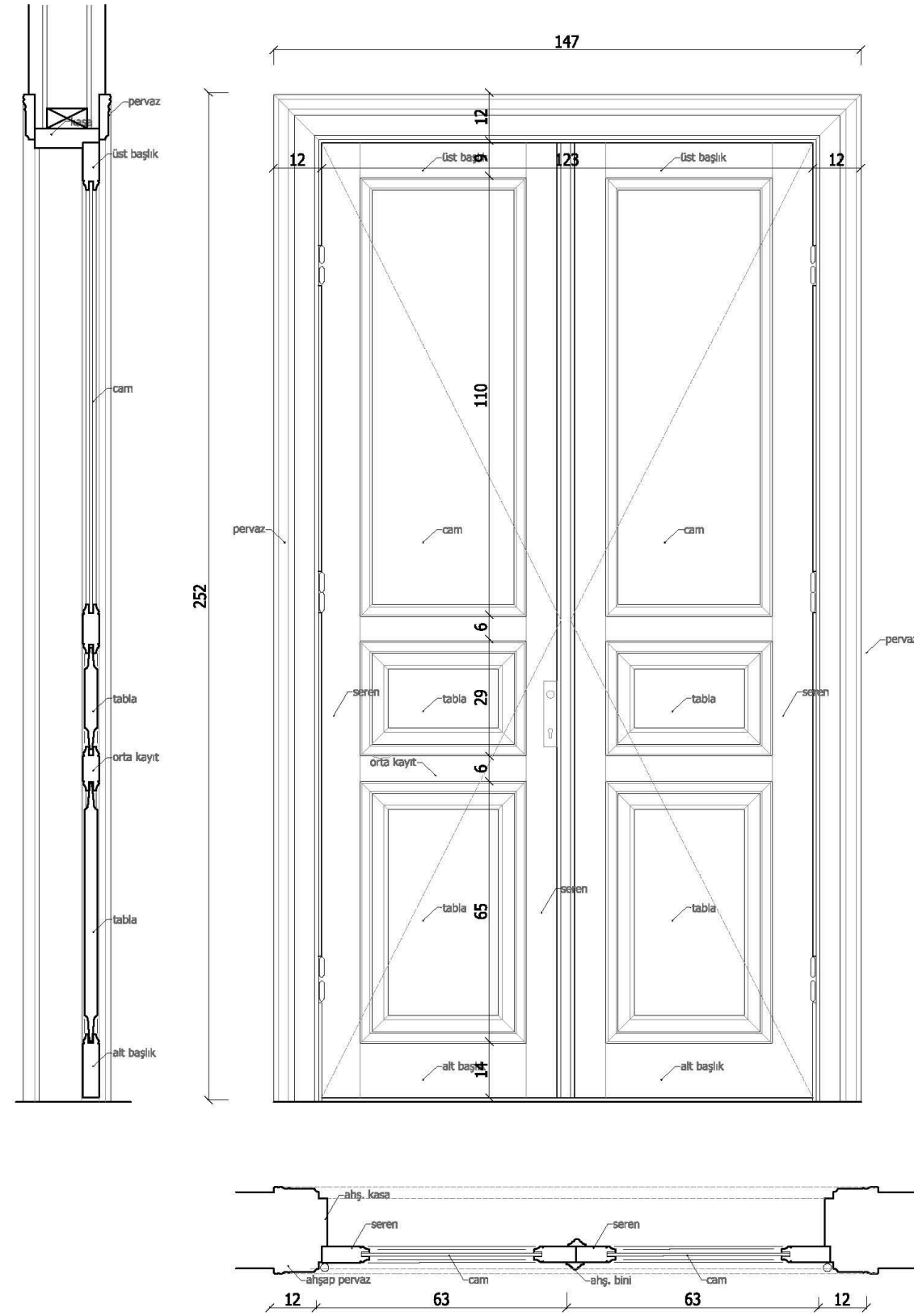
502171204
GÖRKEM VERDİ

LEJANT

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	SİSTEM DETAYI	
ÖLÇEK	1 / 10	
PAFTA NO	18	
TARİH		

Şekil F.79: Restitüsyon: Sistem detayı..

K01 KAPI DETAYI

Şekil F.80: Restitüsyon: Kapı detayı.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSEL'DE BULUNAN
AHŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

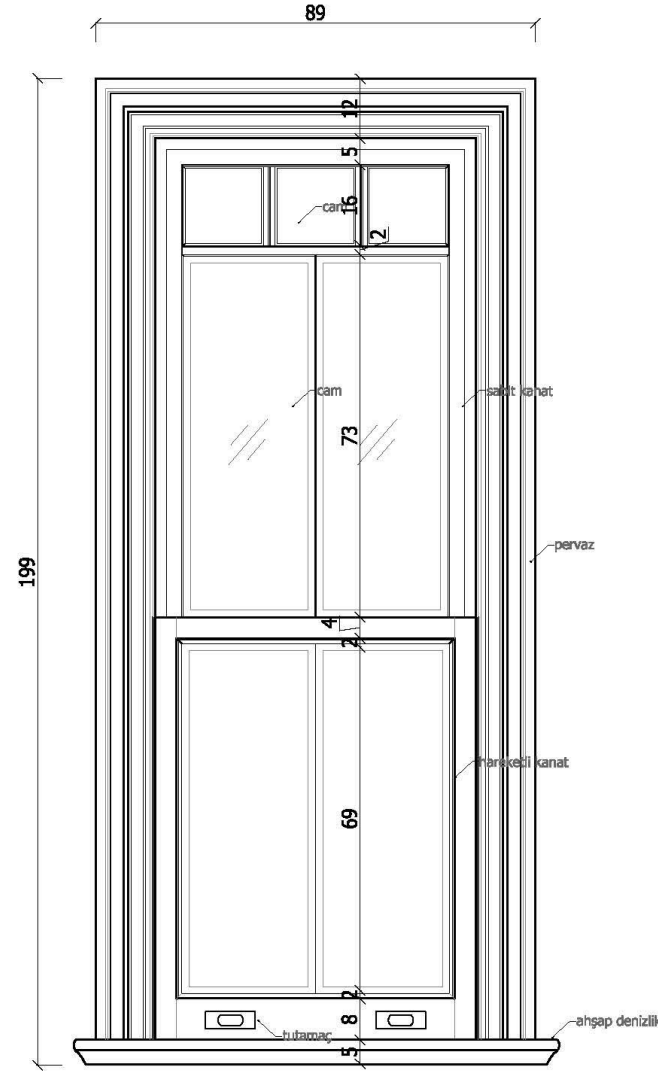
DANIŞMAN
DR. ÖGR. İYESİ UMUT ALMAÇ

502171204
GÖRKEM VERDİ

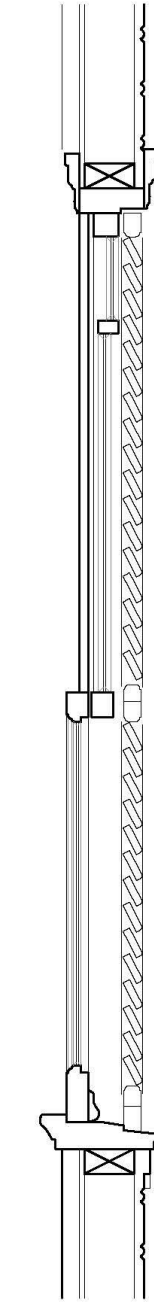
LEJANT

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	KAPI DETAYI	
ÖLÇEK	1 / 10	
PAFTA NO	19	
TARİH		

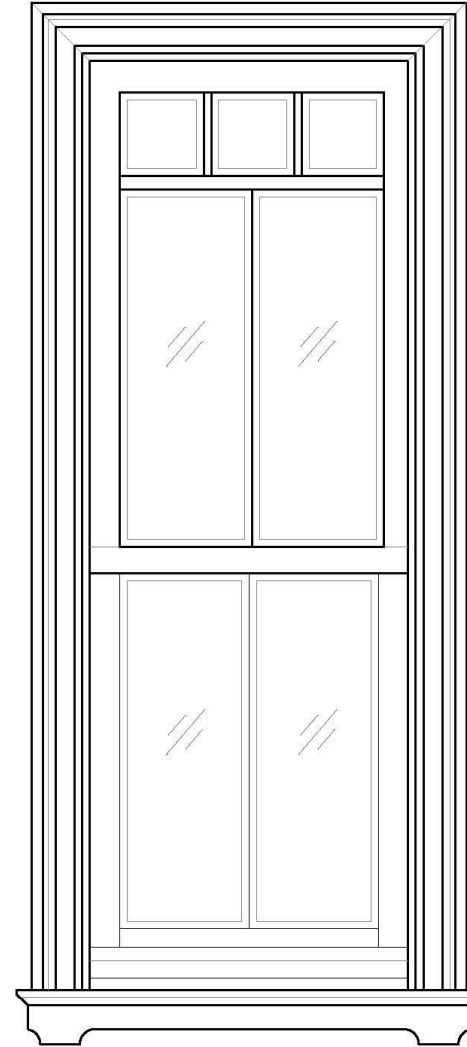
P01 GİYOTİN PENCERE DETAYI

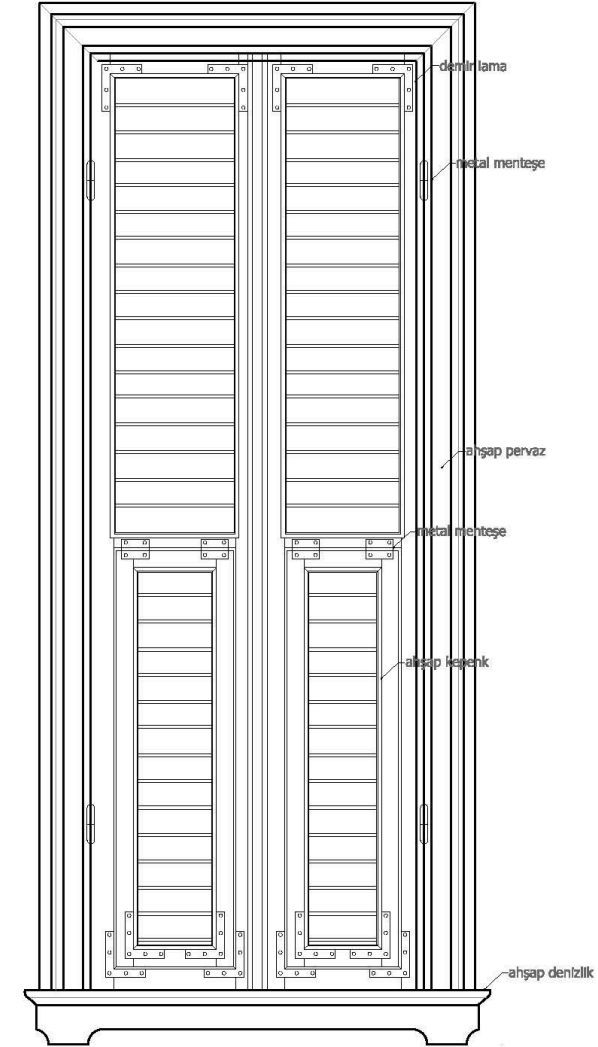
AHŞAP GİYOTİN PENCERE İÇ GÖRÜNÜŞ

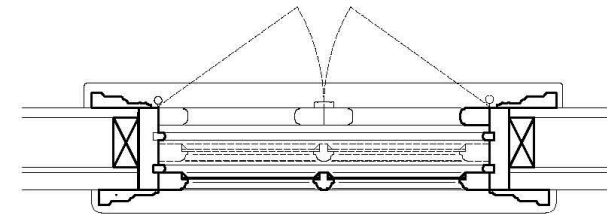
AHŞAP GİYOTİN KESİT

AHŞAP GİYOTİN PENCERE DIŞ GÖRÜNÜŞ

AHŞAP GİYOTİN PENCERE DIŞ GÖRÜNÜŞ

AHŞAP GİYOTİN PENCERE PLANI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSEL'DE BULUNAN
AHŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖGR. ÜYESİ Umut ALMAÇ

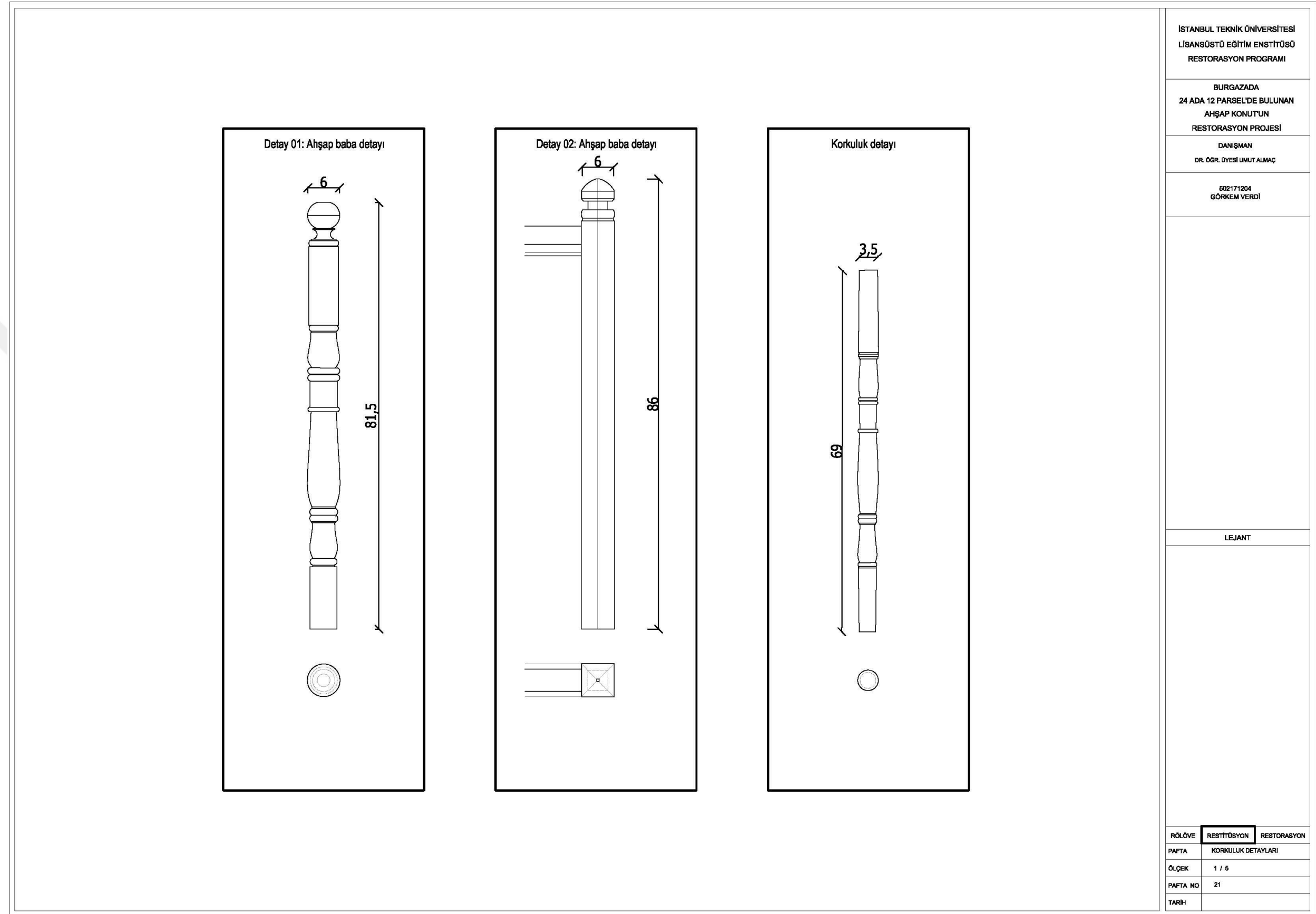
502171204
GÖRKEM VERDİ

LEJANT

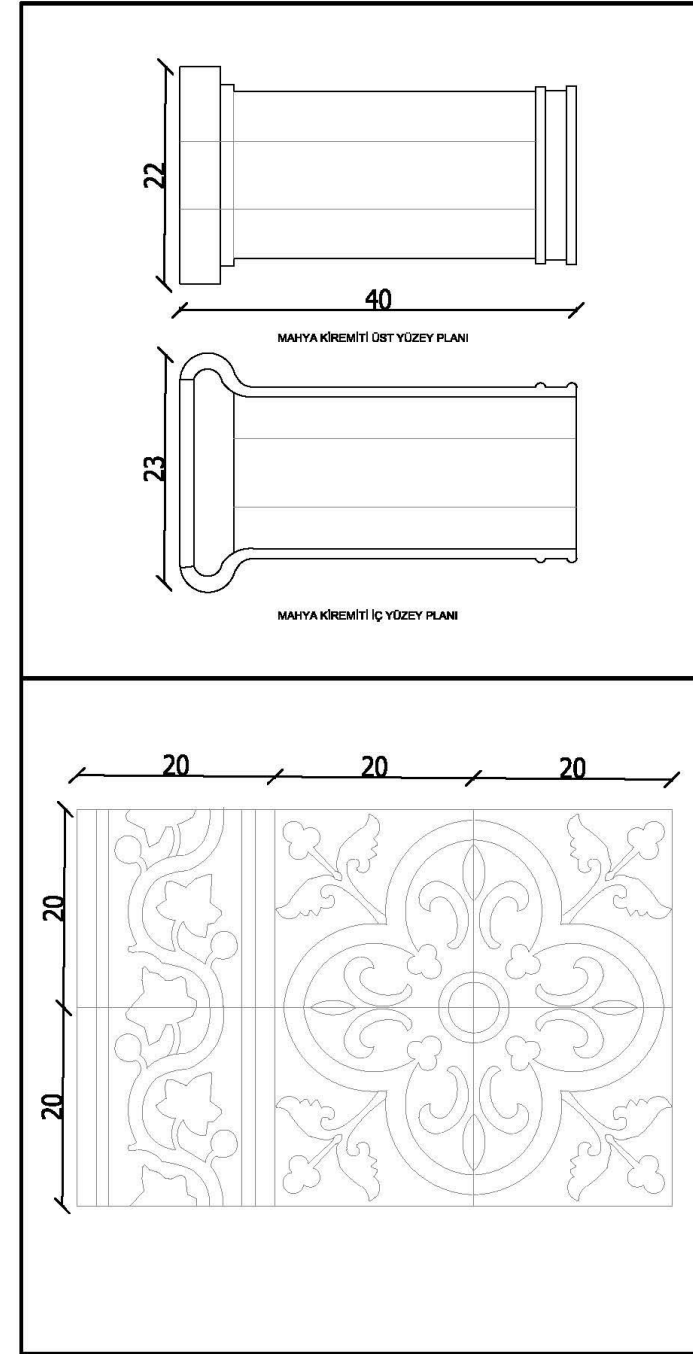
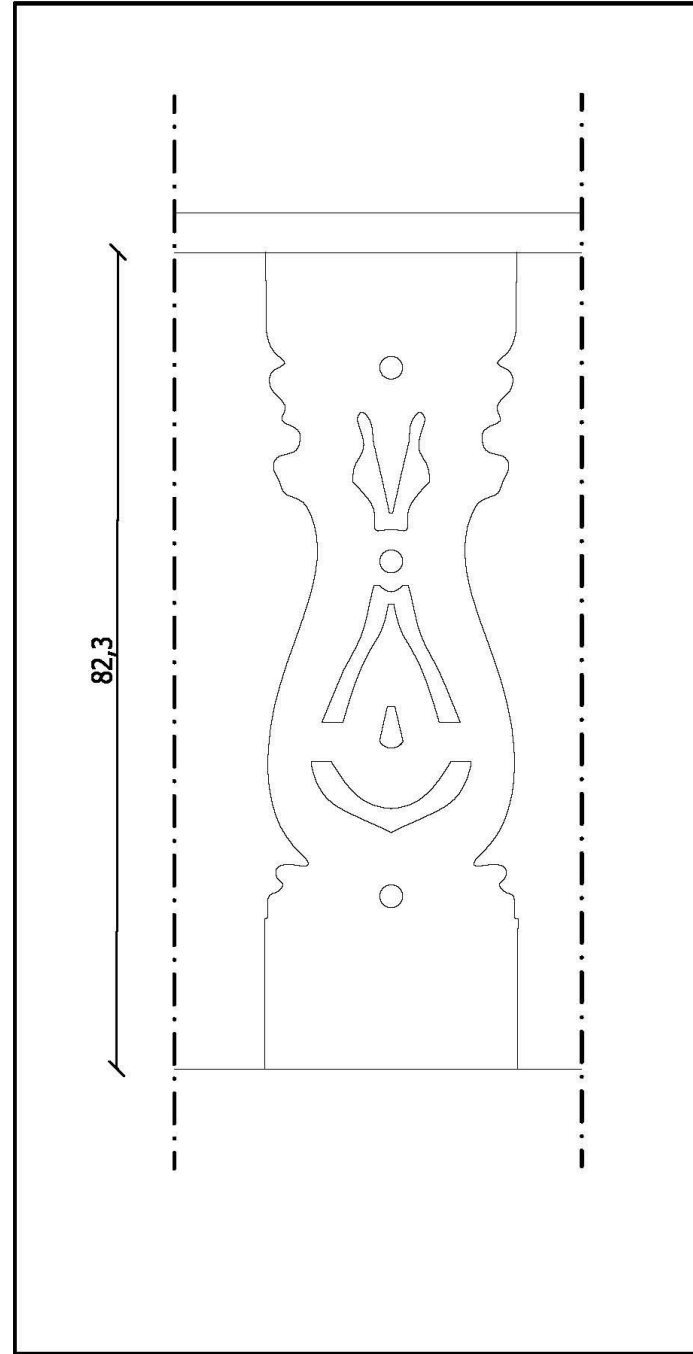
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	PENCERE DETAYI	
ÖLÇEK	1 / 10	
PAFTA NO	20	
TARİH		

Şekil F.81: Restitüsyon: Giyotin pencere detayı.

Şekil F.82: Restitüsyon: Baba ve korkuluk detayları.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSEL'DE BULUNAN
AĞAÇ KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

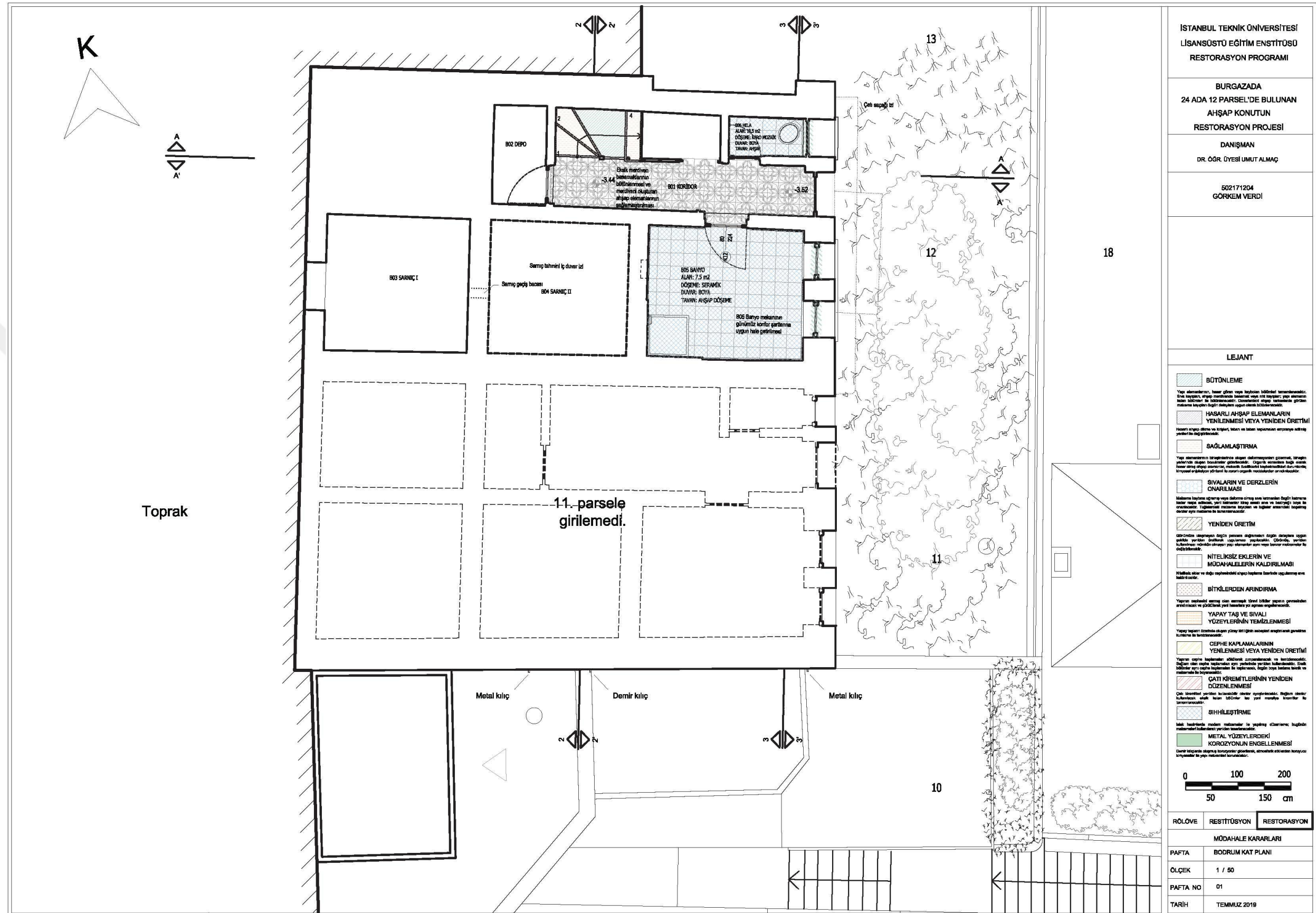
DANIŞMAN
DR. ÖGR. İYESİ UMUT ALMAÇ

502171204
GÖRKEM VERDİ

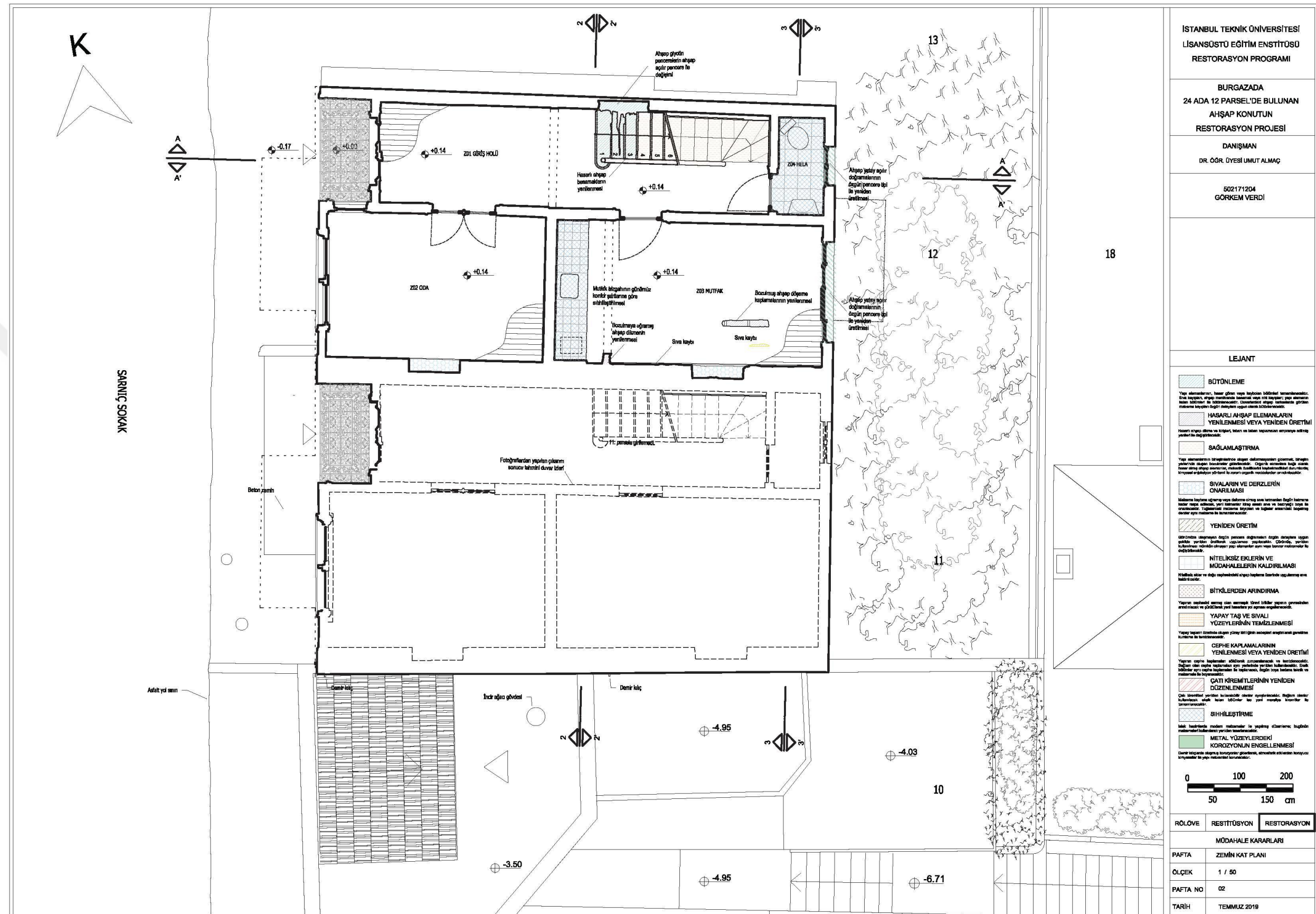
LEJANT

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	DETAYLAR	
ÖLÇEK	1 / 5	
PAFTA NO	22	
TARİH		

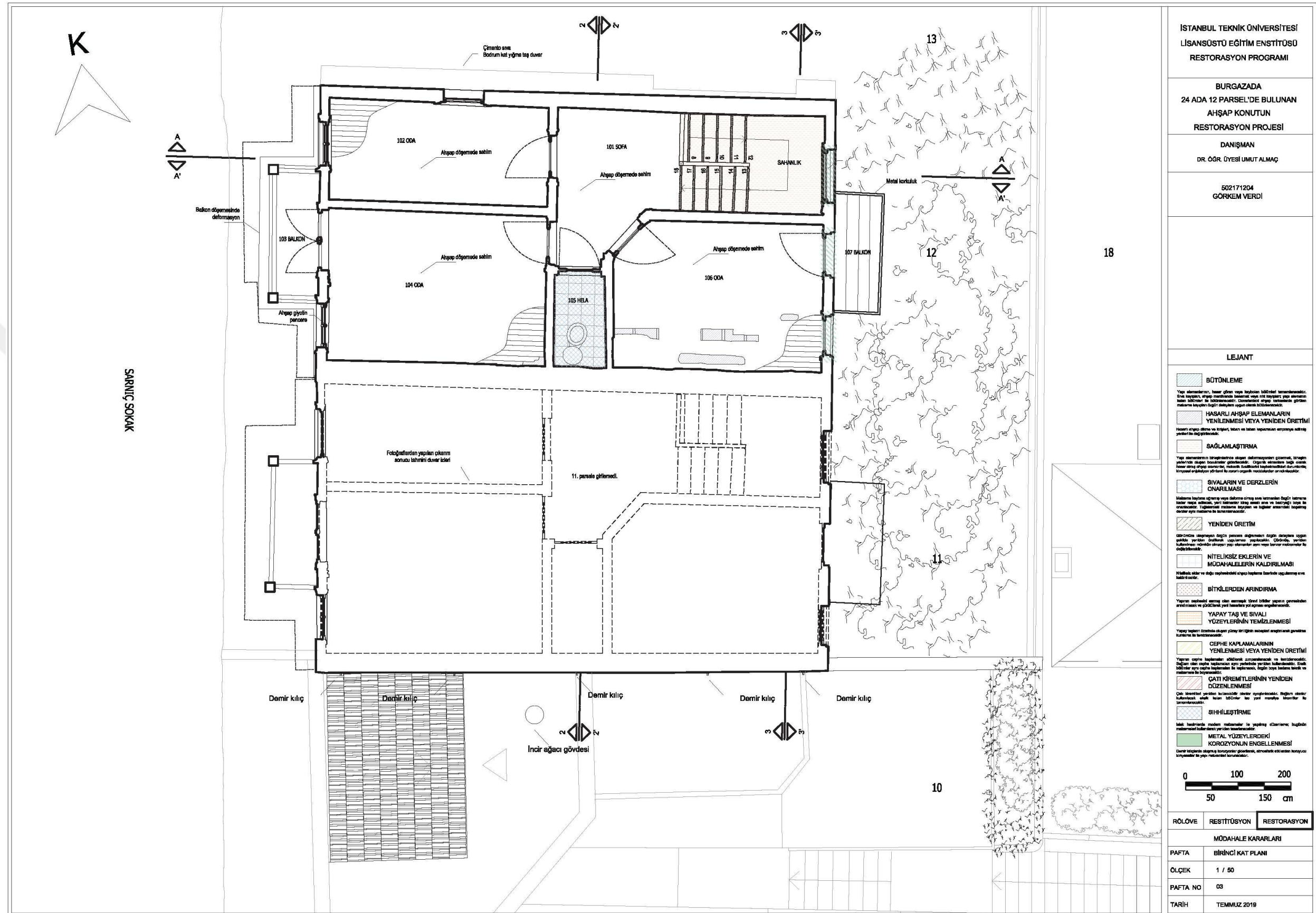
Şekil F.83: Restitüsyon: Detaylar.

Şekil F.84: Müdahale kararları: Bodrum kat planı.

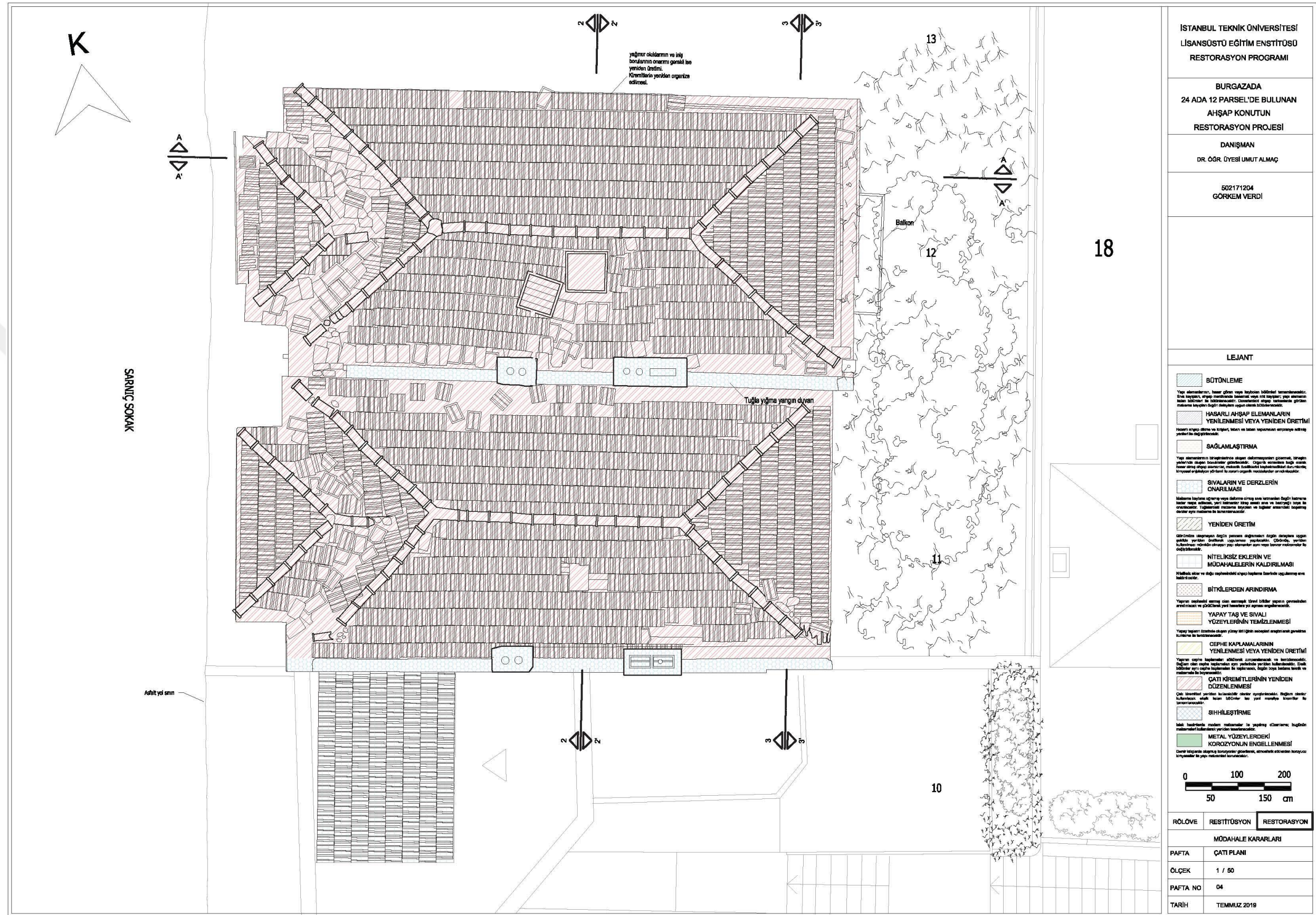

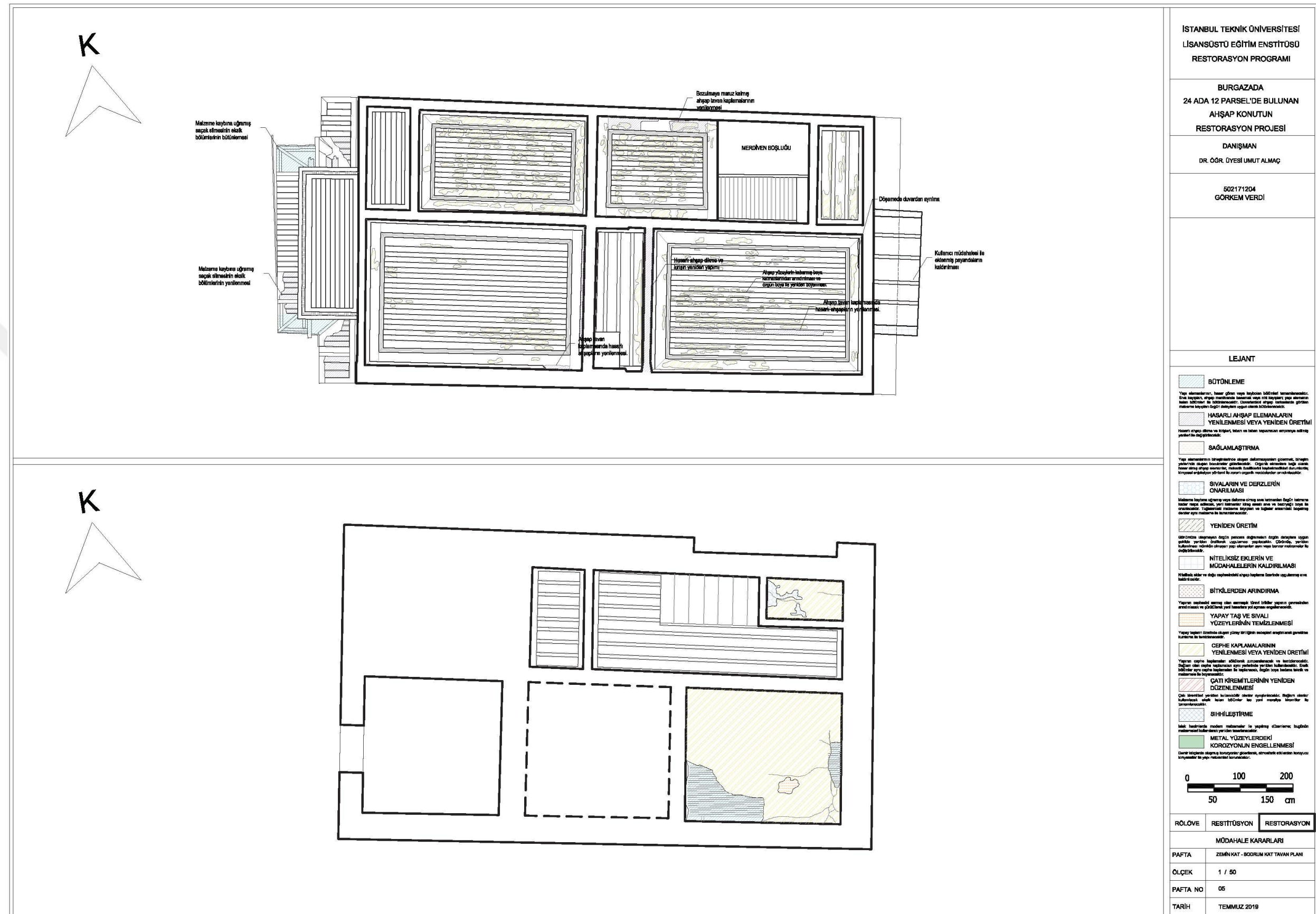
Şekil F.86: Müdahale kararları: Birinci kat planı.

Şekil F.87: Müdahale kararları: Çatı planı.

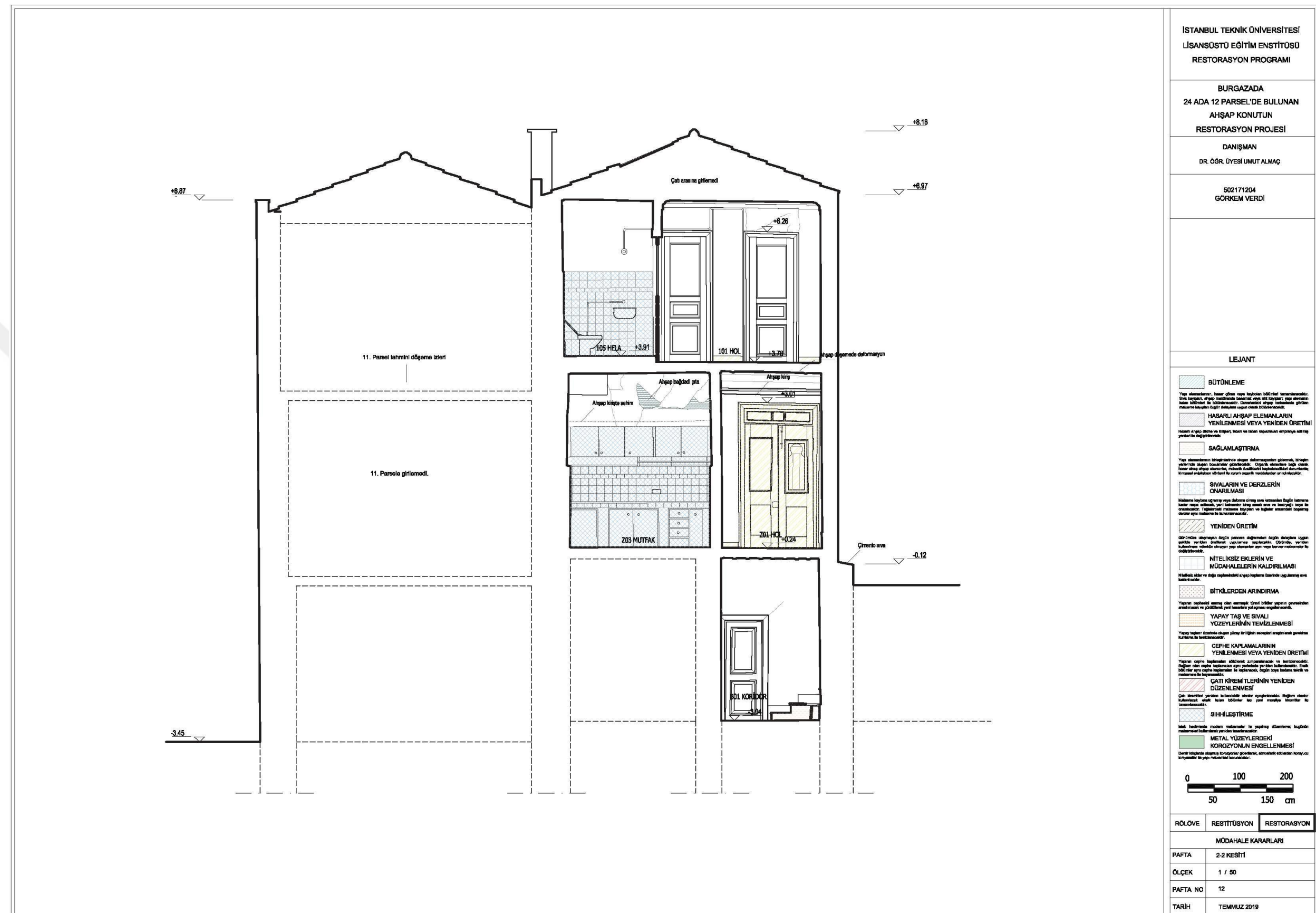

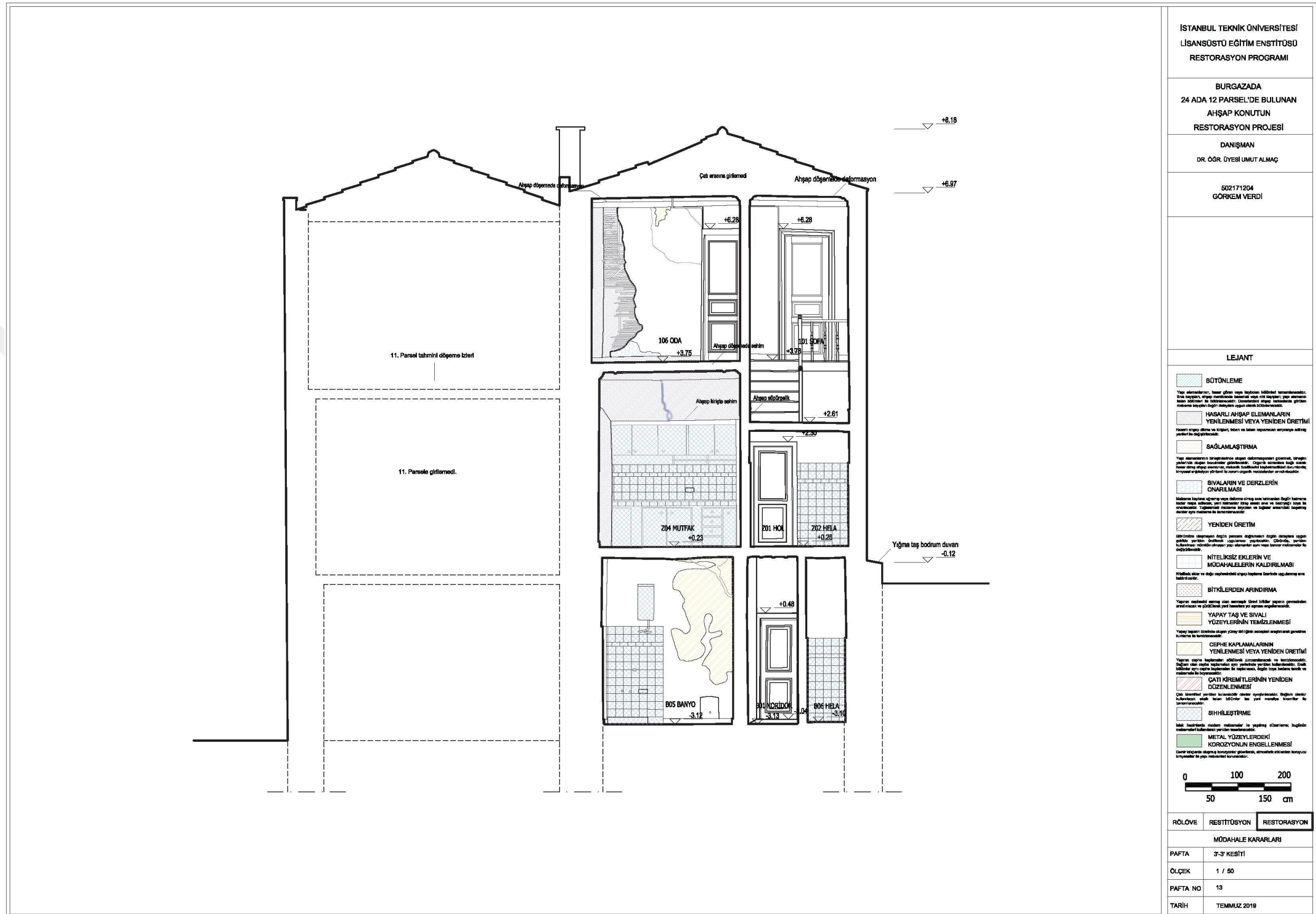

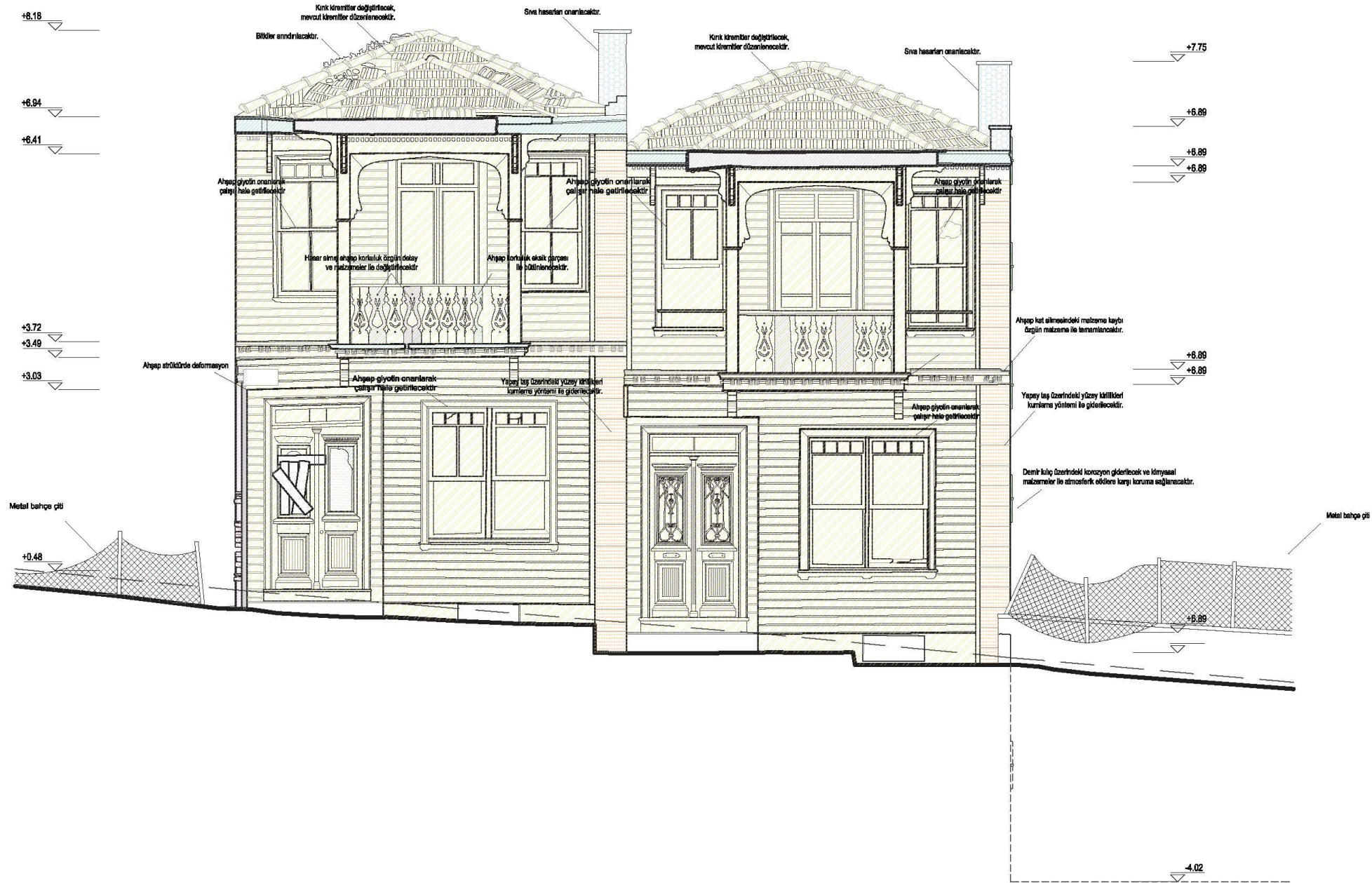

Şekil F.96: Müdahale kararları: 3'-3' kesiti.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

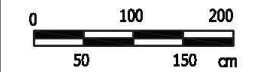
BURGAZADA
24 ADA 12 PARSEL'DE BULUNAN
AŞŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. İYİSİ UMUT ALMAÇ

502171204
GÖRKEM VERDİ

LEJANT

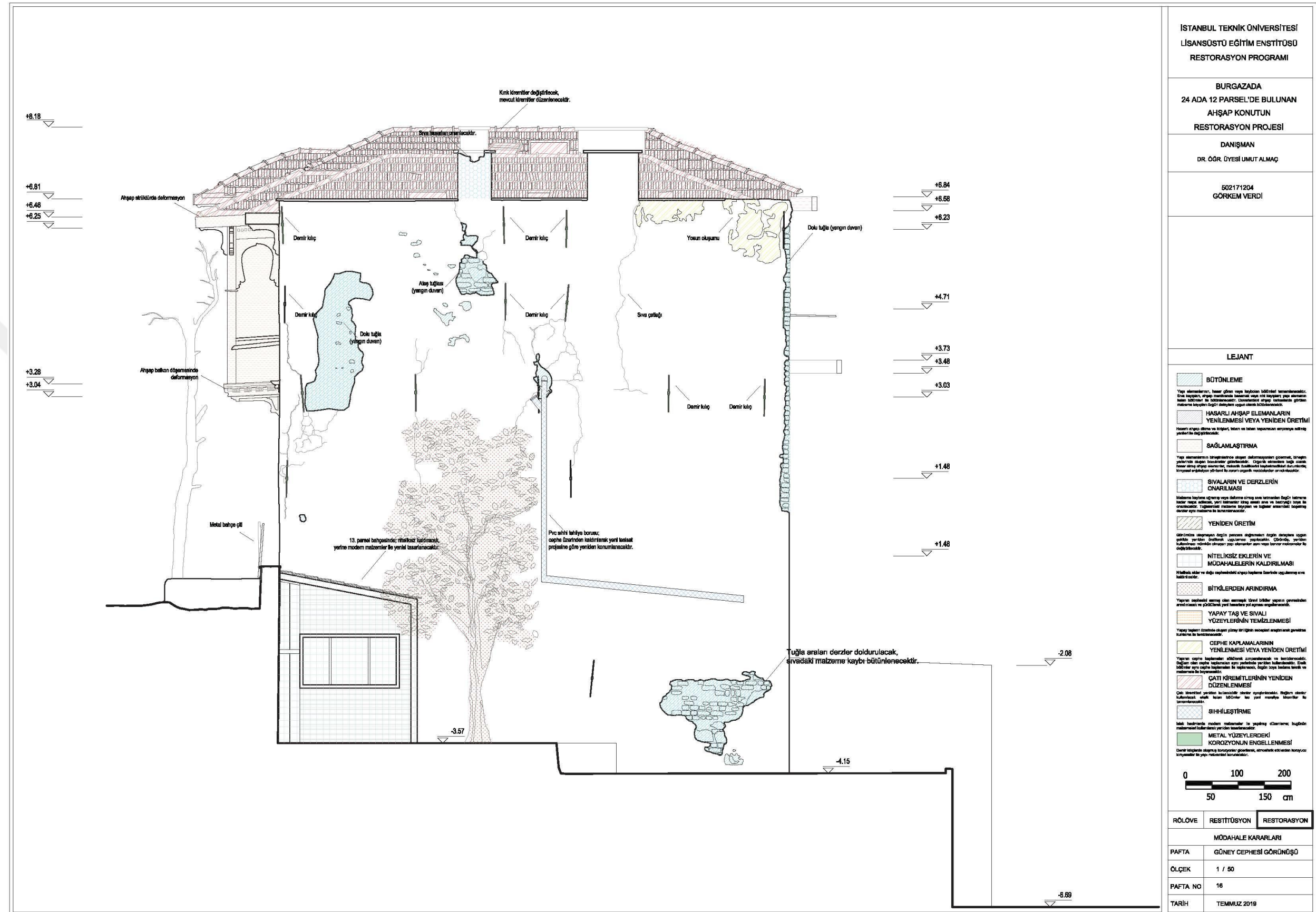
- BÖTÖNLEME**
Yapı elemanlarının, hasar gören veya bozulan kısımlarını tamamlamak. Bu işlem, yapıyı orijinal durumuna getirmek veya ona yakın bir duruma getirmek için yapılır. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- HASARLI AŞŞAP ELEMANLARIN YENİLENMESİ VEYA YENİDEN ÖRETİMİ**
Hasarlı ahşap elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- SAĞLAMLAŞTIRMA**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- SİVALARIN VE DERZLERİN ONARILMASI**
Sıva elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- YENİDEN ÖRETİM**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- NİTELİKSİZ EKLERİN VE MÜDAHALELERİN KALDIRILMASI**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- BİTİLERDEN ARINDIRMA**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- YAPAY TAŞ VE SİVALI YÜZEYLERİN TEMİZLENMESİ**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- CEPHE KAPLAMALARININ YENİLENMESİ VEYA YENİDEN ÖRETİMİ**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- ÇATI KİREMITLERİNİN YENİDEN DÜZENLENMESİ**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- SİHİLEŞTİRME**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.
- METAL YÜZEYLERDEKİ KOROZYONUN ENGELLENMESİ**
Yapı elemanlarının bütünlüğünü sağlamak için yapılan işlemler. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir. Çıkarılan yapı elemanları, orijinal malzeme ile değiştirilir.

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
MÜDAHALE KARARLARI		
PAFTA	BATI CEPHESİ GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	1 / 50	
PAFTA NO	15	
TARİH	TEMMUZ 2019	

Şekil F.98: Müdahale kararları: Batı cephesi.

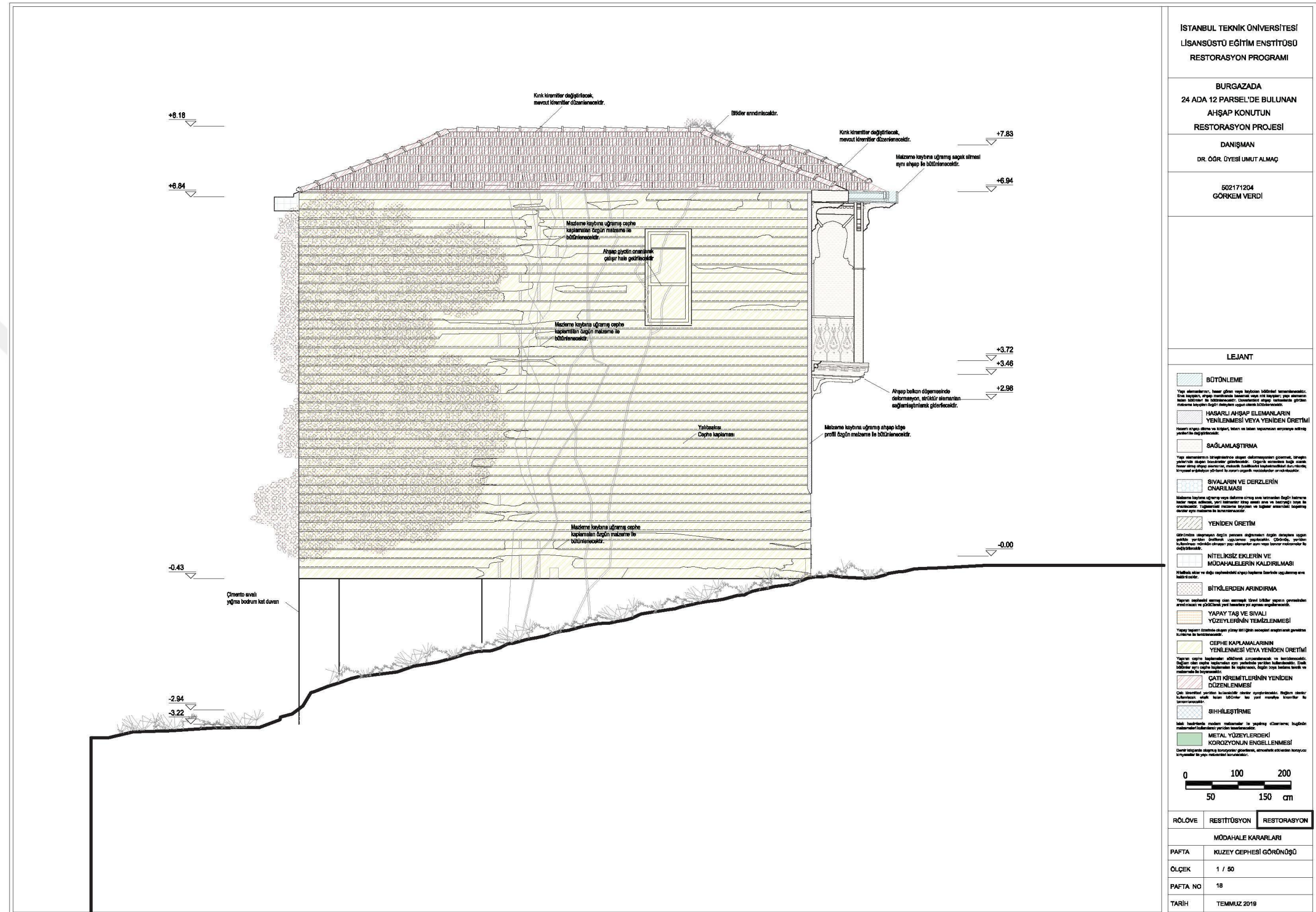

Şekil F.99: Müdahale kararları: Güney cephesi.

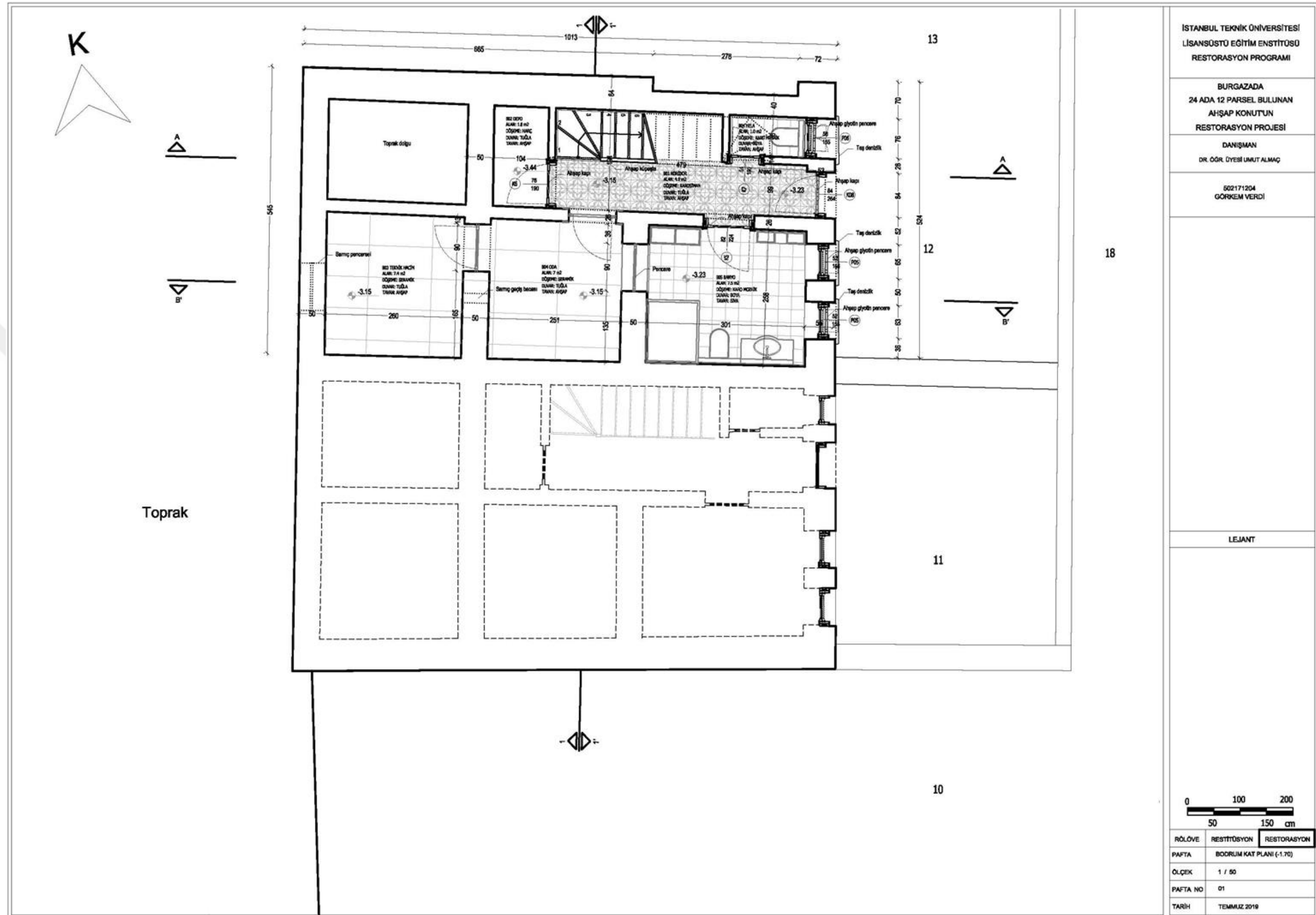

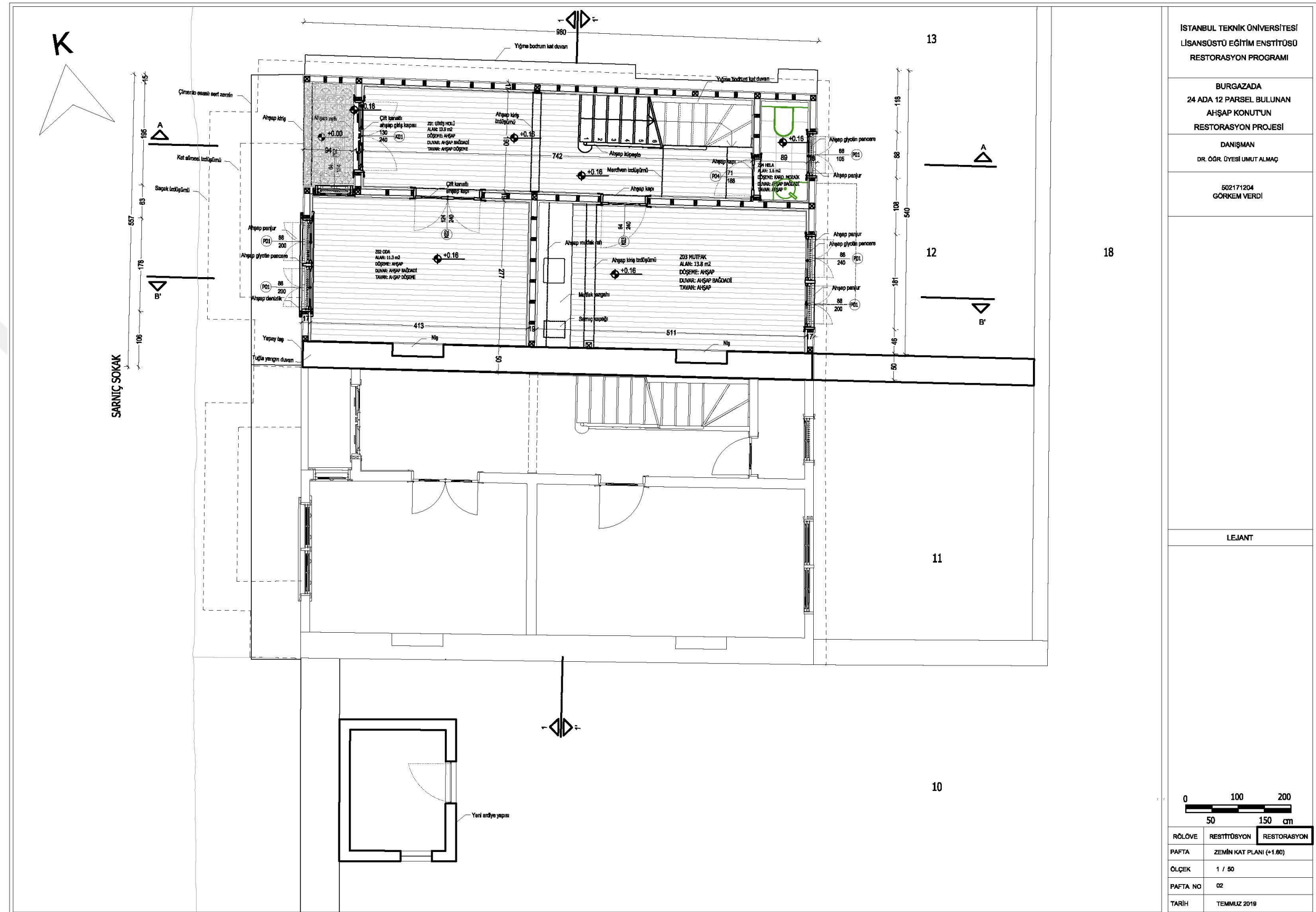

Şekil F.101: Müdahale kararları: Kuzey cephesi.

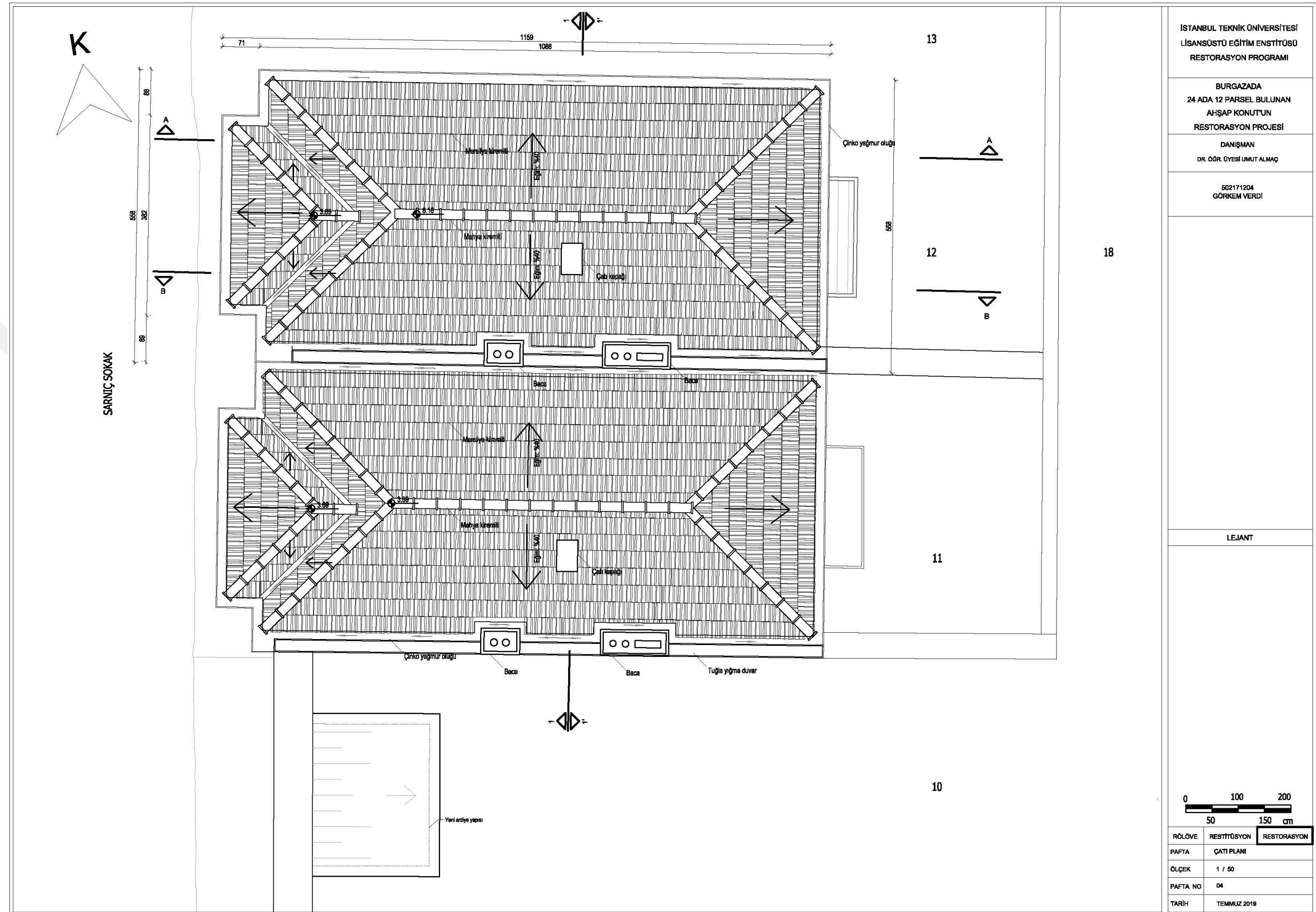

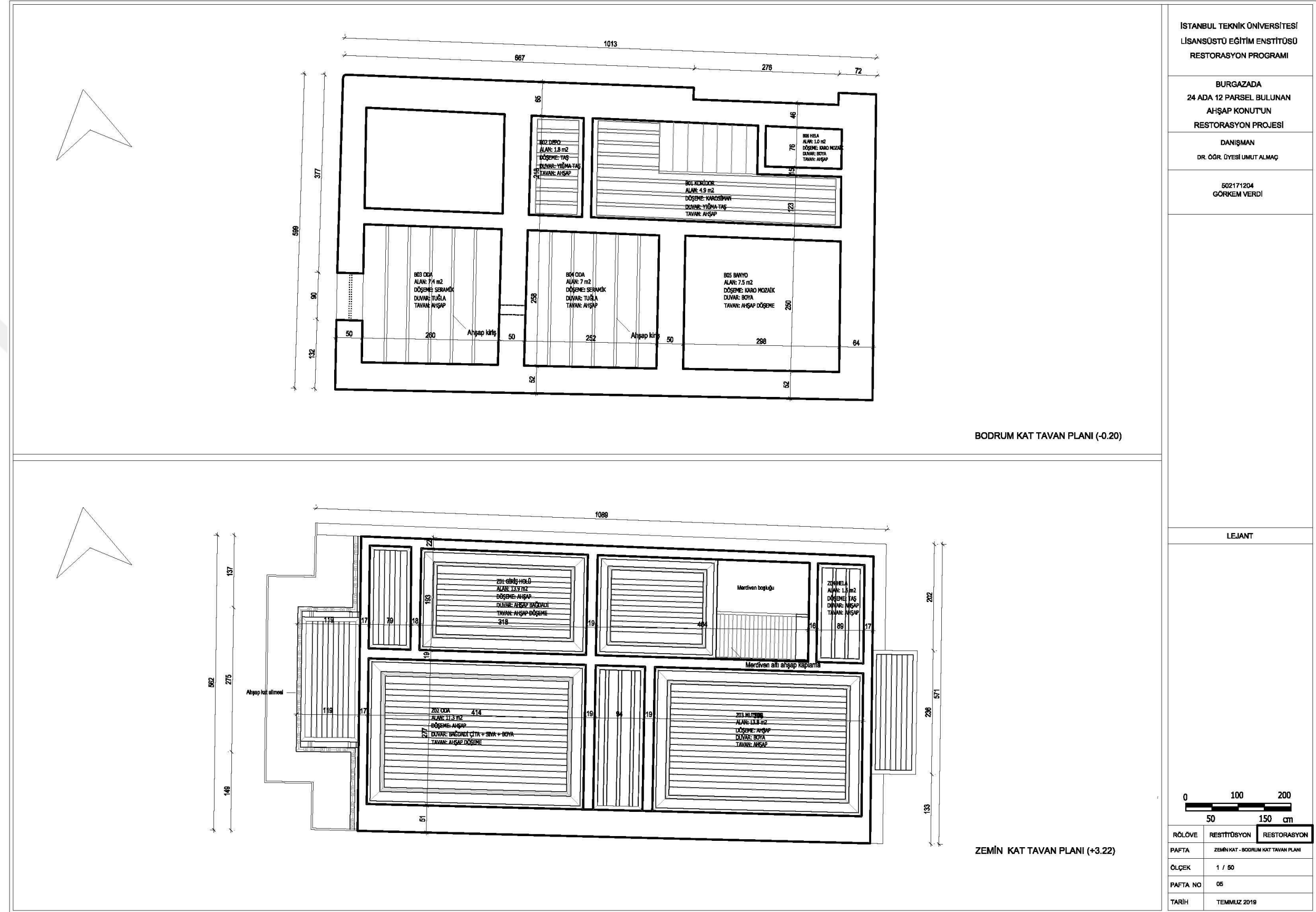

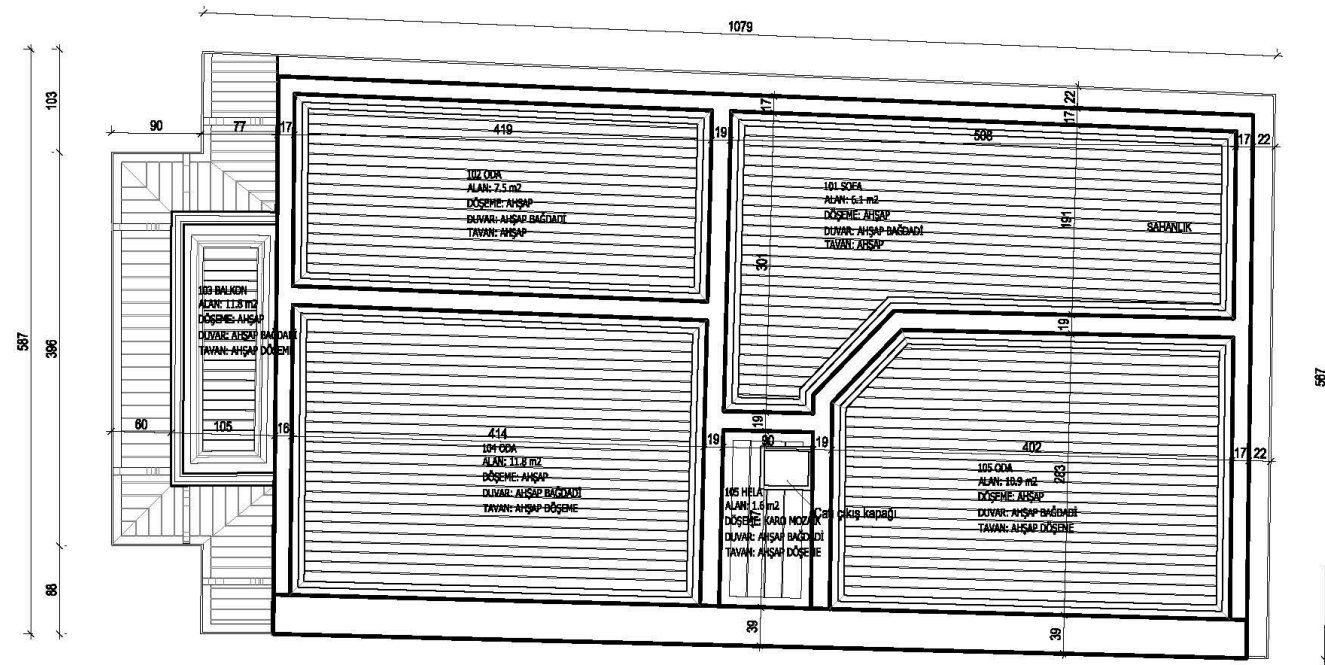
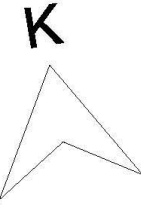
Şekil F.103: Restorasyon: Zemin kat planı.

BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI (+6.54)

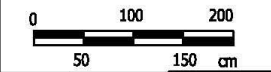
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSEL BULUNAN
AĞAÇ KÖYÜ
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖZGE ÜYERİ UMUT ALMAÇ

502171204
GÖRKEM VERDİ

LEJANT

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI	
ÖLÇEK	1 / 50	
PAFTA NO	06	
TARİH	TEMMUZ 2019	

Şekil F.107: Restorasyon: Birinci kat tavan planı.

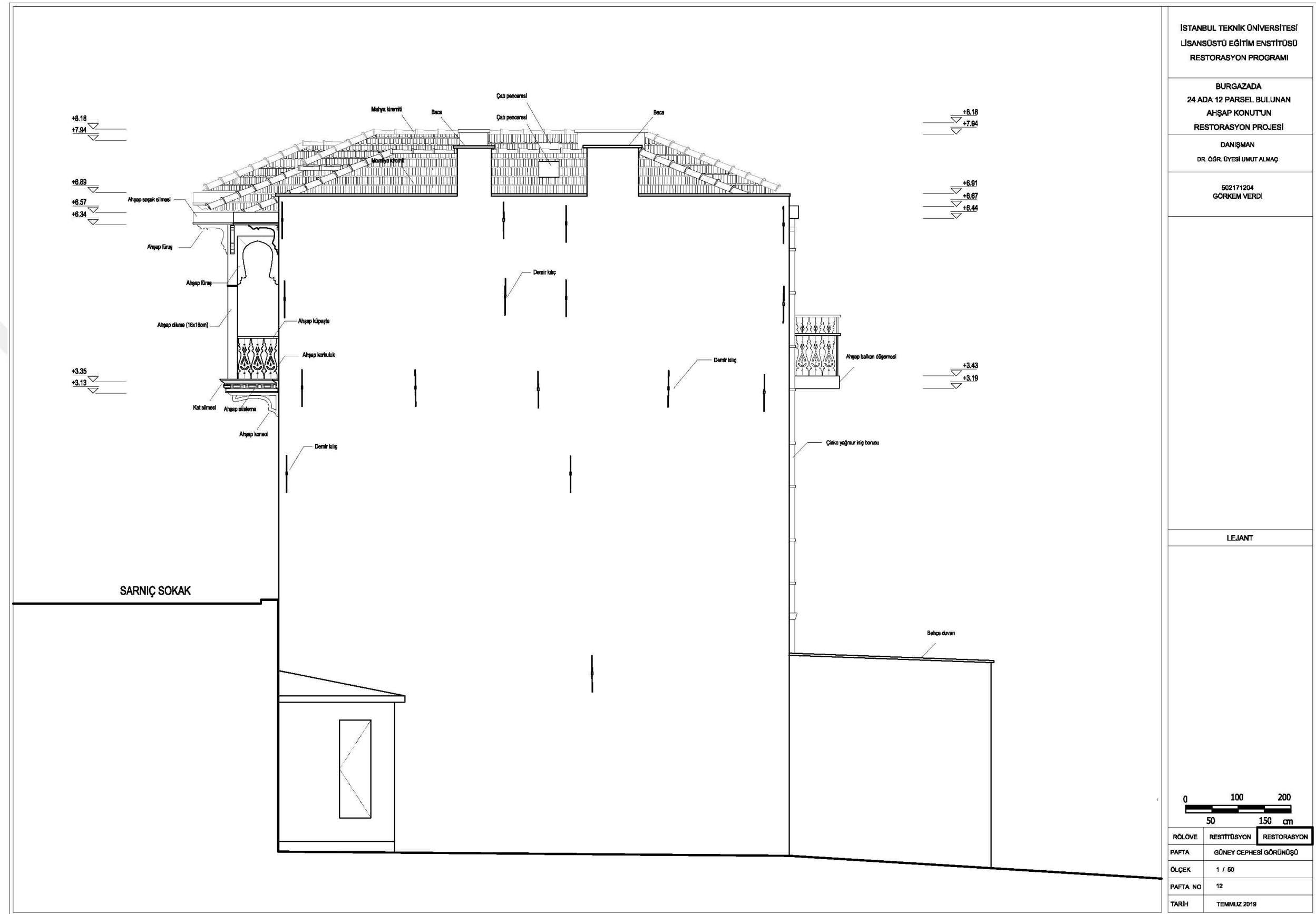

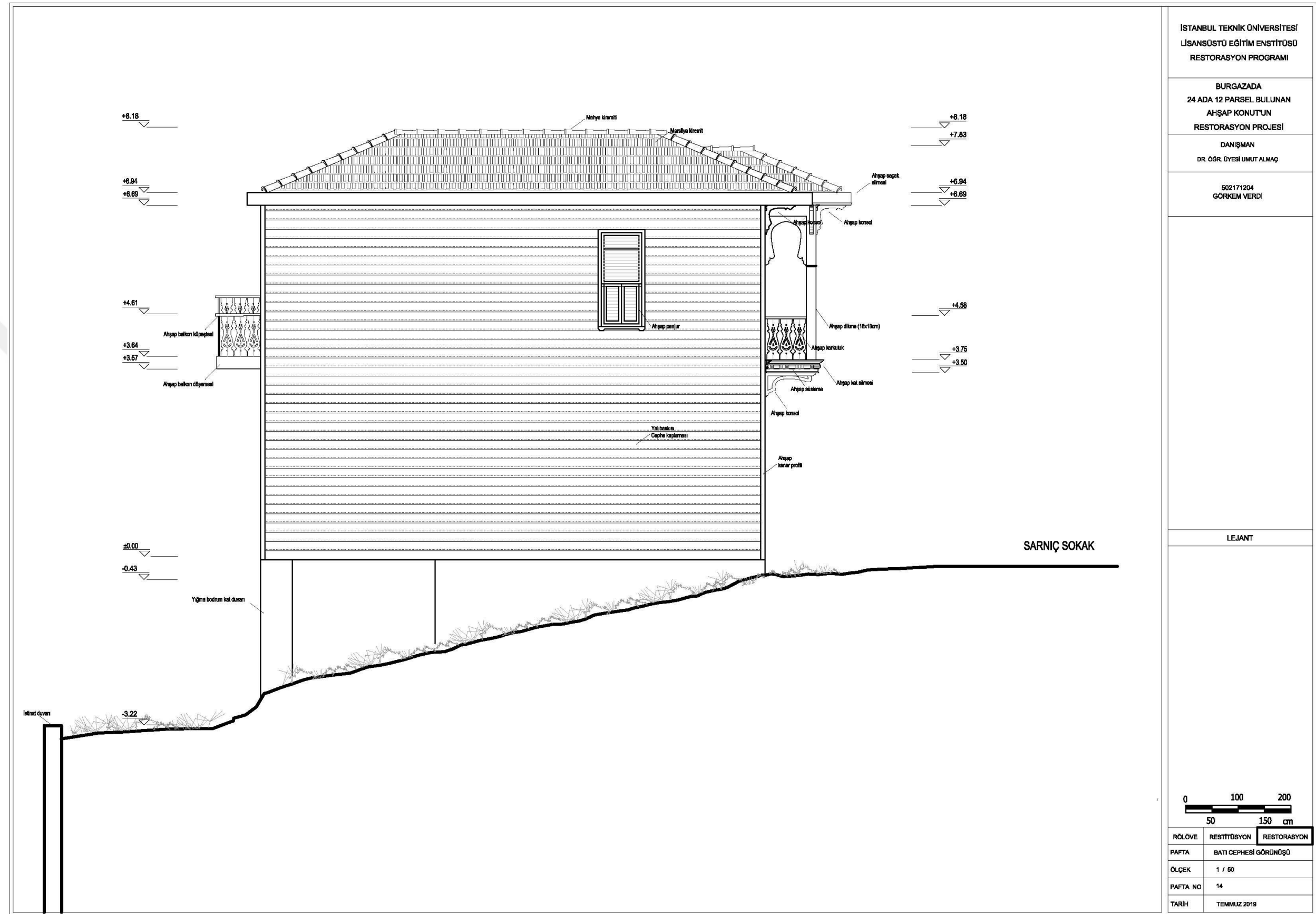
Şekil F.112: Restorasyon: Batı cephesi.

Şekil F.113: Restorasyon: Güney cephesi.

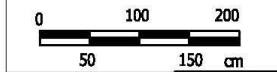
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
RESTORASYON PROGRAMI

BURGAZADA
24 ADA 12 PARSEL BULUNAN
AĞŞAP KONUTUN
RESTORASYON PROJESİ

DANIŞMAN
DR. ÖĞR. ÜYESİ UMUT ALMAÇ

502171204
GÖRKEM VERDİ

LEJANT

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON
PAFTA	BATİ CEPHESİ GÖRÜNÜŞÜ	
ÖLÇEK	1 / 50	
PAFTA NO	14	
TARİH	TEMMUZ 2018	

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad : **Görkem VERDİ**

ÖĞRENİM DURUMU:

- **Lisans** : 2016, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLER:

- 2016-2021 FGN Mimarlık, Mimar